

MERKEZ' DEN ENSTİTÜ' YE

Mevlâna Araştırmalarının Kurumsallaşma Hikâyesi

Hazırlayan
Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

*Mevlâna ve Mevlevîlik araştırmalarının kurumsallaşmasında
emeği geçenlere saygı ve minnetle ithaf olunur...*

MERKEZ'DEN ENSTİTÜ'YE

Mevlâna Araştırmalarının Kurumsallaşma Hikâyesi

Hazırlayan

Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ YAYINLARI**

**Yayın No: 6
Kaynak Eserler Serisi No: 4**

**Hazırlayan
Dr. Nuri ŞİMŞEKLER**

**ISBN:
978-975-448-197-6**

S.Ü. Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
02 Haziran 2011 tarih ve 2011/04
Toplantı Sayısı'nın 01 No'lu kararı uyarınca yayınlanmıştır.

**Baskı Öncesi Hazırlık
Ocak Grafik & Ali Tarhan & SÜMAM**

**Baskı
Selçuk Üniversitesi Basımevi**

**I. BASIM
2011 - Konya**

* Bu eserin yayını S.Ü. Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (BAP) tarafından "S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Mevlâna Kitaplığı-Kitap Yayını" başlıklı 09301001 No'lu Alt Yapı Projesi çerçevesinde desteklenmiştir.

www.mevlana.selcuk.edu.tr
mevlana@selcuk.edu.tr

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / Prof.Dr. Süleyman OKUDAN - Rektör.....	IX
ÖNSÖZ / Dr. Nuri ŞİMŞEKLER - Enstitü Müdürü	XI
Mevlâna Araştırmalarının Kurumsallaşması Kronolojisi	XVII

I. BÖLÜM KONYA'DA MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ AÇILMASI GEREKTİĞİNE DAİR MAKALELER (1953 - 2009)

Mevlâna Tetkikleri ve Konya / Prof.Dr. Hamdi Ragıp ATADEMİR	3
Mevlâna Enstitüsü / Prof.Dr. F. Nafiz UZLUK	7
Bir Mevlâna Enstitüsü / M. Refî Cevad ULUNAY	11
Bir Enstitü Kurulacaksa / Abdülbâki GÖLPINARLI	13
Mevlâna Enstitüsü / Nezihe ARAZ	16
Mevlâna Enstitüsü / Arslan ERGÜÇ	18
Konya'da Mevlâna Enstitüsü / Prof.Dr. F. Nafiz UZLUK	20
Mevlâna Tetkikleri / Prof.Dr. Abdülkadir KARAHAN	33
Mevlâna Enstitüsü / M. Refî Cevad ULUNAY	38
Mevlâna Enstitüsü / Sezai KARAKOÇ	40
Mevlâna Enstitüsü / Suad ABANÂZIR	43
Konya'ya Bir Mevlâna Üniversitesi / Necati ELGİN	45
Dinle Neyden / Mehmet KAPLAN	47
Mevlâna İçin / Tark BUĞRA	55
Mevlâna Enstitüsü İçin / Abdülbâki GÖLPINARLI	57
Mevlâna Tetkikleri / Mehmet ÖNDER	62
Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü / Feyzi HALICI	64
Türk Basınında Mevlâna Enstitüsü / Doç.Dr. Emine YENİTERZİ	66
Konya'da Mevlâna Araştırmaları Merkezi / Prof.Dr. Adnan KARAIŞMAİLOĞLU	76
Son Yüzyılda Mevlevîlik - 2 / Ömer ERBİL	83
Sahipsiz Mevlânâ / TEMPO	86
Mevlâna ve Mevlevîlik Çalışmaları ve Mevlâna Kültür Merkezi / Dr. Nuri ŞİMŞEKLER	88

F. Nâfiz Uzluk'un "Mevlâna Muhibleri Cemiyeti" ve "Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü" Kurma Çabaları / Dr. Nuri ŞİMŞEKLER	98
Nuri Şimşekler'e Kulak Veriniz! / Nail BÜLBÜL	100
Türkiye'nin Başbakanı, Konya'nın Bakanı / İhsan KAYSERİ	103

II. BÖLÜM

...VE SÜMAM KURULUYOR

Mevlâna Enstitüsü Mutlaka Kurulmalı / YENİ KONYA	107
Doğudan Batıya Mevlâna Sevgisi / ANADOLU AJANSI	109
Uluslararası Mevlâna Enstitüsü Kurulacak / YENİ ASYA	112
Konya'da Mevlâna Enstitüsü Kurulsun / ZAMAN	114
Güzel Gelişme / MERHABA	115
Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü Tarafından Yüksek Öğretim Kurulu'na Gönderilen SÜMAM'ın Kurulmasına Dair Teklif ve Gerekçe Metni	117
SÜMAM Yönetmeliği	120
SÜMAM Kısa Tarihçe	124

III. BÖLÜM

SÜMAM'IN KURULUŞUNUN İLK YANKILARI

Mevlâna Araştırma Merkezi (SÜMAM) Kuruldu / Basındaki Yankılar	127
SÜMAM İlk Toplantısını Yapıyor	135
İlk Yönetim Kurulu Üyeleri	141
İlk Genel Kurul Üyeleri	142
İlk Danışma Kurulu Üyeleri	145
SÜMAM I. Olağan Genel Kurul Toplantısı Tutanağı	146
SÜMAM'la İlgili İlk Röportaj	148

IV. BÖLÜM

5. YILINI DOLDURAN SÜMAM'IN YAPTIĞI ETKİNLİKLER VE ENSTİTÜ'YE DOĞRU

2005 Yılı Etkinlikleri	161
2006 Yılı Etkinlikleri	164
2007 Yılı Etkinlikleri	166
2008 Yılı Etkinlikleri	178

2009 Yılı Etkinlikleri	182
2010 Yılı Etkinlikleri	189
Bütün İmkânsızlıklara Rağmen Enstitü'ye Doğru	196
SÜMAM'dan Enstitüye: 57 Yıllık Hayalin Gerçekleşmesi / Dr. Nuri ŞİMŞEKLER	201

V. BÖLÜM

... VE MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ KURULDU

SÜMAM'ın S.Ü. Rektörlüğüne Enstitü Müracaatı	205
Enstitü'nün Kuruluş Süreci / Dr. Nuri ŞİMŞEKLER.....	209
... Ve Enstitü Kuruldu	213

BASINDAKİ YANKILAR

A. KÖŞE YAZILARI

Okudan'a Bir Tebrik Bir Soru / M. Ali KÖSEOĞLU	225
Mevlâna Kürsüsüne Kavuşmak / Erol SUNAT	226
Bırakın da Size Teşekkür Etsinler / Şenyurt ÖZBAY	229
Mevlâna Enstitüsü ve Mevlâna Gerçeği / Metin ORALÖZ	232
Mevlâna Enstitüsü'nün Önemi ve... / Uğur ÖZTEKE	234
86 Yıllık Rüya! / Kazım ÖZTÜRK	236
Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü / Nail BÜLBÜL	238
Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü / Süleyman ATEŞ	241
Hz. Mevlâna Selçuk Üniversitesi'nin Güvencesinde / Ali SAYDAM	243
Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Kuruldu / İhsan KAYSERİ	244

B. GAZETE HABERLERİ	246
---------------------------	-----

VI. BÖLÜM

EK

Yerel ve Ulusal Basında Başvurulan Bilimsel Kurum: SÜMAM.....	265
---	-----

SUNUŞ

Konya'nın ve ülkemizin önemli düşünce ve edebiyat simalarından biri olan Mevlâna Celâleddin-i Rumi yüzyıllardır sadece ülkemizde değil farklı coğrafyalarda da okunmuş, araştırılmış, anlaşılmaya çalışılmıştır.

Tarih boyunca Osmanlı toprakları dâhilinde kurulan 120'yi aşkın Mevlevîhâne aracılığı ile anlaşılmaya çalışılan bu mânâ zenginliği Cumhuriyetimizin ilanı ile akademik bir boyuta girmiş ve üniversitelerimizde ilgi görmeye başlamıştır. Vakıf ve Dernek gibi Sivil Toplum Örgütleri ile kişiler bazında da araştırmalar yapılan Mevlâna ve Mevlevîlik'in kültürümüzün önemli zenginliklerinden biri olduğu bilimsel olarak da ortaya konmuştur.

Sadece ülkemizde değil dünyanın birçok köşesinde de yapılan çalışmalar ortaya koymuştur ki, bu sahada yapılacak çalışmalar bu kültürün geleneğine de hassasiyet göstermek şartıyla bilimsel ortamlarda ve interdisipliner bir anlayışla gerçekleştirilmelidir.

*Selçuk Üniversitesi ailesi olarak 1975 yılındaki kuruluşunun ardından bu konu ile ilgili sayısız etkinlik gerçekleştirildi, ama bunların en önemlisi 2005 yılında kuruluşunu gerçekleştirdiğimiz **Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi** idi. Bu Merkezdeki çalışmalarla 2010 yılına kadar ulusal ve uluslar arası birçok etkinlik gerçekleşti, kaynak eserler yayınlandı. Ama asıl hedefimiz sahanın önemli bilim adamları tarafından da 1950'li yıllardan beri vurgulandığı gibi uluslararası katılımı bir Enstitü kurmak ve ilerleyen zamanlarda burayı Mevlâna ve Mevlevîlik araştırmalarında ülkemizin ve dünyanın bir merkezi haline getirmektir.*

*Üniversitemizin bu konudaki yıllar boyunca yapmış olduğu olumlu çalışmaları referans alan Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) bu talebimize olumlu karşılık vererek dosyamızı ilgili Bakanlık ve birimlere gönderdi. Nihayetinde **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün** Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak resmiyete kavuşması,*

ardından Cumhurbaşkanlığı makamınca onaylanması ve Resmî Gazete’de yayınlanmasıyla resmen yürürlüğe girdi.

Şimdilerde bu uzun soluklu **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün kuruluşunu gerçekleştirmenin hazzını yaşarken bu Enstitü’yü uluslararası boyutta otorite bir kurum haline getirmek için gerekli alt yapı çalışmalarına devam ediyoruz. Amacımız acele etmeden yapılacak çalışmalarla burayı sağlam temeller üzerine oturtup, Mevlâna ve Mevlevîlik konusunda geleceğin söz sahibi, uzman bilim adamları yetiştiren, bu sahada yapılacak çalışmalara önderlik eden ve yapacağı yönlendirmelerle bilimsel orijinal çalışmalar yapılmasını sağlayan bir Enstitü teşkil etmektir.

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü kuruluş çalışmalarını yürüten Enstitü Müdürümüz Dr. Nuri Şimşekler tarafından hazırlanan elinizdeki eserde Cumhuriyetimizin kuruluşunun ardından kurumsal bir hüviyete kavuşmaya çalışan Mevlâna araştırmalarının geniş bir tarihini bulacak, bu konuda yazılmış makaleleri okuma fırsatı bulacaksınız. Ayrıca üniversitemizin konuyla ilgili yapmış olduğu çalışmaları detaylı bir şekilde inceleme imkânı bulacak, sayısız bilim adamı ve araştırmacının katkı ve çabalarına şahit olacaksınız.

Bu vesile ile geçmişte konu ile ilgili çalışma yapan, gayret sarf eden bütün idareci ve öğretim üyelerimize, **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün kurulmasında emeği geçen ve destek olan herkese teşekkürlerimi sunar, Selçuk Üniversitesi ailesi olarak Konya’mızın en önemli değerlerinden Mevlâna Celâleddin-i Rumi’ye ve tarihimize sahip çıkma adına önemli bir görevi yerine getirdiğimize inandığımı belirtmek isterim. Ayrıca Enstitü’ye katkı sağlayacak herkese kapımızın açık olduğunu da bildirir, yüzyıllara damgasını vuran ve Türk kültür ve edebiyatının şekillenmesine büyük katkı sağlayan evrensel değerimiz Mevlâna Celâleddin-i Rumi’nin mânevî mirasına sahip çıkan araştırmacılara saygılarımı sunarım.

Prof.Dr. Süleyman OKUDAN

Selçuk Üniversitesi Rektörü

ÖNSÖZ

Hız. Mevlâna'nın yaşadığı dönemlerde öğrencileri, dostları ve onun düşüncesine ilgi duyan kesimler tarafından okunan eserleri, kendisinin 17 Aralık 1273 günü Hakk'a yürümesinin ardından kurulan Mevlevîliğin temel eserleri arasında yerini almıştır.

XIII. yüzyılın sonlarından 1925 yılındaki Tekke ve Dergâhların kapatılması Kanununa kadar 3 kıtaya yayılan 140'a yakın Mevlevîhânedede okutulması mecburi olan başta Mevlâna'nın Mesnevî'si olmak üzere diğer eserleri bu süreç içerisinde yüzlerce şâir, edib ve yazar tarafından incelenmiş, araştırılmış, hakkında şerhler, sözlükler yazılmıştır.

1925 yılından itibaren ise tekke ve dergâhların kapanmasıyla bu tarz çalışmalar bizzat dönemin Maarif Vekili Hasan-Âli Yücel'in gayretleriyle devletin himayesine girmiş, ardından üniversiteler bu konuya el atarak Mevlâna ve 700 yılı aşkın bir tarihe sahip olan Mevlevî Kültürünü araştırıp incelemeye başlamışlardır.

Bu arada 1924 yılında Mevlevî kültürünün âdâb ve erkânı ile yetişen Mevlevî şeyhi Midhat Bahâri Beytur ve 1949 yılında Prof.Dr. Feridun Nâfiz Uzluk bu tarz araştırmaların kurumsal bir hüviyet kazanması arzusuyla "Mevlâna'nın eserlerini yabancı dillere aktarma" ve **Mevlâna Muhipleri Cemiyeti** kurma girişimlerinde bulunmuşlar, ancak maddî imkânsızlıklardan dolayı muvaffak olunamamıştır.

1950'li yıllara gelindiğinde ise Prof. Hamdi Ragıp Atademir "*Mevlâna Tetkikleri ve Konya*" başlığı ile yazdığı makalesinde Konya'da bir **Mevlâna Enstitüsü** açılması ve bu konudaki çalışmaların bilimsel ortamlara taşınması gerekliliğine işaret etmiştir. Tespit edebildiğimiz kadarıyla bu konuda yazılmış ilk makale olan 1953 tarihli bu yazının ardından 1955-1969 yılları arası çeşitli gazete ve dergilerde Prof.Dr. F. Nâfiz Uzluk, M. Ref'î Cevad Ulunay, Abdülbâki Gölpınarlı, Cahit Öztelli, Nezihe Araz, Arslan Ergüç, Prof.Dr.

Abdülkâdir Karahan, Sezai Karakoç ve Suad Abanazır gibi ehil kişiler ve gazete köşe yazarları mutlaka bir **Mevlâna Enstitüsü** kurulması gerektiğine dair yazılar kaleme almışlardır. Bu arada konu ile yakından ilgilenen Prof.Dr. F. Nâfiz Uzluk bizzat dönemin Başbakanı Adnan Menderes'e bir mektup yazarak böyle bir kurumun açılması gerektiğine yönelik gerekçeli bir yazı göndermiştir.

1968 yılına gelindiğinde ise dönemin Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem **Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü** adıyla bakanlığa bağlı bir kurumun Konya'da inşaatına başlanacağı müjdesi vermiştir. Vermiştir ama, 1973 yılında Mevlâna Müzesi karşısında günümüzde İl Halk Kütüphanesi olarak kullanılan bina tamamlanıp, Hz. Mevlâna'nın 700. Vuslat Yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde gösterişli bir törenle **Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü** olarak hizmete açılmış olsa da 1978 yılına kadar hiçbir çalışma gerçekleşmemiş ve bu tarihte tek belirtisi olan tabelası da sökülerek Konya İl Halk Kütüphanesi buraya yerleştirilmiştir.

Benzer bir girişim daha sonra Selçuk Üniversitesi tarafından yapılmış; 1979 yılında Edebiyat Fakültesi bünyesinde **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü** kurulmuştur. Yönetmeliği 13 Temmuz 1979 gün ve 16695 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan bu Enstitü de 1981 yılında üniversitelerin yeniden yapılanması çerçevesinde kurulan Yüksek Öğretim Kurumu'nun (YÖK) kararı ile lağvedilmiştir.

Selçuk Üniversitesi, 1985 yılının Mayıs ayında Rektör Prof.Dr. Halil Cin'in gayretleri ve Hz. Mevlâna'nın 21. kuşak torunu Celâleddin B. Çelebi'nin manevî destekleriyle Selçuklular dönemi tarihi ile birlikte Hz. Mevlâna'nın hayatı, eserleri, fikirleri ve Mevlevîlik Tarihini de araştırma amacıyla kendi bünyesinde **Selçuklu Araştırmaları Merkezi**'ni (SÜSAM) YÖK'ten olur alarak kurmuştur. Bu Merkez, Rektör Prof.Dr. Cin'in özel himayesiyle özellikle Mevlâna konusunda oldukça verimli çalışmalar yapmıştır. Ancak Mevlâna adına bir Enstitü'nün veya en azından bir Araştırma Merkezi'nin kurulması hep istenmektedir. Bu husus dönemin Rektörleri Prof.Dr. Halil Cin ve Prof.Dr. Abdurrahman Kutlu'nun hep gündeminde olmuştur. Bu

amaçla Prof.Dr. Kutlu'nun Rektörlüğü döneminde 4 Haziran 1996 yılında Üniversitesi bünyesinde **Mevlâna Araştırmaları Merkezi** açılması için YÖK'e gerekçe, taslak, yönetmelik ve izin talebi gönderilmiş, ancak ne yazık ki sadece "9" gün sonra, 13 Haziran 1996 günlü YÖK yazısıyla bu Merkez'in açılmasına izin verilmemiştir.

Bu dönemlerde yine (1972-2004) Prof.Dr. Mehmet Kaplan, Necati Elgin, Tarık Buğra, Fayzi Halıcı, Mehmet Önder, Prof.Dr. Erkan Türkmen, Prof.Dr. Emine Yeniterzi, Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu ve Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler gibi sahaya ilgili bilim adamları ve gönül sahibi Mevlâna dostları Enstitü açılmasına dair yazılar kaleme alarak konunun önemine ve aciliyetine dikkat çekmişlerdir.

2004 yılına gelindiğinde ise Selçuk Üniversitesi'ne Rektör olarak seçilip atanan Prof.Dr. Süleyman Okudan bu konunun takipçisi olmuş ve bu çalışmaları yürütmek üzere bu satırlarının yazarını görevlendirmiştir. Yapılan hazırlıkların ardından 16 Haziran 2004 tarihli Üniversite Senatosu kararıyla **Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi** açma başvurusu YÖK'e sunulmuştur. YÖK, 11 Mart 2005 günü yaptığı Genel Kurul toplantısında Selçuk Üniversitesi bünyesinde **Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi** açılmasına olur vermiş; gerekli diğer aşamaların ardından 17 Mayıs 2005 tarih ve 25818 sayılı Resmi Gazete'de yönetmeliği yayınlanan Merkez, **Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi (SÜMAM)** adıyla resmî statüye kavuşmuştur. SÜMAM'ın kurulmasının ardından Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan Merkez'in kurulması çalışmalarını yürüten bu satırların yazarını Merkez Müdürü olarak atamıştır.

2005 yılında kurulup YÖK Kanununa paralel olarak ülkemizdeki diğer tüm Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin olduğu gibi bütçesi ve kadrolu personeli olmayan **SÜMAM** yurt içi ve dışı birçok etkinlik gerçekleştirmiş ve imkânları daha geniş olan Enstitü'ye dönüşme yolunda çabalar sarf etmiştir. Bu çalışmalar neticesinde 2009 yılı Aralık ayındaki Şeb-i Arûs törenleri öncesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin uluslararası katılımlı bir "Enstitü"ye dönüştürülmesi konusundaki çalışmalar tamamlanmış ve 2010 yılının

hemen başında gerekli bilgi ve dokümanlara son şekli verilerek YÖK'e müracaat etmeye hazır hale getirilmiştir. 2010 yılının Şubat ayında Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi adına tarafımızdan hazırlanan detaylı ve gerekçeli dosya da Üniversitemiz Senatosunda kabul edilerek YÖK'e resmen başvurulmuştur. YÖK, 4 Mart 2010 tarihinde yaptığı Genel Kurul toplantısında Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin kadrosuz ve bütçesiz yapmış olduğu ulusal ve uluslararası çalışmaları ve yayınlarını referans alarak bu müracaatımıza "olur" vermiş ve 13 Mart 2010 tarihinde gereği için Milli Eğitim Bakanlığı'na göndermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı da olumlu görüş bildirerek 13 Nisan 2010 tarihinde dosyamızı ilgili bakanlık ve birimlere görüş için sunmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı ilgili birimlerden (Maliye Bakanlığı, DPT ve Devlet Personel Başkanlığı) gelen olumlu görüş üzerine 20 Temmuz 2010 tarihinde **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün** Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak resmîyete kavuşması için dosyayı Başbakanlık makamının olurlarına arz etmiştir. 28 Temmuz 2010 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından imzalanan **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü** kararı, onay için Cumhurbaşkanımız Doç.Dr. Abdullah Gül'e arz edilmiş, makamca onaylanan Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün açılmasına dair Bakanlar Kurulu kararı da 22 Ağustos 2010 tarih ve 27680 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak resmen yürürlüğe girmiştir. Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan bu satırların yazarı ve Enstitü kurulması çalışmalarını yürüten Yrd.DoçDr. Nuri Şimşekler'i Enstitü Müdürü olarak görevlendirmiştir.

...Ve böylece ilki 1953 yılında dillendirilen, 57 yıllık uzun macerasını elinizdeki eserde uzun uzadıya okuyacağınız Mevlâna adıyla bir Enstitü kurulmuş oldu. Enstitü'nün kurulmasında baştan beri "özet" olarak anlatılan uzun macera ve Selçuk Üniversitesi'nin 1975 yılında kurulmasının ardından bu konuda yapmış olduğu çalışmalar büyük önem taşıdı. Burada geçmiş Rektörlerimize; konuyu sahiplenerek ciddiyetle takibini yapan şimdiki Rektörümüz Prof.Dr. Süleyman Okudan'a; Rektör yardımcılarımıza ve üniversitemiz Senatosuna; Enstitü'nün hayata geçmesinde büyük katkıları olan YÖK Başkan Vekili Prof.Dr. M.A. Yekta Saraç'a; YÖK Genel Kurulu'na; Enstitü'nün startını vermemizde katkı sağlayan Marmara Üniversitesi öğretim

üyeyi Prof.Dr. Mahmut Erol Kılıç'a; Enstitü'ye dönüşme esnasında fikirlerine başvurduğumuz ülkemizin çeşitli üniversitelerinden onlarca öğretim üyesi-ne; başvurumuzu onaylayarak Enstitü'müzün resmîyete kavuşmasında imzaları bulunan Bakanlar Kurulu üyelerine ve Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'a; ve nihai kararı onaylayan Cumhurbaşkanımız Doç.Dr. Abdullah Gül'e teşekkürlerimizi sunmak tarihî bir görevdir, diye belirtmek isterim.

Şimdi yapılması gereken ise dünyada tek olan bu Enstitü'yü geçmişimizden aldığımız de tecrübelerle uluslararası bir boyuta getirip, Konya'yı bilimsel anlamda Mevlâna konusunda "tek otorite" yapmaktır. Bunun önemi, özellikle yurt dışındaki yanlış Mevlâna algılamalarının daha iyi tahlil edilebildiği ve önlemler alınması gerektiğinin bilincinde olunduğu takdirde daha da iyi anlaşılacaktır. İlerleyen zaman içerisinde bu Enstitü'yü gerekli bilim adamları ve yönetici kadrolarıyla zenginleştirip, sadece ülkemizden değil yurt dışından da Yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri alarak objektif Mevlâna araştırmacıları yetiştirmek en önemli hedefimizdir. Şimdilerde Enstitü'nün Anabilim Dallarını oluşturmaya ve yine yönetmelik gereği YÖK'e bildirip olur almaya yönelik çalışmaları yapıyoruz. Bu Anabilim Dalları tabii ki Mevlâna, eserleri, fikirleri, yurt içi ve dışında yapılan araştırmaları konu alan birimlerden oluşacağı gibi Mevlevî Kültürünün önemli parçaları olan Mevlevî san'atı, mûsikisi, Semâ, Mevlevîhâneler ve özellikle Osmanlı tarihi boyunca bu konuda yapılmış, ancak gün yüzüne çıkarılamamış eserleri kapsayacaktır. Yine tezli Yüksek Lisans ve Doktora alanlarını kapsayacak bu birimler haricinde, tezsiz Yüksek Lisans ve üniversitemizin ilgili birimleriyle işbirliği yaparak halka yönelik Mevlâna ile Farsça, Eserleriyle Mevlâna'yı Anlama, Hat, Tezhip, Ebru, Ciltcilik, Minyatür, Mevlevî Kıyafetleri Yapımı, Hediyelik Eşya Tasarım ve Üretimi, Keçe, Semâ, Ney, Rebab ve Mevlâna ve Konya Turist Rehberliği gibi alanlarda da Sertifika verilen kurslar açmayı planlamaktayız. Tabii ki bu kurslara başta Konyalı hemşerilerimizin ilgi göstereceğini bilmekle birlikte, özellikle yaz aylarında bütün bir konsept olarak tasarlayacağımız bu kurslara yurt içinden ve dışından da birçok kişinin ilgi duyacağını şimdiden söylemek mümkündür.

Elinizdeki eserde 1953 yılından bu yana Konya’da açılması için gayret sarf edilen **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün uzun bir macerasını, bu konuda ehil kişiler tarafından kaleme alınmış makaleleri; Selçuk Üniversitesi’nin kuruluşunun ardından bu konuda yaptığı çalışmaları, kat ettiği aşamaları ve nihayetinde 22 Ağustos 2010 tarihinde resmen kurulan **Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün kuruluş hikâyesini bulacaksınız.

Eser hazırlanırken konu ile ilgili yazılmış bilimsel ve popüler makale ve yazıların tamamına ulaşılmaya çalışılarak buraya alındı. Ayrıca zaman zaman gündeme gelen konu ile ilgili gazete haberlerine de yer verildi. 57 yıllık tarihe sahip bu maceranın her aşamasında katkısı ve emeği bulunan, bu konuda gayret sarf eden değerli zevatın adları anılmaya çalışıldı. Yine SÜMAM’ın 5 yıllık yaptığı ve katıldığı faaliyetler kronolojik olarak sunuldu.

Bu kitap vesilesi ile;

Mevlâna araştırmaları konusunda geçmişten günümüze kadar emeği geçen, katkısı bulunan herkese teşekkür ve minnetlerimizi sunar, bu eserin Cumhuriyet Dönemi kurumsal Mevlâna araştırmalarının bir tarihçesi olarak sahayla ilgili bilim adamlarına bir ışık tutmasını umarak “tarihe not düşülmesi” açısından bu tarz çalışmaların önemine dikkat çekmek isteriz.

Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

S.Ü. Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Müdürü

MEVLÂNÂ ARAŞTIRMALARININ KURUMSALLAŞMA KRONOLOJİSİ (CUMHURİYET DÖNEMİ)

Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

Yıl 1924; Mevlevî Şeyhlerinden Midhat Bahari'nin (Beytur) bir yardım kampanyası başlatarak Mevlâna'nın eserlerini ve bu sahada yazılmış diğer eski harfli kitapları neŐredip daha sonra da Tũrkçe, Fransızca, Almanca ve İngilizceye tercũme yoluyla insanların hizmetine sunmayı amaÇlaması. Midhat Bahari'nin oluşturmaya çalıştığı bu platforma ũç-beş dostunun bağışladığı yardım haricinde para toplanamamış ve bu faydalı amacına ulaşamamıştır.

Yıl 1949; F. Nâfiz UZLUK tarafından Mevlâna'nın eserlerini yayınlama amacıyla "Mevlâna Muhibleri Cemiyeti"nin kurulması. Bu cemiyet de o gũnũn Şartlarında sadece dostların yardımlarından oluşan 275 TL. kadar para toplayabilmiş ve herhangi bir faaliyet gerçekteŐmemiŐtır.

Yıl 1953; Prof. Dr. Hamdi Ragıp ATADEMİR'in "*Mevlâna Tetkikleri ve Konya*" başlığı ile yazdığı makalesinde Şu ana kadar tespit edebildiğimiz kadarıyla ilk kez Mevlâna Enstitũsũ kurulmasını dile getirip, bilimsel araştırmaların gerekliliğine işaret etmesi.

Yıl 1955-1968; Mevlâna Tedkikleri Enstitũsũ'nũn aÇılmasına dair çeiŐitli ulusal-yerel gazete ve dergilerde Prof.Dr. F. Nâfiz Uzluk, M. Ref'î Cevad Ulunay, Abdũlbâki Gũlpınarlı, Cahit Öztelli, Mehmet Önder, Nezihe Araz, Arslan Ergũç, Prof.Dr. Abdũlkâdir Karahan ve Sezai Karakoç gibi ehil kişiler tarafından kaleme alınan onlarca makalenin yayınlanması.

Yıl 1968; Milli Eğitim Bakanı İlhami ERTEM tarafından “Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü”nün Konya’da inşaatına başlanacağı müjdesinin verilmesi.

Yıl 1973; Mevlâna Müzesi karşısındaki Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü binasının tamamlanıp (günümüzdeki İl Halk Kütüphanesi), Hz. Mevlâna’nın 700. Vuslat Yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde gösterişli bir törenle hizmete açılması.

Yıl 1973-1978; Açılan Enstitü binasında hiçbir faaliyetin gerçekleştirilmesi; alt yapı oluşturulmaması.

Yıl 1978; Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü binasının tek belirtisi tabelasının da sökülerek buraya Konya İl Halk Kütüphanesi’nin yerleştirilmesi.

Yıl 1979; Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü’nün kurulması. (Bu Enstitünün yönetmeliği 13 Temmuz 1979 gün ve 16695 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.)

Yıl 1981; Üniversitelerin yeniden yapılanması çerçevesinde kurulan Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ile Selçuk Üniversitesi’ndeki Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü’nün lağvedilmesi.

Tarih: 2 Mayıs 1985; Selçuklular Dönemi tarihi ile birlikte Hz. Mevlâna’nın hayatı, eserleri, fikirleri ve Mevlevîlik tarihini de araştırma amacıyla Rektör Prof.Dr. Halil CİN’in büyük gayretleriyle Selçuk Üniversitesi bünyesinde Selçuklu Araştırma Merkezi’nin (SÜSAM) kurulması.

Tarih: 4 Haziran 1996; Selçuk Üniversitesi bünyesinde Mevlâna Araştırmaları Merkezi açılması için Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)’na gerekçe, taslak, yönetmelik ve izin talebinin gönderilmesi.

Tarih: 13 Haziran 1996; Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'nun Selçuk Üniversitesi'nde Mevlâna Araştırma Merkezi açılmasına izin vermemesi.

Yıl 1996; Hz. Mevlâna'nın 22. kuşak torunu Faruk Hemdem ÇELEBİ'nin *Uluslararası Mevlâna Vakfı*'ni kurarak Çelebi Ailesi olarak Mevlâna ve Mevlevîlik kültürü konusunda tüm dünya insanlarına bilgiler sunmayı amaçlaması.

Tarih: Mayıs 2004; 1985 yılında kurulan *S.Ü. Selçuklu Araştırma Merkezi*'nin (SÜSAM) Hz. Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili 30'a yakın kongre, sempozyum ve panel düzenleyip üstüne düşen görevi yerine getirmeye çalışarak boşluğu doldurması.

Tarih: 16 Haziran 2004; Rektör Prof.Dr. Süleyman OKUDAN başkanlığındaki Selçuk Üniversitesi Senatosu'nun 16 Haziran 2004 Tarih ve 2004/59 No'lu kararıyla Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'na Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi açma başvurusunda bulunması.

6 Ekim 2004; Mevlâna'nın hayatı, eserleri, düşünceleri, ailesi, takipçileri üzerinde bilimsel çalışmalar gerçekleştirmek, Türk ve dünya kültür hayatındaki yerini bilimsel verilere dayalı olarak incelemek ve araştırmak, bilim, kültür, edebiyat ve sanat alanlarında faaliyetler yapmak amacıyla merkezi Ankara olan *Mevlânâ Araştırmaları Derneği*'nin kurulması. 22 Mayıs 2005 günü ilk Olağan Genel Kurulu yapılan derneğin Başkanlığına Prof.Dr. Adnan KARAİSMAİLOĞLU'nun seçilmesi.

Tarih: 11 Mart 2005; Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Genel Kurul toplantısında alınan kararla Selçuk Üniversitesi'nde Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi açılmasına olur verilmesi.

Tarih: 17 Mayıs 2005; 25818 sayılı Resmi Gazetede Yönetmelik'i yayınlanan S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin resmî statüye kavuşması.

Tarih: Haziran 2005; Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin hayatını, eserlerini, ilmi ve edebi kişiliğini, düşüncelerini, çevresindeki şahsiyetleri, Mevlevîlik tarih ve kültürünü, Türk ve Dünya edebiyat ve kültürlerindeki etkilerini ve konumunu incelemek, araştırmak; bu amaç doğrultusunda çalışmalarda bulunmak, bilimsel, sosyal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirmek ve yayınlar yapmak amacıyla kurulan S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne kuruluş çalışmalarını yürüten Dr. Nuri ŞİMŞEKLER'in Kurucu Müdür olarak atanması.

Kasım 2005; Birleşmiş Milletler Kültür Organizasyonu UNESCO'nun Hz. Mevlâna'nın doğumunun 800. Yıldönümü olan 2007 yılını "Mevlâna'yı Anma Yılı" ilan ederek üye ülkelerde anılma ve araştırılma kararı alması. Ayrıca Mevlevî Kültürü, mûsikîsi ve Semâ'yı "Somut Olmayan Dünya Kültürel Miras Listesi"ne ekleyerek "Başyapıt" ilan etmesi (Uluslararası Mevlâna Vakfı'nın hazırladığı dosyalarla Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığı ile UNESCO'ya müracaat etmesi sonucu). Bu konuda geleneksel kültürün yaşatılması konusunda akademiler, dokümantasyon merkezleri, kütüphaneler kurulmasını Türkiye Cumhuriyeti Devletine tavsiye etmesi, gereken tedbirlerin alınması istemesi. Ancak 2010 yılına gelindiğinde konunun muhatabı olan Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 22 Ekim 2010 tarihli yayınlanan bir Genelge ve yapılan birkaç istişari toplantı haricinde bu konuda somut hiçbir adım atılamaması.

2005-2009; Ülkemizde önemi daha da iyi anlaşılan Mevlâna ve Mevlevîlik Kültürü hakkında çalışmalar ve etkinlikler yapmak amacıyla Türkiye gene-

linde “Mevlâna...” adıyla onlarca Dernek ve Vakıf kurulması. Ayrıca başta İstanbul’daki Galata, Yenikapı, Bahariye ve Gelibolu, Afyonkarahisar, Tokat ve Kilis olmak üzere ülke genelindeki Mevlevîhânelerin Vakıflar Genel Müdürlüğü ve bazı yerel yönetimler tarafından restore edilmesi.

Aralık 2007; Mevlâna, Mevlevî Kültürü ve âdâb ve erkânının tanıtılması ve yaşatılmasına yönelik çalışmalar yapmayı planlayan *Şefik Can Uluslararası Mevlâna Eğitim ve Kültür Derneği*’nin kuruluşu ve Başkanlığına H. Nur ARTIRAN’ın getirilmesi.

Haziran 2009; Gevher Sultan Vakfı tarafından 2009 yılında Konya’da “Mevlâna Üniversitesi” adıyla özel bir üniversite kurulması ve bu üniversitenin bünyesinde “Mevlâna ve Sosyal Araştırmalar Merkezi” teşkil edilerek Mevlâna ile ilgili araştırma ve çalışmalar yapmayı planlaması.

Tarih: Şubat 2010; 2005 Mayıs’ında kurulan S. Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin (SÜMAM) 2007 yılından beri sürdürdüğü Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü’ne dönüştürülme yolunda yaptığı çalışmaları resmi platforma taşınması ve bu konuda Senato kararı alarak YÖK’e sunması.

Tarih: 13 Mart 2010; Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) 4 Mart 2010 tarihinde yaptığı Genel Kurul toplantısında S. Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü’ne dönüştürülmesi yönündeki Selçuk Üniversitesi Senatosu kararının uygunluğuna karar verip durumu gereği için Millî Eğitim Bakanlığı’na yazı ile bildirmesi.

Tarih: 13 Nisan 2010; Millî Eğitim Bakanlığı’nın S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü’ne dönüştürülmesine dair YÖK kararını görüş ve olur istemek üzere Maliye Bakanlığı, Dev-

let Planlama Teşkilatı (DPT) ve Devlet Personel Başkanlığı'na yazı ile bildirmesi.

Tarih: 20 Temmuz 2010; Millî Eğitim Bakanlığı'nın yukarıda adı geçen ilgili birimlerden gelen olumlu görüşleri Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın olurluğuna sunması.

Tarih: 28 Temmuz 2010; Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'ne olurluğuna veren Başbakanlık makamı kararının Bakanlar Kurulu tarafından imzalanması.

Tarih: 22 Ağustos 2010; Cumhurbaşkanı Doç.Dr. Abdullah GÜL tarafından onaylanan **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün** açılmasına dair Bakanlar Kurulu kararının aynı tarih ve 27680 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak resmen yürürlüğe girmesi.

Tarih: 24 Eylül 2010; Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü kuruluş çalışmalarını yürüten Dr. Nuri ŞİMŞEKLER'in Rektör Prof.Dr. Süleyman OKUDAN tarafından Enstitü Müdürlüğüne atanması.

I. BÖLÜM

KONYA'DA MEVLÂNÂNA ENSTİTÜSÜ AÇILMASI GEREKİĞİNE DAİR MAKALELER (1953-2009)

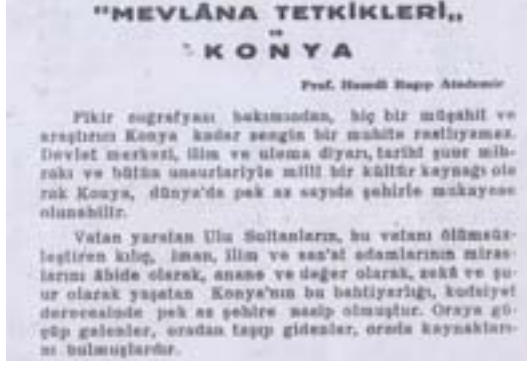

“Kim bizi anarsa iyilikle anılsın”
(Hz. Mevlâna)

MEVLÂNA TETKİKLERİ VE KONYA

Prof. Hamdi Ragıp ATADEMİR

(680. Yıldönümünde Mevlâna, Yenikıtap Basımevi, Konya, 1953, s. 101-105)

Fikir coğrafyası bakımından, hiçbir müşahit ve araştırmacı Konya kadar zengin bir muhite rastlayamaz. Devlet merkezi, ilim ve ulema diyarı, tarihî şuur mihrakı ve bütün unsurlarıyla millî bir kültür kaynağı olarak Konya, dünyada pek az sayıda şehirle mukayese olunabilir.

Vatan yaratan Ulu Sultanların, bu vatani ölümsüzleştiren kılıç, iman, ilim ve san'at adamlarının miraslarını âbide olarak, anane ve değer olarak, zekâ ve şuur olarak yaşatan Konya'nın bu bahtiyarlığı, kudsiyet derecesinde pek az şehre nasip olmuştur. Oraya göçüp gelenler, oradan taşıp gidenler, orada kaynaklarını bulmuşlardır.

Konya, millet tarihinde olduğu kadar medeniyet tarihinde de nevi şahsına münhasır bir oluşun sembolü

ve alemi olarak yer alırken, tarihin ve millî kaderin ona hazırlayıp bağışladığı müstesna ve mümtaz hüviyetini ve mevkiini de siyaset, ilim ve san'at sahasında kendine çektiği, bağrına bastığı ve yetiştirip millete ve insanlığa anladığı ve anlattığı derecede muhafazaya devam edecektir;

Mevlâna Celâleddin Rumi, hiç şüphe yok, bu anlaşılması ve anlatılması gereken ve Konya'nın baş tacı olan değerlerin başına gelir. Hangi dilde konuşmuşsa konuşsun, hangi dilde yazmışsa yazsın, bir millî değer olarak bütün millî ve harsî sınırları aşmağı bilen büyük bir insan sıfatıyla Mevlâna ile övünebilmemiz için onu anlamamız, bilmemiz ve sevmemiz lâzımdır. Onu yani başımızda, içimizde, kafamızda hissetsek de, lâyıki ile lâyıki kadar bilmiyoruz. Nasıl, bilmek için sevmek lâzımsa, sonsuz ve usançsız bir sevgi için de iyi bilmek, onlara erişmek lâzımdır. Konya bu büyük mütefekkeri, Hilkatın bu nadir varlığını, Hilkat denen sır'la Mahlûk denen meçhul arasında parlayan bu düşünce ve duygu güneşini; onun felsefe ve dünya görüşünü, ahlâk ve san'at anlayışını tetkik ve tahlil etmeğe yer ve değer verdikçe, boş öğrenmelerden

tazip olunmakta olan ruhu, gerçekten, taziz olunacaktır.

Milletlerarası büyük bir değer olan bu Erenler Ereni büyük insan Mevlâna'yı bu gün Millî bir değer olarak saymak, artık O'nu ilmî bir şekilde tetkik ve tahlile başlamakla, O'nu anlamak ve anlatmakla mümkündür.

"Mevlâna Tetkikleri", ilkin, Konya'ya ve Konyalılara düşen ve yaraşan bir vazifedir. Mevlâna'nın hayatı, muhiti ve devri hepimizin varlığında az çok payı olan gerçeklerdir. Cahilimiz de, okumuşumuzda, gencimizde, yaşlımızda bu gerçekten ne varsa onu bulup çıkarmak ilim adamlarımıza ve her birimize düşen bir iştir. Bunları ferdî bir zevk, şahsî bir iş edinmekte de kafî değildir.

Hepimiz hemşehri olarak, müessesese olarak, bu tetkikleri yapmak ve organize etmek ve ciddî, devamlı teşkilat vücuda getirmek zorundayız. Yeri neresi olursa olsun, her ilim müessesesinde, her üniversite de bu türlü tetkikler yapılabilir de, bunun Konya'nın vazifesi olduğu kadar sarîh hakkı olduğuna da kani' bulunuyoruz. Halâ üniversitelerde, meselâ, düşünce tarihinin ikinci derecede bir tetkik konusu olan bir Spinoza'ya verilen yer, artık ondan kat kat üstün bir değerde olan Mevlâna'ya verilmedikçe, Millî Kültüre hizmet yapıldığı; esasen bu yüzden de taklitçi ve forma-

list bir ilim pratiğinden kurtulduğu iddia olunamaz.

"Mevlâna tetkikleri"nin pek kolay ve üstelik orta bir ilim ve kültür seviyesiyle yapılamayacağı da artık bugün bir bedahattır. O'nun hakkında Batıda yazılan ve yayınlanan yüzlerce ciddî eseri aramak, bulmak ve gözden geçirmek; bizzat eserin tetkik ve tahliline yarayacak şekilde klasik Şark dillerine derin, hem de çok derin bir vukuf peyda etmek ve Mevlâna'nın devrini tarihî, siyasî, içtimaî ve fikrî, hatta iktisadî yapısı içinde kavrayan bir bilgi sahibi olduktan sonra, nihayet, dini, daha sarîh olarak İslâmî, felsefî ve tasavvufî bir kültür ve ihtisas sahibi olmak, elbette, kolay bir iş olmasa gerektir. Esasen, bunun kolay olmasındadır ki O'nun hakkında vücuda getirilen ciddî eserlerde nedret yaratmaktadır. İşte bu yüzden, böyle bir ilmî hazırlanış, bu mümtaz deha'nın anlaşılmasında ve anlatılmasında zarurî bir şarttır. Mevlâna'yı bir beyti ile, bir rubaisi ile, o birbirinden zengin bir veya birkaç sahifesiyle anlamak ve anlatmak ilmî zihniyete ve ilmî metoda sığmaz; toplu ve sistematik olmayan her tetkik bir fantezi olmaktan ileri gidemez; hiç değilse, daima eksiktir. Mevlâna, tek başına bütün bir ömrün kendisine vakfolunabileceği büyük ve hatta meçhul bir hazinedir. O'nu sathî, acele ve başkanlarından menkûl hükümlerden, bu türlü hükümleri ihtiva eden parça tetkiklerden

kaçarak, bir bütün olarak ele almak ihtiyacındayız.

Mevlâna'nın eseri, bilhassa muh-teva bakımından, çok cepheli; tesirleri ise, fikir ve edebiyat sahasında son derece geniş ve derindir. Hayatının âlim ve mutasavvıf diye ayıracağımız iki belli başlı safhasında, bu iki safhayı hem birbirine bağlayan, hem de ayıran düğümü çözmek dikkatli bir tetkike de muhtaçtır. Mevlâna'nın soyu soppu gibi konularda uzun münakaşalardan ziyade, O'nun bu birbirinden azametli cephelerini, bu birbirinden derin tesirlerini ilmî zihniyet ve metotlarla ortaya sermek lâzımdır. Mevlâna'nın kendinden önce gelenleri aştığını, fakat aşılamayacağını kolayca söyleyebildiğiniz halde, bunu türlü ve mümkün kıyaslama ve tahlilleri ihtiva edecek hacimli eserlerle ispat etmedikçe, ilmî bir hüküm ve ilmî bir iş görülmüş sayılamaz. Mevlâna, kendinden önceki, hatta Hint ve Yunan kaynaklarına kadar çıkan kültür âleminde neler almış, onlara yeni, yepyeni neler katmış, bilmedikçe;

neo-platonisme'in,
idealisme'in,
pantheisme'in,
monisme'in,
irrationalisme'in,
anti-intellectualisme'in
ve intuitionisme'in;

bir yandan da, humanisme ve humanitarisme'in ve universalisme'in batılı ve doğulu belli başla mümessilleri ile karşılaştırılmadıkça; onlardan ayrılan ve onları gölgede bırakan şahsiyet ve doktrinini açık ve seçik bir şekilde anlamak güçtür. O'nun akla ve aklın işleyiş ve eserlerine karşı güvensizliğini; onun parçalayan ve satha ait olan bilgiye değil, birleştiren ve her şeyin özü ve kaynağı olan Varlık'a ve aşka verdiği yeri ve mânayı, ilimle, ilmin aleti olan akılla bilmek, anlamak çok güç ve belki de imkânsız sayılacaktır. Fakat ne olursa olsun, Mevlâna'yı bir çoğumuzun halâ ayırt edememek alışkanlığından kendisini henüz kurtaramadığı gibi, sadece ve belki de temel olarak, bir tarikat müessesisi gibi görmek ve göstermek türlü sathı polemiklere, günlük itibarların tesiri altında boş münakaşalara konu olmaktan ileri götürmez. İlimsiz, ilmî metotsuz yapılan ve yapılacak tahliller ve tetkikler de zan'dan ileri gidemez ve bu türlü polemikleri alevlendirmekten başka bir işe yaramaz. Kültürsüzlüğün bu türlü münakaşaları beslediği gibi, hatta netice itibariyle, tereddidi ettirdiği gibi, metotsuz tetkiklerin de Mevlâna hakkında zararlı kanaatlere, yanlış hükümlere sürüklenmesi de beklenebilir. İşte bu yüzden "Mevlâna Tetkikleri" ilmî bir organizasyona, bir *Enstitü*'ye bağlanmalı; onun ilmî murakabesine bırakılmalıdır. Ancak bu türlü bir te'sisin ilmî

metot ve muhakkak surette, kolektif çalışmalarla, herkesin ihtisasını ilgilendiren türlü yönlerden ortaya koyacağı eserler ciddi telâkki edilir.

İşte bu ilmî tetkikler sayesinde ki bu büyük Veli'nin doğum veya ölüm yeri ile değil, yarattığı manevî âlemi içinde, felsefe ve san'atı ile, bize

getirdiği dünya görüşü ile bizim malımız olduğunu, onun bir kere daha anlaşılabilir ve anlatılarak *bizim* olduğunu göstermek suretiyle, esasen eseriyle ait olduğu bütün ve büyük insanlığa kat kat değerlerle yeniden mal etmeğe yüzümüz olur.

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ

Prof. Dr. F. Nâfiz UZLUK

(Zafer Gazetesi, Ankara, "Günün Makalesi", 19 Aralık 1955)

"ÖLÜMÜNÜN 682 NCI YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA"

Mevlâna'nın yolunda yürüyenler yalnız şairler değildir. Ressamlar hattatlar, mühür kazıcılar, makta yapanlar, saat yapanlar, hekimler, tek sözle fikir ve sanat erbabı vardır. Bunları toplamak, Orta Asya'dan atalarımızın getirdiği, bizim kendi öz malımız olan terbiye sistemini, usulleri anlatmak, bu Enstitünün ödevleri arasında olacaktır.

Biz; Mevlâna ile onun etrafında toplanan, onun çıkırında yürüyenlerin eserleri ile uğraşmak, ilim âleminin henüz haberi bulunmayan nitelikleri tanıtmak, milletimiz, memleketimiz için çok şerefli olacaktır, diyoruz.

Büyük Fransız mikroplar bilgini Pasteur der ki: "İlmin vatanı yoktur, fakat âlimin bir vatanı olmalıdır."

Horasan'ın Belh şehrinde doğan Mevlâna (30.8.1207) babası Sultan-ül-Ulema ile birlikte tâ Mekke'ye kadar uzanan büyük bir yolculuktan sonra evvelâ Erzincan Akşehir denilen Suşehir'ne, sonra Lârende denilen şimdiki Karaman'a, daha sonra Büyük Selçuklu Padişahı Alâeddin-i Keykubat'ın ricası üzerine Konya'ya gelmişler (1228). Selçuklu başşehirini kısa vakitte yeni bir hayat anlamıyla ilmi, irfana doğru götürmüşlerdir. 1231'de baba, 1273'de Mevlâna geçici olan dünyaya gözlerini kapayıp ebedîlik cihanına göç etmişlerdir.

Mesnevî'deki şu beyit:

Afitaba terk-i in gülşen küni

Ta ki tahte'l-arz ra ruşen küni

"Ey güneş! Başka bir âlemi aydınlatmak için bu gül bahçesini terk edip gidiyorum." onun ölümünden sonra da insanlara fikir kılavuzluğu edebileceğini anlatmaktadır.

Mevlâna sağlığında şöhretini Buhara'dan Bizans içerilerine kadar yaymış; şiirleri, Mesnevî'si elden ele, dilden dile dolaşmış, bütün bu ülkelerde ona karşı hayranlığı artmış; Anadolu ülkesinin bir şehri olan Konya'ya bugün dahi tâ Çin ortalarından bütün Hindistan'ı ve Pakistan'ı da

içine alan geniş bir kıtanın halk tarafından Konya-yı Şerif denilmesine sebep olmuştur.

Mevlâna'nın şöhreti 7 asırdan beri tutlucaya (eclipse de soleil) uğramayan bir güneş gibi hâlâ bütün parlaklığı ile devam etmekte ve gönüllerimize ışıltı, ısı vermektedir.

Mevlâna konusu son zamanlarda, Batıda büyük ilgi uyandırmakta, bu mevzu hakkında makaleler, kitaplar yazılmaktadır.

Dost ve kardeş İran hükümeti Mevlâna'nın eserlerini yayınlamak için bizim paramızla 100.000 (yüz bin) lira ayırmış, Konya'daki Mevlâna müzesinde bulunan ve henüz ilim âleminin tanımadığı yazmaları fotoğrafa ettirmek üzere bir zatı buraya göndermiştir.

Biz ne yapıyoruz?

Mevlâna'nın vatani Türkiye olduğuna, onun soyundan gelenler, onun izinden yürüyenler memleketimizde ve aramızda olduğuna göre Mevlâna konusu ile uğraşmak, onun eserlerini metin (texte), terceme, şerh olarak halkımıza anlatmak, tanıtmak, bizim borcumuz, hattâ bizim hakkımızdır.

Kitapçıların yahut bu mevzuda ilmi kifayeti yokken kendisinde yetki görerek; bilgiye gerçeğe uymayan şeyleri yazanlara, yayanlara rastlamaktayız.

Son zamanlarda Mevlâna'nın Mesnevî'sini tercüme ve şerh eden bir zatın eserini, hükümetimizin bastırması için bir daireye verdiğini, memnurlukla öğrendik. Eserin incelenmesi için ayrılan komisyonda ben de bulunuyordum. Bu manevî şerhini yazan Ahmet Avni Konuk'u ben de şahsen tanır saygı gösterirdim. Kitabı okuduğumuz zaman iki nokta üzerinde bilhassa durduk.

1) Mesnevî beyitleri Konya'da bulunan eski nüshanın metnini tutmaktadır.

2) Şeyhi Ekber adını alan Muhiddini Arabî'den itibaren vahdet-i vücud denilen İslam inançlarına aykırı sayılmış bir usul vardır ki, XVII. asırdan itibaren Mesnevî şârihlerince benimsenmiştir.

A. Avni dahi, bu yanlış yolda yürümüş, Mesnevî beyitlerini ona göre şerh etmiştir.

Felsefe lûgatlerinde Pantheisme denilen dilimize vücudiye adıyla çevrilen bir mezhep vardır ki "Her şeyin Allah olduğunu, Allah ile âlem bir şey demek olduğunu kabul eder."

Hâlbuki Mevlâna ne vahdeti vücutçudur, ne de pantheisttir. Mevlâna'nın yolu 'vahdet-i şuhud'dur: Mesnevî' bu fikri savunmaktadır.

Mesnevîhan (Mesnevî okuyan, Mesnevî'yi anlayan kimse) Eflâki Ded'e'nin Ariflerin Menkıbesi adlı eserinden göçüreceğim şu hikâyeye konu-

munu aydınlatacaktır. “Malatyalı Şemseddin dedi ki:

- Bir gün Mevlâna kendi medresesinde mânalar söylüyordu. Marifetler arasında buyurdu ki: ben, Şemseddin’i çok seviyorum. Ama bir ayıbı vardır, umulur ki Yüce Tanrı o ayıbı ondan kaldırır ve bu arzudan vaz geçirir.

Şemseddin diyor ki:

- Bu bende acaba o ayıp nedir diye başımı yere koyup yalvarıp yakardım. Mevlâna, bu; senin her varlıkta Tanrının bulunduğunu tasavvur etmeliğin ve bu hayalin arkasında konuşmaklığıdır, dedi.

Mesnevî:

Çün besi iblis Adem-ruyi hest

Bes beher desti ne şayed dâd dest

Çün tûra an çeşm-i batın bin nebud

Genc mipinder ender her vücud

Anlamı:

“İnsan yüzlü şeytan çok olduğundan ötürü her ele elvermek uygun olmaz.

Çünkü sende insanın iç yüzünü göreceğ göz yoktur. Böyle olduğu halde her vücutta bir hazine bulunduğunu sanıyorsun.”

(Fransızca Eflâki tercümesi T.I.P. 120, bizdeki Farsça metinde 52/a)

Dünyadaki bu kadar ilgi uyandıran dünya dillerinden İngilizce gibi çok konuşulan bir lisanda 6 cild Mesnevî’nin metni, İngilizce tercümesi, şerhi mevcut olduğu, Hindistan’da yüzlerce defa basıldığı, İran’da hâlâ basılmakta olduğu düşünülürse, Mevlâna konusu ile uğraşacak başlı başına bir enstitünün açılma zamanı gelmiş hattâ gecikmiştir bile.

40 seneden beri uğraştığım bu konu üstüne Doğuda Batıda bastırılmış kitapların pek çoğunu satın almış, büyük bir koleksiyon meydana getirmiş bulunuyorum. Uzun asırlardan beri bizde ve akrabalarımızda toplanmış bir hayli belge olduğu gibi, Veled Çelebi İzbudak’ın ölümünden sonra ailesi onun bütün kitap, vesikalarını -Rahmetlinin vasiyeti üzerine- bana vermiştir.

Mevlâna’nın yolunda yürüyenler yalnız şairler değildir. Ressamlar hattatlar, mühür kazıcılar, makta yapanlar, saat yapanlar, hekimler, tek sözle fikir ve sanat erbabı vardır.

Bunları toplamak, Orta Asya’dan atalarımızın getirdiği, bizim kendi öz malımız olan terbiye sistemini, usulleri anlatmak, bu Enstitünün ödevleri arasında olacaktır.

Biz Mevlâna ile onun etrafında toplanan, onun çıkırında yürüyenlerin eserleri ile uğraşmak, ilim âleminin henüz haberi bulunmayan nitelikleri tanıtmak, milletimiz, memleketimiz için çok şerefli olacaktır, diyoruz.

Büyük bir bütçeye ihtiyaç göstermeyen bu enstitünün kurulması şerefi 4 üncü Adnan Menderes kabinesine nasip olmalıdır. Şahsen hiçbir para istemeyerek bu vazifede sevine sevine çalışacağım.

Tü megu mara bedan şehbar nist

Ba keriman kârha düşvar nist

“Sen bize, o padişahın katına varmaya izin yoktur deme!

Kerim olan kişiler ile beraber olunca hiçbir iş, güç değildir.”

1) Dünyada en eski Mesnevî nüshası, Konya’da Mevlâna türbesinde saklıdır. Müellifin ölümünden beş yıl sonra yazılan bu nüsha Mesnevî’nin

tek katibi olan Hüsameddin Çelebi’nin yazdığı ve Mevlâna ile Hüsameddin Çelebi’nin Sultan Veled’in huzurlarında okunmuş, düzeltilmiş aslî nüshadan kopya edilmiştir. İkinci eski nüsha İstanbul’da Hasırcıoğlu Elif Efendinin veresesi elindedir.

Biz Konya nüshasını mikrofilme aldırдық. Eğer fırsat el verirse onu hükümetimize bastırarak en doğru nüshayı dünyaya armağan edeceğiz.

2) İngilizce’de Mevlâna konusu üzerine yazılmış eserler büyük bir toplam tutar. Biz bunları burada söylemeyeceğiz.

BİR MEVLÂNÂ ENSTİTÜSÜ

M. Refî Cevad ULUNAY

(Milliyet Gazetesi, 26 Aralık 1955)

Muhterem Profesör Doktor Feridun Nâfiz Zafer Gazetesinde 19 Aralık tarihli Zafer Gazetesinde bir makalesi intişar etti. Makale, doktorun maalesef öztürkçe marazına tutulmuş olması yüzünden ayıklanamamış pirinçle pişirilmiş pilav gibi ikide birde dişleri rahatsız eden taş gibi kelimelerle yazılmıştır. Mesela içinde (küsûf) mânâsına gelmesi icab eylediği, yanında Fransızca'sı ile izah edilen bir (tutluca) kelimesi var ki, insana dut yetiştirmekle ma'ruf bir köy ismini hatırlatıyor. Bunlardan başka nitelik gibi, galiba kendisinin de bilmediği kelimeler var.

Doktor, makalesinde bir Mevlânâ Enstitüsünün kurulması fikrindedir. Fakat bu neticeye vüsul için lüzumsuz bir huşûnet gösteriyor. Farazâ Mevlânâ'nın dünyanın her tarafında ta'ziz edildiğini yazarken soruyor. "Biz ne yapıyoruz" Muhterem doktor! Biz ne

yapabiliriz ki? (İbn Mevlâna) soyadını alamadığım için nay sembolünü ele alarak (Ulunay) soyadını yutturmaya mecbur olduğumuz bir devirde ne yapabiliriz? Bizzat Mevlâna postunda oturmuş Veled Çelebi bile Çelebilîği de "Âl-i Mevlâna"lığı da (İzbudak) gibi katı bir isimle örtmeye mecbur olmadı mı? Bizzat Doktor Feridun Nâfiz dahi Mevlâna'ya intisabını, hiç olmazsa benim kadar pes perdeden, yarım ağızla anlatacak bir kelime bulamaz mıydı? Görülüyor ki bu birkaç sene içinde, hakikî âşıkları hariç, "Ah Mevlâna!" diye cûş-u-hu-şa gelenler Mevlâna'yı Şark ve Garb onun hayranı olduğu için anıyorlar. İşi milliyet çerçevesinde tedkik edecek olursak, milletlerarası ilim dünyasına posta okuyacak elimizde Mevlâna'dan başka kimse yok, ona bile taarruz edenler var. Heran aranızda geziyorlar, hattâ arada sırada havladıkları da oluyor. Mevlâna'nın son şahsiyeti "Büyük Mütefekkir ve Şair" oldu. Mevlâna şiir sevmezdi, efkârını şiirle âdeye mecbur olması mevzuu kelâmın hâfızada daha kolay kalabilmesi içindi. Büyük mütefekkir Canım efendim... Bu kocaman adam neyi tefekkür etmiş? Bu tarafını arayan yok, hoş arasalar da bulamazlar, çünkü cehalet merdiveni ile bu mertebeye çıkılmaz. Biz neler

gördük? Âileye şairiyet dolayısıyla intisab etmiş bir zâtı Mevlâna'nın irtihâli gününde ecnebiler tâziye etmek istemişler, herif kaçmış, gizlenmiş. "Aman neme lazım. Bir kulp takarlar, memuriyetimden olurum!" demiş.

İşte azizim Doktor! Biz böyle yapıyoruz, hattâ daha başka şeyler de yapıyoruz. Meselâ mevcut Mesnevî metinlerinin yanlış olduğunu iddia ediyoruz. Ahmet Avni Beyin Mesnevî şerhini hükümetin bastırmak istemesi üzerine bu şerhin "Şeyh-ül-Ekber" Muhiddini Arabi Hazretlerinin vahdet-i vücud felsefesi ile açılan yolda yüründüğünü iddia ederek Şerhi Azam Şeyh İsmail-i-Ankaravî'ye bile dil uzatmak küstahlığında bulunuyoruz. Daha daha neler yapıyoruz? Ahmet Avni Beyin bu şerhini eserin metninde düzeltmek fikri ile tahribe kalkışıyoruz. Halbuki bunun ancak notlarla gösterilmesine mahal vardır. Bir adamın eserine kalem karıştırmaya kimin hakkı olur. Mevlâna:

Ger hadisi kej buved ma'ni râ

An keji-i-lafz makbul-i Hudâst

(Eğer bir söz eğri de olsa mânası doğrudur. O söz eğriliği Allah'ca makbuldür) buyuruyor.

Ankaravîler, Sarı Abdullah Efendiler, Bursalı İsmail Hakkılar, Âbidin Paşalar ve Şarkdan Garbdan daha nice zevat Mesnevî'yi şerhetmişler, yalnız

başlangıçtaki onsekiz beyti şerh için dereler gibi mürekkebe akıtmışlar. Bunların hepsi Doktor Nâfiz'in hükümüne göre sıfırdır. Bana öyle geliyor ki, "Biz ne yapıyoruz?" diye soran aziz dostumuza yalnız bunu yaptığımızı söylemek kâfidir.

Doktorun Eflâkî'nin (Menâkıb-ül-Ârifin)inden göçürdüğü (!) fıkrâ Eflâkî'ye gelinceye kadar iki râvîden geçmiş. Eflâkî ondaki mânâyı anlamış, fakat Doktor anlamamış. Bu o kadar derin bir bahisdir ki kitab koleksiyonu yapmakla bunun künhüne erişilemez, o kitabların içine girmeli.

Bir Mevlâna Enstitüsünün vücubuna ben de de kailim, fakat oraya seçilecek zevâtın kalblerinin hased, kıskançlık tefevvuk dâiyesi gibi hislerden ârî olmasının dikkate alınmasını elem addediyorum. Bu vazifeyi deruhde etmek için "hiçbir para istemeyerek" gibi bir kayıd konulmasını da zâid görüyorum. Mevlâna:

Ey mutrîbân ey mutrîbân def-i şumâ pür zer künem

Ey âşıkân, ey âşıkân men hâkrâ gevher künem

(Ey mutribler! Ben definizi altınla doldururum, ey âşıklar! Ben toprağı gevher yaparım) demiyor mu?

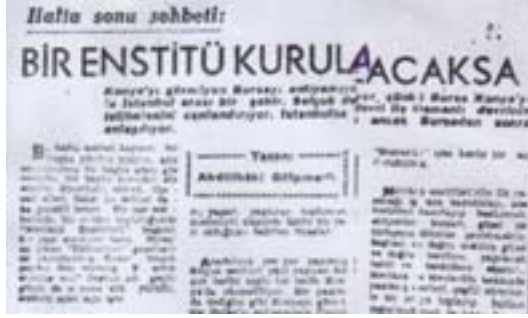
Aşıkın en düşünmediğı şey paradır.. Ama hakikî âşıktan bahsediyoruz... Zühûl buyurulmaya!..

BİR ENSTİTÜ KURULACAKSA

Abdülbâki GÖLPINARLI

(Tan Gazetesi, 9 Aralık 1957)

Konya'yı görmeyen Bursa'yı anlamıyor. Çünkü Bursa Konya'yla İstanbul arası bir şehir. Selçuk devri ile Osmanlı devrinin istihalesini canlandırıyor. İstanbul'sa ancak Bursa'dan sonra anlaşılıyor.

Bu hafta sohbet kapısını bir başka yönden açayım, aziz okuyuculara bir başka alanı göstereyim, bir başka koldan söz edeyim, diyordum; olmadı. Olacak elbet, fakat bu sohbet daha gerekli bence. Bir can sohbetinde, bir canlar topluluğunda "Mevlâna Enstitüsü" başlıklı bir yazı sundular bana. Bursa'da çıkan "Hâkimiyet" gazetesinde yayınlanmış. Yazar birçok şeyden dem vurmuş, artık durulur mu? Dostun adı geçti, gönül de o yana aldı yürüdü; sohbeti açan açtı işte.

Bu yıl, Konya'dan aldığımız müjdelere bir de bir "Mevlâna Enstitüsü"nü hem de Konya'da kurulacağına dair kulağımıza gelen bir müjdey-

di. Bu müjdeye verilecek müjdelik can olsa yeri var; en yerinde en lâzım, en doğru bir fikir bu; en verimli, en faydalı, en milletler arası bir teşebbüs bu.

Konya öylesine bir şehir ki, havasında Mevlâna esiyor, suyunda Mevlâna çağlıyor, ateşinde Mevlâna yanıyor, toprağında Mevlâna tozuyor. Neş'esi gül-gül açıyor. Mevlâna nağmesi bülbül bülbül ötüyor. Mevlâna bazen insanlarda yad göremiyor, yabancı bulamıyor. İnsan, toprağına basarken incitecek miyim? diye irkiliyor, havasını ciğerlerine alırken kirletecek miyim? diye ürküyor. Derken, derken... kendini kaybediyor kişiyoğlu; artık o havayla havalanmaya, o suyla, yüzünü ayak yapıp akmaya, o ateşi gönlünde duymaya, o toprağına kapanmaya başlıyor.

Nabızlarında Mevlâna atıyor Konya'nın, damarlarında Mevlâna dolaşılıyor Konya'nın. Konya'dan yurda, yurttan dünyaya yayılıyor Mevlâna. Bir gönül Konya arı -duru, kinsiz-garezsiz bir gönlü, Mevlâna'nın bütün dünyayı bütün dünyadakileri içine alan gönlü sanki. Üstesine Konya'da, yüzyıllar boyunca sürüp giden Selçuklu medeniyetinin canlı eserleri var. Karatay, Sahipata, Sırçalımedrese daha bunlar gibi nice eserler ki her

biri, medeniyet tarihine birer celi imza; yapanların yaptırانların, kafa fosforunun, öz nurunun, el emeğinin imzaları; yapan, yaptırان, toplumun medeniyet alanında üstün bir yeri olduğunu belirten imzalar.

Anadolu'ya yer yer yayılmış Selçuk eserleri, yani yaşayan Selçuk tarihi toplu bir halde Konya'da okunabiliyor. Bir yazımda dediğim gibi Konya'yı görmeyen Bursa'yı anlayamıyor. Çünkü Bursa, Konya'yla İstanbul arasında bir şehir Selçuk devriyle Osmanlı devrinin istihalesini canlandırıyor. İstanbul'sa ancak Bursa'dan sonra anlaşılıyor.

Ayrıca Konya'da, Mevlâna Derghâhının çok zengin bir kütüphanesi var. Bu kütüphaneden başka Yusuf Ağa kütüphanesinde, büyük sufi İbni Arabî'nin elyazısı bile yüzyıllar sonra okuyucuyla karşı karşıya gelebiliyor. Bir de İzzet Koyunoğlu yani tam Konya hemşehrisi, Mevlâna hamuruyla karılmış. O'nun ateşiyle kavrulmuş bir can topladığı değerleri Konya'ya bağışlıyor. Hasılı Konya'da bir "Mevlâna Enstitüsü"nü yıllarca ilgilendirecek çeşitli eserler var.

Enstitü kimlerin adına kurulur, kimlerin adlarına kurulmalıdır? Bunları bir yana bırakalım; ayrı bir konu bu. Fakat Mevlâna adına bir enstitü kurulması gerekir mi? diye bir soru sorulamaz. Maddi varlığını Konya'ya veren, manevî varlığını dünyaya yayan o büyük mütefekkir, o büyük şair,

o büyük insan adına kurulan Mevlevîlik, bunca asır bu ülkeden âleme taşımış da pek yazık, bunca yıldır basın giren bu ülkede bir tek doğru "Mesnevî" bile yayınlanmamış. "Divan-ı Kebir"se hiç ele alınmamış. "Mesnevî"nin, nispeten iyi basımı İngiltere'de, rahmetli Nicholson tarafından yapıldı. "Fihi Mâ-fih", İran'da üstad Badî-al-zaman Firûzân-fer tarafından sunuldu. Bizim Maarif Vekilliğinin tercemesinde, bu basımın "Talikat ve Hâvâzi" adlı mükemmel açılımı ihmal edilmiş, "Maârif" İndeks'ten bile mahrum bırakılmış. Şems'in "Makâlât"ıysa henüz bir sır durumunda.

Mevlâna Enstitüsü'nün ilk yapacağı iş ana kaynakları, ana metinleri hazırlayıp bastırmak, ehliyetlere bunları, güzel bir Türkçe'yle dilimize çevirtmektir. Sağlam ve doğru metinle güzel bir tercüme, yapılacak tahlil ve tenkidlere esastır. Mevlâna ve Mevlevîlik hakkında yazılmış eserleri, çeşitli suretlerle bir araya toplayıp bunları değerlendirmek de icap eder.

Mevlevîlik, yüzyıllar boyunca irfan ve hayatımızın şiir, müzik, raks ve çeşitli san'at alanlarında en mühim bir rol oynamıştır. Öyle olduğu halde henüz Mevlevî müziğinin özellikleri, Doğu müziğiyle halk müziğine verdikleri bu müziklerden aldıkları şeyler hakkında hiçbir söz söylenmemiştir. Şiirde Mevlevîlik ve Mevlevî şairleri incelenmemiştir. Semâ unutulmak

tehlikesindedir. Mevlevî san'atkârlar hakkında yazılanlar, ancak birer kalem tecrübesi mahiyetindedir. Bu enstitü, bütün bunları tespit etmek ödevini görecek, geçmişî bugüne bağlayacak, geleceğe sunacaktır.

Yalnız bir korkumuz var:

Bu enstitü, okumadan yazan, düşünmeden söyleyen, bilmediğini bilmeyen kişilere verilirse iyi bir niyet, verimsizlikle sonuçlanır...

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ

Nezihe ARAZ

(Yeni Sabah Gazetesi, 17 Aralık 1961)

On seneye yaklaşan bir zamandan beri yapılmakta olan Mevlâna ihtifali, ölüm yıl dönümü dolayısıyla, Konya'da bugün yine tekrarlanıyor. Her zaman, bu ihtifal merasiminden, her hangi bir sebeple vazgeçiverecek diye korkarız. Zira Türkiye'de ananeleşmiş hemen de hiçbir tören, hiçbir merasim yok gibidir. Onun için de bu mevzudaki isteklerimizi, düşüncelerimizi büyük bir ihtiyatla yazmak isteriz.

Ancak... ancak samimiyetle, dürüstlikle, cesaretle ve bilhassa garazsız, ivazsız konuşmanın faydalarına ve zaruretine de inanıyoruz.

Ne yapılır bu Mevlâna ihtifalinde? Nutuklar söylenir. En parlak, en tantanalı cümlelerle nutuklar söylenir. Yıllarca bu nutukları söyledim, itiraf edeyim ki, hiçbirinden Mevlâna'ya dair yeni bir şey, bilmediğim bir husus öğrenemedim.

Esasen konuşanlar hemen de Mevlâna'ya büyük sevgileri olduğu mutlak olan muhterem şahıslardır. Onlar Mevlâna'yı değil, ona olan aşklarını terennüm ederler, o kadar.

Vakit dolar. Nihayet bir törenin de sayılı saatler içinde yapılma zarureti vardır. Mevlâna demek, şiir demektir, musiki demektir, aşk demektir. Onun doktrini, onun Müslümanlığı tefsiri Allah sevgisini aşk haline getirmiş, bu aşkı şiirle, musiki ile ve sema ile ifadelendirmiştir. Yani Mevlâna'nın yolunda ibadet sanatla şiir musiki ve raksla birleşerek mânalanmış, mayalanmıştır.

Bu maksatla ihtifal programlarının ikinci kısmına Mevlevilerin âyin ve ibadetlerinin bir gösterisi olarak sema ve musiki konmuştur. Ve eminim bu münasebetle Konya'ya oluk oluk akanların yüzde doksanı bunu dinlemek ve görmek için gelirler.

Gelirler ve... programların iyi tanzim edilememesi yüzünden doyamazlar.

Umumiyetli biz, bir tören nasıl hazırlanır bilmeyiz, pek de ciddiye almayız. Hep son dakikalarda, hep derme çatma, hep vaziyeti kurtarmak endişesiyle olur bu işler.

Konya'da da hemen her yıl böyle olur. İnşallah bu sefer ben yanlırım.

Böyle olur, çünkü sebepsizdir bu işler. Şarkta, garpta, sayısız Mevlâna Enstitüleri, Mevlâna kürsüleri var. Kimdir bizde Mevlâna mevzuunu sahiplenenler? Şahsen Mevlâna'yı

sevenler. Büyüklüğüne inananlar, sanatına hayran olanlar, tesirlerini görenler. Yani, teker teker şahıslar. Eh, şahısların himmeti ile bu işler bu kadar yürür işte.

Niçin bir Mevlâna Enstitüsü kurulmuyor? Niçin bu mevzuda yeni etüdler okunmuyor, her ihtifal töreninde onun bir yeni cephesini öğrenmiyoruz? Niçin nutuklarımız Mevlâna büyüktür, pek büyüktür, eşsizdir... gibi orta lâflardan öteye gitmiyor? Mevlâna ne bir gösteri mevzuudur, ne bir siyasî yemdir, ne turistik bir ucuz meta..

Mevlâna, her şeyden önce ciddî bir ilim mevzuudur. Asil bir kürsünün, ciddî bir enstitünün ışığıdır. Onu ciddiye alanlardan, ona inananlardan, onu sevenlerden, artık ciddiyetini dünyaya kabul ettiren bir Mevlâna Enstitüsü bekliyoruz.

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ

Arslan ERGÜÇ

(Çağrı Dergisi, Sayı: 83, Aralık, 1964, s. 6-7)

Yedi, sekiz yıl kadar önce idi. İlk Mevlâna'yı anma haftasının düzenlediği yıldır herhalde. Böyle törenler, törenin işlediği konuyu aktüel hale getiriyor. İşte o yılın, o haftasında, sık sık Mevlâna'dan söz açıldı. Konya'da, herkes, Mevlâna üzerine konuşuyordu. Bir gün bir genç arkadaşla biz de Mevlâna hakkında iki lâf ettik. Arkadaş Mevlâna'yı küçümsüyor, O'nun hakkında saygısızca bir dil kullanıyordu. Arkadaşa Mevlâna'nın eserlerini okuyup okumadığını sordum. Okumamıştı. Kesin bir yargıya varabilmek için okumak gerekliliğini de duymuyordu. "Kabağın kabak olduğunu anlamak için hepsini yemeğe lüzum yok" diyerek kesip attı.

Dört ay kadar önce idi. Üniversiteyi yeni bitirmiş bir gençle konuşuyorduk. Hiç bir şeyden memnun olmayan bir hali vardı. Her şeyi kötü yönünden görüyordu. Ama bir arayış halinde olduğu belli idi. Bir şeyler arıyordu. Derken söz Mevlâna'dan açıldı. Gençin bu konuda da söyleyecekleri vardı. "Bütün (Mesnevî) çevirilerini okudum" diyordu, "fakat bir şey bulamadım." O, Mevlâna'da ne arıyordu, bilmiyorum. Çeviriler onu tatmin etmemişti. Çevirilerin aslındaki anlamı tam olarak veremedikleri inan-

cındaydı. Belki haklıydı. Ama "Mevlâna'da hiçbir şey yok" diyemiyorduda. Bütün dünyaca, Mevlâna'ya verilen değer genci düşündürüyordu. "Eğer Mevlâna'da bir büyüklük uluslararası bir değer olmasa bunca kişi, onun üzerine eğilmez, O'nu ziyarete gelmez, O'ndan esinlenmez" düşüncesindeydi. Mevlâna'daki değeri görebilmek için "Mesnevî"yi aslından okuyacağını söylüyordu. Mesnevî'yi aslından okuyunca aradığını bulabilecek mi, bilmiyorum.

Bir başka aydın arkadaş da Mevlâna'yı, kendisine getirilen armağanlarla geçimini sağlayan bir tekke şeyhi gibi düşünüyordu. Hani yıkılma çağında, fonksiyonunu yitirmiş, halkı sömüren bir kurum haline gelmiş bulunan tekkeler vardı ya, işte onların birisinin şeyhi gibi düşünüyordu Mevlâna'yı.

Konya'da bulunduğumuz yıllarda annem sık sık Mevlâna'yı ziyaret etmek isterdi. Çünkü ona "Mevlâna'yı yedi defa ziyaret eden hacı olur" demişlerdi. Gerçekleri bilmemezliğin sonucu ve kuvvetli inancının etkisi ile ucuz yoldan hacı olmak istiyordu annem. Onun dilince açıklamalarda bulduk. Mevlâna'yı ziyaretlerle hacı olunamayacağını anlattık kendi-

sine. Şimdi Mevlâna'yı ziyaretin sevap olduğuna inanıyor, fakat hacılıktan lâf etmiyor. Konuştuğumuz, bilhassa bilgisiz kadınların bir çoğu, Mevlâna'yı ziyaretle hacı olunacağı inancındadırlar. Biraz eşelediniz mi, "ne bileyim ben oğul, öyle diyorlar" deyip çıkıyorlar işin içinden.

Zaman zaman yayın dünyamızda da Mevlâna'yı yeren, O'nu küçümseyen seslerin duyulması olağan hallerdendir.

Bu yazdıklarımız bilinmeyen şeyler değil tabii...

Her konuda olduğu gibi Mevlâna konusunda da herkesin aynı düşüncesini istiyor değiliz. İsteyen istediği gibi düşünsün. Zaten düşüncelerin çeşitli olmasında yararlılık vardır. Ama gerçekler olduğu gibi ortaya konulsun ve gerçek çoğunluk tarafından olduğu gibi öğrenilsin. Ondan sonra bu gerçekler üzerinde varsın düşünceler çeşitli olsun.

Fakat görülüyor ki Mevlâna'yı tanımıyoruz. Aydınımız tanımıyor, bilgisizimiz tanımıyor. Kaç kişi vardır gereği gibi Mevlâna'yı bilen tanıyan. Ama âdetimiz olduğu üzere tanıyanımız da tanımayanımız da, kendi kişisel tutumumuza göre, yazıp çiziyor; konuşup söylüyoruz. Belki söyleyip yazmak gerekliliğini duyuyoruz da ondan ileri geliyor bu davranışımız.

Biz, Mevlâna'yı, daha geniş ve sistemli bir şekilde tanıtmanın gerekliliğine inanıyoruz. Bu inançta pek çok kimse vardır. Bu inancın sonucu olacak ki birkaç yıl önce bir "Mevlâna Enstitüsü" kurulmasından söz açılmıştı.

Bugün birçok enstitü Türk kültürüne büyük varlıklar dokunan çalışmalar yapmaktadır. İstanbul Enstitüsü olmasaydı Fatih'e, Feth'e ve İstanbul'a ait çok kıymetli birçok eser yayınlanamazdı herhalde. Yahya Kemal'in eserlerini, büyük bir titizlikle kültür hazinemize kazandıran Yahya Kemal Enstitüsü'dür. İki yıldır, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü de, Türk kültürünü çeşitli yönlerden, programlı bir şekilde araştırıyor ve araştırma sonuçlarını dergiler, kitaplar halinde yayımlıyor. Elbet başka bilim enstitüleri de var. Çalışıyorlar. İnsan, bunlar arasında bir Mevlâna Enstitüsü'nü de görmek istiyor. Belki Mevlâna Enstitüsü de kurulmuştur. Gerekli imkânları bulamadığı için istenilen çalışmalarını gösterememektedir.

Fakat gönül istiyor ki böyle bir enstitü kurulmıyorsa kurulsun. Kurulmuşsa, bu enstitüye ilgiler imkânlar sağlasınlar. Enstitü popüler ve bilimsel dergiler ve kitaplar yayınlansın. Mevlâna'yı, fikirlerini, O'nun kültürümüze etkilerini ve kültürümüzdeki yerini daha iyi öğrenme imkânlarına kavuşalım.

KONYA'DA MEVLÂNÂ ENSTİTÜSÜ

Prof.Dr. F. Nâfiz UZLUK

(Türk Yurdu, Sayı: 320, Şubat 1966, s. 1-6)

“Ankara Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Enstitüsü Müdürü Prof. Feridun Nafiz Uzluk, bütün servetini bağışlıyor.

Prof. Feridun Nafiz Uzluk; Konya’da bir Mevlâna Enstitüsü kurulduğu takdirde, kıymetli kitaplarını havi, bütün kütüphanesini, Mevlanâ’ya ait resimleri, levhaları, fermanları, hilafetnameleri ve enstitüyü süsleyecek bütün malzemeyi, aynı zamanda nakit olarak 50.000 liradan başka Ankara’da Bahçelievler’de bulunan iki daireli evini, Kavaklıdere’deki geniş bir dairesini, bir elma bahçesinin yarısını hülâsa menkul ve gayrimenkul malları ile bankadaki bütün parasını hediye edeceğini, Mevlâna’ya ait yeni bilgileri ihtiva eden bu yazısında bildirmektedir.”(Türk Yurdu Neşriyat Müdürlüğü)

Sultan Veled Rebabname’sinde:
Mevlâna’dur evliya kutbu bilin
Ne kim ol buyurdu ise anı kılın
Tanrıdan rahmettir anın sözleri
Körler okursa açıla gözleri
Kanğı kişi kim bu sözden yol vara
Tanrının ödülün bana vire¹
Yoktu malim, davarım kim virem
Dostluğun malile belli gösterem
Malı kim Tanrı bana virdi budur
Kim bu malı isteye, ol usludur
(akıllıdır)
Uslu kişinin malı sözler olur
Malını virir, bu sözleri alır
Mal topraktır, bu sözler candürür
Uslular andan kaçır, bunda durur
Söz kalır baki, davar, fani ölür
Diriyi tut, koğil anı, kim ölür
Tanrıdan tut kim kalasın sen ebed

¹ Aslında “Tanrı anun müzdünü bana vire” idi. Müzd, Farsça’da ödül, mükâfat demek olduğu için ben, müzd yerine ödül dedim. Ancak imale yapılarak okunacak. Uzluk.

Günü gice Tanrıdan iste meded
 Yalvarıp zari kılıp diğil ana
 Rahmet itgil kendi lutfundan bana
 Gözümü aç, kim seni belli görem
 Damla gibi denize girem, duram
 Nitekim damla denize karılır
 İki kalmaz, damla deniz bir olur
 Ben dahi damla bigi (gibi) dengiz
 olam.
 Ölmeyen deniz gibi diri kalam
 Uslular hayran kalur bu sözlere
 Kim halayık, Halıkı nice göre
 (Halk, Tanrıyı, nasıl görebilir)
 Ben bunlara iderim kim, ol yüzü
 Kimse görmez girü görür kenduzi
 Mevlânâ gibi cihanda olmadı
 Onculayın kimse Haktan dolmadı
 Ol güneşdür, evliyalar yıldızı
 Dügeline ol degürür oruzu
 Tanrıdan her bir kişi bahşış bulur
 Hastalarının bahşışı ayruksu olur
 Bahşışı kim verdi Hak Mevlânâ'ya
 Anı ne yoksula virdi, ne beye
 Siz anı benüm gözümle görünüz
 Anun esrarını benden sorunuz
 Ben diyem sözler ki kimse demedi
 Ben virem nimet ki kimse yimedi

Ben virem hil'atki kişi giymedi
 Kimse benim bahşışimi saymadı

Sultan Veled'in şu apaçık şiirlerinden Mevlâna yüceliği -iyice anlaşıldığından fazla söze hacet kalmaz.

Hicri 623, Miladi 1226 yılında Karaman'da doğan Sultan Veled 712/1312 yılında ebedilik âlemine göçtü. Böylelikle 86 yıllık bereketli ömrünü babası ile, büyük babasının, Seyyit Burhaneddin-i Muhakkık-i Tirmizi'nin, Tebrizli Şemseddin'in Şeyh Bahseddin'in, Çelebi Hüsameddin'in, Şeyh Kerimeddin'in hallerini, hayatlarını, ibadetlerini, ululuklarını 3 cilt halinde meydana getirdiği *Mesnevîyat-ı Velediye* adıyla şöhret bulmuş manzum Farsça eserlerinde uzun uzadıya anlattı. *İptidaname* ile (Birinci Mesnevîsidir. İranlılar yanlış olarak buna Veledname diye ad verilerse de bizim ülkemizde *İptidaname* şeklinde şöhret bulmuştur).

İkinci olan *Rebapname* öztürkçe şiirler vardır ki, biz bir kısmını yukarıda sizlere sunduk.

Bundan ötürü Mevlâna gerek memleketimizde, gerek dünyada çok iyi tanınmıştır. Ayrıca babası ile kendisi -Sultanu'l-Ulema ile Mevlâna'ya 40 yıl hizmet eden Sipehsalar oğlu ile onun oğlunun yazdığı *Sipehsalar Tezkiresi* "Farsçadır" Hindistan'da taş basması, İran'da matbaa harfleri ile basılı-

dığı gibi memleketimizde Türkçe 3 tercemesinden ikisi de basılmıştır.

Daha sonra Ulu Arif Çelebi namına onun muridi -bütün seyahatlerde beraberinde götürdüğü -Eflaki Dede *Menakibu'l-Arifin*, Ariflerin menkabeleri hikayeleri anlamına gelen Farsça koskoca eser, özellikle XIV. yüzyıl Anadolu’su, burada kurulmuş olan beylikler ile onların başında bulunanlar, ahali, şehirler hakkında son derece dikkati çeken, gerçeğin çok defa kendisi olan beyanatı ile bize yeni ufuklar açan bir eser yazmıştır. Son senelerde bu kitap dilimize Milli Eğitim Bakanlığınca terceme ile bastırılmıştır. Eflaki Menakıbı 1918, 1922 yıllarında 2 büyük cilt halinde Paris’te ünlü müsteşrik CL. Huart tarafından “*Les Saints des Derviches Tourneurs*” adıyla çevrilmiş, bu gün nüshaları bulunmaz hale gelmiştir.

Hz. Mevlâna gibi gerek İslam aleminde, gerek dünyada, özellikle İngilizlerin Mesnevî-i şerifi hem Farsça’sını en doğru şekilde basmak, hem İngilizce’ye mısra mısra tercemesini yapmak, ayrıca Mesnevî’deki müşkül kelimelerini şerh, izah eden iki kitap ile 8 büyük cilde ulaşan bir külliyyat meydana getirmiş olmaları, Dolar, Sterling gibi İngiliz dilinin de dünyada çok konuşulan bir lisan olması bakımından bugün Mevlâna’yı her Avrupalı rahatça okuyup anlayabilmektedir. Hele 1961 yılında Mevlâna’nın *Fihi Mafjh* adlı Farsça eserini

olduğu gibi “*Discoures of Rumi*” Mevlâna’nın sözleri adıyla A. J. Arberry tarafından İngilizce’ye terceme edilmiş olması, Mevlâna sevgisini - İngilizce’yi konuşabilen insanlar arasında daha yaygın bir hale getirdi. A. J. Arberry, “*The Koran Interpreted*” adıyla 2 ciltlik Kur’an-ı Kerim tercemesi, batı dillerinde yapılan Kur’an tercemelerinin başarı ile yapılmış örnekleridir.

Arberry cenapları ayrıca “*The Ruba’iyat of Jalal Al-Din Rumi*” adıyla Londra’da 1949 yılında Mevlâna’nın rubailerinden birçoğunu manzum olarak terceme etmiş, hakikaten mazrufu kadar zarfının güzelliği de takdir kazanmıştır.

İran’da ayrıca Mevlâna ile münhasıran meşgul olan Prof. Bediüzzaman Füzüzanfer adında bir zat vardır ki, Mesnevî sahibinin hayatını, eserlerini anlatan, şimdiye kadar doğu, batı dillerinde benzeri olmayan bir eser kaleme alınmıştır. Bu kitap İran’da iki kere basılmış olup, ikincisinde, birincisinden yani 1936 yılında basılan ilkinde bulunmayan bir hayli değerli bilgileri toplayan bir ilave yaparak 1954’de bastırılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığının buyruğu ile bu son baskıyı esas tutarak fakat bir hayli önemli notlar ekleyerek dilimize Mevlâna Celâleddin başlığı altında terceme ve tab’a muvaffak oldum (1963). Bu derece önem kazanmış olan Mevlâna için gerek memleketi-

mizde, gerek dünyada daha iyi tanıtmak konusunda bir Enstitüye şiddetle ihtiyaç vardır.

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ

Bu Enstitüyü kurabilmek için bazı maddelerin gerçekleşmesi gerekmektedir. Bize göre onlar:

- Bu Enstitü behemehal Konya'da açılmalıdır.

- Enstitüye konulacak malzeme:

Kitaplar:

Bu satırların yazarı, 50 seneden beri kitaplar arasında Mevlâna'ya ait kitaplara ayrı bir yer verdim. Bunların başında basılı Mesnevîler gelir. Onlar ya Hindistan, yahut son yıllarda olduğu gibi İran'da, Türkiye'de, Mısır'da, Suriye'de bastırılmışlar. Şahsi kitaplığımda 50'den fazla Mesnevî türü, nev'i, örneği olduğu gibi, ayrıca gene Hindistan, İran, Türkiye, Mısır'da basılmış Mesnevî şerhleri "commentare"ler vardır. Mesnevî'nin Avrupa'da basılmış metni, tercemesi, şerhleri mevcuttur. Mevlâna'nın eserleri arasında *Divan-ı Kebir*'i Hindistan'da, İran'da basıldığı gibi onun Rubailerini de ilk defa 1314/1897 yılında Veled Çelebi tarafından İstanbul'da basılmıştır. Son yıllarda İran'da Prof. Bedüzzaman Füzûzanfer bütün dünyadaki eski Divan-ı Kebirleri karşılaştırmak suretiyle 12 cilt halinde bu

azametli kitaplar, Edition Critique method ile nefis olarak bastırmaya başlamış, onlardan 8 cildi intişar sahasına erişmiştir. Mevlâna'nın Fihi Mafih adlı musahabelerinden meydana gelen Farsça eseri ilk defa taş basması olarak oğlu Sultan Veled'in Maarifi ile birlikte 1333/1917 yılında İran'da basılmıştır. Bu Fihi Mafih daha sonra 1939 yılında Şeyh Sadi'nin memleketi Şiraz'da Cihannuma kütüphanesi tarafından küçük boyda 118 sayfalık bir eser halinde matbaa harfleri ile basılmıştır. Bu eser 1951 yılında Tahran'da Füzûzanfer'in himmeti ile 386 büyük sayfa halinde bütün nüsha farkları gösterilmek, notlar, indexler eklemek suretiyle bastırılmıştır. Yine bu eser yukarıda işaret ettiğimiz gibi A. J. Arberry tarafından Discoures of Rumi yani Gofar-ı Mevlâna, Mevlâna'nın söylevleri adıyla 276 sayfa içerisinde güzel bir ciltle 1961'de ortaya konulmuştur. Pakistan'da Fihi Mafih yani *Melfuzat-ı Mevlâna Celâleddin-i Rûmî* başlığı altında Abdülmecit isimli bir zatın mukaddime, notlar, tezkire ve tabsırayı ihtiva eylemek üzere Mevlevî Mes'ut Aliyyi Nedevî'nin ihtimamı ile 1928 yılında taş basması olarak 262 sayfa halinde bastırılmıştır. Ancak kitabın mukaddimesi Urdu dilinde tertip edilmiştir.

Görülüyor ki, bu naçizin kitaplığında dünyada yayımlanan bütün Fihi Mafih'leri toplamış bulunuyorum. Hindistan'da *Sevanih-i Mevlevî*'yi Rum adıyla Urdu diliyle neşredilmiş olan

Mevlâna hakkındaki değerli eser 1953 yılında Seyyit Mehmet Takii Fahri Daii Giylani tarafından Farsça'ya tercüme edilerek 156 sayfa halinde yayınlanmıştır.

Fakirin kitaplığında Mevlâna'ya, Mevlevîliğe dair önemli yazmalar, hatta bunlar arasında tek olanlar vardır.

Yıldırım Beyazıt zamanında bağlandığı anlaşılan (803/1400 yılında) Eflaki Dedenin *Menakibü'l-Arifin* kitabından dilimize yapılan ilk tercemeni harekeli bir nüshasını söyleyebilirim. Ayasofya Kütüphanesinde 3456 numara ile *Menakıb-ı Evliya* adıyla Katalogda gösterilen nüshaya göre bendeki yazma daha önemlidir.

Yine bunlar arasında 7 inci cilt Mesnevî diye ortaya atılıp, uzun yıllardan beri tartışması yapılan Apocryphe = sahte Mesnevî ki, nihayet 1769 beyit ile 55 surhdan ibarettir. (Serlevhalar kırmızı mürekkeple yazıldığı için Farsça'da kırmızı, kızıl anlamına gelen surh sözü bunlara alem olmuştur.)

Şarih İsmail Rusuhi Dede nihayet 2 bin beyiti bile bulmayan bu minimini manzumeyi -Zahiri şeriatle bağdaştırmak, içerisinde Mevlâna'nın fikirlerine karşıt olan düşünceleri tevil etmek, uzlaştırmak için hayli gayret sarfetmiştir. Kitap, dıştan 26x17,5, içten 11,5x21, her sayfada 25 satır olmak üzere tam 744 büyük sayfa halini almıştır. 17 Rebiulevvel 1215/8 Ağus-

tos 1800'de Erzurumlu Ahmet oğlu Mustafa kalem ile II. Sultan Selim'in vaktinde talik kırması bir hat ile yazılmıştır. Tezhipli bir başlık, ilk iki sayfanın kenarları altın cetvelle çevrili, diğer sayfaların etrafına kırmızı çizgi çekilmiştir. Beyitlerinin, Mesnevî kelimesi ile, ayetler, hadisler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Bu cilt 1252/1836 yılında ünlü derya kaptanı, Abdullah Ramiz Paşa'nın oğlu Mehmet İzzet Beyin kitaplığında imiş. Eserin başında siyah mürekkeple yazılmış satırların altına Türk taliki ile kazılı mühürü basılıdır. Bu şerh okunduğu zaman İsmail Rusuhi gibi her anlamı ile büyük olan, Mevlevîler arasında İmamı Azam mertebesine yükseltilmiş bir zat olmasına rağmen, sırf Kadızadeliler'e hoş görünmek için bu sahte Mesnevî'yi şerhetmesi cidden anlaşılması güç bir muammadır.

Bize kadar gelen haberlere göre -o yıllarda- Yenikapı Mevlevîhanesi'nde şeyh bulunan Doğanı Ahmet Dede: O softaya söyleyin, bir kitap olarak 7 nci cilt dediği bu eseri şerhedebilir, fakat Mevlâna'nın Mesnevî'sidir diyerek okutmaya kalkarsa gelirim, kürsünün üzerinde o kitabı vura vura kafasında parçalarım, şeklinde zehir zemberek bir haber göndermiş, fakat Mevlâna'nın Mesnevî'si diye okutma cesaretini kendisinde bulamamıştır.

VII. cilt denilen iş bu sahte Mesnevî yazmaları Galata Mevlevîhanesi - Halet Efendi kitaplığında ayrı ayrı

nüshalar halinde mevcuttur. Bu bilgiyi, Veled Çelebi Efendiye Yenikapı Şeyhi Osman Selahaddin Dede'nin oğlu şeyh Celaleddin Efendi söylediği gibi büyük pederim Ali Rıza Çelebi de büyük valideye anlatırmış. O da bunu Galata şeyhi Kudretullah Dede'den (Ölümü 1288/1871) den işittiğini söylemiş.

Nüshaları oldukça az olan bu yazmadan Veled Çelebi Efendinin 7 inci cildin sahteliği hakkında "Esseyfu'l-Kâti fir-Reddi Ale'l Cild-i Sabi = yani 7 inci cildin Reddi hakkında Keskin Kılıç" anlamına gelen bir eser yazmıştır. Tek nüshası kitaplığımızda bulunan bu önemli eserde Hz. Çelebi, büyük emek harcamış, pek etraflı bilgi vererek bunun esassızlığını kesin delillerle ortaya koymuştur. Bu gün için dili 60 - 70 yıl önce yazılmış olduğundan haylice eskimiştir. Fakat onu çağımızın üslubuna çevirmek hiç de güç değildir.

Livaül Vifak; Vifak sulh, barışıklık, dostluk anlamına geldiğine göre Liva ise bayrak demektir. Yani dostluk Bayrağı, yahut uygunluk bayrağı gibi bir anlamdır. Veled Çelebi Efendi, bu eserinde sema etmenin, ayin sırasında çalgı çalmanın helal olduğu hakkında birçok fikir bilginlerinin kavillerini, sözlerini toplayıp, özellikle XVIII. yüzyılda Şam Hanefi Müftüsü olan Nabluslu Abdulgani'nin fikirlerinden, fetvasından istifade etmiştir. Bu yazma da kitaplığımızdadır.

Aynü'l-hayat şöhretli, içli şairimiz Fuzuli'nin, Hz. Peygambere na't "övgü" olarak yazdığı su kasidesini pek arifane, âlimane bir şekilde şerh, izah etmektedir. Bunun başında Çelebimizin Türk Edebiyatı hakkında yazmış olduğu bir giriş yazısı vardır ki, bugün eskimekle beraber devri için hem yeni, hem orijinal bilgilerle doludur. Bunun da Çelebimizin kendi eliyle yazdığı nüsha olarak elimdedir.

Kısaca bu Konuya daha eklenecek bir hayli yazma varsa da biz kısa kesmek zorundayız.

Fermanlar:

Anadolu Beyleri arasında, Sultan Veled'in kızı Mutahhara Abide Hatun vasıtasıyla Mevlâna ailesine bağlanan Germiyanogulları ayrı bir mevkiye sahiptirler. Bunlardan II. Yakup Beyin Mevlâna makamında oturan Âdil Çelebi oğlu Cemaleddin Çelebi'ye 825/1422 yılında Karahisar'ın Sincanlı kazasının Keziler bölgesini vakfettiğini bildiren, üzerinde Yakup Beyin, kenarında II. Murad'ın Tuğra şeklinde adları yazılı fermanın -şahitler arasında -Germiyan Beyliğinin bütün büyük devlet adamları imza ettikleri gibi, bunların en sonunda, fakat isimlerini bildiren yazıdan daha büyük harflerle Emir Adil bin Ahmet Paşa al-Mevlevî diye bir imza görülmektedir ki, bu zat, o zaman Afyon Karahisar havalisindeki Mevlâna'ya ait vakıfların mütevellisi ve Yakup Beyin amca çocuğudur. Emir Adil'in küçük kardeşi

Mehmet Balı Çelebi, bunun oğlu Karahisar Mevlevîhanesi'nde yatmakta olan Divane Mehmet Semai Bey Çelebidir. Bu Emir Adil'in oğlu Ahmet Paşa Çelebi hakkında Şahidi Dede'nin *Gülşen-i Esrar* adlı Farsça yazma eserinde çok değerli bilgiler vardır.

Germiyanoğullarına ait orijinal bir vakfiye olması bakımından son derece ilginçtir. Bunu da Enstitüye memnurlukla vereceğim.

Hilafetnameler:

Eflaki Dede Menâkıbının en sonunda Mevlâna'nın tarikat hırkası yazılıdır. O günden devrimize kadar gelen bu manevî emaneti yüklenen zatlara Halife, bunları bildiren icazetnamelere ise Hilâfetname tabir ederler. Bu ancak layık olan zatlara verildi. Mevlâna'nın makamında oturan Çelebi efendilere Hilafetnameler bazen kendilerinden önceki Hilafeti haiz zatlardan verilmişse de bazen de etraf dergahlarında bulunan şeyhler tarafından layık görülmüştür. Mesela elimdeki Hilafetnamelerden birisi Abdurrahman Çelebizade I. Abdulhalim Çelebiye Muharrem sonu 1054/8.4.1641 tarihinde verdiği Farsça Hilafetnamenin altında şahit olarak Yenikapı Tekkesi şeyhi Sabuhi Dede, Beşiktaş Mevlevîhanesi şeyhi Hasan Dede (1653-1061), Kasımpaşa Şeyhi Halil Çelebi (1677-1719), İsmail Dede merhumun Karii Mesnevîsi Osman Dede, halen Karii Mesnevî Mehmet

Efendi ve İslamlardan diğer hazır bulunanların huzuru ile verilmiştir. En üstünde Adem Dede'nin "*Bidih Yarab Murad-ı Şeyh-i Adem*", Yarabbi Adem Dede'nin muradını ver mührü basılıdır. Yine elimde Abdulhalim Çelebinin oğlu II. Hacı Bostan Çelebiye Halep Mevlevîhanesi Şeyhi Şatır Mehmet Dedenin 2,77 M. uzunluğunda ipek kağıt üzerine çok güzel Türk Taliki ile yazılmış Farsça bir hilafethaneme vardır ki, baş kısmı XVII. yüzyıl sonunun tezhibini taşır. Yazısını o sırada Mesnevî Müderrisi vazifesini gören Mevlevî kaynaklarında tarikatçı diye şöhret bulan Recep İmat Dedenin hattı ile yazılmıştır. Hem içli bir şair, hem İran'ın talik üstadı İmat gibi ünlü bir kaligrafın adını taşıyan bu zatın elimizde mevcut mecmuaları, kendisinin şiir sanatındaki kudretinin, hat sanatındaki mahareti kadar yüce olduğunu gösteriyor. 1090/1679 tarihli olan Hilafetnamenin altında o devrin Mevlâna oğullarından Abdülcelal Çelebi ile Hacı Bostan Çelebinin kardeşi II. Abdurrahman Çelebinin daha sonra Ankara, Mısır, Yenikapı Mevlevî dergahları meşihatında bulunan hem şair, hem yazı üstadı Nesip Dedenin, Koca Mesnevîhan Mehmet Dede'nin, diğer 25 kişinin imzaları vardır. Nesip Dede 1126/1714 tarihinde Yenikapı şeyhi iken vefat ettiğinde, İstanbul'daki III. Sultan Ahmet Çeşmesi'nin üstündeki manzumeyi yazan Seyyit Vehbi şu tarihi söylemiştir.

Geldi bir mısra deruna feyz-i
Mevlâna ile

Arş ola Ruh-u Nesib-i Mevlevîye
cilvegâh

“Gönlüme Mevlâna’nın feyzi ile
bir mısra geldi, Mevlevî Nesip Dede-
nin ruhuna arşı âlâ tecelli eylediği yer
olsun.”

Hemdem Sait Çelebiye Hadır oğ-
lu Emir Hasan Dede’nin Recep sonu
1234 tarihiyle verdiği Hilafetname
dahi elimdedir. Bunun altında Üskü-
dar Mevlevîhanesi son şeyhi, Kayseri
âlimlerinden Ahmet Remzi Efendinin
büyük babasının babası Derviş Sü-
leyman Dede Katibi Hazret-i Mevlevî
diye imzasını koyduğu gibi, Emir
Hasan Dede’nin oğlu olup, o sırada
dergahta ahçıbaşı “yani dervişleri
pişiren demektir” olan Nesip Dede,
diğer oğlu Hasip Dede’nin de imzaları
vardır.

Doğani Dede’den sonra Yenikapı
şeyhliğine, İhtiyarat-ı Sabûhi adıyla
Mesnevî Şeriften yaptığı Anthologie
“seçme beyitler” şerheden bir eseri eli-
mizde olduğu gibi Farsça, Türkçe
gazelleri de pek güzeldir. Sabuhi De-
de dahi 7 inci cildin aleyhinde idi.

Levhalar, Resimler:

Bilindiği üzere Mevlevî dervişleri
arasında bir hayli sanatçı “Artiste”
vardır. Bunların bir kısmını yüksek
Mimar Şahabeddin Uzluğ, İş Bankası’nca yayınlanan “Mevlevîlikte Resim -
Resimde Mevlevîler” adlı eserinde dile

getirmiştir. Gerek bunların, gerek
Muhip dediğimiz Mevlâna’yı seven,
sayan kişilerin eliyle meydana gelen
sanat eserleri, hem sayıca, hem nite-
likçe ayrı bir özellik ve güzellik taşır.

Dü cihanda eğer altın ola dersen
namın

Sikkesi altına gir Hazret-i Mevlâ-
na’nın

beyti Türk kızları tarafından -
Ortada Mevlâna’nın açık altın sarısı
Fahrine -Mevlevîlerin giydiği külaha
Fahr veya sikke derlerdi- sarılmış
yeşil destar, beyaz yahut pembe atlas
kadife üzerine ipekle işlenir, kızlar
gelin giderken ekseriya bir erkek ço-
cuğun bu levhayı başının üstünde,
gelin alayının önünde, yahut körüğü
açılmış bir Landona binerek kafilenin
önünde güveyinin evine götürür, ge-
lin odasının şerefli bir yerine asılırdı.

İsm-i Pir tabir edilen Ya Hazret-i
Mevlâna “Medet umma levhası” ola-
rak bütün Mevlevîlerin evinde lâcivert
yahut, siyah zemin üzerine altınla
talik hat ile yazılmış olarak bulunur-
du. Yalnız bizim evde belki 10 çeşit
İsm-i Pir vardır. Her Türk - Müslüman
Hattat, sanat kudretini göstermek için
İsm-i Pir’i yazarken ayrı bir itina gös-
terirdi.

Ayrıca Ya Hazret-i Mevlâna
Celaeddin-i Rumi Kaddesallahu
Sirrehul Ali ibaresini tuğra şeklinde
istif etmişlerdir. Akif isimli bir zatın
lâcivert karton üzerine altın hal ile

yazdığı böyle bir tuğra koleksiyonunda olup, Şahabeddin Uzluk'un eserinde şekil 141 de resmi vardır.

Şöhretli Horasan bilgini Abdurrahman Molla Cami'nin (ölümü 898/1493) Mevlâna ve Mesnevî için yazmış olduğu 16 beyitli övgünün sonunda:

Ol Feridun-u cihan-i manevî

Bes buved burhan-ı kadreş Mesnevî

Men çi guyem vasf-ı an alicenap

Nist Peygamber veli dared kitap

"O, manevi cihanın padişahı olan zatın değeri hakkında Mesnevî şerif delil olarak kafidir, ben o yüce zat hakkında ne söyleyebilirim. O, Peygamber değil amma kitabı vardır!"

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Şerhi Hocası Prof. Ömer Ferit Kam (ölm. 1943) "Radyoda kemenesi ile güzel nağmelerini işittiğimiz Ruşen Beyin babasıdır." üstadımız bu son mısraı;

Hest Peygamber hem u dared kitap

şeklinde okunmasını söyler, kendisi de böyle okurdu.

Bazılarının bir kıt'a zannettikleri bu son parça Cami'nin

Mesnevî-i Mevlevî-i Manevi

Köhne-i efsurde ra bahşed nevi

"Mevlâna'nın manevi olan Mesnevî'si, donmuş, köhne varlıklara taze hayat bağışlar" diye bağlayan Mesnevî şerif vezni olan "Fâilâtün Fâilâtün Fâilât" ile yazılmıştır.

Cami'nin bu son parçası Hattat - Üsküdar Mevlevîhanesi şeyhi Bursalı Mehmet Zeki Dede'nin talebesi - Mevlevî Niyazi'nin talikle yazdığı bir levha, halen evimizdedir" Zeki Dede'nin hal tercemesi için M. K. İnal'ın Son Hattatlar (İstanbul 1955, S. 634) Niyazi'nin hal tercemesinde Mahmut Kemal Bey, el yazısının görmediğine işaret ettiğine göre bizim levha ayrı bir değer kazanmaktadır. Bunu da hediye edeceğim diğer eserler arasına koydum.

II. Sultan Mahmut devri hattatlarından Dağıstanlı Celaleddin (ölm. 1245/1829 Eyüp Nişancısında Şeyh Murat Dergahında gömülüdür). Bu zatın Enstitümüzde iki tane levhası vardır. Birisinin yazısı sülüs, etrafındaki korneş altın yaldızlı mandedir, diğeri taliktir.

Şöhretli Hattatımız Mustafa Rakım (1171/1787 - 1241/1826) gibi bir üstadın zamanına tesadüf etmekle beraber ayrı bir çığır açmıştır. Celaleddin'in talebesi olup II. Mahmut Celaleddin denilen Mehmet Cemaleddin Tahir Efendinin 2 levhası vardır.

Birisi Mevlevî sikkesinin uzunlaşmasına kesiti olup Rokkoko bir iskemle üzerine konulmuştur. Sikkenin içe-

risine “Sultan Mahmut Han-i Adli Nasarullah” “Adlî mahlaslı Sultan Mahmut’a Allah Nusret etsin” demektir. Bu, yeşil bir zemin üzerine siyah mürekkeple yazılmış, etrafı altın hal ile süslenmiştir. Eşine hiç bir yerde rastlamadığımız bu tek levhanın altında -Herrerrehu Mehmet Tahir Cemaleddin, diğer tarafında “Ve huve min telamizi Mahmut Celâleddin - sene1249/1833” yazılıdır.

Diğer levha bana ait olup sıra bir kağıt üzerine siyah mürekkeple aşağıdan yukarı doğru olmak üzere nesih fakat celi harfle: “*Ve mübeşşiren birasulün yeti min ba’dî ismihu Ahmet*” bunun sol köşesinde

“Harrerrehu esseyid Mehmet Tahir

El Maruf bihafızıl Kur’an telamizi Mahmut Celâleddin, 1232/1816” yazılıdır.

Bilindiği üzere bu ibare Ayet-i Kerime olup anlamı “benden sonra ismi Ahmet olan bir Peygamber geleceğini tebşir ederim” demektir. Barnapa İncili namıyla maruf olan Arapça İncil-i Şerifin ayetlerinin birisidir. Ayrıca Kur’an-ı Kerim’deki 61 sıra numaralı Saf suresinin 6 ncı Ayet-i Kerimesinde yukarıda yazdığımız şekilde geçmektedir. Ahmet karşılığı Avrupalılar Paraclet (paracletos) şeklinde söyleyip yazmaktadırlar.

Hal tercemesi Eyüp’teki 40 Merdiven mezarlığında bulunan 16 Cemazel Ula 1263/3 Mayıs 1847 tarihli

mezar taşındaki ibareden ibaret olan bu zat, evvelce Tahirü’l-Mevlevî, sonra Tahir Olgun unvanıyla Edebiyat, Gazetecilik, ilim tarihinde önemli bir yerin sahibi olan Tahir Dede, 20.6.1951 yılında vefat etmiştir.

Bu zatın babası Hademeyi Hasan Başçavuşlarından El Haç Mustafa Saffet Beydir. Hattat Mehmet Tahir Efendi (Mehmet Tahir Cemaleddin Efendi) Saffet beyin annesinin babasıdır. Bunu Tahir Dede Mahfil isimli mecmuasında yazmıştır.²

Mehmet Tahir Cemaleddin’in, Sultan Mahmut (1839 - 1861) un yazı hocası olduğu malum ve meşhurdur. Böylelikle Dağıstanlı Mahmut Celaleddin I. Mehmet Tahir Cemaleddin, II. Sultan Abdülmecit, III. Mahmut Celaleddin olarak hat tarihinde yer almışlardır.

Tahir Olgun, büyük babası Mehmet Tahir Cemaleddin’in Mevlevî sikkesi ile gezdiğini söylüyor.

Resimler :

Koleksiyonumda bazı değerli tablolar var ki, bunların bir ikincisi mevcut değildir. Mesela 1817 yılında İstanbul’da doğup 1839 da Mühendis-hane-i Berri-i Humayun’dan topçu

² Tahirü’l-Mevlevi Olgun’un 1338/1921 tarihinde tesis edip 3 sene kadar yayınladığı Mahfil mecmuasının cilt: 3, sayı: 36, sayfa: 184’de uzun uzadıya kendi hayatını, babası ile amca, büyük babalarının hayatını bildirmektedir. Yıl 1341/1923.

subayı olarak mezun olmuş, Paris'te, Roma'da resimdeki kabiliyetini ilerletmiştir. Pek çalışkan bir zat olduğu anlaşılan Hüsnü Yusuf Bey, Eskiz halinde karakalemle Mevlevîliğe ait kıymetli eserler meydana getirdiği gibi, sulu boya ile yapmış olduğu Mevlâna Dergahı ile Sultan Selim Camisi (Konya'da) -Mühendis gözü ile Proporsiyon Geometrik- ile yapıldığı için son derece ilginçtir.

1957 yılında Mevlâna'nın 750 inci doğum yılı münasebetiyle posta idaresinin çıkarmış olduğu pul serisine konulmuştu. Tarafımdan verilen Hüsn-ü Yusuf'un bu tablosu karşısında P.T.T. idaresinin teklif ettiği bin lirayı nezaketle reddettim. Mevlâna için biz para kabul edemeyiz, dedim.

Bundan başka Hz. Mevlâna'nın İran'da Lake dediğimiz tarzda yapılmış bir resmi vardır ki, Mevlevîlikte Resim, Resimde Mevlevîler kitabının 91 inci şeklinde görülmektedir.

Elimizde "Kutbi Nayi Hamza Dede"ye izafe edilen, Sulu Boya herhalde XVII. asrın mahsulü resim, yukarda adı söylenen kitabın 62 inci şeklinde bulunmaktadır.

Yenikapı Mevlevîhanesi'nde vazifeli iken 1241/1799 yılında vefat eden, bir tarihte Konya Dergahında "duagü" vazifesini gören Leylek Hasan Dede'nin, kendi ismini Leylek kuşu şeklinde istif olarak

Aşkî Mevlâna ile hayretzede

Mevlevî Seyyit Hasan Leylek Dede

şeklinde yazdığı levhayı da veriyorum. Bir gazete makalesinin sınırlarını aşacak kadar çok olan kitap, levha, resim, ferman gibi bir Enstitüyü süsleyecek dolduracak malzemeyi bu yeni Enstitüye devredeceğim gibi, bunlarla birlikte nakten 50.000 lira da para yardımında bulunacağım.

Şahsıma ait Ankara Bahçelievler'de bulunan 2 daireli evimle, Kavaklıdere'de Üniversite Öğretim üyelerine yaptırılan, Özdemir Caddesindeki blok başı geniş bir daireyi de bu Enstitüye -ölümünden sonra muteber olmak üzere - hibe edeceğim.

Bunlardan başka hepsini açıklamak istemediğim şahsıma ait menkul, gayri menkul mallarımla, bankadaki paramı, bir elma bahçesinin yarısını, nail olduğum gümüş, altın nişan ve madalyaları, hülâsa şahsıma ait ne varsa bunların hepsini Mevlâna Enstitüsü'ne hibe edeceğim:

Ankara Tıp Fakültesi'ndeki görevimden emekli suretiyle ayrıldıktan sonra bütün vakitlerimi bu Enstitüye hasredeceğim gibi daha şimdiden biraderim Y. Mimar Şehabeddin Uzluk - benimle birlikte 45-50 seneden beri Mevlâna, Selçuklular konusu ile uğraşmaktadır. O buranın yetkisini alarak, şimdilik Enstitünün içerisinde, fakat ilerde bağımsız olarak faaliyette bulunmak Selçuklu mimarlığını, tarihini, kültürünü, kısaca bütün yönleri

ile, önemli olduğu halde türlü sebeplerle bugüne kadar el uzatılmayan bu konuyu mükemmelen işleyebiliriz. Hattâ şimdiden bunlara - hayırlı bir öncü olmak üzere Berlin Kaiser Friedrich Museumu direktörü, san'at tarihçisi olup özellikle XII-XIII. yüzyıllarda Selçuklu sanatı ile çok yakından ilgilenen bu konuda önemli resimler, kitaplar, monografiler yayınlayan Prof. Dr. Friedrich Sarre'nin (1875-1945) Der Kiosk von Konia 18 beyaz siyah levha ile süslü olarak 1936 yılında 32x23 gibi büyük kıt'ada olan iş bu monographie ikimiz tarafından dilimize çevrilmiş, Türk Tarih Kurumu tarafından pek yakında bastırılacaktır.

Selçuklu sanatı ile uğraşan Bayan Tamara Talbot Rice'in "*The Seljuks in Asia Minor*" adlı 1961 yılında Londra'da basılan 56 gravür ve 80 fotoğraf- la süslü eser tarafımızdan Türkçe'ye çevrilmiştir.

Meşrutiyetin II. ilânı sırasında İstanbul'da Fransız sefaretî müsteşarlığını yapan 1917 yılında Çin'de büyükelçi iken vakitsiz ölen A. Boppe'nin "*Les Peintres du Bosphore au Dix-Huitieme siecle*" (Paris 1911), "XVIII. yüzyılda Boğaziçi ressamları" gibi başlık altında yazılan bu kıymetli eser de İstanbul hakkında tablolar meydana getiren Avrupalı sanatçılar eserleri ile birlikte anlatılmakta, uzun uzun izahları yapılmaktadır. Bu eser de dilimize çevrilmiş hazır bir haldedir.

Fransa'nın şöhretli bilim adamlarından Thuasne, "*Gentile Bellini et Sultan Mohammed II*" (Paris, 1888) bu çok kıymetli eserinde yazar, Gentile Bellini'nin, İstanbul'a gelişini, yaptığı eserleri, o devrin bütün batı kaynaklarına müracaat ederek kendi sahasında eşsiz bir eser olarak hazırlanmıştır. Gerçi Tarihçi Ahmet Refik Bey, 1909 yılında bunu Fatih Sultan Mehmet ve Gentile Bellini başlığı altında dilimize çevirip, İbrahim Hilmi'ye bastırılmışsa da, hem çok kısaltılmış, hem en kıymetli notları atlamak suretiyle istifade edilmez bir hale getirmiştir. Bu da tercemesi biten eserler arasındadır.

Caravanserailes d'İran et Petites Constructions Routieres, par Architecte diplome par le Gouvernement Français, Professeur a l'Universite Imperiale de Teheran. Bu resimler, krokiler, planşlar, planlarla süslü koskoca kitap, Memoires publies par les Membres de L'Institut Français d'Archeologie du Caire, tome Quatre-Vingt-un serisini teşkil etmektedir.

Selçukluların Küçük Asya dediğimiz bu topraklarda meydana getirdikleri; bizim 700 yıldan beri yıkmakla bitiremediğimiz o canım hanları, anlayabilmek bu kategoriden olan kitaplara şiddetle ihtiyacımız vardır. Bir başka Alman Mimar - Mühendisinin yazdığı Ön Asya Hanları, yolları kitabı da dilimize çevrilmiştir.

Gerekirse bu konuda daha uzun yazılar yazabilirim. Mesela Prof. Dr. Duda'nın son yıllarda Almanca yazıp yayınladığı *"Die Seldschukengeschichte des İbn Bibi, Übers. Mit Einl. und Komm. von H. W. Duda"* 1959 (XVII, 366 p.). Danimarka'da basılan koca eseri, bizim kaynaklardan da faydalanarak özellikle 45 - 50 yıldan beri meşgul olduğum bu konu hasebiyle Duda'nın kitabından daha faydalı bir şekil aldığını söylersem mazur görünüz.

Değerli okurlarım,

İşte Mevlâna Enstitüsü adıyla kurmak istediğim tesisin ana hatlarını sizlere açıklamış oldum. Sizin yüce

gönlünüzle buna, bu çok hayırlı işin başarılmasına muvaffak olacağımı umuyorum.

Tu megû mara bedan şehbar nist

Ba keriman kârha düşvar nist.
(Mesnevî)

yani;

Deme Dergâh-ı Şah'a, bizlere ruhsat kim yoktur

Kerimler ile oldukça, işten güçlük kalkar

beytini hem Fatiha, hem Hatime yapalım.

MEVLÂNA TETKİKLERİ

Prof.Dr. Abdülkadir KARAHAN

(Çağrı Dergisi, Sayı: 110, Mart, 1967, s. 3-7)

Mevlâna Celâleddin Rûmî mevzuunda Türkiye İnan ve Pakistan gibi, klasik İslam edebiyatı geleneklerine ve Farsça'ya aşına bir hayli aydını bulunan Orta Şark ülkelerinde, son yıllarda oldukça zengin ve yaygın neşriyata tesadüf edilmektedir. Ancak bu dağınık yayınlar içinde çoğunluk popüler hüviyette veya ticari hedefler peşinde gözükmektedir. Edebiyat tarihinin gerektiği çağdaş ilim metotlarının meyveleri, ne yazık ki azdır. Oysaki geniş halk tabakalarına kolayca aktarılabilen acele ile yazılmış ve çoğu zaman başkalarının daha önceleri söylediklerinin tekrarlarından ibaret olan eserler yerine Mevlâna gibi dünya çapında bir fikir ve san'at dehasının gerçek hüviyetini ve öz san'atını kendi ifadeleriyle yeni vesikaların ışığında sabır ve itina ile araştırmış, işlemiş monografilere şiddetle muhtaç bulunuyoruz. Ve çeyrek yüz yıl önceleri değil ama bugün istenilen ve beklenen çalışmaların hakkı ile yapılma-

sına elverişli zemin ve zaman da – çok şükür ki – vardır.

Evvela Mevlâna üzerine doğunun ve batının dikkati onun elyak olduğu ölçüde, toplanmıştır. Bilhassa Müslüman, Türk, İran ve Pakistan milletleri, bu eşi dünyaya nadir gelen insana karşı asırlar boyunca süregelen sıcak ilgi ve saygının en yüksek noktalarından birine ulaşmış durumdadırlar. Bu içli sevgi ve candan yakınlık, İslam düşüncesi ve edebiyat tarihi üzerinde göz nuru dökenlerin, derinliğine işlenmiş yeni Mevlâna sentezleri ibda etmeleri hususunu, adeta milli ve İslami bir vazife haline getirmiştir, demede hatâ olmayacaktır.

Sonra ve daha mühimi şudur: Mevlâna Celâleddin Muhammed'in belli başlı bütün eserlerinin dikkatli ve yeni baskıları yapılmıştır. Bazı noksanlıklara ve tenkitli tab'ların icap ettirdiği ilmi metottaki bazı kusurlara rağmen, bugün artık Mevlâna'nın bütün eserlerini nispeten iyi baskılardan takip etmek kabildir. Bu konuda İran bilginlerinin bizden daha verimli göründüklerini söylemek hakşinaslık olacaktır. Bediüzzaman Firuzanfer'in başarılı mesaisi cidden, imrenilerek, övülmeye değer: Mevlâna'nın Fihî Mâfih'ini basımı devam eden

Külliyyât-ı Şems yâ Dîvân-ı Kebîr'i değil aynı zamanda Mevlâna'nın bilginler sultanı babası Behâüddin (Muhammed b. Hüseyin) in Ma'ârif'ini titizlikle hazırlayıp yayım alanına kazandıran (ayrıca Zindegânî-i Mevlâna Celâleddin Muhammed Meşhûr be-Mevlevî, Mehaiz-i Kısas-ı Mesnevî Ahadis-i Mesnevî v.s. gibi bu yolda birinci planda gelen eserlerin sahibi bulunan) Bediüzzaman

Firuzanfer'den başka; İran'da yayımlanan Mesnevî-i Veledî (Velednâme) ve Gazelliyât-ı Şems-i Tebrîzî gibi eserlere etraflı mukaddemeler yazan Celâleddin Humâyî (Celâl Hümâ'î) veya Târîh-i tasavvuf der İslâm müellifi Dr. Kasım Ganî misali zevatın da mevzua türlü bakımlardan ışık tutan himmetlerini hatırlamak lazımdır. Bununla beraber bizde de tetkik ve tercüme noktalarından hususiyle son yirmi beş yılda çok şey yapılmış olduğuna işaret etmeliyiz. Bir taraftan Dr. Feridun Nafiz'in mesaisi gölgesinde Mektûbât'ı Mecâlis-i Seb'a'nın yayımlanması, öte yandan Mesnevî, Fîhi Mâfîh tercümeleri gibi hizmetler küçümsenemez Ayrıca Gölpınarlı'nın Mevlâna Celâleddin kitabı ile Mevlâna'dan Sonra Mevlevilik ve dördüncü cildi de basılan Divan-ı Kebir (Tercümesi)ne yine böylece Mevlâna mevzuunda orijinal etütlerini pek beğendiğim (Mevlâna'nın Konya'daki Evi ve Medresesi, Mevleviliği Temsil Eden Eşyalar, Mevlâna'nın ve Mevlevilerin Kıyafeti vs. gibi incelemelerin yazarı)

Mehmet Önder'in çabalarına işaret yerine olacaktır. Bunlara M. Şerafeddin Yaltkaya'nın Mevlâna'da Türkçe kelimeler ve Türkçe şiirler tetkikinden başlayarak Şahabettin Uzluğ'un Mevlevilikte Resim ve Resimde Mevleviler'i toplamasına kadar çeyrek asırlık Mevlâna mevzuundaki Türkçe şayanı dikkat neşriyatla bu konu etrafında şark İslam klasikleri serisinden çıkmış bazı mühim yayınları (Tahsin Yazıcı'nın tercüme ettiği Âriflerin Menkıbeleri ve Meliha Tarıkâhya'nın çevirdiği Sultan Veled'in Ma'ârif'i v.s.) ve H. Ritter'in İslam Ansiklopedisi'ne yazdığı Celâleddin Rûmî maddesi ile aynı müellifin Türkiyat Mecmuasındaki Mevlâna Celâleddin Rûmî ve Etrafındakiler makalesini de eklersek bizdeki başarılı yeni tetkikleri ana çizgileri ile özetlendirmiş oluruz. İkinci plandaki mahsulâta, ilmi değer taşıdığını sanmadığımız orta malı yayımlara dokunmak niyetimizin dışındadır. Bunun gibi garp ülkelerinde son senelerin bu alandaki akislerini de şimdilik söz gelişi etmeyeceğiz. Yalnız Pakistan'da Lahor'da basılan Afzal İqbal'in Rûmî'nin Hayatı ve Düşünceleri üzerindeki kitabını Pakistan'da bu yol da yapılan çalışmaların son örneklerinden biri olarak anmayı faydalı görüyoruz (Afzal İqbal, *The Life and Thought of Rûmî, Bazm-i İqbal*, Lahore).

Bununla beraber Mevlâna, bugün bile bilhassa fikirleri cephesinden henüz yeteri derecede açıklanmış ol-

maktan uzaktır. Hayatı ve şahsiyeti dahi kısmen menkıbe kitaplarının yığın yığın rivayetleri yüzünden az çok perdelenmiştir, bulutludur, demek zorundayız. Devrinin tarih olaylarının kendisi üzerindeki tesirlerini vuzuhla tespit etmiş değiliz. Psikolojinin ruh fırtınalarının şiddet ve istikameti, tereddütler uyandıracak halden kurtarılmamış bulunmaktadır. Bilhassa düşüncelerinin gelişiminde kimlere ne ölçüde ve nasıl borçlu olduğu da mukayeseli edebiyat metodunun icapları yerine getirilmek suretiyle araştırılmamıştır denebilir.

Bir kaç istisnadan sarf-i nazar edilirse, bir çok zamanlar Mevlâna bir "insan" bir "san'atkâr" olarak değil de bir "veli" bir "mürşid" sıfatıyla nazara alındığı ve kendisinden sonra hayranları veya yakınları tarafından yazılan eserlerdeki mübalâğalı kayıtlar tenkit-siz şekilde birer "gerçek" gibi aynen iktibas edildiği cihetle beklenmesi zamanı gelen olgun meyveler adeta dallarından düşmemiştir. Bununla hemen bütün tetkikler böyledir demek istemediğimiz şüphesizdir. Hele yukarda adlarını belirttiklerimiz, edebiyat tarihi metodunun icaplarına eksik tarafları olmalarına rağmen elbette haylice uygundurlar. Bizim söylemek istediğimiz: Hiç bir şahsı veya kitabı istihdaf etmeden Mevlâna tetkiklerinin nasıl olmaları gerektiği üzerinde bazı umumi görüşlerin ötesine geçmeyecektir.

Bugün estetik ve psikolojiye dayanan yeni metodik gayretlerin edebiyat tarihinde tatbikatına şahit olmaktayız. Artık fiş toplama usulünden bile mümkün olan bütün istifadelerin sağlanamadığı söylenmektedir. Okunan kitapların uzun hülâsalarını vererek yığılan malzemeyi türlü şekillerde kullanarak, kronolojik sıra dahilinde hadiseleri gruplandırarak veya tarihi manalar üzerine bâzı tâli açıklamalar ekleyerek her şeyin yapılmış olduğunu sanmak zamanı geçiyor. Muhtelif halkların veya sanatkarların zeka ve hassasiyet ürperişlerinin en derin en esaslı karakterlerini aramak lazımdır. Üzerinde çalışılan insanların felsefelerine nüfuz şarttır. Yalnız "Gerçek"i aramak yetmez, "güzel"i gizlendiği yerden keşfetmenin zevkinden müstağni tavır takınmamayı da akılda tutmalıdır. Araştırmalar ne kadar tarihin talepleri ise o kadar da edebi teknik ve estetiğin çocuğudurlar. Gerçek sevk-i tabiisi yanında güzellik ve estetik de yer almaktadır. Artık maziyi donmuş bir madde gibi etüd edemeyiz. Edebiyat sahasında her şey insandır, insanî karaktere sahiptir Aynı zamanda faraziye kurmaktan da korkmamalıdır. O şartla ki bu en sonda ve her şey yapılmaktan sonra gelsin.

Bütün bu söylediklerimizin elbette bir sebebi vardır. O da şudur: Mevlâna üzerindeki tetkikler noksandır, en ileri olanları bile ancak dogmatik ve empresyonist görüşlerden kurtul-

muş, tarihi ve sosyolojik metotta kalmışlardır. Halbuki bugüne kadar yapılan çalışmalar bu büyük konuda artık daha ilerilere doğru yol almanın zamanı geldiğini göstermektedir. Eskiden yapılmış olanların noksan ve hatalarını düzelterek ilerlemelidir. Daha açık olmak için söylemek istediğimizi, Mevlânâ'nın ruhuna hürmeten, şöylece hülasa edeceğiz:

Mevlâna'nın metinlerinin yeni ve son baskıları ilmi usûle hayli uygun göründükleri için burada tenkitli tab'ların ana çizgileri üzerinde dahi durmayacağız. Yeni yapılacak Mevlâna tetkiklerinde Bediüzzaman Firuzanfer'in baskıları gibilerinin örnek alınmasını salık vererek kanaatimizce nasıl hareket etmenin daha başarılı ve usûle daha muvafık bulunacağım açıklamakla yetineceğiz. İlk önce Mevlâna konusuna girerken önce edinilmiş kanaatlerden hükümlerden sakınmalıyız. İlk san'atkarın, mütefekkirin eserlerini kemâl-i dikkatle defalarca okumak ve bu mütalâalar esnasında her konuda birçok fikir ve san'at malzemesini fişlemekle ise girişmiş olacağız. Sonra muhtelif eserlerde aynı motiflere, aynı düşünce ve duygulara tesadüf ettikçe bunların benzerlik ve farklarına işaretleri de unutmayacağız. Bir taraftan Mevlâna'nın hayat ve şahsiyeti ile ilgili kayıtları gözden kaçırmazken öte yandan Mevlâna'nın san'at ve düşünce cephesini kurmağa elverişli gözükken her işaretleri fişlere nakletmeyi ihmal

etmeyeceğiz. Eserleri arasında baştan bir tercih cihetine gitmeden planımıza uzaktan yakından teması olan her ifadeyi zaptedeceğiz. Bu itibarla Mesnevî'nin yanında Dîvân-ı Kebîr, Mektûbât yanında Fîhi Mâfih, Mecâlis-i Seb'a kenarında Rubâiyât, bizim için aynı önemle üzerlerine eğilmek gereken vesikalar olacaktır. Bu mesaiyi tamamladıktan sonra, birbiri ile ilgili kayıtları aynı gruplarda toplayacak ve karşılaştıracacağız. Bu iş bitince bu sefer Mevlâna'nın çağdaşlarından başlayarak ona en yakın olanların -zaman ve muhit itibariyle- şahadetlerine müracaat edeceğiz. Bu şahadetleri her dakika Mevlâna'nın kendi kayıtları ise mukayese etmek ve aykırılık olan yerlerde yeni çalışmalara yönelmek vazifemiz olacaktır. Bu bakımdan da devrin tarihini bilmek ne kadar gerekli ise doğduğu Belh çevresinin on ikinci asır sonları ve on üçüncü asır başlarındaki hayat ve hususiyetlerini tanımak da o kadar mühimdir. Bunu düşünerek etütlerimizi bu cepheden de geliştireceğiz. Bütün bunlar yapıldıktan sonra bu defa Mevlâna'nın fikir ve san'at aleminde kimlerin tesiri bulunduğunu araştıracağız. Hususiyle İran edebiyatının Attâr ve Senâî gibi, bizzat Mevlâna tarafından övülmüş ve beğenilmiş san'atkarının ondaki izlerini dikkatle tespit edeceğiz.

Daha sonra Mevlâna'nın ruhunda ki sarsıntılara fırtınalara yöneleceğiz. Şems'in onda neyi temsil ettiğini ve ne

olduğunu -eserlerinden sızdırılacak sezilere ve çağdaşlarının şahadetlerine dayanmak suretiyle- beyan edeceğiz. Bir insan olarak ızdıraplarının ve sevinçlerinin kaynağına doğru gideceğiz. Güzellik mefhumunun ondaki yankılarına çevrileceğiz. İlahi güzelliğin tecellileri ve tezahürleri de bizi esaslı surette meşgul edecektir. Mevlâna'nın hem güzellik anlayışı hem de güzeli arayışı bize çok şey söyleyecektir.

Nihayet bir bütün olarak Mevlâna'daki tezatları uyuşturmağa, onun sisteminin potasında ihtilâtları eritmeğe cehdedeceğiz. Mütefekkir ve san'atkarını bir insan olduğunu hesaplayarak varsa noksanlarını da işleyeceğiz. Böylece asıl büyüklüğü ihtişamı daha da belli çizgilerle

muhayyelemizde ve düşüncemizde şekillenecektir. Ona asırlardan beri İslam Şarkın neden bu kadar içten ve canlı bağlı olduğu, sebepleriyle aydınlığa daha da çok çıkacaktır. Onun yalnız bir velî olduğu yalnız kerametlerle zamanına hükmettiği için değil fakat insan ruhunun ebedi sırlarını sakıdığı insan ızdırabını en güzel ve en gerçek tarafları ile terennüm eylediği için çok büyük olduğu bir kere daha anlaşılacaktır. Ve bizce Mevlâna'mızı ana çizgileriyle açıkladığımız bu usûl için de tetkik etmek acele hükümler ve beylik mutalâalarla ona dair doğru-yanlış çok şey söylemekten daha yerinde ve ilmi görüşe daha da uygun olacaktır.

MEVLÂNÂ ENSTİTÜSÜ

M. Refî Cevad ULUNAY

(Milliyet Gazetesi, 14 Aralık 1967)

Tahran Üniversitesi Mevlâna Kürsüsü Ordinaryüs Profesörü Firuzanfer Hazretleri ki Divan-ı Kebîr'i aslına mutabık olarak toplayıp neşreden ve bizler gibi Mevlâna âşıklarına cilt cilt gönderen bir zattır, geçen senelerde İstanbul'a teşrif ettikleri zaman, kendisi ile mülâkatımda:

- Hazret-i Mevlâna'nın türbesi sizdedir, fakat kendisi bizdedir.

Demiş, ben de:

- Aman muhterem üstat, nasıl olur? Mevlâna bu memlekete ilim vermiş, irfan vermiş, elindeki hakikat meş'alesi ile nûr saçarak, bizim yolumuzu aydınlatmış.

Dedim.

Üstat bu sözüme karşı, kısaca şu cevabı verdi:

- Evet, amma hani üniversitenizde bir Mevlâna Kürsüsü?

Haklı söze ne denir?

Biz Galatasaray'da okurken Farişî hocalarımız Veled Çelebi, Muallim Fevzi Efendiler Farsça'ya hakkı ile vâkif adamlardı. Bizlere (Sa'di'yi), (Hafız), (Hayam)ı okuturlardı. Bu meyanda Mesnevî'den de misaller verirdiler.

Bugün, Farsçanın adı "Acemce" oldu ve Farişî'yi değil doğru dürüst Türkiye'yi (Türkçe'yi) bile öğrenemediğimiz bu asırda, edebiyatı ufuklara sığmayacak kadar geniş olan Farişî lisanını, tamamen lüzumsuz addediyoruz.

Bu, bizler gibi şark edebiyatına âşık olanları elbette mahzun ediyor, yavaş yavaş bu ilim kaynakları kuruyor.

Şunda Farsça bilen ve okutabilmek kudretine sahip olan 4-5 kişiden ibarettir, onlar da gitti mi? Sa'dîler'e, Hafızlar'a, Hayyamlar'a elvedâ demek icap eder.

Hiç kimseye yanmıyorum da, şarkın ve garbın önünde diz çöktüğü Mev-

lâna'yı bu derece ihmal edişimize hayıflanıyorum.

Mevlâna'yı yalnız ona dört elle sarılanlar, Mesnevî'yi kendi kendilerine okuyup anlamağa çalışanlar, bir dereceye kadar tanıyabiliyorlar.

Hâlbuki bizde Mevlâna başlıbaşına bir ilimdir. O ummandan bir avuç su alana ne mutlu!

Mesnevî'yi tercüme ve mümkün olduğu kadar şerh eden birkaç kişi kaldı, onlar da çok yaşlandılar. Biliyorum son nefeslerine kadar vazifelerini yapacaklar, kendilerine feyz almak için dehâlet edenlere bu âb-ı hayattan birer "cur'a" verecekler, fakat her şey fânidir.

Mithat Baharî Beyin yerine kimi koyacağız?

Münir Çelebi daha ne kadar samuşların ateşine çaresiz olacak?

Abdülbaki Gölpınarlı ki, hakikaten bir ilim pınarıdır. Onu kiminle telâfi edeceğiz?

Tanıdığım bu zevat âşıklara, aşk piyaleleri sunuyorlar, fakat görüyorsunuz ya bir dördüncü bulamıyoruz.

Ben bu elemle düşünür iken, bu sene Millî Eğitim Bakanı ihtifâlin açılış merasiminde Konya'da, 1968 senesinde Mevlâna türbesinin yakınında satın alınan bir arsaya Mevlâna Enstitüsü için temel atılacağı müjdesini verdi.

Bu öyle bir haberdi ki bütün benliğimi büyük bir haz ve sürur ile doldurdu.

Enstitünün Konya'da kurulmasının, başka bir manası vardır. Asırlarca Selçuk İmparatorluğuna payitaht olan Konya, bundan sonra bir ilim merkezi olacaktır. Bütün Anadolu'dan bilgi edinmek isteyenler, fevc fevc Konya'ya gelecekler ve bu ilim güneşinin feyizli nûrlarından ışıklanarak bilgilerini her tarafa neşredeceklerdir.

O zaman kimse bizi Mevlâna'yı ihmal ile suçlandıramayacak ve biz bu enstitü ile dünyalara sığmayan bu muazzam adamın bize verdiği ilim kaynaklarını âleme yaymak için ilk adımı atmış olacağız.

Her sene, görüyorum ki, şarktan garptan Mevlâna için ziyaretçiler ziyadeleşiyor.

Öyleleri var ki her sene muayyen günlerde, memleketinden kalkıp, onun huzurunda niyaza geliyorlar.

Mevlâna'yı bilen de geliyor, bilmeyen de geliyor.

İşte bu enstitünün himmeti ile bilmeyenler onu daha iyi öğreneceklerdir.

Mesnevî de insanlığın kitabıdır.

Câmi ne güzel söyler:

"Peygamber değildir amma kitabı vardır."

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ

Sezai KARAKOÇ

(Bâb-ı Âlî'de Sabah Gazetesi, 21 Aralık 1967)

Muhyiddini Arabi Hazretlerinin Füsüs-ül Hikemil gibi kendine mahsus bir Kur'an tefsiri olan ve Anadolu ufuklarını 700 yıldır Kur'an ışıklarıyla donatan Mesnevî'nin ilham sahibi Hz. Mevlâna'nın, düğün gibi karşıladığı ölüm gününü, Yine Kur'an'ın indiği bu kutlu oruç günlerinde yaşadık. Ramazan ayı içinde Kur'an-ı Kerim, Kur'an-ı Kerim içinde onun, aşk kanıyla yazılmış bir yorumu olan Mesnevî, Mesnevî içinde bir düğün gecesi (şeb-ı arus) işte size, bizi çekip götüren Mevlâna'nın yaşayan bir kerameti.

Bugünler bir bakıma, Mesnevî'nin dünyayı şerefliendirdiği günlerin bir benzeridir. O zaman, Batıdan Haçlılar,

Doğudan da Cengiz orduları gelerek İslâm dünyasını, bir yıkılışa götüren, kuşku ve tereddüde boğan, aklın kavrayamayacağı ve ancak aşk ve vecdle karşılanabilecek acı bir kader şartına bağlamışlardır. İşte Mesnevî İslâm Dünyasının siperleri olan Anadolu'ya böyle ulu bir ödevle geldi. Merkez noktasında Mevlâna ve Mesnevî, Horasan erenlerinden bir halka, Anadolu'da yeni bir hamleyle İslâm insanını, yeni devlete, yeni hayata, canlı bir medeniyet kıvamına getirdi. O atılış ve sıçrayış, İslâm'ı bugünlere kadar diri ve sağlam olarak getirdi. 20. yüzyılda medeniyetimizi, o dönemdeki kısıka benzer bir kısıka içine aldı. Bir yanda, haçlıların yenisi, Batı; bir yanda da Cengiz aksiyonunun bir de ideoloji gücüyle destekli benzeri komünizm. İşte canlı ve yeni inanç, düşünce ve aksiyon akımlarıyla birlikte ve onlarla iç içe Mesnevî'nin yeniden en güçlü bir şekilde kurtarıcılık ödevinin gelip çatdığı saatler. Daha önce, Mesnevî Anadolu ve İslâm dünyasının kurtuluşu için başlıca ödevini gördükten sonra, klâsik kültür eğitiminde baştaki yerine almış, yüzyıllarca Müslüman Türk'ün belli başlı ana din, tasavvuf ve edebiyat, kültür ve ruh eseri olarak okunmuştu. Şimdi bu klâsik ödevi aşan şartlar geldi. Öyley-

se özünde bir velâyetin diriltici nefesini taşıyan Mesnevî'nin de yeniden, olanca ışığıyla ortaya, bir zeytin altı barışı ve bir kılıç gibi çıkacağı günler geldi.

Yanlış bir edebiyat kanaati ve bilgisi olarak bir çok kişi Mesnevî'nin Farsça yazılışına hayıflanır. Halbuki iyice düşünülürse, bu da, büyük Mevlâna'nın bir kerametinden başka bir şey değildir. Eğer Mesnevî Türkçe yazılmış olsaydı ne kadar büyük olursa olsun, zaman içinde eski edebiyat metni gibi karşılanacak ve sadece öğretim alanı içinde kapalı bir hayatla çevrili olarak kalacaktı. Halbuki Farsça söylenmekle bir yandan Anadolu dışındaki dünyaya sürekli olarak seslenme imkânını sürdürmüş, öte yandan, her yüzyılın canlı Türkçe'sine çevrilerek Anadolu'da devamlı olarak çağdaş olmuştur. Böylece büyüklüğün ve güzelliğin son sınırında da olsa, bir mermer heykel gibi geri çağlarda kalmamış, her çağ bir çocuk gibi doğmuş, büyümüş, yaşamış, sonra bir sonbaharda yerini yeni, canlı ve genç bir Mesnevî'ye bırakmıştır. Hepimiz, ufkumuzda hiç değişmeden duran bir Mesnevî'yle, bir de her çağ onun açılan bir kıvrımı gibi gelişen Mesnevî tercümelerini ve şerhleriyle karşılaşmış, her karşılaşmada da canlı bir kerametın diriltici serin badı sabasını yüzümüzde duymuşuzdur.

Günümüzde de Veled Çelebi İzbudak ve Tahirü'l Mevlevî'nin ter-

cümelerinden sonra bugün de; aynı vezin ve lirik sesle, yeni bir manzum tercümenin, yakın dirilişimizin aynı kerametten fıskıran sıcak bir muştusu gibi gelip bizi sardığına şahit bulunuyoruz: şiirini ve bütün edebiyat gücünü edebiyat geleneğimizin temel ölçüsü aruzun yaşamasına adanmış bulunan şair arkadaşımız Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu'nun başarılı manzum tercümesi, bu kutlu oruç günlerinde Bugün Gazetesinde yayınlanmaya başladı. Bin beyti şimdiden hazır bulunan ve yayınlanması şüphesiz önemli bir san'at ve kültür olayı olan bu manzum tercümeden dolayı arkadaşımızı kutlamak ve tercümeyle sonuna kadar götürmesini dilemek bir borcumuzdur.

Bu tercüme de ispat etmiştir ki, Anadolu Müslüman'ının şuuru uyanıktır. Bundan sonra da bugünün diliyle Mesnevî'nin tercümesini okuyacak ve o aşkla dolu olarak yetişecek olan nesil, İslâm yolunda daha güçlü, daha zengin ve sağlam ruhlu ve daha donanmış olacaktır.

Bu çalışmalar halkın kendi enerjisiyle ve ruh kudretiyle ortaya koyduğu verimlerdir.

Halkın ve devletin bütün imkanlarından faydalanan Üniversite ise, Mevlâna gibi dünya çapında bir veli, bir aşk adamı, bir şair, bir ideal insan, bir İslâm önderi için hangi etüdlerle karşımıza çıkmıştır?

Vakit kaybetmeden Edebiyat Fakültesine bağlı bir “Mevlâna Enstitüsü” kurmamız ve bir “Mesnevî Kürsüsü”nü açmamız lâzımdır. Böyle bir teşebbüs, Üniversitemizin şahsiyetini

bulmaya ve kültürümüzün yeniden çağa hitap edebilecek bir dirliğe kavuşmaya başladığına belli başlı bir işaret olacaktır.

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ

Suad ABANÂZIR

(Yeni Konya Gazetesi, 17 Aralık 1969)

Bu gece Şeb-i Arus. Vuslat gecesi ile, bir haftadır devam eden Mevlâna'yı anma törenleri de, bitmiş olacak.

Her geçen yıl bir parça daha artan ilgi, bu yıl ki anma törenlerinin Ramazan Bayramı'na tesadüf etmesi sebebiyle, daha çoğalmıştır. Mevlâna anma törenlerinin her yıl gereken ilgiyi göreceği bir gerçektir. Çünkü, Mevlâna'yı anma törenleri, diğer bir çok yerde yapılan, turistik bir harekete sebep olsun diye ortaya konulan, gelip geçici törenlerden ayrı ve bu anlayıştan uzaktır. Mevlâna gibi köklü bir davranış sahibinin, yüzyılların fikir hayatına damgasını vurmuş kişinin anılmasının etkisi elbette geniş olacak ve ilgi görecektir.

Konya Turizm Derneği, her yıl olduğu gibi, bu yıl ki törenleri de, elinde olan bütün imkânları ayakta tutarak, geçen yılları aratmayacak bir olgunlukta, sürdürdü. Bir noktaya ilismekte fayda görüyoruz; Konya Turizm Derneği ile ilgi kuran az hemşehrimiz vardır. Buna rağmen Dernek birkaç kişinin elinde istenilen sonuca ulaşabilmektedir. Bu yıl törenlerine Şeker Fabrikası Müdürü Fevzi Aküzüm'ün gösterdiği ilgi teşekkürü değer. Kıymetli arkadaşımız Feyzi Halıcı'nın Senatörlük sıfatı altında bir kenara çekilip, yalnız konuşmalarını yapacağını sananlar aldanmışlardır. Fevzi Halıcı, Turizm Derneğini ele aldığı günkü heyecanı ile, işinin başında ve arkadaşlarının yanında olmayı bu defada bilmiştir.

Mevlâna'yı anma törenleri her yıl, gereken ilgi ve anlayışla yürütülmektedir. Bir anma töreni de yapılanlardan fazlasını istemez. Bununla beraber, törenlerin fikir yanını da unutmayan Dernek bu yıl "Mevlâna Göldestesi" isimli bir kitapçıkta, Sultan Veled'ten bu yana şairlerimizin Mevlâna sevgisini dile getiren şiirlerinden bir demet yapılmıştır. Emekli ve kıymetli bir derleyiş.

Yıllardır bir Konya Üniversitesi'nden söz edilir. Daha dört ay önce, hem de Mevlâna'nın huzurunda, bu sözü tekrarlayan Başbakan, yeni yıl bütçesinin hazırlıklarının yapıldığı bu günlerde, sözünü hatırlayabilir. Konya Üniversitesi'nin çekirdeği olacak, bir iki fakülteyi kurabilir. Haydi, bundan de geçtik, çünkü otuz yıldır bu ve buna benzer çok vaatler işitmişizdir; bir Mevlâna Enstitüsü olsun kurula-

maz mı Konya'da? Bu enstitü bağımsız olacağı gibi, Konya İslâm Enstitüsü'ne olsun bağlanabilir. Böyle bir enstitünün çalışmalarının ne kadar faydalı ve yerinde olacağı düşünülmelidir.

Böyle bir Enstitü Mevlâna'yı yıllar boyu anmanın ve öğrenmenin en güzel örneği ve yuvası...

KONYA'YA BİR "MEVLÂNA ÜNİVERSİTESİ"

Necati ELGİN

(Yeni Konya Gazetesi, 31 Ocak 1972)

Anadolu Selçuklu Devletinin 250 yıla yakın Başkentliğini yapmış olan Konya'nın ilmî, tarihî ve san'at tarihi mazisini şöyle inşafıyla tefekkür edersek, Üniversite kurulma ve açılmasında en büyük hakka sahibidir.

Darülhadis, Bimârhâne, Darüşşifâ, Darülfıkıh müesseseleri ile asırlarca hizmet kapılarını açmış bir beldedir.

Mevlâna ve Sadreddin Konevî ekollarına bütün civar ve uzak yerlerden, deniz aşırı kıt'alar ötesinden alimler gelip Konya Medreselerinde ihtisas yaptıkları en aşikârâ bir hakikattir.

Edebiyat, İslâm hukuku, mimarî, güzel san'atlar ve çinicilik, tezhib, hat, riyaziye, tasavvuf, tefsir, hadis, astronomi musiki dallarında yüzlerce ilim adamı yetiştiren Konya bu gün bir Üniversite başlangıcına esas olacak

teşebbüse en ufak bir kadirşinas hareket ışığı belirtisine muvafakat sesi duymamaktadır.

Anadolu'nun halen Üniversiteye mazhar olmuş mutlu diğer şehirlerinden her bakımından daha çok çok müsait şartlara sahip Konya'nın ne gibi noksanı var?

Konya'da yazma ve basma yüzbinleri aşan kütüphaneleri hangi ilde var?

Müze Kütüphanesi yine müzeye hediye edilen; Ferit Uğur, Abdülbâki Gölpınarlı, Mehmet Önder, Dişçi Mehmet Sıtkı Dede kütüphaneleri ile Mevlana Müzesi'nde her ilim dalına me'hez olacak kıymetli yazma ve basma eserlerin sayısı 40 bin cildi geçer.

Bu eserler arasında X- XI-XII-XIII- XIV- XV inci asırlara ait olanları büyük değer taşımaktadır.

Yusuf Ağa Kütüphanesi, İl Halk Kitaplığı da 60 binin üstündedir. Bu adlarını açıkladığımız kütüphaneler Konya'da bir Üniversite açılmasında en gerekli amil değil midir?

Sayın H. Tahir Büyükkörükçü'nün şahsî kütüphanesi zikre şayandır.

Sayın İzzet Koyunoğlu'nun yazma ve basma nadir eserlerden kurulmuş ve tarihi hüviveyete sahip kütüphanesi başlı başına Üniversite çalışmalarına her an kapalı sahifelerini açmaya amâdedir.

Bu gün Konya'da resmi ve özel kütüphanelerdeki kitaplar 250 binin üstündedir.

Hayli zaman önce lağvedilen "Konya Mekteb-i Hukuk" Konya'da bir Üniversite açılma hakkının burhanı değil midir?

Şunu rahatça söylemek lâzımdır ki, Konya tarihî ve ilmî hüviyetiyle bir Üniversiteye hak sahibidir.

Konya Kütüphanelerindeki sayıları binleri aşan Divanlar, yazma tıb eserleri, Ziraat ve hukuka müteallik kıymetli eserler, açılacak Üniversiteye ışık tutacak esaslar değil midir?

Üniversite bulunan Anadolu'nun diğer şehirlerinden, Konya daha mür, daha büyük ve daha müsait şartlara sahipken bir türlü Üniversite açılmamıştır.

Konya'ya Üniversite açma kararı ve lutufları bahşedildiğinde, asıl Konya halkının yardım, müzaheret, maddi ve manevî alakalarını kıvançla görmek şüphesizdir.

İnşaallah, temennilerimizin tahakkuku çok yakındır.

DİNLE NEYDEN

Mehmet KAPLAN

(Çağrı Dergisi, Sayı: 179, Aralık, 1972, s. 7-14)

Mevlâna ve Mevlevîliğin çeşitli cepheleri vardır. Bunlardan birincisi, her yıl Konya’da ve dünyanın başka taraflarında tekrarlanan meşhur Mevlevî âyini. Bu âyin, gerek ona iştirâk edenleri, gerek seyredenleri kendinden geçiren, büyüleyen bir tarafı vardır. Mevlevîlere “Dönen dervişler” adını veren Avrupalılar, Mevlevîliği ilkin göze ve kulağa hitap eden bu cephesiyle tanıdılar, daha sonra bu âyinlerin derin mânasını ve fonksiyonunu anlamıştır.

Türkiye’de geniş halk kütlesi Mevlevîliği, Mevlâna’nın kutsal şahsiyeti, ney sesi ve sema ile tanır. Mevlevî âyini hiç şüphesiz güzel, derin mânalı ve tesirli bir “kültür”tür. Onun bütün dünyaya mensup insanları bir noktada birleştirmesi bile başlı başına bir değer taşır. Fakat Mevlevî âyini aslında pervaneleri etrafından toplanan parıltılı bir mumdan başka bir şey değildir. Ona bu gücü veren mumun

içinde beliren “ışık”, yani Mevlâna’nın ruhudur.

Konya ve Konya’da bulunan Mevlâna Müzesi, her yerde icra edilebilen âyinden başka, çok müstesna bir mânâ ve değer taşır. Mevlânâ, Mevlânâ’nın babası, Şems ve diğer büyük Mevlevîler Konya’da yatarlar. Sadece Mevlâna’nın Konya’da yatışı Konya’ya kutsal bir şehir hüviyeti kazanmıştır. Mevlâna’nın huzurunda bulunmak dua etmek insanın ruhunu derin bir huşu duygusu ile doldurur. Mevlâna’nın hâlâ devam eden manevî tesiri ruhlara teselli verir, hattâ maddî hastalıkları iyileştirir.

Mevlâna Müzesi, bir müze olarak da büyük bir değer taşır.

Bunun dışında Mevlâna’nın bütün dünya dillerine çevrilen Mesnevî’si, Divan’ı vesair eserleri vardır. Mevlâna’nın asıl ruhu, duygu ve düşünce bu eserlerde dile gelir.

Mevlâna’nın Mesnevî’si Divan’ı, Fih-i Mafih adlı eserleri derin, ebedî fikir ve duygularla doludur. Mevlevî âyinine gelen ve Mevlâna Müzesini ziyaret eden on binlerce insandan pek azı onun bu eserlerini okumuşlardır. Halbuki yukarıda da belirtildiği gibi Mevlâna’nın duygu, düşünce ve ha-

yalleri bu eserlerindedir. Onları okumadan, sadece âyin ve türbe ziyareti ile yetinenler, gerçek Mevlâna'yı tanımazlar. Onların bu suretle elde ettikleri, göz ve kulak izlenimlerinden ibarettir. Mevlâna, Mesnevî'sinin başında sırrın, göz ve kulak ile anlaşılamayacağını belirtir. Göz ve kulak dış âlemle ilgili organlardır. Mâna, duygu organları ile değil, zihin ve kalb ile anlaşılır.

Mevlâna'yı hakkıyla tanımak isteyenler, onun eserlerini okumalıdır. Mevlâna, eserlerini Farsça yazmakla beraber, Türkçe'ye İngilizce'ye ve başka dillere de tercümesi vardır.

Âyin, türbe, Mesnevî ve Divan'dan sonra, Mevlevîlikle ilgili büyük geleneğin de tanınması icap eder. Mevlâna'nın eserleri Türkiye, İran, Pakistan, Hindistan, İngiltere, Fransa, Almanya, Amerika vesair ülkelerde çok çeşitli şekilde "tefsir" ve "şerh" edilmiştir. Mevlâna, bugün de, bugünün anlayışına göre incelenmelidir.

Konya Turizm Derneği'nin 1971 yılında neşrettiği "Aspects of Mevlâna" adlı kitap zamanımızda yapılan çalışmalardan bir kısmını ihtiva eder. Daha önce Türkiye'de bulunan ve İlahiyat Fakültesinde ders veren pek değerli âlim Prof.Dr. Annemarie Schimmel (Türkçe adı ile Cemile hanım)ın hazırladığı bu kitap kendisi ile beraber öğrencilerinin de çok dikkate değer araştırmalarını ihtiva ediyor. Aynı kitapta Pakistanlı Şerif el Ha-

san'ın "Mevlâna Celâleddin-i Rumî'nin İkbal Üzerindeki Tesiri" adlı yazısı ile Mehmet Önder'in Konya'yı tanıtan bir denemesi vardır.

Önümüzdeki yıl Konya'da bir **Mevlâna Araştırma Enstitüsü** açılacak ve bir kongre tertip edilecektir. Bu Enstitünün yapacağı önce, Türkçe, Farsça ve diğer dünya dillerinde Mevlâna ve Mevlevîlikle ilgili bütün neşriyatın, yazmalar dahil, tam bir bibliyografyasını hazırlamak bunların asıllarını veya fotokopilerini toplamak, daha sonra bunları Türkçe'ye çevirtmek ve Mesnevî şerhlerini ilmî olarak bastırmaktır. Mevlevî şair, ressam ve musikînaslarının eserlerini tespit etmek, toplamak ve neşretmek de Mevlâna Araştırma Enstitüsü'ne düşer. Enstitünün binası yapılmıştır. Şimdi liyakatli bir araştırmacı kadrosuna ihtiyacı vardır. Gereken önem verilirse, bunlar da bulunur ve yetiştirilir.

Ben, bir Mevlâna ve Mevlevîlik mütehassısı değilim. Bir edebiyat tedkikçisiyim. Bilhassa şiir tahlilleri beni yakından ilgilendirir. Bu münasebetle, Mesnevî şerhlerine karşı bir ilgi duydum ve bunlardan birkaçını karıştırdım.

Mesnevî ve Mevlâna'nın şiirleri, çağlar boyunca, muhtelif ülkelerde çok çeşitli şekilde tefsir edilmiştir. Bunların hepsi aynı derecede "değerli" olmamakla beraber, kültür tarihi bakımından hepsi "önemli"dir. Mevlâna'nın bizzat "ne dediği" başka,

ondan şu veya bu yazarın “ne anladığı” başka bir şeydir.

Mevlâna'nın eserlerini tercüme, şerh, tefsir ve tahlil, kelimenin tam mânası ile bir “kültür faaliyeti”dir. “Kültür” işlemek ve derinleştirmek demektir.

Mevlâna'nın eserlerinin muhtelif dillere nasıl çevrildiği, nasıl tefsir ve izah edildiği ayrıca ele alınmazı gereken önemli bir konudur. Mevlâna'ya ait eserlerin tefsiri, yüzyıllar boyunca, ülkelere ve şahıslara göre değişmiştir. Bunlarda önemli olan, tefsircinin anlayış tarzıdır. Eski yazarlar Mevlâna'ya vermişlerdir. Fakat kültür tarihi bakımından bunların bilinmesinde büyük fayda vardır ve bu zevkli bir iştir.

Ben, size bir örnek olmak üzere, XVII. yüzyıl sonu ile XVIII. yüzyıl başında, (1654-1725) yılları arasında yaşanmış olan Bursalı İsmail Hakkı'nın Mesnevî şerhinde sadece ilk beyti üzerinde söylediklerinden bahsedeceğim:

Hemen şu noktayı ilâve edeyim ki, Bursalı İsmail Hakkı, Mevlevî değil, Celvetî'dir. Fakat o Mevlâna'ya ve gerçek Mevlevîlere karşı bir Mevlevî kadar saygılıdır. Başka tarikat erbabının, bu arada Mevlevî olduğuna bir işaret olmayan Yunus Emre'nin Mevlâna'ya karşı gösterdiği saygı, Mevlâna'nın tarikatları aşan bir mâna ve değer taşıdığını gösterir. Bugün Hıristiyanların da Mevlâna'yı sevmeleri

daha da derin bir mâna ifade eder: Mevlâna'da bütün insanlığa ışık veren bir ruh vardır. Bunun tedkiki ayrı bir konudur.

Bursalı İsmail Hakkı'nın “Ruhu'l-Mesnevî” adlı Mesnevî şerhi iki cilttir. Bursalı'nın üslûbu, ünlü Mesnevî şâiri Sarı Abdullah Efendi'ye nazaran daha sadedir.

Bursalının Mesnevî şerhi eski harflerle hicrî 1287/Milâdî 1870 yılında basılmıştır.

Bursalı Mesnevî'nin ilk beytini şöyle kaydeder:

Bişnev ez ney çün şikâyet
mîküned

Ez cüdayihâ hikâyet mîküned

Bu iki mısra geçen “şikâyet” ve “hikâyet” kelimelerinin yeri amaca doğru mudur? Bursalıya göre “şikâyet” kelimesi başta gelmelidir. Bursalı, “eski Mesnevîlerde böyle yazılıdır. İkinci mısra birincisini izah eder mâhiyettedir.” diyor. Molla Câmi bu beyti tanzim ederken “hikâyet”i başa almıştır ama bu doğru değildir. Bursalı'ya göre ney “şikâyet” eder. fakat bu “şikâyet” basit mânada bir “şikâyet” değil, “dertleşme” kelimesinde olduğu gibi konuşma, sohbet etme, halini anlatma mânasına gelir.

Bursalı, şerhine, Farsça “bişnev” kelimesinin başında Arapça (be) harfinin altındaki noktanın çeşitli mânalarını açıklayarak giriyor. Eski

eserler Besmele ile başlar. Buna göre “bişnev” kelimesinin başındaki (be), “Besmele” mânasını taşır. Kur’an’da Tövbe Sûresi’nin başında da Besmele yerine (be) harfi kullanılmıştır.

Bursalıya göre (be)nin altındaki nokta (be) harfine şahsiyet verir. Eğer (be)nin üstünde bir nokta olsaydı (n), iki nokta olsaydı (t), üç nokta olsaydı (s) okunurdu. Altta iki nokta (y), üç nokta (p)ye delâlet ederdi. Buna göre, eski harflerde noktaların yeri ve sayısı kelimenin şahsiyetini değiştirir. Diğer noktaların hepsi (be)nin altındaki o tek noktadan türemiştir.

Bursalı’ya göre dünyada “ne kadar mevcudât var ise, cümlesinin melekûtu vardır ve ol mevcut olan melekûtu ile kaimdir ve ol melekûtu Hak Te’âlâ’nın yedd-i kudretindedir”.

(Be) harfi ebced hesabına göre (2)dir. Mesnevî kelimesinin mânası da ikidir. İnsan iki varlıktan ibarettir: Ruh ve vücut. Bunlardan biri, ruh lâtif ikincisi vücut kesiftir. Vücut ruha ağırlık ve sıkıntı verir. Fakat dünyada bu ikisi beraber bulunmak zorundadır. (1) adama delâlet eder. Dik duran vücuttur.

(Bâ) da, elif veya (a) (b)ye tâbidir. Bu vücudun ruh sayesinde ayakta durduğuna delâlet eder.

“Ba’nın tahtında olan nokta-i vahdet taayün-i evvel-i zatiye işarettir ki sırr-ı insan anın mazharıdır”.

Bursalı (be)nin altındaki nokta ile bütün varlığın esasını teşkil eden atom arasında bir münasebet bulur. Bu konuda aynen şöyle diyor:

“Ne kadar nukuş-ı ervâh ve suver-i ecsam ve besâit tabiiyyat ve mürekkebat-ı unsuriyat var ise andan teşekkül ve tasavvur ve tevellüd ve temessül eyleyüp âlem-i ilmde müstaid oldukları sûret-i mahsusa ile vücud-pezîr oldular ve kesrât-ı bî-nihâye ol vahdete mâni ve cüz’iyyat bî gaye ol külliyete mezâhim olmadı. Zira teaddüd-i vücud tekerrür-i tecelliden hâsıl oldu” (s. 4)

Bursalı’nın harflerden hareket etmekle beraber, varlığın esasını birbirleriyle birleşen cüzlerden ibaret sayması, modern atom nazariyesine yakındır.

Bursalı, vahdet ile kesret arasındaki münasebeti, ruh ile vücut arasındaki münasebete benzetir. İnsanda tek bir ruh vardır. fakat bu ruh, vücudun çok çeşitli organlarına yayılmıştır. Vücudun organ ve hücreleri kesret’e, ruh vahdet’e delâlet eder.

(B)nin altındaki nokta varlığın esasını, başlangıcı olan atomu gösterir. Bursalı fikrini şöyle özetler:

“... her cisim, cüz-i lâyetecceziye müntehtidir, o cüz noktaya işarettir. Cemi terekübat anınla kaimdir” (s. 5)

Bu cümleler gösteriyor ki, Bursalı, Eski Yunanlılardan beri gelen kâinatın atomlardan mürekkep olduğu fikrini biliyordu. “Bişnev” kelimesinde

(B)nin altındaki noktayı varlığın başlangıcı ve temeli sayıyordu.

Bursalı (be) harfinin eğik şeklinin de mânalı bulur. Vücuda tekabül eden (elif)diktir: *“İnkısar ve tevazu bâis-i ulüvv-ü rif’attir”*. Bursalı bu münasebetle bir kıt’a da söylüyor:

Elif-i kametini nun eyle

Var fünûnun, yürü cünûn eyle

Kim ki ba gibi münkesir olmaz

Noktanın ilmi doğrulup gelmez (s. 5)

Bursalı, (B) de daha birçok mânalar bulur. İnsanın konuşmak için çıkardığı ilk ses (b)dir. Dudaklar (b) sesi ile açılır. Tanrı ruhlar âleminde *“Elestü birabbiküm”* diye sorduğu zaman, ruhlar *“Belî”* diye cevap vermişlerdir. Mevlâna Belh şehrinde doğmuştur. Belh kelimesi de (B) ile başlar. Bursalı *“Bişnev”* kelimesinin (b)si ile (Bari), (Basîr), (Bâki) arasında da bazı bağlantılar kurar.

Hurufilikle de ilgisi olan, (B) harfi ve altındaki nokta üzerinde kılı kırk yaran bu tefsir tarzı, bu gün için sadece eskilerin zihniyeti hakkında fikir vermesi bakımından tarihî bir değer taşır. Bugünkü tefsirciler ne (b)ye, ne de altındaki noktadan bu mânayı çıkarmazlar. Fakat kültür tarihî bakımından bu inançlar önemlidir. Zerre veya noktada kâinatın sırrını görme inancı eski kültürde çok yaygındır. Onların harflere verdikleri bu derin ve kutsal mâna, belki eski sanatımızın

önemli bir kolu olan hat sanatını da aydınlatır.

(B)den sonra, Bursalı *“Bişnev (işit)”* kelimesinin mânası üzerinde durur. Mevlâna neden Mesnevî’ye *“gör, bak”* diye değil de *“işit”* veya *“dinle”* sözü ile başlamıştır? Bunun sebebi, *“işitme”* duygusunun *“görme”* den önce gelmesidir. Anne karnındaki çocuk, görmeden önce işitir. Sâlik de böyledir. Önce şeyhinin sözlerine kulak verir, sonra onun görmesi gereken hakikatleri görür. Bursalı kendi ifadesi ile şöyle der:

“Sem’ basardan ve basar dahi kelâm-dan akdemdir. Rahm-i mâderde cenîne ibtida hâsıl olan sem’ kuvvetidir... Dünyaya geldik de hiss-i basar, andan sonra kelâm zuhur bulur. Pes kelâm merâtib-i sıfatın âhiridir” (s. 9)

Buna göre çocuk önce işitir, sonra görür, nihayet konuşur. Duyguların gelişmesinde bir sıra vardır. Sâlik de çocuğa benzer.

“Sâlik dahi rahm-i mâderde cenîn gibidir. Zira velâdet-i saniye ehlidir” (s. 9). Sâlik, hakikatlere ulaştıktan sonra ikinci defa doğar. C. G. Jung’un üzerinde ısrarla durduğu bu *“yeniden doğma”* kavramı Mesnevî’de önemli bir yer tutar. Mevlâna’ya göre ölüm, bir *“yeniden doğuş”*tur. İnsan bu dünya da anasının karnındaki çocuk gibidir. Sadece bazı sesleri işitir.

Bursalı, bu münasebetle şöyle diyor:

“Sâlike lâzım oldu ki evvelâ nidâ-yı Hakk’a ve hâtefe doğru sem’ kıla ve bu sem’in hakikati ile mütehakkik olduktan sonra basar mertebesinde rü’yet-i didâr sahibi ola, andan Hak ile münavaat ve mükâlemeye istidat bula” (s. 9).

Bursalı bu merhaleleri Hazret-i Muhammed’in hayatında da görür:

“Fahr-ı âlem İsrâfil’in savtını iştirdi ve lâkin şahsını göremezdi: Sonra bir müddet dahi âyine-i ekvânda (kâinatın aynasında) nurullahı müşahede eylerdi, sonra vahye müstaid olduk da Cebrail Aleyhisselâm nüzûl etti, sonra m’irâc-ı cismânî dahi vâki olup âlem-i takarrübde Hakk’ın kelâmın işitti ve hem bî-perde cemâlin gördü, anınla bin bir aded mükâleme eyledi” (s. 9).

Bayitte önemli bir yer tutan (Ney) kelimesinin çeşitli mânaları vardır. Bursalı, Lûgat-ı Hüsâmî’ye göre, “ney” ile “nay”ı birbirinden ayırıyor: *“Kamış neydir, düdük nay”* (s. 3).

“Ney’den murad vücud-ı insânîdir ki zarurî bu âlem-i gurbete düşmüş ve mer-tebe-i ahadiyyetten tedricile nüzul eylemiş ve nâçar yine vatanına rücuu lâzım gelmiştir” (s. 10).

Bursalı ney ile insan arasındaki münasebeti açıklarken dikkati çekici fikirler ileri sürer. İnsan, insan oluncaya kadar çeşitli safhalardan geçmiştir. Bazı varlıkla bu geçişi gösterirler. Meselâ mercan, madenlerden bitkiye en yakın olanıdır. Zira bitki gibi büyür. Hurma ağacı bitkilerin hayvana

en yakın olanıdır. Zira başı kesilince kurur. At, hayvanın insana en yakın olanıdır. Zira o da insan gibi şuur sahibidir ve rüya görür. Böylece maddenden insana doğru bir tekâmül vardır. Bu fikir Mesnevî’de de mevcuttur.

Bursalı’ya göre “ibtidâ-yı mahlûkat kalemdir”. Kalem eskiden kamıştan yapılırdı. Kâinat kalem ile yazılmış ve çizilmiştir.

“Kalem ile bu kadar nukuş-ı huruf ve suver-i kelimat zâhir olduğu gibi evvel-i mahlûk ve ibtidâyı mahlûk olan kalemin yüzünden dahi bu kadar ervâh ve ecsam zulmet-âbâd-ı mâbuddan sahrâ-yı vücuda kadem bastı”. Kalem bir maksat da “kalem sahibidir. Erbab-ı kalem” terkinde olduğu gibi.

Bursalı’ya göre kalem “hakikat-i Muhammediye’den ibarettir velâkin cümle hakayık-ı kevnîyenin ol hakikatten hissesi vardır” (s.12).

“Nay mutlâka ircî hitabına lâyık olan uşşaka misal olup nüzûl ve uruç meyanında olan ahvali beyana işarettir.”

İnsan Tanrı’nın birlik âleminde ayrıldıktan sonra çeşitli merhalelerden geçerek şimdiki durumuna gelmiştir. Bu safha çıkışın başlangıç noktasıdır. İnsan tekrar aynı birliğe dönecektir.

Bursalı bu münasebetle ney’in dinleniliş tarzı hakkında da bilgi verir.

Bursalı'ya göre "insanda beş mertebe var: Biri tabiat ve biri nefis ve biri kalb ve biri ruh ve biri de sırdır."

Bunlardan ilk ikisi, tabiat ve nefis, insanın hayvanî tabakasını teşkil eder. Ney'i eğlence maksadı ile dinleyenler, onun içindeki gizli mânaya yükselemezler. İnsan tabiatı, sestem hoşlanır. Gençler henüz nefislerini yenemedikleri için, ney sesi onlarda kötü arzular uyandırır. Bundan dolayı Bursalı'ya göre gençlerin semâ etmesi ve ney dinlemesi haramdır. (s.12). Ney olgun ruhlarda muhabbet, huzur ve sükûn uyandırır. İnsan ney sesini kalbi ve ruhu ile dinlerse, Tanrı'nın sırrına erer. Böyleleri semâ esnasında Tanrı'nın nurunu görürler. Kalb, ruh ve sır mertebesine ulaşanların sema'ına izin verilmiştir: "Zira sema bunların batınlarında olan sıfat-ı hamideyi tahrik eder. Bu sebeptendir ki, suret-i hasenenin nazarda tesiri olduğu gibi name-i lezizenin dahi nefse tesiri vardır..."

"Hazret-i Mevlâna'nın bişnev diyen emri kalb ve ruh ve sırra göredir. Bunlar ve bunların meclisleri ve hareketleri ve semâları hakkânîdir, ehl-i tabiat ve nefse göre değildir ki bunların cem-i ahvali şeytanîdir".

Sema dinleyenlerin sestem Tanrı sırrına ulaşabilmeleri gerekir. "Gayrılara bu bâbı feth etmede mefâsid çokdur" (s.13).

Bursalı'nın "şikâyet" kelimesine verdiği mâna da dikkate değer. Neyin şikâyet etmesi, âşıklar için şikâyet değil, "hikâyet"dir. Durumu açıkla-

maktır. Bursalı bu mânayı güzel bir beyit ile açıklıyor:

Hikâyet eylesem belki şikâyet anlanur, bilmem

Ne yüzden arz-ı hâl etsem sana ben ey kerem kâni (s.10).

İnsanların dostlarına başlarından geçen macerayı anlatmaları şikâyet sayılmaz. Varlıkta her ses gizli bir sırrı ortaya koyar: "Her mevcut elsine-i Hak'dan bir lisan ve her suret bir sırr-ı acibden nişandır" (s.11).

Ney, kamışlıktan koparıldıktan sonra, ney haline gelinceye kadar elden ele geçmiştir. İnsan da insan haline gelinceye kadar maden, nebat ve hayvan safhalarını aşmıştır. Bu aşma, çok uzun sürmüştür. Bu geçen uzun zamanın her anı bir ayrılıktır: "Vücut-ı insanî hüviyet-i zâtiye mertebesinden tenezzül edüp kendi taayyün-i mahsusu âyinesinde cilveger olunca, bu kadar etvar ve menâzil devr eylemiş ve ahd bâid oldukça gurbet ve devri dahi kemâlin bulmuştur. Nitekim gurbet âşına olanlara mâlûm ola" (s.11).

Bursalı, burada insanın Tanrı'dan ayrılarak insan haline gelmesini tasavvufta önemli bir yer tutan "Nüzul ve uruç", "alçalma ve yükselme" yahut devir nazariyesi ile izah ediyor. Ruh, bu esnada kat kat maddeye bürünmüştür. Bursalı bu durum dolayısıyla şu kıt'ayı söyler:

Andelib-i dil nice feryad-u efgân etmesün

*Çün gül-i sadberg kat kat hicâb al-
tındadır*

*Mezra-ı vahdette bitmiş dane iken bu
vücut*

*Şimdi kesrette nihan olup türâb al-
tındadır (s.11)*

Buraya kadar Bursalı İsmail Hakkı'nın sadece bir beyit üzerindeki açıklamalarını ortaya koymağa çalıştım. Bursalı Mesnevî'nin diğer beyitlerini de böyle kılı kırk yararcasına devrinin bütün inanç ve kültüründen faydalanarak şerh ve izah etmiştir.

Bu fikirlerden bazıları gerçekten derin ve düşündürücüdür. Bazı görüşler bugüne uymasa bile, kültür tarihi bakımından önemli olan Mesnevî'nin yüzyıllar boyunca en küçük noktasına kadar "yaşanılmış olması"dır. Üniversite de asistan iken Halide Edib'in Shakespeare üzerinde verdiği derslere de devam ediyordum. Bir gün Tanpınar bu dersleri nasıl bulduğunu sordu: Çok sağlam ve ilmî esaslara dayandığını söyledim. Tanpınar: "Halide Edib'in fikirleri sağlam ve ilmî olsa

bile, o Shekespeare üzerinde rüya görmez" dedi.

Tanpınar, varlıklar veya eserler üzerinde "rüya görme"ye büyük önem verirdi. Ona göre insan, ancak bu suretle onlarla kaynaşır, haşır neşir olurdu.

Eskilerin Mevlâna üzerinde yapmış oldukları tefsirler, belki "sağlam ve ilmî" değil; Tanpınar'ın deyimi ile "rüyalar" dan ibarettir. Fakat onlar Mevlâna'yı bu rüyalar vasıtasıyla sevmişler, onun feyizli bahçesine kök salmışlardır.

Mevlâna, ölümünden bugüne kadar insanın ruhunu mest eden semâ ile, okuyanlarda bin bir çağrışım, düşünce, fikir, hayal ve özlem uyandıran eserleri ile yaşamıştır. Bursalı'nın yaptığı Mesnevî Şerhi "Mevlâna'nın çağlar boyunca nasıl yaşandığını" gösteren bin bir delilden biridir. Mevlâna'nın eserleri gibi, onlar da Türk milletinin bu topraklarda meydana getirdiği zengin kültür hazinesinin bir parçasıdır. Bundan dolayı onların incelemeleri gerekir.

MEVLÂNA İÇİN

Tarık BUĞRA

(Çağrı Dergisi, Sayı: 193, Şubat 1974, s. 9-10)

Mevlâna'yı böylesine benimseyen Konya'ya ve bu benimseyişi medeniyet plânında, Türkiye ve Dünya çapında organize edip olaylaştıranlara saygı duymalıyız. Büyük insanlar ve büyük eser için yapılan çalışmalar bütün insanları ve toplumu bütünleştirir. İnsanlık dünyasında şerefli bir yer tutmanın bundan sağlam yolu yoktur.

Mevlâna, benzeri değerlerimizden kat kat fazla çalışma ister. Onun güne kazandırılması -meselâ- Yunus Emre için olduğu kadar kolay değildir; çünkü Mevlâna bahtsız bir talihin, bir başka deyişle, tarihi durumun önlenemez sayılan zorlayışı ile Türkçe yazmamıştır. Yorum ve açıklama çabaları yetmez, bir de Türkçe'ye kazandırılması gerekir. Bu da o yorum ve açıklamalar kadar zor bir iştir. Belki de zor bir iştir; zira kelimelerin çoğu sözlüklerden taşan manalarla yüklüdür. Tam karşılıklarını bulmak,

değerlerini korumak çeşitli kafa ve gönüllerden yedekleşme, destekleşme, tamamlama çabaları ister. Mevlâna'nın Türkçe ve Türk mükemmelliğine ancak böyle erişilecektir.

Bu bakımdan, biz, Mevlâna için yapılan her çalışmayı sevinerek karşılar, çalışanların da birbirleriyle haşır neşir olmalarını, daha öncekileri iyi niyetlerle, tam dikkatlerle incelemelerini dileriz. Büyüğe, büyüklüğe ve günün büyümesine yardımcı olmak için gerekli olan budur.

Şöyle bir üstünkörü bakış Türkiye'de Mevlâna için çok çalışma olduğunu sanır. Aslında azdır, çok azdır. Bunu anlamak kolay: Batının Mevlâna çapındaki isimlerine bakınız; meselâ Almanların Goethe'sine, meselâ İngilizlerin Sheakspeare'ine öteki ülkelere İbsen'lerine, Dante'lerine, Korney'lerine, Rasin'lerine bakınız, eserlerinin yüzlerce çeşit baskısını, bu eserler ve bu adamlar için de yüzlerce, hatta binlerce inceleme, yorumlama, açıklama bulursunuz. Kıymetleri millete ve millet dönemlerine, nesillere kazandırmanın başka yolu var mıdır?

Bu gerçeği tespit ettikten sonra dönünüz ve Mevlâna Türkiye'sine bakınız: Yıllar yılı üç-beş Mevlâna âşığının, bir Mehmet Önder'in, bir

Gölpınarlı'nın, bir Araz'ın dışında, konuyu yürekten ve ısrarla bağlanmış kaç isim daha sayabilirsiniz?

İki de bir halk ile aydın kopuşlarından sızlanılır. Yerinde bir acınmadır bu. Ve büyük Mevlâna konusunda da doğrudur. Üstelik doğruluğunun acısı burada bir başka yakıcıdır: Halkımız bu ışığa pervaneler iştiyâkı ile yönelmişken eğitimimiz, öğretimimiz ve diplomadan sıyrılmış aydın ilgililerimiz ondan sadece kırık dökük mısralarla beslenmeyi umar. Acıdır elbette.

Durum Yunus Emre için de aynı değil midir?

Aynı olduğu için de şiirimiz yoz, edebiyatımız özenli, dünya görüşümüz iğreti değil midir, âriyet değil midir? Kiralık frakları veya sahne makyajlarını andırışı bu yüzden değil midir?

Mevlâna'yı - ve benzerini - benimseyen halka ve onlar için çalışanlara saygı duyalım. Aslında bizim içindir çalışmalarını. Bunu bilelim ve ilgilenelim.

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ İÇİN

Abdülbâki GÖLPINARLI

(Çağrı Dergisi, Sayı: 204, Ocak 1975, s. 12-15)

17 Aralık 1273. Büyükler büyüğü Mevlâna Celâleddin Muhammed'in geçici yaşayıştan gerçek yaşayışa göçüş günü; ebediliğe doğuş günü; gözlerden gönüllere doğduğu gün; çağlar aşmaya adım attığı gün.

17 Aralık 1974. Bugün insanlığa göçüşünün 701. günü; daha yüzyıllar geçer gene de Mevlâna yaşar, bitmez, tükenmez Mevlâna.

Konya'da "Mevlâna Enstitüsü" binası 1973 yılında bitti; açıldı mı, bilmem. Yalnız bu yazımızda biz, bu Enstitü neler yapar, neler yapmalıdır, bunları, aklımıza geldiği kadar sıralayacağız. Çünkü bazı sözler işitiyoruz; böyle bir Enstitü gerekli mi, ne yapacak, gibi sözler duyduk.

Mevlâna Enstitüsü denince ilk akla gelen Mevlâna'nın eserleri, Mevlâna ile ilgili eserler, Mevlâna'nın eserlerindeki özellikler ve Mevlevîlik gelir. Mevlâna'nın ebediyete doğuşundan bugüne dek Mevlâna Dergâhu (Müze-

si) bir iki yağma geçirmekle beraber gene de çok değerli ve bazısı tek nüsha olan şah-eserlerle doludur¹. Bu değerli kütüphanenin sonunu düşünererek kitapları vakıf ve tescil ettiren büyük bilgin ve olgun insan Said Hemdem Çelebi'nin (1881) hatırasını taziz etmeyi de bir borç bilmekteyiz.

En iyi Mesnevî

Enstitünün, önce Tasavvuf ve Mevlevîlik bakımından bütün dünya kütüphanelerinden daha üstün ve mükemmel olan bu kütüphanelerdeki kitaplardan işe başlaması gerekir; şöyle ki:

I. Mevlâna Müzesi Kütüphanesinde "Mesnevî'nin en eski ve Çelebi Hüsâmeddin tarafından yazılan müsveddelerle karşılaştırılan en doğru ve sağlam nüshası vardır. Bu nüsha, Çelebi Hüsâmeddin'le Mevlâna'nın oğlu Sultan Veled'in huzurlarında, müsveddelerle karşılaştırılmış, düzeltilmiştir. Nüshanın yazılışı ve karşılaştırılması, Mevlâna'nın vefatından beş yıl sonra bitmiştir. Nicholson, birinci cildin bir kısmından sonra bu nüshayı bastırıldığı "Mesnevî"ye esas tutmuşsa da gene bu nüsha basılırsa doğruya ve batıya en doğru ve sağlam nüsha su-

¹ A.Gölpınarlı, "Mevlana'dan Sonra Mevlevîlik", İstanbul İnkılâp Kitabevi, 1953, s. 152-170.

nulacak, bundan böyle “Mesnevî” ile uğraşanlar, bu basımı esas tutacaklardır.

Tertiplediğimiz ve üç cildi basılmış olan “Mevlâna Müzesi Kataloğu”nda geçen ve bu kütüphanede bulunan, kenarlarında Sultan Veled’in izahlı ve âdetâ şerh mahiyetinde beyitlerini ihtiva eden “Mesnevî” nüshalarının da tıpkı basımlarının yapılması, ikinci derecede bir zaruret-tir².

II. Mevlâna’nın “Dîvân-ı Kebîr”inin Hindistan ve İran basmalarıyla bu Dîvân’dan yapılan seçmelerde Mevlâna’ya ait olmayan şiirler vardır; hattâ bu yüzden Mevlâna’nın inancı ve düşünceleri bambaşka ve birbirine zıt tarzlarda belirtilmektedir. Bu bakımdan “Dîvân-ı Kebîr”, Mevlâna’nın “Mektup”ları, “Fihi mâ-fih” ve “Mecâlis-i Seb’a”nın bu Kütüphanede bulunan en doğru nüshalarının da tıpkı basımlarının irfan âlemine sunulması Türk milletinin bir borcudur³.

III. Sultan Veled’in eserleri, “Risâle-i Sipehsâlâr, Menâkıbü’l-Ârifîn”, Ulu Arif Çelebi’nin şiirleri gibi ilk eserlerin, bunlardan sonra

zaman aşımı ve Mevlevîliğin kuruluşu ve inançları, tesirleri bakımından hem İslâm - Türk Tasavvuf ve Edebiyat Tarihini, hem Anadolu ve Osmanlı Tarihini, düşünce hayatını ilgilendiren eserlerin Meselâ Şâhidî’nin “Gülşen-i Esrâr”ı en doğru nüshaları bu Kütüphanededir. Bunların tıpkı basımlarının bilgi âlemine sunulması da bir irfan borcudur.

Mikrofilmlerle...

IV. Mevlâna Müzesi ve Mevlâna ile, Mevlevîlik ile ilgili bazı kitaplar da bu kütüphanede değildir ve çeşitli sebeplerle başka kütüphanelerdedir. Sözelimi Sultan Veled’in el yazısı “Mesnevî”nin dördüncü cildi Mevlâna Müzesi Kütüphanesindedir; ketebeli son cildiye İstanbul’da Süleymaniye Kütüphanesine mülhak Hz. Halid kitapları arasındadır. Şems’in “Makâlât”ının Sultan Veled yazması bir cildi gene İstanbul’dadır. Bu çeşit kitapların, birbirlerini tanıyan, seven, sayan ve sayıları tükenmek üzere olan birkaç kişilik bir hey’et tarafından mümkün olduğu kadar tam ve doğru olarak tespit edilmesi gerekir. Herhangi bir kütüphaneye vakfedilen o kütüphanenin fihristine giren bir kitabın başka bir kütüphaneye nakli, çok, hem de pek çok mahzurlar ve tehlikeler doğuracağı, aynı zamanda “Nass-ı Şâri” sayılan “Şart-ı Vâkıf”a da uygun olmayacağı cihetle bunların mikrofilmlerinin aldırılması ve Mevlâna Enstitüsü’nde zengin bir mikrofilm

² Katalog henüz bitmedi; ömrümüz bitmeden bitirebilmemiz için Kültür Bakanlığında ve Müzeler Umum Müdürlüğünden emir beklemekteyiz.

³ Rahmetli B edî’uz zaman Furûzan-fer tarafından hazırlanan ve Tahran Üniversitesi tarafından bastırılan “Külliyât-ı Şems yâ Dîvân-ı Kebîr”, Mevlana Divânı’nın en doğru basmasıysa da, rahmetli Furûzan-fer, kütüphanedeki en eski ve sağlam nüshayı sonradan haber almış, o nüshadan faydalanamamıştır; bunu kendisi de söylemektedir.

Kütüphanesinin tesisi, bir zarurettir. Müze kütüphanesinin Enstitüye nakli de hiçbir suretle düşünülmemesi gereken bir şeydir; bu da “Nass-ı Şâri’e” ve “Şart-ı Vâkıf’a” uymaz ve müze kütüphanesiz kalamaz. Bu bakımdan Enstitünün mikrofilm Kütüphanesinde, müzenin en mühim ve gerekli kitaplarının da mikrofilmleri bulunmalıdır. Bu mikrofilm kütüphanesinde yalnız Mevlâna’yı, Mevlevîliği ve bu bakımdan Şark-İslâm ve Türk teffekkür tarihini, Türk edebiyatını ilgilendiren kitapların değil, tek sözle san’atımızı ilgilendiren minyatür, yazı, resim, ebrî vb. nin renkli mikrofilmlerinin de ayrı bir bölümde bulunması gerektir. Enstitüde bunlardan meydana getirilecek olan ve yalnız incelemek isteyenlerin değil, seyretmek isteyenlerinde faydalanmasını, duygulanmasını sağlayacak bir teşhir salonu da açılabilir.

V. Enstitüde Doğu ve Batı dillerindeki “Mesnevî” terceme ve şerhlerinin, “Dîvân-ı Kebîr”den Doğu ve Batı dillerinden yapılan seçmelerin tam olarak mikrofilmlerinin bulunulması, incelemek isteyenlere mikrofilm okuma salonunun da her an sunulabilmesi şarttır.

VI. Mevlâna Müzesi, dergâha vakfedilen levhalar bakımından da ayrı ve emsalsiz bir değer taşımaktadır. Yapılmakta olan “Yazmalar Kataloğu”na ek olarak yahut ayrı bir cilt halinde bu levhaların özellikleriyle,

hattatlarının kısa hal tercümeleriyle ve en önemlilerinin fotoğraflarıyla tespiti icap ettiği gibi ayrıca bu levhaların enstitünün mikrofilm kütüphanesinde, ayrı bölümde her an incelemek isteyenlere arz edilmesi gerekir. Bu esas üzerinden, gene bilen, anlayan kişilerden, içlerinde İstanbul Üniversitesi doçentlerinden Hattat Ali Alparslan’ın da bulunacağı bir hey’et tarafından İstanbul kütüphaneleriyle diğer kütüphanelerde bulunan, Mevlevîlikle beraber sanat tarihimizi de ilgilendiren levhaların mikrofilmlerinin de bu bölümde bulunması gerektir.

Bütün bunlardan sonra bu levhaları yazan hattatların, biliniyorsa levhaları, kitapları tezhip edenlerin, ebrileri yapanların, kitapları yazanların, vakfedenlerin hal tercümeleri, vakıf tarihleri v.s. hakkında ayrı kitapları, enstitünün bilgi dalında bulunan bilginlere, yahut bu bilgilerin uzmanlarına yazdırmak, bunları bastırmak, yaymak, Mevlâna Enstitüsüne düşen vazifelerdir ve böylece san’at tarihimizin bir yanı aydınlanmış olur. Mevlâna Müzesine kitap vakfedenlerle diğer kütüphanelerle Mevlâna’yı ve Mevlevîliği ilgilendiren kitapları vakfedenler hakkında da böyle kitaplar hazırlanması enstitüye düşen ödevlerdendir. Mikrofilm bölümünde bu vakfiyelere ait de bir kısmın bulunması gerekir sanırım.

VII. Ülkemizdeki müzelerde hususi kütüphanelerde ve Mevlâna Müzesi'nde bulunan ve Mevlevîler tarafından yapılmış bulunan kalemtraş, makta, hilâl, tesbih v.s. Mevlevî hakkâklar tarafından kazılmış mühür, Mevlevî büyüklerine ait ve çoğu manzum bir mısra veya beyti ihtiva eden mühürler, yazılar, hatıra defterleri ve mektuplar da enstitü tarafından toplanması, mikrofilmlerinin alınıp ayrı bir bölümde bulundurulması gereken şeylerdendir ve ülkemizdekilerden sonra bu araştırma ve toplamanın İran, Pakistan, Hindistan, Arabistan gibi doğu ülkeleriyle Batı müzelerine yayılması icap eder. Mevlâna Müzesi arşivinin ve eğer varsa, zâyi olmamışsa başka Mevlevî tekkeleri arşivlerinin, bu arada Devlet Arşivinde Mevlevîliği ilgilendiren yazıların da Mevlâna Enstitüsü mikrofilm kısmının ayrı bir bölümünü teşkil etmesi gerekir.

VIII. Mevlevîlik, güzel san'atları kucaklamış bir yoldur; bu itibarla bilhassa şiir ve inşa ile müzikte, tarihte en ileri ustaları bu yol yetiştirmiştir. Bu bakımdan ilk zamanlardan beri Mevlevî şâirlerini toplayan eserleri, tenkitli bu surette bugünkü dille, içlerindeki şiirleri nesre çevirmek, gereken açıklamaları eklemek şartıyla sunmak, bunlardan sonrakiler hakkında biyografik eserler hazırlamak ve hazırlatmak, bu arada rebab, santur, tanbur, kanun, şah, mansur, şahmansur, nısfıye, kızneyi v.s. müzik

aletlerini ayrı bir bölümde toplamak, bunlara ait ilmî eserleri yayınlamak, yenilerini, bugünkü anlayış ve görüşle yazmak yazdırmak, Mevlevî bestekârların ve müzisyenlerin hâl tercümelelerini, san'at kudretlerini tahlil eden kitaplar meydana getirmek Mevlevî âyinlerini, notaları, güfteleri ve Türkçe'ye çevirileriyle sunmak da enstitüye düşen ödevlerdendir⁴.

IX. Bütün bunlardan başka mezarlıklarımızda bir çok Mevlevî mezar taşları vardır ki, bir yandan mezarlıklar, bir yandan yol açanlar tarafından bunlar ve bütün mezar taşları yok edilmekte ve tarihimizin canlı belgeleri ellerimizle yokluğa gömülmektedir. Hiç kuşkusuz serpuşları en doğru olarak, zamanlarında dikilen mezar taşları gösterir, bunlar bilinmedikçe tiyatrolarımızda, televizyonlarımızda eski devirleri canlandırmaya çalışanlar, giyimleri - kuşamları bakımından palyaçoğu andıracaklardır elbet. Şemsî Mevlevî külâhı, bir tanecik kaldı; Horasanî, Elifi taç, Seyfî külâh birkaç tane kalmıştır, bilmem duruyorlar mı? Bu mezar taşları, yerlerinde kırılmaktansa enstitüye nakledilmelidir. Mümkün değilse fotoğrafları mutlaka enstitüde ayrı bir bölümde bulunmalıdır. Yerlerinde muhafaza edilmelerini sağlamak da enstitünün ödevidir.

⁴ Sayın Sadettin Heper'in hazırladığı ve Konya Turizm Derneği'nin bastırıldığı "Mevlevî Ayinleri" kitabındaki güftelerin bazılarının hatalı olduğunu esefle söylememiz gerek; ikinci basımında bunların düzeltileceğini umarız. Not(a)ları hakkında söz söylemek bize düşmez.

Temele inmek için...

Bütün bunlar yapıldıktan sonradır ki, Mevlâna'ya ve Mevlevîliğe ait her şey enstitüde bulunduğu için sözelimi Mevlâna, eserlerinde sohbetlerinde kimlerin adlarını anmıştır, kimileri övmüştür, kimileri yermiştir, sebepleri nedir; Mevlevîlik, sosyal ve siyasal hayatımızda, müspet, menfi neler yapmıştır, bunların sonuçları nelerdir; vakıf müessesesi ne çeşit

kavgalar çıkarmıştır; san'at ve düşünce hayatımızda Mevlâna'nın ve Mevlevîliğin etkileri nelerdir... gibi konuları inceleyenler; Mevlâna enstitüsünde bütün kaynakları bulurlar ve bu enstitü her yönden bizi, san'at hayatımızı çağ-çağ, yer-yer belirtir, gün ışığına çıkartır; okumadan yazanlar, düşünmeden söyleyenler de yazmaz, söylemez olurlar.

MEVLÂNA TETKİKLERİ

Mehmet ÖNDER

(Çağrı Dergisi, Sayı: 204, Mart, 1975, s. 5)

Türk ve İslam âleminin yetiştirdiği eşsiz dahi, büyük mütefekkir ve mutasavvıf Mevlâna, 700 üncü vefat yıldönümü dolayısıyla geçen yıl, Milletlerarası bir İlim, Eğitim ve Kültür kuruluşu olan UNESCO'nun, 1973 yılını (Mevlâna Yılı) olarak ilân etmesiyle, dünyanın çeşitli ülkelerinde anıldı, günler ve haftalar düzenlendi. Geçen yıl bu günlerde, Ankara'da başlatılan ve Konya'da sona eren (Milletlerarası Mevlâna Semineri)nde otuzdan fazla Türk ve yabancı bilim adamı, Mevlâna'yı çeşitli yönleriyle dile getirdiler, fikirleri ve eserleri üzerinde durdular. İlim adamlarının çok değerli bu tebliğleri seminere mali katkıda bulunan T. İş Bankası'nca büyük bir cilt halinde yayınlandı. Tamamı yayınlanamayan ve sonradan elimize geçen beş önemli tebliğ de Türkçe, Fransızca ve İngilizce olarak, bu yıl Konya Turizm Derneğince neşredilen (Güldeste) adlı eserde yer aldı. Böylece, 1973

yılının Milletlerarası Mevlâna seminerinin Mevlâna ve Mevlevî kültürü üzerindeki ilmi araştırmaları değerlendirilmiş ve dünya ilim âlemine sunulmuş oldu. Bu arada, Mevlâna tetkikleri konusunda hemen yapılması gereken çok önemli bir hizmeti de ifa etmiş olmanın huzuru ve mutluluğu içindeyiz. Şöyle ki:

Mevlâna, fikirleri ve eserleri, Mevlâna'dan sonra teşekkül eden Mevlevî kültürü üzerine yazılmış, makale, risale ve kitapları, yapılan tüm incelemeleri, Mevlâna'nın yayınlanan eserlerini, ayrıca Türkiye ve dünya kütüphanelerinde bulunan Mevlâna, yakınları ve Mevlevilikle ilgili elyazması eserleri içine alan geniş bir (Bibliyografya) çalışması yapmış bulunuyoruz. Yirmi yılı aşkın bir süre, üzerinde çalıştığımız bu bibliyografya, Milli Kütüphanemizin değerli iki uzmanı İsmet Binark ve Nejat Sefercioglu'nun da unutamayacağım yardımları ile yayıma hazır duruma getirildi. İki büyük cild olarak hazırlanan bu eserin ilk cildi geçen yıl bu günlerde (*Mevlâna Basma Eserler Bibliyografyası*) olarak yayınlandı. İkinci cilt yazma eserler olarak bugünlerde basılmış oldu. Bu çalışma Mevlâna üzerinde araştırma yapacaklar için bir

kılavuz, bir anahtar niteliğindedir. Bu çalışmanın yapılması gerekiyordu ve Tanrı'ya şükür yapıldı. Biz bugün, elimizdeki bu kaynak eserle bütün dünyada Mevlâna hakkında ne yazılmış, ne yapılmış, biliyoruz. Üstelik Mevlâna ile ilgili eserlerin dünyanın hangi kütüphanelerinde olduğunu, bunların vasıflarını, tarihlerini, mahiyetlerini kolayca öğrenmemiz mümkün olmaktadır. Bir misal olmak üzere Mesnevî'yi ele alalım. Mesnevî'nin ilk nüshası, bilindiği gibi Konya Mevlâna Müzesi'nde teşhirdedir. 1278 Miladi tarihlidir. Şimdi dünyaya bir göz atalım. 1306 Miladi tarihli nüshası Münih'te, 1318 tarihli nüshası Londra'da, 1330 tarihli nüshası Lefkoşe'de, 1337 tarihli nüshası gene Münih'te, 1402 tarihli nüshası Oxford'da, 1406 tarihli nüshası, Tahran'da, 1409 tarihli nü-

hası Lahore'da, 1417 tarihli nüshası Paris'te, 1446 tarihli nüshası Özbekistan Taşkent'te, 1481 tarihli nüshası Viyana'da, 1487 tarihli nüshası Edinburg'ta, 1488 tarihli nüshası New York'ta, 1490 tarihli nüshası, Cambirdge'de, 1570 tarihli nüshası Tebriz'de ve Kalküta'da, 1635 tarihli nüshası Vatikan'da, 1655 tarihli nüshası Bombay'da ve ilâhîri...

Her yıl Konya'da düzenlenen ve artık bir gelenek haline gelen Mevlâna'mızı fikir ve eserleriyle incelemek, tanıtmak, bu konuda yapılan ilmi araştırmaları yaymak olmalıdır, olmaktadır. Konya'daki **Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü'nün** de asli görevi budur. Bu amaçla kurulmuştur. Bu konulara ilerde tekrar döneceğiz.

MEVLÂNA TETKİKLERİ ENSTİTÜSÜ

Feyzi HALICI

(Çağrı Dergisi, Sayı: 311, Aralık, 1983, s. 3-4)

Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü tam on yıl önce hizmete açılmıştı. Asırlar boyu insanlara mutluluk mesajı yaymakta olan gönüller sultanının hayatı, eserleri, düşünceleri bu enstitüde araştırılacak, konferanslar verilecek sempozyumlarla bilim adamları karşılıklı Mevlâna üzerindeki görüş ve araştırmalarını tartışacaklar, Güney Afrika'dan kutuplara, Japonya'dan Brezilya'ya kadar bilimsel çalışmalar için bu enstitüye gelecek, master veya doktora tezleri yapacak olanlar Konya'ya koşacaklardı. Mikrofilm çalışmaları için, ses kayıt bantları için özel cam bölmeler bile hazırlanmıştı. Yani üç nal ve at, alabildiğine geniş bir alan da mevcut iken o bilinmeyen, sihirli dördüncü nalı bulmak hala mümkün olamıyor ve enstitünün çalışması, bir saat gibi işlemesi, her seferinde bir başka bahara kalıyor.

“ O mâhiler ki...” beyti tam bizim için söylenmiş, bu konuda... Oysa ne ümit ve hayallerle atılmıştı bu kutsal

davaya. On üçüncü yüzyılın bir süper zekâsı, gönül ilminin ötesinde madde ilminin de aşılmaz zannedilen duvarlarını bir solukta aşmış, nice gerçekleri, Hak ve hakikat yolunda sadece kendi yaşadığı dönemin insanlarına değil, gelecek çağların insanlarına da müjde çiçekleri halinde sunmuştu. Bu gerçeklerin enine boyuna “kıssa” olarak değil, “hisse” olarak bile yurdu-muzda araştırıldığını, araştırılmakta olduğunu söylemek cidden safdillilik olur. Bilinenler, okunanlar bile bu konuda, biyografya olmaktan öteye geçemez. Size bu konuda bir gerçeği söyleyelim. Geçen yıl dilkeşide mâkamındaki âyininini Mevlâna törenlerinde geçtiğimiz Ahmet Avni Konuk merhumun 1940 yılında Mevlâna Müzesine emaneten teslim edilmiş 34 büyük defter halinde bir Mesnevî şerhi bulunmaktadır. Merhumun bizzat el yazısıyla kaleme alınan bu eserin yayınlanmasını ilgili Bakanlıklara duyurmak gerekir. İnşallah ilgili Bakanımızdan bu dileğimizi yerine getirmesini Şeb-i Arus törenlerinde iste-yeceğiz. İşte Mevlâna Tetkikleri Enstitüsünün önemli bir görevi de bu eserin bir an önce yayınlanmasını sağla-maktı.

Konya Selçuk Üniversitesi'ne de bu konuda kutsal görevler düşmekte-

dir. İnşallah yıllar yılı Konya'mızı konu alan ilmî çalışmaları kongre, sempozyum ve seminerleri, çeşitli faaliyetleri, çeşitli yayınları tek başına yürüten Konya Turizm Derneği bu görevini Selçuk Üniversitesi'nin ilmî çalışmalarla ün yapmış değerli öğretim üyeleri ve genç araştırmacılarla

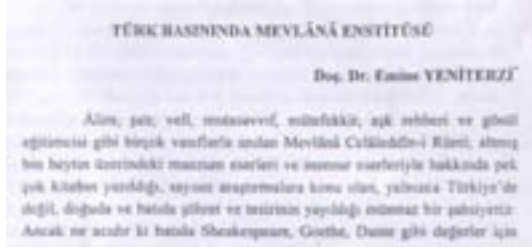
birlikte yürütmekten sevinç ve huzur duyacaktır. Saygıdeğer rektörümüzle bu konuda yaptığımız görüşmeler en yakın zamanda sonuçlanır, inşallah bunun meyvelerini Konya olarak devşirmenin mutluluğunu can evimizde duyarız.

TÜRK BASININDA MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ

Doç. Dr. Emine YENİTERZİ

(S.Ü. VIII. Millî Mevlâna Kongresi, 6-7 Mayıs 1996, Tebliğler, s. 53-64)

Âlim, şair, velî, mutasavvıf, mütefekkir, aşk rehberi ve gönül eğitimcisi gibi birçok vasıflarla anılan Mevlâna Celâleddin-i Rumi; altmış bin beytin üzerindeki manzum eserleri ve mensur eserleriyle hakkında pek çok kitabın yazıldığı, sayısız araştırmalara konu olan, yalnızca Türkiye’de değil, doğuda ve batıda şöhrat ve tesirinin yayıldığı mümtaz bir şahsiyettir. Ancak ne acıdır ki batıda Sheakespeare, Goethe, Dante gibi değerler için binlerce inceleme, eserlerinin yüzlerce sağlıklı neşri, kürsüleri, enstitüleri olmasına rağmen; bizde Mevlâna ve eserleri üzerinde yapılan çalışmalar kurumlaşmadan, şahısların himmetine bırakılmış, bu çalışmalar belli bir sisteme kavuşturulmamış, Mevlâna gibi ender bir insan ve eşsiz eserleri layığıyla, ilmi usullerle ortaya konulmamıştır.

Mevlâna hakkındaki çalışmaların mükemmelliğe ulaşması için onun adıyla bir enstitünün kurulması şart-

tır. Zaman zaman böyle bir enstitü kurma girişimlerinde bulunulmuş, ancak bu teşebbüsler hep atıl kalmıştır. Bunlardan biri Konya Turizm Derneği’nin gayretleriyle oluşmuş. Yeni Konya Gazetesi’nin 9 Aralık 1968 tarihli nüshasında Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, MEB Kültür Müsteşarı Mehmet Önder ve Senatör Feyzi Halıcı’nın hazır bulunduğu bir törenle Mevlâna Enstitüsü’nün inşaatına başlanacağı müjdesi verilmiştir. 1973’te Enstitü binası tamamlanır ve *hizmete* açılır. Fakat yıllarca hiç bir olumlu hizmet veremez ve 1978’de binadaki tabelası bile sökülür. 1983’te, Enstitü’nün açılışından on yıl sonra Feyzi Halıcı bu durumu şu sözlerle anlatır: “Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü tam on yıl önce hizmete açılmıştı. Asırlar boyu insanlara mutluluk mesajı yaymakta olan gönüller sultanının hayatı, eserleri, düşünceleri bu enstitüde araştırılacak, konferanslar verilecek, sempozyumlarla bilim adamları karşılıklı Mevlâna üzerindeki görüş ve araştırmalarını tartışacaklar, Güney Afrika’dan kutuplara, Japonya’dan Brezilya’ya kadar bilimsel çalışmalar için bu Enstitüye gelecek, master veya doktora tezleri yapacak olanlar Konya’ya koşacaklardı. Mikrofilm çalışmaları için, ses kayıt bantları için özel

cam bölmeler bile hazırlanmıştı. Yani üç nal ve at, alabildiğine geniş bir alan da mevcut iken o bilinmeyen, sihirli dördüncü nalı bulmak hâlâ mümkün olamıyor ve enstitünün çalışması, bir saat gibi islemesi her seferinde bir başka bahara kalıyor.”¹

Halıcı, yazısının sonunda Mevlâna ile ilgili ilmî çalışmaları Selçuk Üniversitesi'nin öğretim üyeleriyle birlikte gerçekleştirme ümidini dile getirir.

Üniversitemiz de Mevlâna Enstitüsü'nün gereğine inanmaktadır. 1979 yılında Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü kurulur. 13 Temmuz 1979 tarih ve 16695 sayılı Resmi Gazetede bu enstitünün kuruluşu, amaçları, görevleri, örgütsel yapısı ve mail hükümlerini ihtiva eden yönetmeliği yayımlanır. Ancak 6 Kasım 1981'de yürürlüğe giren Yüksek Öğretim Kanunu'ndan sonra, bu enstitünün statüsünde herhangi bir düzenleme yapılmaz ve enstitü kayıplara karışır.

Diğer yandan Mevlâna Enstitüsü olarak inşa edilen ve Turizm Derneği'nce kurulan enstitünün faaliyette olmaması sebebiyle İl Halk Kütüphanesi'ne devredilen binada mevcut bulunan Feridun Nafiz Uzluk Kütüphanesi 15 Eylül 1989'da Mevlâna Do-

kümantasyon Merkezi haline getirilir. Bu merkez Mevlâna ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yayımlanmış bulunan kitap, süreli yayın, broşür, kupür, film, mikrofilm, slayt, v.b. yazı ve göze-kulağa hitap eden bilgi materyallerini bünyesinde toplayarak, bunların tasnifini yapmak, araştırmacıların hizmetine sunmak gayesine matuftur. Yedi yıllık resmî statüye sahip bu dokümantasyon merkezine, bugün değil yurt dışı, yurt içi yayınlar dahi ulaşmamaktadır.

Üniversitemiz bünyesine 1986 yılında kurulan; bir amacı da Mevlâna'nın hayatı, eserleri ve fikirlerinin incelenmesi olan Selçuklu Araştırmaları Merkezi ilki 1985'te gerçekleştirilen Milli veya Milletlerarası Mevlâna Kongreleri'ni bir gelenek halinde yaşatmış ve sunulan tebliğleri düzenli olarak yayımlamaktadır.

Bu günlerde sayın Rektörümüzün Üniversitemizde Mevlâna'nın hayatını, şahsiyetini, fikirlerini, eserlerini ve tesirlerini araştırarak olan müstakil bir Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü kurmaya yönelik gayretleriyle Mevlâna Enstitüsü yeniden gündeme gelmiştir. Biz de bu mevzuun önemini dile getirmek amacıyla Mevlâna Enstitüsü veya tetkiklerini konu edinen muhtelif gazete ve dergilerde yayımlanmış makale ve haberleri ele aldık. Bu konuda kaleme alınmış yirmi dört makale ve haber tespit edebildik. Bu yazılardan en eskileri 1955 yılına ait.

¹ Feyzi Halıcı, "Mevlâna Tedkikleri Enstitüsü", *Çağrı*, Y. 27, s. 311, Aralık 1983, s. 3-4.

Yani günümüze kadar kırk bir yıllık bir rüya olmuş Mevlâna Enstitüsü.

Bu konuda ellili yıllarda 6, altmışlı yıllarda 12, yetmişli yıllarda 4, seksenli ve doksanlı yıllarda da birer yazı neşredilmiş. Feridun Nafiz Uzluk, Abdülbaki Gölpınarlı, M. Refi' Cevad Ulunay, Mehmet Önder, Cahit Öztelli, Nezihe Araz, Arslan Ergüç, Abdülkadir Karahan, Sezai Karakoç, Suad Abanazır, Necati Elgin, Mehmet Kaplan, Feyzi Halıcı ve Erkan Türkmen'e ait bu yazılarda genel olarak dört konu üzerinde durulmuş: Böyle bir enstitünün kurulmasının gereği, bu Enstitünün faaliyetlerinin ne merkezde olacağı, Enstitüde bulunması gereken materyaller ve Enstitüde görev alacak kişilerin evsâfi.

Feridun Nafiz Uzluk, Abdülbaki Gölpınarlı, Nezihe Araz, Arslan Ergüç, M. Refi' Cevad Ulunay, Sezai Karakoç, Suad Abanazır ve Necati Elgin yazılarında Mevlâna Enstitüsü'nün kurulmasının gereğini dile getirmişlerdir.

Adı geçen yazarlardan Feridun Nafiz Uzluk, konuyla ilgili makalesinde doğuda ve batıda Mevlâna eserleri üzerinde yapılan çalışmalardan bahsettikten sonra, sözlerine şöyle devam eder:

“Biz ne yapıyoruz?”

Mevlâna'nın vatani Türkiye olduğuna, onun soyundan gelenler, onun izinden yürüyenler memleketi-

mizde ve aramızda olduğuna göre Mevlâna konusu ile uğraşmak, onun eserlerini metin, tercüme, şerh olarak halkımıza anlatmak, tanıtmak bizim borcumuz, hatta bizim hakkımızdır.

Kitapçıların yahut bu mevzuda ilmî kifâyeti yokken kendisinde yetki görerek, bilgiye, gerçeğe uymayan şeyleri yazanlara, yayanlara rastlamaktayız.

Dünyada bu kadar ilgi uyandıran, dünya dillerinden İngilizce gibi çok konuşulan bir lisanda altı cilt Mesnevî'nin metni, İngilizce tercümesi, şerhi mevcut olduğu; Hindistan'da yüzlerce defa basıldığı, İran'da hala basılmakta olduğu düşünülürse, Mevlâna konusu ile uğraşacak başlı başına bir Enstitünün açılma zamanı gelmiş, hatta gecikmiştir bile.

Kırk seneden beri uğraştığım bu konu üstüne doğuda batıda bastırılmış kitapların pek çoğunu satın almış, büyük bir koleksiyon meydana getirmiş bulunuyorum. Uzun asırlardan beri bizde ve akrabalarımızda toplanmış bir hayli belge olduğu gibi, Veled Çelebi İzbudak'ın ölümünden sonra ailesi onun bütün kitap ve vesikalarını rahmetlinin vasiyeti üzerine bana vermiştir.

Mevlâna'nın yolunda yürüyenler yalnızca şairler değildir. Ressamlar, hattatlar, mühür kazıcılar, makta yapanlar, saat yapanlar, hekimler, tek sözle fikir ve sanat erbabı vardır.

Bunları toplamak, Orta Asya'dan atalarımızın getirdiği, bizim kendi öz malımız olan terbiye sistemini, usulleri anlatmak bu enstitünün ödevleri arasında olacaktır.

Biz Mevlâna ile onun etrafında toplanan, onun çağırında yürüyenler eserleri ile uğraşmak, ilim aleminin henüz haberi bulunmayan niteliklerini tanıtmak; milletimiz, memleketimiz için çok şerefli olacaktır, diyoruz.

Büyük bir bütçeye ihtiyaç göstermeyen bu enstitünün kurulması şerefi dördüncü Adnan Menderes kabinesine nasip olmalıdır.”²

Abdülbaki Gölpınarlı da enstitünün kurulmasına ilişkin düşüncelerini aşağıdaki sözlerle belirtir:

“Bu yıl Konya’da aldığımız müjdelerden biri de bir “Mevlâna Enstitüsü”nün, hem de Konya’da kurulacağına dair kulağımıza gelen bir müjdeydi. Bu müjdeye verilecek müjdelik can olsa yeri var; en yerinde, en lazım, en faydalı, en milletlerarası bir teşebbüs bu.

Konya öylesine bir şehir ki havasında Mevlâna esiyor, suyunda Mevlâna çağlıyor, ateşinde Mevlâna yanıyor, toprağında Mevlâna tozuyor. Neş’esi gül gül açıyor, Mevlâna. Nağmesi bülbül bülbül ötüyor, Mevlâna. İnsan orada yad göremiyor, yabancı bulamıyor. İnsan toprağına ba-

sarken incitecek miyim diye irkiliyor, havasını ciğerlerine alırken kirletecek miyim diye ürküyor. Derken, derken.... Kendini kaybediyor kişiöğlü; artık o havayla havalanmaya, o suyla yüzünü ayak yapıp akmaya, 6 ateşi gönlünde duymaya, o toprağına karılmaya başlıyor.

Nabızlarında Mevlâna atıyor Konya’nın, damarlarında Mevlâna dolaşüyor Konya’nın. Konya’dan yurda, yurttan dünyaya yayılıyor Mevlâna. Bir gönül Konya, arı-duru kinsiz-garezsiz bir gönül. Mevlâna’nın bütün dünyayı, bütün dünyadakileri içine alan gönlü sanki.

Üstesine Konya’da, yüzyıllar boyunca sürüp giden Selçuk(lu) medeniyetinin canlı eserleri var. Karatay, Sahib Ata, Sırçalı Medrese.... Daha bunlar gibi nice eserler ki her biri, medeniyet tarihine birer celî imza; yapanların yaptırınların kafa fosforunun, göz nurunun, el emeğinin imzaları; yapan yaptıran toplumun medeniyet alanında üstün bir yeri olduğunu belirten imzalar.

.....

Ayrıca Konya’da Mevlâna Dergâhı’nın çok zengin bir kütüphanesi var. Bu kütüphaneden başka Yusuf Ağa Kütüphanesi’nde büyük sûfi İbni Arabî’nin el yazısı bile yüzyıllar sonra okuyucuyla karşı karşıya gelebiliyor. Bir de İzzet Koyunoğlu, yani tam bir Konya hemşehrisi. Mevlâna hamuruyla karılmış. Onun ateşiyle kavrulmuş

² Feridun Nafiz Uzluğ, “Mevlâna Enstitüsü”, *Zafer Gazetesi*, 19. 12. 1955.

bir can, topladığı değerleri Konya'ya bağışlıyor. Hasılı Konya'da bir "Mevlâna Enstitüsü"nü yıllarca ilgilendirecek çeşitli eserler var.

Enstitü kimlerin adına kurulur, kimlerin adlarına kurulmalıdır? Bunları bir yana bırakalım, ayrı bir konu bu. Fakat Mevlâna adına bir Enstitü kurulması gerekir mi diye bir soru sorulamaz. Maddî varlığını Konya'ya veren, manevî varlığını dünyaya yayan o büyük mütefekkir, o büyük sair, o büyük insan adına kurulan Mevlevilik, bunca asır bu ülkeden aleme taşımış da ne yazık, bunca yıldır bu ülkede bir tek doğru "Mesnevi" yayınlanmamış, "Divan-ı Kebîr"se hiç ele alınmamış.³

Yeni Sabah Gazetesi'ndeki yazısında aynı konuyu dile getiren Nezihe Araz, Mevlâna ihtifallerinde her yıl parlak cümlelerle nutuklar söylenmesine rağmen hep bilinenlerin tekrar edildiğinden, konuşanların Mevlâna'yı değil, ona olan aşklarını terennüm ettiğinden bahsederek sözlerine şöyle devam eder: "Böyle olur, çünkü sahipsizdir bu işler. Şarkta, garpta sayısız Mevlâna Enstitüleri, Mevlâna Kürsüleri var. Kimdir bizde Mevlâna mevzuunu sahiplenenler? Şahsen Mevlâna'yı sevenler. Büyüklüğüne inananlar, sanatına hayran olanlar, tesirlerini görenler... Yani teker teker

şahıslar. Eh, şahısların himmeti ile de bu işler bu kadar yürür işte.

Niçin bir Mevlâna Enstitüsü kurulmuyor? Niçin bu mevzuda yeni etüdler okumuyor, her ihtifal töreninde onun bir yeni cephesini öğrenmiyoruz? Niçin nutuklarımız Mevlâna büyüktür, eşsizdir ve bunun gibi orta laflardan öteye gitmiyor? Mevlâna ne bir gösteri mevzuudur, ne bir siyasi yemdir, ne turistik ucuz bir metâ...

Mevlâna her şeyden önce ciddi bir ilim mevzuudur. Asil bir kürsünün, ciddi bir Enstitünün ışığıdır. Onu ciddiye alanlardan, onu sevenlerden artık ciddiyetini dünyaya kabul ettiren bir Mevlâna Enstitüsü bekliyoruz.⁴

Arslan Ergüç, Çağrı Dergisi'nde aynı konuyu ele alır. Ergüç yazısında Mevlâna'yı küçümseyenlerin, Üniversite mezunu olup Mevlâna'yı anlayamayanların, Mevlâna'yı yalnızca kendisine getirilen hediyelerle geçimini sağlayan bir tekke şeyhi gibi düşünenlerin veya Mevlâna Türbesi'ni yedi defa ziyaret edenlerin hacı olacağına inanan bilgisizlerin varlığına işaretler; Mevlâna'yı gerek aydın, gerekse halk tabakalarının yeterince tanımadığı, onu sistemli bir şekilde tanıtmak görevinin de kurulacak olan Mevlâna Enstitüsü'ne ait olmasından bahseder.

"Bugün birçok enstitü Türk kültürüne büyük varlıklar dokunan ça-

³ Abdülbaki Gölpınarlı, "Bir Enstitü Kurulacaksa", *Tan Gazetesi*, 9. 12. 1957.

⁴ Nezihe Araz, "Mevlâna Enstitüsü", *Yeni Sabah Gazetesi*, 17. 12. 1961.

lişmalar yapmaktadır. İstanbul Enstitüsü olmasaydı Fatih'e, fethi ve İstanbul'a ait çok kıymetli birçok eser yayınlanmazdı herhalde. Yahya Kemal'in eserlerini büyük bir titizlikle kültür hazinemize kazandıran Yahya Kemal Enstitüsüdür. İki yıldır Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü de, Türk kültürünü çeşitli yönlerden, programlı bir şekilde araştırıyor ve araştırma sonuçlarını dergiler, kitaplar halinde yayınlıyor. Elbet başka bilim Enstitüleri de var. Çalışıyorlar. İnsan, bunlar arasında bir Mevlâna Enstitüsü'nü de görmek istiyor. Belki Mevlâna Enstitüsü de kurulmuştur. Gerekli imkanları bulamadığı için istenilen çalışmaları gösterememektedir.

Fakat gönül istiyor ki böyle bir Enstitü kurulmamışsa, kurulsun. Kurulmuşsa, bu Enstitüye ilgililer imkanlar sağlasınlar. Enstitü popüler ve bilimsel dergiler ve kitaplar yayınlansın. Mevlâna'yı, fikirlerini, onun kültürümüz etkilerini ve kültürümüzdeki yerini daha iyi öğrenme imkânlarına kavuşalım."⁵

Mevlâna Enstitüsü'nün kurulmasının gereğine inanan ve bu konuyu ele alan yazarlardan biri de M. Refi' Cevad Ulunay'dır:

"Tahran Üniversitesi Mevlâna Kürsüsü Ordinaryüs Profesörü

Firuzanfer hazretleri ki, Dîvân-ı Kebîr'i aslına mutabık olarak toplayıp neşreden ve bizler gibi Mevlâna aşıklarına cilt gönderen bir zattır; geçen senelerde İstanbul'a teşrif ettikleri zaman, kendileri ile mülâkatımda:

- Hazret-i Mevlâna'nın türbesi sizdedir, fakat kendisi bizdedir. Demiş, ben de:

- Aman muhterem üstad, nasıl olur? Mevlâna bu memlekete ilim vermiş, irfan vermiş, elindeki hakikat meşalesi ile nur saçarak bizim yolumuzu aydınlatmış.

Demiştim. Üstâd o sözüme karşı, kısaca su cevabı verdi:

- Evet, ama hani üniversitenizde bir Mevlâna Kürsüsü?

Haklı söze ne denir?"

Refi' Cevad Ulunay, Mevlâna'nın eserlerini hakkıyla okuyup anlayanların azaldığını söyleyerek yazısına devam eder:

"Ben bu alemle düşünürken, bu sene Milli Eğitim Bakanı ihtifalin açılış merasiminde Konya'da, 1968 senesinde Mevlâna Türbesi'nin yakınında satın alınan bir arsaya Mevlâna Enstitüsü için temel atılacağı müjdesini verdi.

Bu öyle bir haberdi ki, bütün benliğimi büyük bir haz ve sürur ile doldurdu.

⁵ Arslan Ergüç, "Mevlâna Enstitüsü", *Çağrı*, C. 9, S. 83, Aralık 1964, s. 6-7.

Enstitü'nün Konya'da kurulmasının, başka bir mânâsı vardır. Asırlarca Selçuk(lu) İmparatorluğu'na pâytaht olan Konya, bundan sonra bir ilim merkezi olacaktır.

Bütün Anadolu'dan bilgi edinmek isteyenler, fevc fevc Konya'ya gelecekler ve bu ilim güneşinin feyizli nurlarından ışıklandırılarak bilgilerini her tarafa neşrecekler.

O zaman kimse bizi Mevlâna'yı ihmal ile suçlandıramayacak ve biz bu Enstitü ile dünyalara sığmayan bu muazzam adamın bize verdiği ilim kaynaklarını âleme yaymak için ilk adımı atmış olacağız.

Her sene görüyorum ki, şarktan garptan Mevlâna için ziyaretçiler ziyadeleşiyor.

Öyleleri var ki her sene muayyen günlerde, memleketinden kalkıp, onun huzurunda niyaza geliyorlar.

Mevlâna'yı bilen de geliyor, bilmeyen de geliyor. İşte bu enstitü'nün himmeti ile bilmeyenler onu daha iyi öğreneceklerdir.⁶

Mevlâna Enstitüsü'nün gereğiyle ilgili bir diğer yazı da Sezai Karakoç'a ait. Karakoç, Mesnevî'nin Anadolu ve İslam dünyası için önemini dile getirdikten sonra; Mesnevî'nin Farsça yazılmasını Mevlâna'nın bir kerameti olarak yorumlar. Zira Mesnevî Farsça

söylemekle bir yandan Anadolu dışındaki dünyaya sürekli olarak seslenmekte, diğer yandan da her yüzyılın canlı Türkçe'sine çevrilerek Anadolu'da devamlı olarak güncelliğini korumaktadır.

Sezai Karakoç, daha sonra Mesnevî'nin son asırdaki tecrübelerinden bahisle yazısını sürdürür:

"Bu çalışmalar halkın kendi enerjisiyle ve ruh kudretiyle ortaya koyduğu verimlerdir.

Halkın ve devletin bütün imkanlarından faydalanan Üniversite ise, Mevlâna gibi dünya çapındaki bir velî, bir aşk adamı, bir şair, bir ideal insanı, bir İslam önderi için hangi etütlerle karşımıza çıkmıştır?

Vakit kaybetmeden Edebiyat Fakültesi'ne balı bir Mevlâna Enstitüsü kurmamız ve bir Mesnevî Kürsüsü'nü açmamız lazımdır. Böyle bir teşebbüs, Üniversitemizin şahsiyetini bulmaya ve kültürümüzün yeniden çağa hitap edebilecek bir diriliğe kavuşmaya başladığına belli başlı bir işaret olacaktır."⁷

Yeni Konya Gazetesi'nde Suad Abanazır, konuyla ilgili düşüncelerini kaleme almış; Konya Turizm Derneği'nin Mevlâna'yı anma törenleri için sarfettiği gayretlere takdirlerini ifade ettikten sonra, yıllardır Konya'da açılması düşünülen Üniversitenin

⁶ M.Refi' Cevad Ulunay, "Mevlâna Enstitüsü", *Milliyet*, 14. 12. 1967.

⁷ Sezai Karakoç, "Mevlâna Enstitüsü", *Bâb-ı Âlîde Sabah*, 21. 12. 1967.

artık kurulması gerektiğini, hiç olmazsa bir Mevlâna Enstitüsü'nün kurulması yolundaki dileklerini belirtmiştir. Abanazır, yazısının: "Böyle bir Enstitü'nün çalışmalarının ne kadar faydalı ve yerinde olacağı düşünülmelidir. Böyle bir Enstitü Mevlâna'yı yıllar boyu anmanın ve öğrenmenin en güzel örneği ve yuvası olacaktır." sözleriyle bitirir.⁸

Necati Elgin de, Yeni Konya Gazetesi'ndeki "Konya'ya Bir Mevlâna Üniversitesi" başlıklı yazısında; Anadolu Selçuklu Devleti'ne iki yüz elli yıla yakın bir süre başkentlik yapmış, mazisi yedi yüz kırk beş yıl olan Karatay Medresesi'ne ve Fatih devrinde on bir medreseye sahip olan Konya'nın Cumhuriyet döneminde çok uzun süre bir Üniversitenin hasretini çektiğini, resmi ve özel kütüphanelerde iki yüz elli binden fazla kitabın mevcut olduğu Konya'da bir Mevlâna Enstitüsü'nün kurulması gerektiğini dile getirir.⁹

Konya'da kurulması istenilen Mevlâna Enstitüsü'nün amaçlarının ve faaliyetlerinin neler olması gerektiğini Abdülbaki Gölpınarlı kısaca özetler:

"Mevlâna Enstitüsü'nün ilk yapacağı iş ana kaynakları, ana metinleri hazırlayıp bastırmak, ehliyetlere bun-

ları güzel bir Türkçe'yle dilimize çevirtmektir. Sağlam ve doğru bir metinle, güzel ve doğru tercüme; yapılacak tahlil ve tenkidlere esastır. Mevlâna ve Mevlevilik hakkında yazılmış eserleri, çeşitli suretlerle bir araya toplayıp, bunları değerlendirmek de icap eder.

Mevlevilik, yüzyıllar boyunca irfan hayatımızın şiir, müzik, raks ve çeşitli sanat alanlarında en mühim bir rol oynamıştır. Öyle olduğu halde henüz Mevlevi müziğinin özellikleri, doğu müziğiyle halk müziğine verdikleri, bu müziklerden aldıkları şeyler hakkında hiç, bir söz söylenmemiştir. Sema unutulmak tehlikesindedir. Mevlevî sanatkarlar hakkında yazılanlar ancak birer kalem tecrübesi mahiyetindedir. Bu Enstitü, bütün bunları tespit etmek ödevini görecektir, geçmiş bugüne bağlayacak, geleceğe sunacaktır."¹⁰

Mevlâna Enstitüsü'nde bulunması gereken materyaller konusunu da Feridun Nafiz Uzluk ve Abdülbaki Gölpınarlı'nın belirttiklerini görüyoruz. Feridun Nafiz Uzluk; birisi 1963, diğer üçü 1966'da yayımlanan, küçük farklarla birbirinin aynı olan dört makalesinde, Mevlâna Enstitüsü'nün behemehal Konya'da açılmasını vurguladıktan sonra Enstitü'ye konulması gereken malzemeleri şöylece sıralar: Mevlâna'nın eserleri ile bunların ter-

⁸ Suad Abanazır, "Mevlâna Enstitüsü", *Yeni Konya*, 17. 12. 1969.

⁹ Necati Elgin, "Konya'ya Bir Mevlâna Üniversitesi", *Yeni Konya*, 31. 1. 1972.

¹⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, "Bir Enstitü Kurulacaksa", *Tan*, 9. 12. 1957.

cüme ve şerhlerinin nesir veya yazma nüshaları, konuyla ilgili diğer bütün kitaplar, Anadolu Beylikleri'ne ait fermanlar, Mevlevî tarikatına ait hila-fet-nâmeler, bilhassa Mevlevî sanat-kârlarının mahsulü olan resim hüsn-i hat levhaları. Uzluk, yazılarında ken-disinde mevcut olan bütün bu malzeme-yi kurulacak olan Enstitü'ye hibe edeceğini belirtir."¹¹

Abdülbaki Gölpınarlı da, Mevlâna ve Mevleviliğe ait her tur materyalin bu Enstitü'de bulunması gerektiğini ifade ederek; öncelikle Mevlâna'nın bütün eserlerinin, tercüme ve şerhlerinin yazma nüshaları, nesirleri veya mikrofilmlerinin; Sultan Veled, Sipehsâlâr, Şems, Ulu Arif Çelebi, Şâhidî gibi Mevleviliği ve Anadolu'daki düşünce hayatını ilgilendiren bütün müelliflerin eserlerinin nüsha veya mikrofilmlerinin, yalnızca Mevlâna ve Mevlevilikle ilgili olmasına bakmadan Türk tefekkürünü, Türk edebiyatını, Türk sanatını ilgilendiren minyatür, hüsn-i hat levhası, resim, ebrî gibi malzemenin veya renkli mikrofilmlerinin, bunların teşhir edileceği salonların, Mevlevî büyüklerine ait

çoğu manzum bir mısra veya beyit ihtiva eden mühürler, yazılar, hatıra defterleri, mektuplar; Mevlevî sanat-kârlar tarafından yapılan kalemtraş, makta, hilâl, tespih ve mühürler; Mevlevî musikisinin rebab, santur, tanbur, kanun, şah, mansur, şah-mansur, nısfıye, kızney gibi enstrümanları, Mevlevî ayinlerinin nota ve güfteleri, Mevlevîlere ait mezar taşları, hiç değilse fotoğrafları ve Mevlevî giyimlerinin temin edilmesini ve arşivler halinde muhafaza edilmesinin şart olduğunu belirtir. Bütün bu malzemenin mevcudiyetiyle Mevlâna ve Mevleviliğe dair çalışmaların sağlam bir zemine oturacağını ifade eden Gölpınarlı, Enstitü'nün ilk görevinin bu materyalleri temin ve muhafaza etmek olduğunu ısrarla vurgular.¹²

Enstitü'nün kurulması, amaçları, görevleri ve bulundurması gereken materyaller konusundan sonra, Cevad Ulunay ve Abdülbaki Gölpınarlı'nın bir diğer konuda hassasiyete dikkat çektiklerini görüyoruz. Bu Enstitü'de görev yapacak olan personel. M. Refi' Cevad Ulunay bu konuyu şu sözlerle dile getirir:

"Bir Mevlâna Enstitüsü'nün vücûbuna ben de kailim, fakat oraya seçilecek zevatin kalblerinin hased, kıskançlık, tefevvuk dâiyesi gibi hislerden arı olmasının dikkate alınmasını elzem addediyorum. Bu vazifeyi

¹¹ Feridun Nafiz Uzluk, "Mevlâna Enstitüsü", *Yeni Meram*, 1963 (15 günlük tefrika); Feridun Nafiz Uzluk, "Konya'da Mevlâna Enstitüsü", *Türk Yurdu*, C. 5, S. 2, Şubat 1966, s. 1-6; Feridun Nafiz Uzluk, "Konya'da Mevlâna Enstitüsü", *Çağrı*, C. 10, S. 101, Haziran 1966, s. 8-18. Feridun Nafiz Uzluk, "Konya'da Mevlâna Enstitüsü", *Adalet Gazetesi*, 17. 1. 1966.

¹² Abdülbaki Gölpınarlı, "Mevlâna Enstitüsü İçin", *Çağrı*, Y. 19, S. 204, Ocak 1975, s. 12-15.

deruhte etmek için “Hiç bir para istemeyerek.” gibi bir kayıd konulmasını da zâid görüyorum. Mevlâna:

“Ey mutribler! Ben definizi altınla doldururum.

Ey âşıklar! Ben toprağı gevher yaparım.” demiyor mu?

Âşıkın en düşünmediğı şey paradır. Ama hakiki âşıktan bahsediyoruz. Zühûl buyurulmaya.”¹³

Abdülbaki Gölpınarlı da: “Yalnız bir korkumuz var. Bu Enstitü okumadan yazan, düşünmeden söyleyen, bilmediğini bilmeyen kişilere verilirse; iyi bir niyet verimsizlikle sonuçlanır.”¹⁴ sözleriyle her kurumun verimli çalışmasındaki en tesirli amil olan insan unsurunun önemini dile getirir.

Sonuçta; tespit edebildiğimiz kadarıyla basınıımızda 1955’ten bugüne Mevlâna Enstitüsü’nün kurulmasına dair istekler ve konunun önemi ısrarla dile getirilmiş, iki ayrı enstitü teşebbüsü de başarısız olmuştur. Mevlâna gibi dünya çapında değerli bir şahsiyete sahip olmanın getirdiğı sorumluluk; artık kuruluşunu çoktan tamamlamış, büyük bir üniversite olan Selçuk Üniversitesi’ne aittir. Üniversitemiz; hem Konya, hem de Türk kültür hayatına olan borcunu en kısa zaman-

da Mevlâna’ya layık bir Enstitü ile ödemeli, bu tarihi görevi daha fazla geciktirmemelidir.¹⁵

¹³ M. Refi Cevad Ulunay, “Bir Mevlâna Enstitüsü”, *Milliyet*, 26. 12. 1955.

¹⁴ Abdülbaki Gölpınarlı, “Bir Enstitü Kurulacaksa”, *Tan*, 9. 12. 1957

¹⁵ Mevlâna Enstitüsü konusunda dipnotlarda belirtmediğimiz diğer yazılar şunlardır: Cahit Öztelli, “Mevlâna Enstitüsü”, *Yeni Meram*, 17. 12. 1957; Mehmet Önder, “Mevlâna Enstitüsü Açılırken”, *Çağrı*, S. 38, Mart 1961; Abdülkadir Karahan, “Mevlâna Tedkikleri”, *Çağrı*, S. 110, Mart 1967; Mehmet Önder, “Mevlâna Tedkikleri”, *Çağrı*, S. 204, Ocak 1975; Erkan Türkmen, “Mevlâna Enstitüsü Kurulma Aşamasında”, *Zaman*, 20 Mart 1996.

KONYA'DA "MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ"

Prof. Dr. Adnan KARAİSMAİLOĞLU

(İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi, Sayı 178, Aralık 2002, s. 24-27)

Başlıktaki kurum adı, yarım asrı aşan bir süredir, Konya'da ve Türkiye'de arzu, heyecan ve çabalarla defalarca dile getirilmiştir. Bu uğurda düşüncelerini ortaya koyan ve emek sarf eden değerli zevattan bazıları hayata gözlerini yummuş, bazıları da bugün olgun yaşlardadır. Bu yazıdaki amaç, önce bu samimi dilek ve teşebbüslere kısaca işaret ettikten sonra, henüz bir yazıya konu olmamış son bir teşebbüsün hikâyesine yer vermektir.

Mevlâna'yı anmak, onu yakından tanımak ve eserlerinden yararlanmak

arzusu, ülkemizde son asırda bilim ve kültür çevrelerinde yaygın bir şekilde konu edilmiştir. Bunun en anlamlı şekilde bir kurum bünyesinde gerçekleşebileceği fikri, genel kabul görmüş, girişimler yapılmış ve somut adımlar atılmıştır. Tatmin edici ve kalıcı olmasa da, bazı sonuçlar alınmıştır. Ancak, maalesef fiilen amacı yönünde Türkiye'ye ve dünyaya hitap edecek özellikte bir kurum bugüne ulaşmamıştır.

Merhum Feridun Nafiz Uzluk ile Mehmet Önder ve Feyzi Halıcı, bu kurum düşüncesini en etkin şekilde dile getiren ve geniş çevreleri harekete geçiren kişiler olmuştur. Bu gayretler, anılan muhterem zevat ve Abdülbaki Gölpınarlı, Cevad Ulunay, Mehmet Kaplan, Abdülkadir Karahan, Sezai Karakoç ve diğer birçok değerli şahsiyet tarafından, 1950'li yıllardan itibaren basın ve yayın dünyasına mal edildi¹. Bu yazılarda enstitü veya merkez gibi bir kurumun süratle ve özenle tesis edilmesi istenmekte ve konunun önemi vurgulanmaktaydı. Bu yazılardaki düşünce ve öneriler,

¹ Mehmet Önder- İsmet Binark- Nejat Sefercioğlu, Mevlâna Bibliyografyası, I-II, Ankara, 1973-1975; Emine Yeniterzi, Türk Basınında Mevlâna Enstitüsü, 8. Millî Mevlâna Kongresi (Selçuk Üniversitesi, 6-7 Mayıs 1996), Tebliğler, Konya, 1997, s. 53-64.

bugün için hâlâ büyük bir zenginliğe sahiptir.

Burada böyle bir kurumun oluşmasını, belki de en çok arzulayan kişi olarak merhum F. N. Uzluk'un Yeni Konya gazetesinde 1963 yılında tefrika halinde on beş gün süren "Konya'da Mevlâna Enstitüsü" başlıklı yazısına bakmak lüzumludur. O günlerde Yeni Konya gazetesi idaresi bu yazıyı şu takdimle sunuyordu:

"Prof. Feridun Nafiz Uzluk "Konya'da bir Mevlâna Enstitüsü açılmalıdır" diyor ve Enstitü için 50 bin lira para ile bütün kitaplarını, levha ve resimlerini, menkul ve gayrimenkullerini bağışlayacağını söylüyor. Bu günden itibaren Prof. Uzluk'un bu konu ile ilgili yazı serisini takdim ediyoruz"

Bu yazı serisinde merhum Uzluk, elinde bulunan Mevlâna ve Mevlevîlikle ilgili eser, belge, levha, ferman, hilâfetnâme ve dokümanları tanıtmakta ve bunları bu enstitüye bağışlayacağını ilan etmekteydi. Ayrıca Ankara'da "dairesel bir ev" ve ayrı bir yerdeki "geniş bir daire" ve birçok birikimini hibe edeceğini ekliyordu:

"Bunlardan başka hepsini açıklamak istemediğim şahsıma ait menkul, gayri menkul mallarımla, bankadaki parasını, nail olduğum gümüş altun nişan ve madalyaları, hülâsa şahsıma ait ne varsa bunların hepsini Mevlâna Enstitüsüne hibe edeceğim."

Bu ayrıntılı yazısında konuya ilgi duyanlara seslenmeyi de ihmal etmiyordu:

"İşte Mevlâna Enstitüsü adıyla kurmak istediğim tesisin ana hatlarını sizlere açıklamış oldum. Sizin yüce gönlünüzle buna, bu çok hayırlı işin başarılmasına muvaffak olacağımı umuyorum."

Merhum Uzluk'un, yazısında sıraladığı kitap, levha ve dokümanlardan bir bölümü, bugün İl Halk kütüphanesinin bünyesinde bulunmaktadır. Diğer bir bölümü yine buraya teslim edilmişken, bir vefasızlık sonucu varislerden biri tarafından aile fertlerini üzen bir yolla ele geçirilerek, bunlar arasındaki önemli yazmalar satılmış ve diğerleri bir depoya terk edilmiştir. Geride bırakılan bir kısım kitap ve evrak, yıllar sonra, bırakıldıkları mekânın boşaltılması sonucu sokağa dökülmüştür. Bu sahneye kahredici bir üzüntüyle şahit olan F. N. Uzluk'un (1902-1974) kardeşi Şehabettin Uzluk'un (1900-1984) eşi merhume Nimet Uzluk hanımefendinin arzusu ve aynı üzüntüyü paylaşan Prof. Dr. Haşim Karpuz'un ilgi ve rehberliğiyle, bu tamamen yok olmaya bir adımı kalmış ata yadigarı malzeme, Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi'ne taşınmıştır. Bu perişan evrak ve kitaplar, yakın yıllarda, Fen-Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Fars dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı yüksek lisans ve

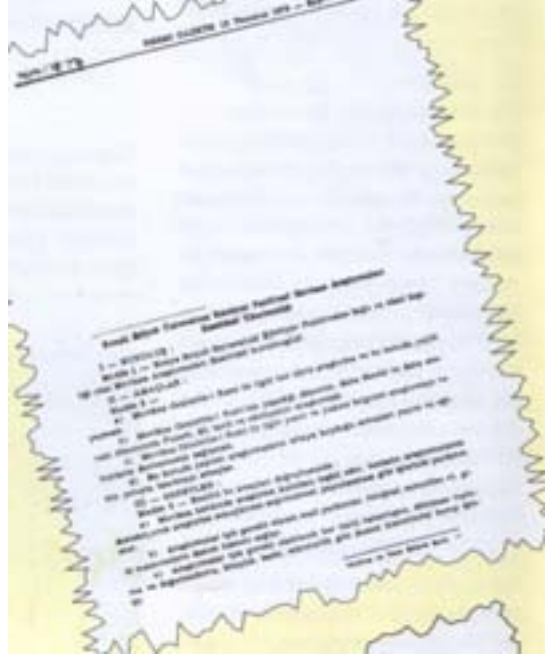
doktora öğrencilerinin samimî çabalarıyla temizlenip tasnif edilerek istifa-
deye hazır duruma getirilmiştir.

1950'li yıllarda basına da yansı-
maya başlayan istek ve çabaların neti-
cesinde gerçekleşme noktasına yakla-
şan en önemli girişim, "Mevlâna Tet-
kikleri Enstitüsü"nü kurulmasıdır.
1973'te inşaatının da tamamlanmasına
rağmen öngörülen faaliyetler düşü-
nüldüğü şekilde gerçekleşmez, sonuç-
ta bina Konya İl Halk Kütüphanesi
olarak kullanılmaya başlanır. Bu gay-
retlerin bir izi, belki de bir hatırası, bu
binada 1989'da oluşturulan "Mevlâna
Dokümantasyon Merkezi"dir. Kültür
Bakanlığının onayıyla faaliyete geçen
ve kuruluş amacı Konya Valiliğince
resmî ve özel kurumlara duyurulan
(Ek: 1) bu merkez, şu anda, sadece
bünyesindeki kitap ve malzemeleri
barındıran ve okuyucuya sunabilen
bir kütüphane bölümü hüviyetinde-
dir.

"Konya Selçuk Üniversitesi Ede-
biyat Fakültesi Mevlana Araştırmaları
Enstitüsü", bir başka çabanın resmî-
leşmiş adıdır. Bu enstitünün yönetme-
liği 13 Temmuz 1979 gün ve 16695
sayılı resmî gazetede yayınlanmıştır
(Ek: 2). Ancak 1981'de üniversiteler
yeniden yapılandırılırken, bu enstitü-
ye yeni hüviyet kazandırılmaz. Böyle-
ce bu enstitü, her hangi bir iz bırak-
madan kayıplara karışır.

Kuruluş amacıyla, Mevlâna ile
ilgili araştırma yapılması da öngörü-

len Selçuk Üniversitesine bağlı "Sel-
çuklu Araştırmaları Merkezi", sür-
dürdüğü bazı faaliyetlerden dolayı
burada anılması gereken bir kurum-
dur. Bu merkez, 2 Mayıs 1985 tarihli
Yüksek Öğretim Kurulu kararıyla
kurulmuş ve yönetmeliği 19 Şubat
1986 günlü ve 19024 sayılı Resmî Ga-
zete'de yayımlanmıştır. Bu merkezin
amacı yönetmeliğinde şu şekilde orta-
ya konmuştur:

"Merkezin amacı, kuruluş kara-
rına uygun olarak Mevlâna
Celâleddin-i Rumi'nin hayatı, edebi
şahsiyeti, tasavvufu ve fikirlerinin
incelenmesi ve araştırılmasına ağırlık
veren, Üniversitemizin adını taşıyan,
Anadolu'nun ilk Türk Fatihleri Sel-
çuklular ve onların bir devamı olan

Anadolu'daki Türk Beylikleri döneminin tarihini, kültürünü, her cins eserlerini araştırmak, incelemek, değerlendirmek, yaymak, Atatürk'ün "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır" direktiflerine uygun olarak, Selçuklu-Türk Medeniyeti'ni tanımak ve tanıtmak, Türk Gençliğinin Millî, insani, manevi ve kültürel değerlerinin, engin tarihinin ve medeniyetinin bilincinde yetişmesini sağlamak üzere faaliyette bulunmaktadır."

Hâlen mütevazı bir şekilde çalışmalarını sürdüren bu merkez, gerçekleştirdiği Mevlâna ile ilgili kongre ve sempozyumlar ile yayımladığı tebliğ kitaplarıyla, konuya ilgi duyanların gönüllerine su serpmektedir.

Mevlâna ve eserleri üzerinde çalışmaların yoğunlaştırılması arzusu ve bu yönde belirli bir kurumun oluşturulmasının zaruri olduğu düşüncesi, Konya'da zihinlerde ve gönüllerde sürekli yerini koruyordu. 1996 yılında Selçuk Üniversitesi'nde Rektör Prof. Dr. Abdurrahman Kutlu'nun direktifiyle "Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü" kurulması için harekete geçildi. 1996 yılının Nisan ve Mayıs aylarında üniversitede konuyla ilgisi bulunan yirmiye yakın öğretim üyesi Rektörlük makam odasında değerlendirme toplantısına davet edildi. Yapılan görüşmelerden sonra, kuruluşu, kanun gerektirmeyen ve YÖK'ten yeni kad-

rolar istenmesine yol açmayacak olan bir merkezin kurulması fikri tercih edildi. Bunun üzerine beş kişilik bir guruba adı "Mevlâna Araştırmaları Merkezi" olarak belirlenen bu birimin kurulma gerekçesi ve yönetmeliğinin hazırlanması görevi verildi. Bu gurunun çalışmaları sonucunda hazırlanan gerekçe ve taslak yönetmelik, 4 Haziran 1996 günlü rektörlük yazısıyla Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderildi. Yazı ekinde gönderilen gerekçede şöyle denilmektedir:

"Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Merkezi'nin Kurulma Gerekçesi

Anadolu kültür ve medeniyetinin oluşumunda ve sahip olduğu değerlerin günümüze ulaşmasında büyük Türk Mütefekkir ve Mutasavvıfı Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî'nin, onun soyundan gelenlerin ve bağlılarının mühim mevkîleri ve hizmetleri bulunduğu herkesin malumudur. Ayrıca Anadolu'nun yurt edinilmesinde ve toplumun sarsılmaz bağlarla birlik oluşturmasında da Mevlâna'nın kişiliği, düşünceleri ve eserleri de son derece etkili olmuştur.

Bu büyük şahsiyet, etkili ve verimli bir şekilde geçirdiği dünya hayatının ardından Konya'dan dünyaya açılan bir kapı bıraktı. Böylece o günden XX. asrın başlarına gelinceye kadar hemen bütün İslam ülkelerinde ve önemli şehirlerde coğrafya ve kültür farklılıklarına rağmen onun gösterdi-

ği, açıkladığı yolda faaliyette bulunan ve insanları kuşatan 100’den fazla Mevlevî dergâhı bina edildi. Sonuçta Mevlâna ve sevenleri Türk kültür, tefekkür, edebiyat ve sanat tarihinde özel bir yer edinerek, İlmî ve fikrî alanlardan güzel sanatlara, şiirden musikiye kadar toplumun bütün faaliyetlerinde belirli bir ekolü temsil etti. Günümüzde ise bütün dünyada dikkatler Mevlâna üzerinde toplanmakta, eserleri yabancı dillere aktarılmakta, onun hoşgörüsünü, insan sevgisini, manevî coşkusunu ve düşüncelerini duyan, hisseden ve etkilenen insanlar, Mevlâna’ya ait makamları görmek, daha öz ve doğru bilgiler edinmek için Konya’ya yönelmektedirler.

Tarihte Anadolu Selçuklu Devleti’nin merkezi olan, tarihî ve ilmî bir hüviyeti bulunan Konya’da, Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü’ne bağlı olarak “Mevlâna Araştırmaları Merkezi” kurulması halinde bu Merkez, sıralanan özelliklerin bilimsel ve akademik usuller içerisinde incelenmesine ve araştırılmasına imkân sağlayacaktır. Ülkemiz ve dünya için büyük bir öneme sahip olan Mevlâna’nın hayatını, çevresini, düşüncelerini, eserlerini, Türk ve dünya kültür hayatındaki yerini bilimsel verilere ve temellere dayalı bir şekilde incelemek ve kayıt altına almak zarureti bulunmaktadır. Bu amaç doğrultusunda bu konuyla ilgili olarak tarihî evrak ve dokümanların, yazma ve basma eserlerin, her türlü yayının tespit ve temini kaçınıl-

mazdır. Bu bilimsel ciddî görevin ancak üniversitemizin çatısı altında oluşturulacak bir merkez ile gerçekleştirilmesi mümkün olabilecektir.

Anadolu-Selçuklu kültür ve medeniyetinin daha özellikli bir şekilde incelenmesine de katkı sağlayacak olan böyle bir kurumun oluşturulması için geçmişte de önemli gayretler sarfedilmiş, ancak Kültür Bakanlığı’nca düşünülen “Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü”, “Mevlâna Dokümantasyon Merkezi” gibi teşebbüsler sonuç vermemiştir.

Üniversite bünyesi içerisinde, bilim adamlarının çalışmalarıyla plânlanması ve gerçekleştirilmesi gereken bu husus için 13 Temmuz 1979 gün ve 16695 sayılı Resmi Gazete’de yönetmeliği yayınlanan “Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü” de YÖK Teşkilat Kanunu’nda yer almamıştır. Bütün bu düşünce ve teşebbüsler konunun önemini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Mevlâna ve Mevlevîlikle ilgili Konya’da, ülkemizde ve dünyada, Kültür Bakanlığı’nca, yerel yönetimlerce, çeşitli kuruluş ve vakıflarca gerçekleştirilen anma toplantıları, konferanslar, kültür ve sanat faaliyetleri ile Selçuk Üniversitesi’nce düzenlenen Millî ve Milletlerarası Kongre ve Sempozyumlar da üniversite bünyesinde “Mevlâna Araştırmaları Merkezi” gibi ciddî bir kurumun bilim

adamlarının öncülüğünde oluşmasını ve bu Merkezin bilimsel araştırmaları üstlenmesini gerekli kılmaktadır.

Bu Merkez çatısı altında, Selçuk Üniversitesi bünyesinde görev yapmakta olan bilim adamlarının yanı sıra ülkemizde ve dünyada konuyla ilgilenen bütün bilim, kültür ve sanat adamlarından yararlanılacak, detaylı programlarla araştırma, bibliyografya tespiti, yayın, kongre, sergi, belgesel filmler ve benzeri çeşitli alanlarda faaliyette bulunulacaktır. Bu faaliyetlerin ülkemizin tanıtılmasında önemli bir rolü olacaktır. Bunlara ilâve olarak Mevlâna'nın hoşgörüsü ve insan sevgisinin, ülke ve dünya barışına katkısı da daha çok sağlanabilecektir.

Konya'da Mevlâna Müzesi içerisinde yer alan İhtisas Kütüphanesi, Müzelik Eserler Bölümü, Abdülbaki Gölpınarlı Kütüphanesi ile İl Halk Kütüphanesi Feridun Nafiz Uzluk Bölümü, Yusufaga Kütüphanesi, Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi ve diğer bazı kütüphanelerin bulunması

bu çalışmalar için büyük bir imkân sağlayacaktır.

Yukarıda sıralanan amaç ve düşünceler doğrultusunda Selçuk Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak "Mevlâna Araştırmaları Merkezi"nin kurulması zarureti bulunmaktadır."

Bu gerekçe doğrultusunda taslak olarak hazırlanan Mevlâna Araştırmaları Merkezi Yönetmeliği'inde merkezin amaç şu şekilde belirlenmiştir:

"Mevlâna Celâleddin-i Rûmî'nin hayatını, edebi şahsiyetini, çevresini, düşüncelerini, eserlerini, Türk ve dünya kültür hayatındaki yerini bilimsel verilere ve temellere dayalı olarak incelemek, araştırmak ve bu amaç doğrultusunda faaliyette bulunmaktır."

Merkezin belirlenen çalışma alanlarıysa, şunlardır:

"Yukarıdaki amaç doğrultusunda, Mevlâna Araştırmaları Merkezi;

a) Mevlâna'nın hayatı, çevresi, fikirleri, eserleri, ailesi; Mevlevî kültürü, sanatı, musikisi ve Mevlevîlik üzerinde araştırma ve yayın yapar,

b) Bu konuları ihtiva eden her türlü yazma ve basma eser, makale, belge, doküman ve her türlü arşiv malzemesini tespit eder ve çeşitli yollarla temine çalışır,

c) Amacına uygun toplantılar, konuşmalar, sergiler ve dersler düzen-

ler; milli ve milletlerarası kongre ve sempozyumlar tertip eder;

d) Mevlâna'ya ait eserlerin metinlerini ve çevirilerini yayımlar;

e) Aynı amaca hizmet eden kurum, kuruluş ve şahıslarla işbirliğinde bulunur, araştırmacıları destekler"

Bu başvuru, Yüksek Öğretim Kurulu Yürütme Kurulu'nun 13.06.1996

tarihli toplantısında uygun görülmemiş ve karar, 19.06.1996 günlü yazıyla Selçuk Üniversitesi Rektörlüğüne bildirilmiştir (Ek: 3).

Böylece "Mevlâna Araştırmaları Merkezi" kurumsal bir hüviyete kavuşamamıştır.

SON YÜZYILDA MEVLEVİLİK - 2

Ömer ERBİL

(Milliyet Gazetesi, 16 Aralık 2002)

Mevlevi geçmişin yasını tutmaz!..

'Dün dünle gitti cancağızım, artık yeni şeyler söylemek lazım' sözünü şiar edinen semazen dönerken, geçmiş ile gelecek arasında bir bağ kurar...

Sadece okul ve kitap değil, basılı, görüntülü ve bilgisayar teknolojilerinin zenginliğindeki 21. yüzyıl insanı, ruhundaki en doğru, en güzel, en huzur verici olan bilgi ve zevk ile bunla-

rın yapılandığı yaşantılara nasıl erişebilecek?

Mevlevilere göre; bunun yolu tasavvufun geçiyor. Nasıl ve hangi yoldan gidilirse gidilsin, sevgi, barış, aşk, anlayış tasavvufun temel anahtarları. Mevlana bu anahtarları şiirleriyle, hikâyeleriyle insanlığa aktarıyor. Mevlana, 'Aşk, sevgi olmasa dünya donar kalırdı' diyerek anahtarın sırrını açığa vuruyor.

Atatürk Dil Tarih Yüksek Kurumu Başkanı Prof. Dr. Sadık Tural tasavvufun 21. yüzyıldaki önemini şöyle dile getiriyor:

"Nefsinin bunalttığı derin çelişkilere kurtulmak için, her insanın, kendi dilince ve kendi dinince söylediği 'Beni en doğru yola ulaştır' (İhdina's sırata'l mustakim) talebiyle kazandığı ilham tasavvuftur. Türkistanlı Hoca Ahmet Yesevi'nin de Mevlana Celaleddin'in de kavrayışı bütün insanlıktır. Tasavvuf, 'niçin yaratılış amacından sapayım' veya 'ey yaratan sana ulaştırıcı yolda olmak istiyorum, elimden tut' çığıdır."

'Sofi çağa uyum sağlar'

İsviçre Uluslararası Mevlana Vakfı Başkanı Hüseyin Peter Cunz ise tasavvufu şöyle anlatıyor:

“Batılılar gönüllerindeki susuzluğu büyük sofilerin ve Uzak Doğulu mutasavvıfların eserleriyle gidermeye başladı. Kendileri için önemli olan bireysel özgürlüklerin tasavvufun doldurduğu yerle korunduğuna inandıkları için Hz. Mevlana'nın eserleri onlar için çok ilginç. Çünkü, sofi çağa uyum sağlar ve geçmişin yasını tutmaz. Semazen döndüğünde, varlığının özü ile kalbinin sabit noktasına daha da yakınlaşmakta ve gelenek ile modern arasındaki tüm farklılıkları bir an için ortadan kalkmaktadır. Semanın ardından herkes daha kesin bir şekilde ve Mevlana'nın şu sözlerini hatırlayarak işine geri döner: 'Bir kayısı çekirdeğini toprağa kabuğu olmadan ekerseniz hiçbir şey yetişmez. Ama kabuğu ile birlikte ekerseniz güzel bir ağaç yetişir ve yeni meyveler verir.'”

Kapını çalana 'hayır' deme!

Işın Çelebi (Eski Bakan):

Siz Mevlana'nın torunu musunuz?

Ben Mevlana'nın torunu değilim. Sadece Çelebi ailesinin mensuplarındanım. Torun ağacı farklı.

Aile çok sık bir araya geliyor mu?

Bir araya gelmeye çalışıyoruz. Makam Çelebiliği Faruk Çelebi temsil ediyor. Güzin yenge (Faruk Çelebi'nin annesi), Esin Çelebi (Kız kardeşi) bir araya geliyoruz. Mevlevilik bir padişahlık değil gönlünüzde yaşarsınız.

Mevlevi felsefesi nedir?

Darda kalana koşmak. Kapını çalana hayır diyememektir. 'Dün dünle gitti cancağızım, yeni şeyler söylemek lazım' sözü bugün tüm dünyanın felsefesi.

Mevlevilik günümüzde yaşatılabiliyor mu?

Mevlevilik sevgiye ve ahlaka dayalı bir anlayış. Bugün dünyanın yeni anlayışı bu. Bilgi toplumunun gerektirdiği yenilikler, karşılıklı sevgi, saygıyı ortaya çıkarıyor. Rekabetin temeli dürüstlük. Mevlevilik bunun bütünü.

Çağımızda tasavvufun önemi nedir?

Yukarıda sözünü ettiklerim zaten tasavvufun içinde var olanlar. Mevlevilik evrensel bir yaşam biçimi. Bilgi çağı dürüstlüğü, akılcılığı, şeffaflığı getiriyor. Bunlarda Mevleviliğin özü. O nedenle Mevlevilik en çağdaş inanç sistemi. Bütün dinlerin içinde Mevlevilik olduğuna inanıyorum.

Bugün neler yapılmalı?

Bir Mevlana Enstitüsü kurulması gerekir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde kürsüler, enstitüler var. Bizde de olması gerekir. Bir de Dede Efendi'nin yetiştiği Yenikapı Mevlevihanesi'nin restore edilmesi gerekir.

Şeb-i Arus nedir?

Düğün gecesi demektir. Hz. Mevlana ölümünü Allah'a kavuşma, düğün olarak nitelendirmiş ve arkandan

üzülmeyin demiştir. Bu nedenle her yıl Mevlana'nın öldüğü 17 Aralık geceleri Şebi Arus törenleri ile ölüm yıldönümü kutlanmaktadır.

Dediler ki...

“Ruhu rahatlatır”

Prof. Dr. Mustafa Kara (Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fak.):

“Tasavvuf psikolojisine insanlar her zaman ihtiyaç duyar. Müslüman

olmayan bir çok insan Mevlana'yı, Yunus'u, İbni Arabi'yi okuyarak ruhi doyuma ulaşmakta. İslam tasavvufunun merkez konusu ahlakıdır. Yani iç dünyamızın imar ve ihyasıdır. Mevlana'nın mesajı ruhumuzun, aklımızın, gönlümüzün ihtiyaçlarına yöneliktir. Mevlana'nın nihai hedefi Allah'ı seven, Allah tarafından sevilen insan tipini ortaya koymaktır.”

“Mevlevilik tarikat değil”

Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler (Selçuk Üniversitesi):

“1979 yılında Mevlana Araştırmaları Merkezi kuruldu. Ancak 12 Eylül'den sonra kapatıldı. Enstitüye ihtiyaç var. Mevlevilik bugünkü tarikat anlayışımız gibi algılanmamalı. Mevlevihaneler geçmişte güzel sanatlar merkezi gibiydi. Birçok musikişinas, hattat buralardan yetişti. Bağnaz dindarlar Mevlana'ya yaklaşmazlar. Çünkü o çağdaş Müslüman'dır.”

SAHİPSİZ MEVLÂNÂ

(TEMPO Dergisi, 12-18 Aralık 2002)

(...)

Çalışanlar da var ama...

Mevlânâ her geçen gün biraz daha fazla tüketiliyor olsa da fikirlerinin doğru anlaşılması için çalışma yapanlar da yok değil. Fakat Mevlânâ gibi büyük bir düşünürü anlatmak pek kolay olmuyor. Başta Konya Selçuk Üniversitesi olmak üzere Konya İl Müdürlüğü ve Karatay Belediyesi hazırladıkları çeşitli eserlerle halka ulaşmaya çalışıyor. Son olarak Karatay Belediyesi *Konya'dan Dünyaya Mevlânâ ve Mevlevilik* adlı bir kitap

hazırladı. Selçuk Üniversitesi'nin katkılarıyla hazırlanan kitap, bugüne kadar hazırlanmış en kapsamlı kaynaklardan biri.

Konya'da her sokakta bir yatır var

Konya'da her köşe başında bir yatıra rastlamak mümkün. Tabii her yatırın başucunda dua eden birilerine de... Mevlânâ'nın ölümüne karşı duyduğu büyük sevgi ve isteğin tesiri midir bilinmez ama Konyalılar bu yatırları hayatlarının bir parçası haline getirmiş.

Gösterişe kaçıp özü unutuyorlar

Bir otobüs durağında rastladık İzzet Coşkun'a. Mevlânâ hakkında araştırma yaptığımızı duyunca, "Keşke kitaplarım yanımda olsaydı" dedi İzzet Amca. "84 yaşındayım, artık kitaba bakmadan aklıma güvenip çok konuşmam doğru olmaz" dese de bazı şeylerden duyduğu rahatsızlığı da dillendirmeden edemiyor. Coşkun, semazenlerin giyinip kuşanıp her yerde sema etmelerini gösteriş olarak değerlendiriyor. "Mevlânâ kibirden uzaktı ama bunlar her yerde kendilerini gösteriyorlar. Kitaplara baksınlar, kitaplara. Yanlış yapıyorlar" diyor.

Cepte para yok kim gidecek müzeye?

Konya'da doğup büyüyen ve tesisatçılık yapan Ali Alaş'ın en büyük şikâyeti, Mevlânâ Müzesi'nin girişinde para istenmesi. Alaş, "Kişi başına beş milyon lira alıyorlar. İki üç çocuğu olan bir aile nasıl gidip gezecek müzeyi. Kriz falan derken zaten cepte para kalmadı. Kim verecek o kadar parayı, hiç kimse düşünmüyor. Mezarına bile gidemiyoruz, sonra Mevlânâ'nın torunlarıyız diye dolaşıyoruz. Bir çözüm bulsunlar buna" diyor.

Çalışma çok, organizasyon yok

Mevlânâ'nın torunu olan Esin Çelebi, insanların Mevlânâ'ya duydukları ilgiden memnun. Fakat organize olunamamasından şikâyetçi. Çelebi, "İnsanlar manevi bir dayanak aramaya başladıkça Mevlânâ'ya yöneliyorlar. Fakat ülkemizde bu konuya yöne-

lik organize bir çalışma olmadığı için özellikle yabancı ülkelere gelenler aradıkları cevapları bulmakta güçlük çekiyorlar. Bireysel olarak çok güzel çalışmalar var ama bunları bir araya getirip düzene sokacak bir oluşum şart" diyor.

Neden enstitü yok?

Konya Selçuk Üniversitesi öğretim görevlilerinden Yr.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, hem bir Konyalı olarak hem de Mevlânâ üzerine yıllardır çalışmalar yapan bir bilim adamı sıfatıyla Mevlânâ'nın halka iyi anlatılmadığını düşünüyor. "Sokaktaki insanın Mevlânâ hakkında bildikleri, her köşe başında karşımıza çıkan birkaç sözden ibarettir. Fakat Mevlânâ'nın felsefesi ve inancı, hayatı yorumlayışı hakkında bilgi sahibi olanların sayısı çok azdır." diyen Şimşekler, bu eksikliğin ancak ciddi çalışmalar yapacak bir Mevlânâ Enstitüsü ve kültür merkezinin kurulmasıyla aşılabileceğine inanıyor.

(...)

MEVLÂNA VE MEVLEVÎLİK ÇALIŞMALARI VE MEVLÂNA KÜLTÜR MERKEZİ / Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

(Konya Ticaret Odası İpek Yolu Dergisi, Aralık, 2003)

Bilindiği gibi çok az milletin tarihinde görülen iki güzellik vardır bizim ecdadımızda. Biri kültür ve bu kültürümüzün zor kullanmadan diğer milletler tarafından benimsenmesi; diğeri ise egemenliği altına aldığı ulusların kültürüne ve hattâ dinine müdahale etmeden barışçıl ve hoşgörülü bir tutum izlemesi.

Sosyal ve insanî hayata dair bu iki güzellik, şüphesiz özellikle en son din olan ve mensubu olmakla 'şeref bulduğumuz' ve Hz. Mevlâna'nın da "Türk sağ olduğu müddetçe kendine mut-

laka bir otağ (ülke) bulur; hele Hak kapısının değerli bir kulu olursa" (Mesnevi II, 455) dediği gibi İslâmiyet'le birlikte milletimizin öz'ünde vardır. Bununla birlikte yukarıdaki iki unsuru barındıran fikirler neticesinde yıllarca hüküm sürdüğümüz topraklardan siyasi olarak çekilsek bile manevî varlığımızı halâ devam ettirmekteyiz. Nasıl mı? Tabi ki Osmanlılar Döneminde bugünkü son araştırmalara göre 114 ayrı merkezde kurulan *Mevlevihâneler* ve bu kurumların bölgelerindeki mânevî etkileriyle. Bu Mevlevihânelerin 49 adedi bugünkü Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında kalan merkezlerdir. Nerelere kurulmamıştır ki bu merkezler; Atina'dan, Şam'a; Girit'ten, Lazkiye'ye; Trablusşam'dan, Tiran'a; Mekke'den Belgrad'a; Tebriz'den Selânik'e dünyanın büyük bir coğrafyasını kaplayarak yüce dinimizi ve kültürümüzü o bölge insanların gönüllerine nakşetmiştir. Bu noktadaki Mevlevihâne binalarının çoğu yıkılıp harap olmuşsa da biraz önce dediğimiz gibi mânevî etkileri öyle yada böyle devam etmektedir. Şöyle ki; Sarajevo'da hâlâ *Şeb-i Arûs* adlı bir dergi yayınlanmakta, Mesnevî dersleri verilmekte; Şam'da günümüzde cami olarak işlev gören Şam Mevlevi-

hânesi'nin müezzini Mevlevî Sikkesiyle dolaşmaktadır.

Dünyanın en tanınmış bestecilerinden Polonyalı Karol Szymanowsky 1922 yılında son derece etkilendiği Mevlâna'dan bir gazel seçerek meşhur III. Senfonisi'ni *Mevlâna Senfonisi* adıyla bestelemiştir; geçtiğimiz günlerde Hakk'a yürüyen tanınmış orientalist Prof.Dr. Annemarie Schimmel (ö.28 Ocak 2003) yayınladığı eserleriyle Hz. Mevlâna'nın tüm dünyada tanınmasına büyük katkılarda bulunmuştur.

Yine Japonya'da yapılan bir Semâ gösterisi sonunda (1987) bu mânevî gıdayla gıdalanmış Japonların tanınmış profesörlerinden Yuzo Nagata "*Evet Semâ gösterisi bitti; fakat Japon seyircilerin gönülleri adeta çakılı kaldı. Mevlevî müziğini ve semâsını Japonlar âdeta unutmayacaklar. Sanırım, başka ülkelerde olduğu gibi bundan sonra Japonya'da da 'Mevlevî Muhibler Grubu' kısa bir sürede oluşacaktır.*" diyerek önemli bir hususu dile getirecek; yıllar önce Hz. Mevlâna'nın Türbesini ziyaret için gelen Kanada'nın eski Büyükelçisi James George bu ziyaretin ardından bir şiir yazıp maddiyat için savaş peşinde koşan Batı ve Doğu âlemini kınayarak dizelerini; "*Doğu, Batı, Anadolu artık Mevlâna'nın sesini duy!*" diye bitirecektir.

Günümüzdeki Hz. Mevlâna'ya ve O'nun felsefesine olan ilgi ise herkesin mâlumudur. Belki bu konuya Aralık ayında yapılan ihtifallere bakmak ve

ziyaretçileri gözlemlemek kâfi bir cevap olmayabilir. Tabi ki dünyanın dört bir köşesinden gelen, her millete ait bu Mevlâna dostları buzdağının sadece görünen kısmı. Ya görünmeyen ve yüzlerce, hattâ binlerce kat fazlası? İşte buna tam bir cevap vermek mümkün değil. Ama başta Avrupa ülkeleri, Kanada ve Amerika olmak üzere birçok dünya ülkesinde Mevlâna'yı Sevenler Toplulukları, Vakıfları, Semâ ve Mutrib grupları olduğunu, hattâ ve hattâ Semâ okulları (kursları) bulunduğunu söylesek ve Mevlâna ve eserleriyle ilgili İngilizce, Almanca ve Fransızca dilinde yazılmış 200'ü aşkın eserin-tercümenin henüz piyasada bulunduğunu belirtsek bu cevabı belki birazcık açmış oluruz. Bir de 1988 yılında Amerika'da en çok satan şiir kitabının Mevlâna'nın şiirleri olduğunu belirtsek ilgi konusuna da biraz değinmiş oluruz. Bu konuları, yani Mevlâna'nın ülkemiz dışında gördüğü ilgiyi yazmaya ne satırlar yeter, nede bilgimiz. Onun için verdiğimiz bu örneklemelerle yetinerek Hz. Mevlâna'nın yedi yüz küsur yıl önce fikirleri, Semâ'sı ve Konya ile alâkalı söylediği *kerametler*'i yazıp asıl konumuza girmek istiyoruz:

"... Allah'a tekrar tekrar yemin ederim ki bu mânâ, güneşin doğduğu yerden, battığı yere kadar bütün dünyayı kaplayacak ve bütün ülkelere ulaşacaktır. Hiçbir mahfil ve meclis olmayacak ki orada Mesnevî okunmuş olmasın; hattâ o dereceye kadar ki mâbedlerde, zevk u safâ yerlerin-

de okunacak; bütün milletler bu sözlerle süslenecek ve onlardan faydalanacaktır” (Eflâkî Dede, Âriflerin Menkıbeleri, I, 470)

“... Yazık Konya halkına bizim zevkle dolu Semâ’mızdan usandılar ve alttan alta bizim aleyhimize bulunuyorlar. Bizim bu güzel ve neş’eli şeylerimiz hoşlarına gitmiyor. Saba halkı gibi Tanrı nimetini inkâr ediyorlar. Onların bizi kötüledikleri kulağıma geliyor... Bu insanlar daha sonra öyle perişan olacaklar ki eşyalarını terk edip bu şehirden uzaklaşacaklar... Nihayet tövbe ile bizim evlâd ve ahfadımızı kabul ettikleri vakit Allah’ın inayeti ile Konya yeniden gelişip canlanacak. Bu dönemin insanları da Semâ sever ve zevk adamı olacaklar. Bu ‘aşk âlemi’ bütün dünyayı kaplayacak, bütün insanlar bizim sözüümüzün âşığı olacaklar...” (Eflâkî Dede, aynı eser, I, 304 vd.)

“Hiç korkmayınız!.. Bu şehir (Konya) kıyamete kadar Moğollar’ın kılıcından korunacaktır. Konya’ya kasteden bizim darbemizden kurtulamaz. Büyük Mevlâna’nın (babası Bahâeddin Veled) mübarek vücudu bu toprakta gömülü buldukça bu şehir bütün âfetlerden korunmuş bir halde kalacak ve bu şehrin dünya çapında bir şöhreti olacak, bizim haleflerimiz de orada selâmetle kalacaktır İnşâallah.” (Eflâkî Dede, aynı eser, II, 138)

“Nice toprak gibi mezarlarda yatanlar var ki, fayda ve feyizleri bakımından yüzlerce diriden üstün.

Gölgesini gizlemiş, ama toprağı gölge vermekte. Yüz binlerce diri onun gölge-

sinde gölgelenmekte.” (Mesnevî,VI, byt.3012-13)

Evet Mevlâna’mız kendisinin de buyurduğu gibi dünyanın dört bir tarafında okunmakta, araştırılmakta ve anlaşılmakta. Peki ya bizler? Okyanus misali fikirleriyle günümüz insanlığının yaşadığı problemlere de çözümler sunabilecek; sadece mutasavvıf kişiliği ile değil, Semâsı ile değil eserlerindeki önemli rumuzlar’la gizemli bir bilim adamı niteliği de taşıyan Mevlâna’mızı, bu değerimizi nasıl anlayıp, araştıracağız? Yıllardır bireysel çabalar ve imkânsızlıklarla yapılan bu çalışmalar nasıl kurumsal bir hüviyet kazanacak; devlet olarak bu konuya nasıl sahip çıkılacak? Bugüne kadar bu konuda neler yapıldı; şimdi ne yapılmalı?

Hız. Mevlâna’nın vuslatından sonra başta oğlu Sultan Veled ve Mesnevî’nin kâtibi Hüsameddin Çelebi olmak üzere onu sevenler, Mevlevîlik Tarikatı adıyla O’nun fikirlerini ve yaşam tarzını kurumsallaştırıp ülkenin dört bir köşesine yaymaya başladılar. Yine Hız. Mevlâna’nın içinden geldiği gibi genelde cezbe halindeyken yaptığı Semâ’yı belirli bir sisteme oturtular. Yıllar hattâ yüzyıllar geçti Mevlâna ve O’nun yolu Osmanlı topraklarının her bir köşesine ulaştı. Yüzü aşkın noktada (Mevlevihânelerde) gönül erlerini, zengin-yoksul, efendiköle, âmir-memur demeden bir çatı altında İslâmiyet’in güzellikleriyle

aynı potada eritti, *Vahdet*'i aşıladı. Tabi bu arada Hz. Mevlâna soyundan gelen *Çelebi Mehmed* (I. Mehmed), *II. Murad*, *II. Bâyezid*, *Yavuz Sultan Selim*, *Kanuni Sultan Süleyman*, *I. Ahmed* ve *III. Selim* gibi padişahları ve birçok devlet adamını da bu güzelliklerden *nasibdâr* eyledi; *Âşık Paşa*, *Nâbî*, *Şeyh Gâlib* ve *Yenişehirli Avni* gibi yüzlerce şâirimizin yetişmesine katkılarda bulundu; hattâ onların isimlerinin günümüze kadar ulaşmasına vesile oldu. Bütün bunlar olurken san'atı da ihmal etmeyerek *Hamamizâde İsmail Dede Efendi*, *Hâfız Zekâî Dede* ve *Şevkî Efendi* gibi mûsikî üstadlarımızı da yetiştirerek bir Konservatuar, bir Güzel San'atlar Akademisi gibi işlev gördü. Bu arada *Surûrî*, *Şem'î*, *Sudî*, *Ankaravî*, *Yusuf Sineçâk*, *Şâhidî Dede*, *Sarı Abdullah*, *Abidin Paşa*, *Tâhirü'l-Mevlevî*, *Midhat Bahari* ve *Veled Çelebi* gibi şahsiyetler de Mevlâna'nın eserlerini tercüme ve şerh ederek dönemin insanlarına okyanustan damlalar sunmaktaydı.

Yıl 1925'e geldiğinde başta Gazi Mustafa Kemâl, silah arkadaşları ve ulusumuzun fedakâr insanının verdiği Kurtuluş Savaşı neticesinde *taze bir Cumhuriyet*'in mensupları olarak ayağa kalkmak ve genç Türkiye Cumhuriyeti'ni tarihinin şanlı günlerini tekrar yaşatmak üzere yeniden yapılandırmak gerekiyordu. Yapılan birçok inkılâpla birlikte birçoğu şeyhlerinin ve çevresinin kişisel menfaatleri doğrultusunda İslâmî inanç ve

akîdelerden uzak idare edilen tarikatları ve bunlara bağlı tekke ve zâviyeleri de kapatma kararı çıkmıştı. Tabi ki bu karar bütün tarikatlarla birlikte tarihinde ülkesine hiçbir zararı dokunmayan, hattâ daima halkı devletine ve devlet adamlarına bağlı olmasını öğütleyen Mevlevîlik ve onun merkezi *Mevlâna Dergâhı*'nı da bağlıyordu. Mevlâna'ya ve Mevlevîliğe son derece sempati duyan ve Konya'ya her gelişinde Hz. Mevlâna'nın türbesini ziyaret edip, onuruna yapılan Semâ gösterisini büyük bir coşkuyla izleyen M. Kemâl Atatürk bu konuyla ilgili olarak F. Rıfki Atay'la sohbet ederken şu çarpıcı cümleleri söyleyecektir: "*Karar gereğince Konya'da Mevlâna Dergâhı'nın da kapanmış olmasından üzgünüm. Fakat istisna yapamam, buna çok üzülüyorum.*" M. Kemâl Atatürk yine aynı konuyla ilgili olarak okuduğu Mevlâna'nın bir rubaisinin ardından "*Hey koca Sultan! Evet bütün tekkeleri kapattık, fakat senin kapın kapanmadı.*" diyerek, âdeta geleceği görürcesine Mevlâna Müzesi'nin günümüzdeki yılda bir milyonu aşan ziyaretçilerine ve gönül dostlarına işaret edecektir.

Evet, Mevlâna Dergâhı kanun gereği kapatılmıştı. Peki ama yüzyılların birikimi el yazması, tarihî eser, doküman ve diğer materyalleri barındıran türbenin içi boşaltılıp sadece sandukalar mı kalacaktı? Hayır, bu olamazdı, olmadı da. Yine Atatürk'ün emirleriyle dönemin Maârif Vekili Hamdullah Suphi (Tanrıöver) ve kendisinden

sonra yerine geçen Mustafa Necati, Mevlâna Dergâhı'nın Müze olarak açılması çalışmalarını devam ettirirler ve Dergâh yapılan hazırlıklar neticesinde 2 Mart 1927 tarihinde *Konya Âsâr-i Atîka Müzesi* (Konya Eski Eserler Müzesi) adıyla açılır. Bu yıl içerisinde 30 bine yakın ziyaretçinin geldiği 'Müze'nin dönemin nüfusu göz önüne alınırsa ne kadar dikkat çekici olduğu âşikârdır. 1954 yılına kadar bu isimle anılan Müze, yeniden gözden geçirilip, modern müzecilik anlayışıyla tanzim, teçhiz ve tefriş edilerek *Mevlâna Müzesi* adıyla günümüze kadar gönül dostlarını bağrına basmış ve hâlâ da basmaktadır.

Peki, bizler ülkemizin ve dünyanın dört bir köşesinden gelen bu 'dost'lara ellerinde ayakkabı poşetleri olmak şartıyla el yazması birkaç eser, 3-5 halı, bazı görsel materyaller ve sandukalardan başka ne veriyoruz? Yılda bir kez 10-17 Aralık tarihleri arasında uğultular, üç sayılık potalar, ribaunt ve manşet duyguları arasında *Semâ*. Başka! Başka yok. Tabi ki bu insanlar 10-17 Aralık tarihlerinde gelmiş ve tur şirketlerinden geriye bilet kalmışsa ve de paraları varsa seyredebiliyorlar bu *Semâ'yı*. Ya Temmuz, Ağustos, Eylül gibi ziyaretin en çok olduğu tatil aylarında gelenler ne yapacak. *Semâ'yı* görmek yada aslına yakın bir *Semâ* töreni izlemek istiyorlarsa Aralık ayını mı bekleyecekler? Tabi ki değil. Bu gönül dostlarının birçoğu Müzeye girmek için ilk

şart olan *Giriş Ücreti'*ni ödeyip; hele kalabalık bir aile ise "buraya kadar gelmişken girmemek olmaz" deyip bir sonraki ayın harcamasını da dahil ederek yüklü bir parayla, ellerinde poşetlerle ve ne acıdır ki 'çorap kokan' bir ortamda Mevlâna'larını ziyaret edip dua etmekle yetinecekler; biraz parası olanlar ise 3-5 kişilik gruplar halinde ticarî amaçla hemen hemen her gün otellerde, bodrum katlarında usulüne uymadan yapılan *Semâ* (!) törenlerini seyredip "*Semâ Âyini dedikleri bu mu?*" diyeceklerdir.

Yaşamı boyunca hiçbir maddî kaygı gütmeyen ve henüz Mesnevî'sinin başında "*Ey oğul, bağı çöz özgür ol; ne zamana kadar altın ve gümüşün esiri olacaksın!*" diyen ve dergâha gelen maddî yardımların büyük bir bölümünü Hüsâmeddin Çelebi'ye vererek ihtiyacı olan dervişlere ve fakirlere dağıtmasını söyleyen *Mevlâna'nın Yolu* hep paradan mı geçecek? Bu görünmez gibi duran probleme iki şekilde çözüm bulunabilir:

Birincisi Hz. Mevlâna'nın da kabrinin bulunduğu sandukalar bölümünü Müze kısmından ayırarak buraya girişin '*ücretsiz*' olması. Tarihî eserlerin sergilendiği bölüm ise tabi ki dünyanın her tarafında uygulandığı gibi belli bir ücret mukabilinde olabilir. Zaten Müzeye gelen ziyaretçilerin çoğu Hz. Mevlâna'nın ve diğer zâtların kabirlerini ziyaret edip dua etmek için gelmekte; XVI. yüzyıldan

kalan bir halı, falan asırdan günümüze kadar gelmiş el yazması bir eser onu o kadar da ilgilendirmemektedir. Çünkü bu türden eşyaları dünyanın birçok yerinde görmek mümkün. (Burada şu hususu da belirtmek gerekir: Bu uygulama çerçevesinde Hz. Peygamberimizin sakal-ı şerîfi ve Hz. Mevlâna ve Şems-i Tebrizî'ye ait olduğu sanılan bazı özel eşyaların da sandukalar kısmına konması iyi olacaktır sanırız.)

İkinci önerimiz ise bütün yıl boyunca haftanın en az üç günü halka açık 'ücretsiz' yada cüz'î bir ücretle 'ehil kişiler' tarafından Semâ törenlerinin icra edilmesi. Bu husus yukarıda arz edilen ziyaretçilerin gereksinimlerini her zaman diliminde karşılamış olacaktır.

Peki ama bu Semâ törenleri nerede yapılacak? Kapalı Spor Salonundaki basket ve voleybol maçlarının olmadığı zaman veya bu maçların devre aralarında mı? Herhalde değil! İşte yazımızın ikinci ana konusunu oluşturan bu hususa geçmeden önce 'Mevlâna Anma Törenleri'nin tarihine ve geçmişteki uygulamalarına da kısaca bir göz atmak gerekir:

Mevlâna Anma Törenlerinin Tarihçesi

1925 yılında Tekke ve Dergâhların kapatılmasından önce uzun yıllar Mevlâna Dergâhı'nın içerisinde ve bazen de avluda icrâ edilen *Şeb-i Arûs* törenleri hücrelerde bulunan dedele-

rin ve halkın da katılımıyla büyük bir huşû içerisinde yapılmaktaydı. Bu tarihten sonra uzun bir müddet tam olarak icrâ edilmeyen bu *kutlu vuslat* 1943 yılındaki Konya Halkevi'nde düzenlenen bir tören ve Mevlâna ahfadından Prof.Dr. F. Nâfiz Uzluk'un bir konferansıyla tekrar hayata geçirilmiş ve bu törenler 1950 yılına kadar Konya İstanbul ve Ankara'daki çeşitli salonlarda gerçekleştirilmiştir.

1950-1960 yılları arasında Konya Belediye Başkanlarının öncülüğüyle *İhtifal Heyeti* kurularak mûsikî ve Semâ gösterileriyle yine gâh sinema salonlarında, gâh kahvehânelerde bu vuslat kutlanmıştır.

1960-1986 yılları arasında ise bu törenler önce Dr. M. Ferit Uğur'un (2 yıl) sonra ise Feyzi Halıcı'nın başkanlığını yaptığı *Konya Turizm Derneği*'ne devredilmiş ve bu dernek de üzerine düşen bu mânevî görevi lâyıkıyla yerine getirmeye çalışmıştır. Tabi ki bu dönemdeki *Şeb-i Arûs* törenleri de çeşitli salonlarla birlikte genelde Konya Eski Kapalı Spor Salonu'nda sınırlı mekân imkânlarıyla gerçekleştirilmiştir.

1987 ve 1988 yılındaki törenler yine aynı şartlar altında bu kez Konya Belediyesi'nin hizmetleriyle gerçekleştirilmiş, *mekân* sıkıntısı yine hep gündemde olmuştur.

Yıllardır yukarıda anılan kurum ve derneklerce gerçekleştirilen etkinlikler nihayet 1989 yılından itibaren

Konya şehrinin *kurumlar arası organizasyonu* büyük bir karışıklıktan kurtularak bir heyet tarafından organize edilmeye başlanmıştır. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi elemanlarınca oluşturulan *Mevlâna'yı Anma Törenleri Tertip Komitesi* 10-17 Aralık tarihleri arasında, Semâ âyini şerfi ile birlikte çeşitli sergiler, konferanslar ve sempozyum, panel ve kongre gibi bilimsel toplantılar düzenleyerek halkın bilgilendirilmesi de sağlamıştır. Ama bu etkinlikler için de farklı mekânların kullanılması ziyaretçilerin faydalandırılması açısından olumsuz bir etken olmuştur. 1989 yılından günümüze (2002) kadar yapılan bu Anma Törenleri daha profesyonelce olmakla birlikte yine istenilen düzey ve ortamda değildir.

Ne yapılmalı, bu kadarıyla yetinilmeli mi; yoksa hemen hemen kişisel gayret ve çabalarla ayakta tutulmaya çalışılan bu *gelenek* kurumsal bir hüviyet mi kazanmalı?

Mevlâna Kültür Merkezi

Yıllardır dillerde dolaşan, fakat bir türlü gerçekleşmeyerek bizleri hep ümitsizliğe düşüren *'Mevlâna Kültür Merkezi'* nihayet bu sefer *inşâallah* hayata geçiriliyor. Peki bu Merkez niçin bu kadar önemli? Sadece yılda bir defa 10-17 Aralık tarihleri arasında yapılan Semâ gösterileri için; yani yılda yedi günlüğüne bu kadar masrafa değer mi? Bu, devletimize bir lüks, hattâ bir

israf değil mi? Nasıl olsa bu yedi gün kapalı spor salonunda da geçer; ki yıllardır bu böyle oluyor. Bu Merkez yukarıdaki tarihler haricinde kime hizmet verecek, bu nasıl olacak; yada bütün bir yıl atıl bir durumda kalıp *Vuslat'*ı bekleyen âşıklar gibi Aralık ayını mı bekleyecek?

İşte biz de yazımızın bu bölümünü yukarıdaki sorulara bir cevap aramak için kaleme aldık ve kafalardaki bazı soru işaretlerini de gidermeye çalıştık. Bu önerilerimiz henüz dört sütun üzerinde duran bu Merkezin yapısal olmasa bile, *işlerlik* açısından bir katkı sağlar umarız.

Bu satırları kaleme almamıza vesile olan *Mevlâna Kültür Merkezi* 58. Hükümetin Kültür Eski Bakanı Sayın *Hüseyin Çelik'in* gayret ve iyi niyetiyle hayata geçirilmek üzere idi. Sayın Bakan bu niyetini 729. Vuslat Yıldönümü'nde ve bilâhira Bakanlıktaki görüşmemizde bize ilettiler. Hz. Mevlâna'nın 22. Kuşak torunu sayın Esin Çelebi Bayru hanımefendinin de hazır bulunduğu sohbette bu Merkezin 'gerekliliği' ve 'önceliği' vurgulandı. Bir hafta kadar sonra Hükümette görev değişikliği oldu ve Sayın Recep Tayyip Erdoğan Başbakanlığında kurulan 59. Hükümet'in Kültür Bakanlığı'na Erkan Mumcu atandı. Ve 29 Nisan 2003 günü itibarıyla da Kültür ve Turizm Bakanlıklarının birleştirilmesiyle Kültür ve Turizm olguları bir merkeze dönüşmüş oldu. Burada

Mevlâna'nın ve Mevlevîlik kültürünün iyi tanıtılıp koordineli bir şekilde lanse edilmesiyle Türk turizmine çok şeyler katacağını belirtmeye bilmem gerek var mı?

Sayın Erkan Mumcu'nun da bu Merkez ve turizm amaçlı yapılanmalar için gerekli çalışmaları yapacağına inanıyor ve geçmişe bir göz atıp, şu acı tecrübeyi ve dileği aktarmanın önemine dikkat çekiyoruz:

1950 yılında dillendirilmeye başlanan; 9 Aralık 1968 tarihinde dönemin Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, aynı bakanlığın Kültür Müsteşarı Mehmet Önder ve Senatör Feyzi Halıcı'nın basın toplantısıyla gerçekleştirileceği ilân edilen; 1973'te binası tamamlanıp tabelası çakılan ve ne acıdır ki 1978'e kadar hiçbir işlev görmeden âtil bir vaziyette kalıp bu tarihte tabelası bile sökülerek İl Halk Kütüphanesi binası yapılan *Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü* gibi bir Merkez istenmediği herhalde âşikârdır. Umarız bu acı tecrübe bize yol gösterir ve "*Dün geçti, gitti cancağızım; bugün yeni şeyler söylemek lâzım*" diyen Hz. Mevlâna'nın sözünü de hatırlayıp geçmişi unutmakla birlikte buradan çıkaracağımız derslerle yarına bakıyoruz.

Bu tecrübeler ve gereksinimler (hattâ mecburiyetler) ışığında *Mevlâna Kültür Merkezi*'nde neler olmalı; bu Merkez'e nasıl bir statü, nasıl bir misyon ve işlerlik kazandırılmalı? İşte yazımızın bu son kısmında eksiklikle-

ri tahlil edebilme gücümüz çerçevesinde ve dilimiz döndüğünce bunları ana başlıklar ve kısa açıklamalar halinde yansıtmaya çalışacağız. Tabi ki bu düşüncelerimizde eksiklik ve yanlışlıklar; ve hattâ aşılması gereken bürokratik engeller olabilir, bu tamamen şahsi görüşümüzdür:

MEVLÂNA KÜLTÜR MERKEZİ (İDARİ YAPI VE İŞLEVİ)

1) YÖNETİM

Merkez kişi ya da kişiler bazında yönetilmeyip;

Kültür ve Turizm Bakanlığı,

Konya Valiliği,

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,

Selçuk Üniversitesi,

Konya Büyükşehir ve Merkez Belediyeleri ve

Çelebi Ailesi'nden bir temsilcinin katılacağı *Yönetim Kurulu* veya *Danışma Kurulu*'nun istişaresiyle çalışmalarını yürütmeli. (Başkanı da Kültür ve Turizm Bakanı nezdinde Konya Valisi olabilir.)

2) SORUMLULUK ALANLARI

a. Mevlâna'nın hayatı, eserleri, fikirleri, Mevlevîlik kültürü, san'atı ve mûsikîsi ile ilgili araştırma ve bilimsel

yayınlar yapmak; Ulusal ve Uluslar Arası Kongre, Sempozyum ve Panel-ler düzenlemek,

b. Semâ törenlerini lâıyıkı vechile icrâ edip, ziyaretçi ve seyircileri bu konuda bilgilendirmek; bu törenleri haftada birkaç gün düzenlemek,

c. Video, sinevizyon, barkovizyon gibi teknolojik imkânları kullanarak Mevlâna'nın hayatı, eserleri, felsefesi ve Mevlevîlik geleneğini çeşitli dillerde sunarak yerli ve yabancı gönül dostlarını aydınlatmak; bu konularda yine çeşitli dillerde broşürler yayınlayıp gelen ziyaretçilere ücretsiz dağıtmak,

d. Merkez salonlarında konu ile ilgili sergiler açarak sanatçıları desteklemek ve halkın güzel sanatlara olan ilgisini çoğaltmak,

e. Semâ, Ney, Mûsikî, Hat, Tezhib, Ebru, Cilt vs. gibi klâsik sanatlarımızın çeşitli dallarında kurslar düzenleyerek yerli ve yabancıların katılımını sağlamak, bu vesileyle sanatımızın yaygınlaşmasına ve sanatçıların yetişmesine imkân tanımak; anılan dallarda Ulusal ve Uluslar Arası yarışmalar düzenlemek,

f. Hz. Mevlâna'nın hayatı, eserleri ve felsefesinin anlatıldığı halka açık rutin dersler-toplantılar tertip ederek konunun uzmanı bilim adamları tarafından bu dersleri verdirmek,

g. Yukarıda anılan faaliyetleri belli bir düzen ve takvim çerçevesinde

düzenleyerek bu Merkezin 365 gün faal olmasını sağlamak,

3) GÖREVLENDİRİLECEK KADRO VE SORUMLULUKLARI

Kültür ve Turizm Bakanlığı:

- Merkezde yapılacak işlerin genel koordinesini ve alt yapı hazırlıklarını yapacak,

- Kitap, Broşür vs. gibi yayınların; sinevizyon ve barkovizyon gibi teknik işlerin uygulamasını yürütecek,

- Bakanlık ve ihtiyaç duyulan resmi makamlarla işbirliğini sağlayacak.

Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü:

- Türk Tasavvuf Mûsikîsi ve Semâ Törenlerinin organize ve icrâsını yürütecek,

- İlgili klâsik san'atlar kurslarının açılmasını organize edecek,

- Basın-yayın ve enformasyon işlerinin sağlıklı bir şekilde yapılmasını koordine edecek,

- Konuyla ilgili Ulusal ve Uluslar Arası yarışmalar düzenleyecek.

Selçuk Üniversitesi:

- Mevlâna ve Mevlevîlik konularında gerekli yazma, mikrofilm, bilgi, belge; ve yurt içi ve dışında yeni çıkan yayın ve eserler gibi dokümanları toplayıp, bunları inceleyecek,

- Tezler ve araştırmalar yaparak bu bilgileri bilim dünyasına kazandıracak,

- Halka yönelik bilgilendirme toplantıları ve kursları öğretim üyeleriyle destekleyecek,

- Ulusal ve Uluslar Arası bilimsel toplantılar yaparak tebliğlerini yayınlamaya hazır hale getirecek,

- Yurt içi ve dışından gelen araştırmacılara yardımcı olacak; ilgili kişi ve kurumlarla diyalogu, araştırmaları ve yardımlaşmayı koordine edecek,

- Merkezin yapacağı tüm yayınları bilimsel açıdan inceleyip koordine-sini sağlayacak.

Konya Büyükşehir ve Merkez Belediyeleri:

Merkezin alt yapı ve çevre düzenlemesi konusunda ihtiyaç duyduğu işleri rutin olarak yerine getirecek,

Yapılacak kurs ve etkinliklerde lojistik destek sağlayacak,

Kendilerine bağlı kültür ve halkla ilişkiler birimlerinde oluşturacağı

ekiplerle Merkezin halka yönelik sosyal faaliyetlerine katkıda bulunacak.

Çelebi Ailesinden Bir Temsilci:

Merkezin yönetiminde bulunmasıyla mânevî destek sağlayacak,

Mevlevîlik kültürünün belirginleşip tanıtılması hususunda danışma mercii olacak,

Özellikle son dönem Mevlevîlik araştırmaları konusunda bilgi ve belgeleriyle katkı sağlayacak.

4) BÜTÇE İMKÂNLARI

- Bakanlık bütçesinden aktarılabilecek pay,
- Mevlâna Müzesi giriş ücretlerinin bir bölümünün bu Merkez'e aktarılması,
- Semâ Törenleri, kurslar ve yayınlanacak eserlerin satışından elde edilecek gelir,
- Özel, tüzel kurumlar ve kamu kuruluşlarından sağlanacak sponsorluk ücretleri,
- Bağışlar

F. NÂFİZ UZLUK'UN 'MEVLÂNA MUHİBLERİ CEMİYETİ' VE 'MEVLÂNA TETKİKLERİ ENSTİTÜSÜ' KURMA ÇABALARI

Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

(Merhaba Gazetesi, Akademik Sayfalar, Cilt: 4, S:20, 6 Ekim 2004)

"İlmin vatanı yoktur, fakat âlimin bir vatanı olmalıdır." (Pasteur)

Aslen Tıp profesörü olmakla birlikte ecdadının Hz. Mevlâna'ya uzanması sebebiyle çalışmalarının büyük bir bölümünü bu sahada yapan F. Nâfiz Uzluk'un, maddi-manevi servetinin ve dokümanlarının tamamını bağışlamayı vaat ederek giriştiği Mevlâna ve Mevlevilik araştırmalarının kurumsallaşması işi maalesef başarıya ulaşamamış; bütün bu iyi niyetli gayretlerinin semeresini de somut olarak alamamıştır.

Uzluk, ilk olarak 1949 yılında Mevlâna'nın ve Mevlevîlik'le ilgili diğer eserlerin basılması ve tercümesinin yapıлып yayınlanması için sevenlerin katılımıyla *Mevlâna Muhibleri Cemiyeti*'ni kurmuş, fakat İş Bankası

Konya Şubesi'nde açtırdığı hesapta bir sene kadar sonra ancak 275 TL. toplayabilmiştir. Bu kadar az paranın toplanması, onu bir hayli üzmüş ve bu işi akîm kalmıştır. Uzluk, bu konuda dert arkadaşı, eski post-nişinlerden Midhat Bahari (Beytur)'ye bir mektubunda dert yanmış ve o da cevaben yazdığı 1 Seferü'l-hayr 1369 (22 Kasım 1949) tarihli mektubunda "kendisinin de 1924 yılında aynı amaçla başlattığı yardım kampanyasında 3-5 dostunun bağışladığı bir miktar para haricinde para toplayamadığını" vurgulayarak teskin etmiş; devamında da "boş yerlere para sarf eden zengin kişilerin bu hayırlı işlere para ayırmadıklarından ve ilgi göstermediklerinden" şikâyetle bulunmuştur. Ek'inde de bağış olarak bankaya yatırılması için de 5 Lira göndermiştir.

Uzluk'un bu konudaki ikinci girişi ise; Adnan Menderes Hükümeti'ne teklifte bulunduğu bilimsel araştırmalar yapacak Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü'dür. Uzluk, 19 Aralık 1955 günü Ankara'da yayınlanan Zafer Gazetesi'ndeki "Mevlâna Enstitüsü" başlıklı makalesinde bu arzusunu dile getirmiş ve kurulması halinde hiçbir ücret almadan burada çalışmakla bir-

likte, hatırı sayılır miktarda para, iki daire, 40 yıldır topladığı dokümanları ve Veled Çelebi'den kendisine intikal eden materyalleri buraya bağışlayacağını belirtmiştir. Ayrıca Pakistan, Hindistan ve İran'da bu konuda çalışmalar yapıldığı, bu devletler tarafından bu konuya büyük bütçeler ayrıldığı, yine Batıda da Mevlâna'ya olan ilginin arttığını belirterek Fransız bilgin Pasteur'un şu sözüne vurgu yapmıştır: *"İlmin vatanı yoktur, fakat âlimin bir vatanı olmalıdır."* Uzluk'un, ülkemizde ise bu konuya bütçe ayrılmamasından şikâyetle Mevlâna'nın; *"Ey güneş! Başka bir âlemi aydınlatmak için bu gül bahçesini terk edip gidiyorum."* beytini nakletmesi hayli manidârdır.

Uzluk, uzun soluklu bu çabalarından da bir sonuç alamamış ve ilkinin 19 Aralık 1955'deki yukarıdaki gazete makalesiyle teklif ettiği Mevlâna Tet-

kikleri Enstitüsü'nün açılması gerekliliğini, Yeni Meram, 1963 (15 günlük tefrika); Türk Yurdu, Şubat 1966, Çağrı, Haziran 1966, Adalet Gazetesi, 17 Ocak 1966 tarihlerinde de buna benzer yazılarıyla *sadece tekrar etmek* zorunda kalmıştır.

...Ve bilindiği gibi de günümüze kadar bu konu hakkında bir oluşum gerçekleşmemiş; Uzluk'un maddi varlıkları kendisinin ve kardeşi Şahabeddin'in vefatından sonra varislerine intikal etmiş, Şahabeddin Beyin eşi Nimet Uzluk hanımefendi kendisine düştüğü kadarıyla -özellikle Mevlâna ve Mevlevîlikle ilgili olanları-S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi (SÜSAM)'ne bağışlarda bulunurken diğer varisler maddiyatla ölçülemeyecek kadar değerli olan yılların birikimi bazı önemli dokümanları satma yoluna gitmişlerdir. Yine herkesin malumu olan ve *henüz tam işlevini görmeyen* İl Halk Kütüphanesi altında bulunan F. Nâfiz Uzluk Dokümantasyon Merkezi'nde de Nâfiz Beyden kalan materyaller *âtıl* bir konumda *kurumsallaşmayı* beklemektedir.

"Mevlâna'nın vatanı Türkiye olduğuna, onun soyundan gelenler, onun izinden yürüyenler memleketimizde ve aramızda olduğuna göre Mevlâna konusu ile uğraşmak, onun eserlerini metin, tercüme ve şerh olarak halkımıza anlatmak, tanıtmak, bizim borcumuz, hattâ bizim hakkımızdır." (F. Nâfiz UZLUK)

NURİ ŞİMŞEKLER'E KULAK VERİNİZ!

Nail BÜLBÜL

(Merhaba Gazetesi, 11 Şubat 2009)

Mevlânâ hakkında yeterli çalışma yapılamadığını öne süren Selçuk Üniversitesi Mevlânâ Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Mevlânâ'yı anlamak isteyenlerin ilk önce Mesnevî'yi okuyup, bir bütün olarak değerlendirmeleri gerektiğini söyledi. Mesnevî'nin birkaç beyit okunmak suretiyle anlaşılamayacağını, Mevlânâ'yı bir yere oturtmak veya kendi amacına alet etmenin yanlış olduğunu bildiren Şimşekler, 25 bin 600 beyitten oluşan ve birçok ülkede çok çeşitli dillere tercüme edilen Mesnevî'de her yaş, meslek ve kültür grubundan insanın faydalanabileceği bilgiler olduğunu, her insanın kendince bir şeyler alabileceğini belirterek, şöyle devam ediyor:

“Mesnevî'den her insan kendince bir şeyler alabilir, kimi bir bardak, kimi bir testi, kimi daha fazla şey alır. Herkesin Mesnevî'den alacağı şeyin ölçüsü farklıdır. Mesnevî'yi okuduğunuz zaman Mevlânâ'nın kendi fikirlerine ters düşmeyen konularla karşılaşsınız. Sloganlaşmış bazı cümleler kişiyi Mevlânâ'yı anlamaktan uzaklaştırabilir.

Mevlânâ, hikâyelerinde ağaçlardan ve taşlardan bahsetse de insanı anlatıyor. O insanda tüm yaratılardan farklı bir şey bulunduğunu söyler. Mesnevî, Mevlânâ'nın düşüncesi hakkında fikir verebilir. Mesnevî'nin bir bölümünde 'Bir yerde başarılı olmak istiyorsan kadının dediğinin tersini yap' diyor, ama bunu okuyup, 'Mevlânâ kadın düşmanı' diyerek yafta yapıştıramazsın. Mesnevî'nin başka cildinde 'Kadın Hakk nurudur sevgili değil, sanki yaratıcıdır, yaratılmış değil' denilerek sanki kadın en yüksek mesafeye çıkarılıyor. Bu bakımdan önemli olan Mesnevî'nin objektif okunmasıdır.”

Mesnevî'nin yüzyıllardır okunduğunu kaydederek, “Yüzyıllardır okunuyor, fakat onu okuyacak kişi dinî bilimlere, ayet ve hadislere, eski hi-

kâyelere hatta Hint ve Yunan felsefesine, tarihî olaylara vakıf olmalı ki tam olarak anlatabilsin. Mesnevî'den herkes alabildiğini başka kaba doldurarak susuzluğu gidermeye çalışıyor. Mesnevî okumaları mutlaka işin ehilleri tarafından yapılmalı. 'Yarım âlim insanı dinden, yarım doktor hastayı candan eder' misali Mesnevî uzmanı olmayanlar insanları Mevlânâ konusunda yanlış düşüncelere yönlendirebilir" diyen Şimşekler, Mesnevî'nin her okumada daha fazla anlaşıldığını, ancak tam anlamıyla faydalanılabilmesi için Mesnevî konusunda uzman kişilerden yardım alınması gerektiğini sözlerine ekleyip, şöyle devam ediyor:

"Mevlânâ ile ilgili mutlaka bir araştırma enstitüsü veya benzeri bir kuruluş oluşturulmalıdır. Bu kuruluş Mevlânâ'nın doğru anlaşılması ve tüm dünyaya lâyük olduğu şekilde tanıtılması için faaliyetler göstermelidir. Tüm dünyada Mevlânâ'ya büyük ilgi var. Hatta son 10 yıldır Mevlânâ'ya gönül verenler Amerika, Kanada, İsviçre, Almanya ve Hollanda'da Şeb-i Arus programları düzenleniyor. Mevlânâ'ya duyulan ilgiyi Türkiye'ye ve Konya'ya kanalize etmek için kapsamlı çalışma yapacak bir kuruluşa ihtiyaç var."

Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'in sözlerini iyi yorumlamak gerekir. Yeterli kadro ve bütçe olmayışı sebebiyle Mevlânâ ile ilgili yeteri kadar çalışma yapılamadığını dile getiriyor.

Kimse merak etmesin, Türkiye'nin haritada yerini gösteremeyenler, Hz. Pîr hakkında bilgi sahibi. Amerika ve Kanada'nın yanı sıra Avrupa ülkelerinde Şeb-i Arus programları düzenlenmesi gönüller sultanının tanındığının en bariz örneğidir. Daha önce de defalarca belirttiğim gibi, dünyanın dört bin yanında milyonlarca Mevlânâ muhibbi bulunuyor. Bunun için **"Gel, yine gel"** çağrısına uyanlar Mevlevî Dergâhı yerli ve yabancı sevenleriyle dolup taşıyor. Bu nedenle, anma törenlerinin büyük ilgi gösterilen bölümü olan sema törenlerinin ülke ülke dolaşarak sergilenmesi gerekmez. Hakkında yayınlanan ve birçok dile çevrilen onlarca eser artık dünya klasikleri arasına girmiş bulunuyor. Bunun için diyorum ki, kimse **"Mevlânâ'yı dünyaya tanıtıyoruz"** demeye kalkmasın.

Mevlânâ törenlerini, Mevlevî Dergâhını, Hz. Pîr'in ruhaniyetinin mevcut olduğu Konya'ya görmek, mânevî feyzinden nasiplenmek isteyenler gelerek, eşiğine yüz sürüp, Konya'da para bıraksın. 35'ten fazla ülkede 103 gösteri yapıldığı iftiharla belirtiliyor. Eskiden Cemal Sahir, İsmail Dümbüllü, Avni Dilligil tiyatro kumpanyaları İstanbul'da sezonun bitimiyle il, ilçe demeden adım adım Anadolu'ya dolaşırlardı. Bizim gezi meraklılarının da bunlardan farkı yok. Ağrılığımızda durun, çağrılan her yere gitmeyin, onlar Konya'ya gelsin. Nerede yazın yurdun her yerinde

düzenlenen panayırlara gidip gösteri yapacaklar. Ayıp yahu, gitmediğiniz yer, görmediğiniz ülke kalmadı. Ödenen harcırahlarla Nuri Şimşekler'in dikkat çektiği kadro ve bütçeyi oluşturun. Sakın "**Harcırah almıyoruz**" diyerek savunma yapmayın. Harcıraha ne gerek var. Doğudan batıya, güneyden kuzeye bunca yabancı ülkeyi cebinizden para harcayıp gezmeniz gerekse uçak, yemek ve yatak ücreti olarak ne kadar ödemeniz gerekecek. Sema grubu ile ilgisi olan olmayan bedava geziyor, bir de harcıraha ne gerek var. 2009 yılında gitmenin planını yapanlar, geride kalan anma törenlerine ilginin neden azaldığının sebepleri üzerinde durmuyor.

TÜRKİYENİN BAŞBAKANI, KONYANIN BAKANI

İhsan KAYSERİ

(Merhaba Gazetesi, 15 Aralık 2009)

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan geçtiğimiz yıllarda Konya'mızı şereflendirmişti. Atalarımız "Gez dünyayı gör Konya'yı" dedikleri gibi Başbakanımız da gezdi dünyayı, görmeye geldi Konya'yı.

Recep Tayyip Erdoğan yaptığı konuşmasında halkımız "Bir Bakan'da bizim olsun" çağrısında bulunmuştu. Erdoğan bu çağrıya ilgi duydu ve "Sizin Bakanınız benim" diye karşılık verdi ve Konya'nın bakanı olduğunu ifade etti. Biz de şimdi diyoruz ki;

Türkiye'nin Başbakanı, Konya'nın Bakanı Recep Tayyip Erdoğan...

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bu sözlerini Konya halkı bir 'SENET' kabul etti ve oylarını ikiye

katlayarak Ak Parti'nin kalesi olduğunu bir kez daha gösterdi.

"Kale içten fethedilir" diye bir söz vardır. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Konya kalesini 'içten' fethedebildi mi? Onu bilmiyorum. Fakat bildiğim tek olay fethetmesidir.

Hazreti Mevlâna'nın 736. Vuslat Yıldönümü törenleri bakansız bir şekilde açıldı. Kültür ve Turizm Bakanı o tarihte Konya'da olması gerekirdi. Gözümüz, gönlümüz, kulaklarımız Kültür ve Turizm Bakanı'nı aradı. Mevlâna'nın "aradığını dışarıda arama içinde ara" dediği gibi biz de dışarıda aramadık, içimizde aramaya koyulduk. Başbakan'ın 'sizin bakanınız benim' dediği gibi bir ile bakanlardan hiç biri gelme cesaretini göstermek istemediler mi diye de bir soru aklımıza takılmaktadır. 17 Aralık günü Hazreti Mevlâna'nın aramızdan ayrıldığı bir gündür. Mevlâna bu gün düğün gecesidir. Şeb-i Arus törenleri ile düğün gecesi bir kez daha anılır.

Sevgilinin sevgiliye kavuştuğu gecede bir başka sevgili Recep Tayyip Erdoğan ile Konyalılar bir birleriyle kucaklaşacaklardır.

Türkiye'nin Başbakan'ı, Konya'nın Bakanı, Mevlâna diyarı, Selçuklular'a başkentlik yapmış bir Selçuklu kentine gelecek de bizim isteğimiz olması doğal değil mi?

İsteklerimizi çok kısa şekliyle sıralayalım:

Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü:

Dünyaya geldiğim 1 Ocak 1947 yılından beri Konya'da bir "Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü"nü kurulacağı hep söylene gelmiştir. Bizler ninni yerine bu sözlerle büyüdük. Bir ara Dr. Mehmet Önder Kültür Müsteşarı iken şimdiki Kitaplık salonunu **Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü** için yaptırmıştı fakat bir türlü kurulamadı. Yıllar sonra Selçuk Üniversitesi'nde bir Mevlâna Merkezi kuruldu, fakat mutlaka bir Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü kurulmalıdır.

Meram Üniversitesi: Selçuk Üniversitesi 1975 yılında açıldı ve o tarihten itibaren büyüdü büyüdü şimdi 35 ilimizden daha çok nüfusa sahip bir duruma geldi. Meram ilçesindeki Meram Tıp Fakültesi, İlahiyat Fakültesi ve Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Selçuk Üniversitesi'nin bünyesinden ayrılıp Meram Üniversitesi kurulamaz mı?

Karatay Üniversitesi: Selçuk Üniversitesi'ne ilaveten Konya Ticaret Odası öncülüğünde bir vakıf kurularak Karatay Üniversitesi de kuruldu ve gelecek yıllarda da eğitim ve öğretime başlayacaktır. İsmi aldığımız Karatay Müzesi (Karatay Medresesi)'ni 99

yılığına bu üniversiteye verilemez mi? Selçuk Üniversitesi'nin simgesi Selçuklular'ın başkentinden almaktadır. Karatay Üniversitesi de Karatay'dan ismini aldığı için de bu müze bu tarihi medrese, yani tarihi üniversite Karatay Üniversitesi'ne devredilemez mi?

Sulama Konusu: Konya Ovası'nı sulama konusu da çok hassa bir konudur. Mutlaka bunun üzerinde de durduğunuzun inancı içindeyim.

İstemesi bizden verilmesi sizendir.

II. BÖLÜM

...VE SÜMAM KURULUYOR

*“Gün gelecek bizim bu mânâmız güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar bütün
ülkelere ulaşacak, dünya insanları bu sözlerimizle süsleneceklerdir.”*
(Hz. Mevlâna)

“MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ MUTLAKA KURULMALI”

(Yeni Konya Gazetesi, 14 Aralık 2002)

Hiz. Mevlâna'yı 729. Vuslat Yıldönümü Etkinlikleri'yle anarken, en büyük eksiklerimiz arasında olan Mevlâna Kültür Merkezi'nin en kısa sürede yapılması gerektiğini belirten Vali Ahmet Kayhan, bir başka önemli konuya daha dikkat çekti; "Mevlâna Enstitüsü"

Daha önce Selçuk Üniversitesi tarafından çalışması yapılan ancak bir türlü ortaya konulamayan Mevlâna Enstitüsü ile ilgili olarak, "Konya Valiliği olarak üzerimize düşeni yapacağız" dedi.

729. Vuslat Yıldönümünde andığımız Hiz. Mevlâna için bir kültür merkezini bile tamamlayamadığımız şu günlerde, çok önemli bir eksik olan Mevlâna Enstitüsü kurulması gerektiğini belirten Konya Valisi Ahmet Kayhan, gazetemize yaptığı özel açıklama-

lamada, hep şapka altında kalan önemli noktalara parmak bastı.

100. Yıl Spor Salonunda belki pota değil ama pota demirleri ve skorboard altında başlayan Mevlâna'yı Anma Törenleri için bilet satışları, Başbakanlık Tanıtma Fonunu ayırdığı kaynak ve Kültür Bakanlığı tarafından ayrılan yaklaşık 200 milyar civarında bir bütçe bulunduğunu ifade eden Vali Ahmet Kayhan, "Etkinliklerimiz geçen yıllara göre farklı değil. Bu etkinlikler için elimizdeki kaynak belirli. Şu anda her hangi bir sıkıntı söz konusu değil" dedi.

Etkinlikler için ayrılan sürenin kısıtlı olduğu ve daha fazla program yapılmasına yönelik sorumuza, "Bu etkinliklerin gerçekleştirileceği mekân önemli. Mevlâna Kültür Merkezi yapılmadığı sürece, spor salonlarında yapılmaya devam edecektir. 58. Hükümet olarak sanıyorum ciddi çalışmalar yapılacak. Özellikle Sayın Kültür Bakanımıza ve Başbakanımıza ilettik. Şeb-i Arus Törenlerine katılacaklar. İnşallah 2003 yılı bütçesine koymak suretiyle Mevlâna Kültür Merkezinin bir an önce tamamlanması konusunda bize direktif verecekler" diye konuştu.

Sema gösterilerinin usulüne uygun olmayacak şekilde yapılmasının uygun olmadığını ifade eden Vali Kayhan, “Biz Konya Valiliği olarak sadece ilimizde yapılan faaliyetlerden sorumluyuz. Bunun dışında yapılan faaliyetle ilgili yapacağımız bir şey yok. Ancak Kültür Bakanlığının konuyu düzenleyen bir yönetme hazırlamasında yarar var. Bu konuyu daha önce ilgililere ilettik” dedi Mevlâna Müzesinin Türkiye’de en çok ziyaret edilen ikinci müze olduğunu söyledi.

Konya’da mutlaka Mevlâna Enstitüsü kurulması gerektiğini dile getiren Vali Kayhan, “Mevlâna ihtifalleri dışında diğer faaliyetler yapılmalı. Sadece bir hafta içinde değil de, daha geniş sürede işleyecek ciddi faaliyetlere ihtiyaç var. Biz Konya Valiliği olarak internet sayfasına girdik ve yaklaşık 1100 sayfalık Konya ve Mevlâna

ağırlıklı bilgiler mevcut ve yoğun talep üzerine bu bilgilerin tamamı İngilizce’ye çevrildi. Tabi ki bütün yabancıların Mevlâna ve Konya ile ilgili bilgiler sunuluyor. Bunun dışında esasında tüm dünyaya mal olmuş Mevlâna’nın Konya’da daha bilimsel bir şekilde araştırılması, eserlerinin tanıtılması amacıyla Mevlâna Enstitüsünün kurulması gerekir. Bu konuda geçtiğimiz dönemle üniversitenin bazı girişimleri olmuş ancak uygulamaya geçememiştir. Bu konuyu ele alınmasında büyük yarar var. Böyle faaliyetin yürütülmesi için biz gereken desteği vereceğiz” dedi.

Vali Ahmet Kayhan son olarak Mevlâna Kültür Merkezi için sivil toplum örgüt öncülüğünde mutlaka bir platform oluşturulması gerektiğini kaydetti.

DOĞUDAN BATIYA MEVLÂNA SEVGİSİ

(NTV İnternet Sayfası ve Yeni Mesaj Gazetesi, 03 Mayıs 2003, Konya AA Kaynaklı)

Yurtdışında yüzlerce esere konu olan ünlü düşünür Mevlâna Celâleddin-i Rumi, gönül verenleri tarafından dünya genelinde sayısız dernekle yaşatılıyor.

Şiir kitabı ABD’de en çok satan eserler arasına da giren Mevlâna’nın hayranları, birçok batı ülkesinde sema kursları açıyor. Mevlâna düşüncesinin güzel sanatlara da yansıdığını dünyanın en tanınmış bestecilerinden Polonyalı Karol Szymanowsky’nin “Mevlâna Senfonisi” başlıklı eserinde görüyoruz.

Sadece doğu insanını değil, 7 asırdan bu yana batı kültürünü de farklı görüşleriyle etkileyen Mevlâna Celâleddin-i Rumi’ye duyulan ilgi, kendisinin de belirttiği gibi, 21. yüzyılda “Güneşin doğduğu yerden batığı yere kadar” geniş bir coğrafyaya yayıldı.

Mevlâna üzerine yaptığı araştırmalarla tanınan Selçuk Üniversitesi Fars Dili ve Edebiyatı öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler’in makale ve araştırmalarıyla bu konuda yazılan çeşitli eserlerden derlediği bilgilere göre, Mevlâna’nın vefatından sonra fikirleri, çeşitli coğrafyalarda kurulan 114 ayrı Mevlevîhâneyle yaşatıldı. Bu Mevlevîhânelerden 50’si bugün Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışındaki merkezlerde yer alıyor. Dünyanın en yaygın mistik düşüncelerinden olan Mevlevîliğin tanıtıldığı ve yaşandığı bu mekanlar, dünyanın çok geniş bir coğrafyasını kapladı ve etkiledi. Saraybosna’da “Şeb-i Arus” adlı bir derginin yayınlanması, bölgede halen Mesnevî derslerinin verilmesi, Şam’da günümüzde cami olarak hizmet veren Mevlevîhane müezzininin Mevlevî sikkesi ile dolaşması da Mevlâna sevgisinin doğuda yaşayan izleri olarak kabul ediliyor.

Mevlâna Senfonisi

Bugün Mevlâna’nın düşüncesinin etkilerini, doğu toplumları kadar batı toplumlarının güzel sanatlarında da sürdürdüğünün işaretlerinden birini de dünyanın en tanınmış bestecilerinden Polonyalı Karol Szymanowsky’nin “Mevlâna Senfonisi” baş-

lıklı eseri oluşturuyor. 1922 yılında Mevlâna'dan bir gazel seçerek ünlü "III. Senfonisi"ni "Mevlâna Senfonisi" adıyla besteleyen Szyma-nowsky, batıda Mevlâna'dan etkilenmiş müzisyenlerin başında gösteriliyor. Kısa bir süre önce hayatını kaybeden Alman Doğu Bilimci Prof.Dr. Annemarie Schimmel, yayımladığı eserleriyle Mevlâna'nın tüm dünyada tanınmasına en büyük katkı sağlayan bilim kadınlarından sayılıyor. Hayatını Mevlâna'yı araştırmaya adanmış Fransa'nın dünya çapında önemli bilim ve araştırma kurumu "İlmi Araştırmalar Merkezi" yöneticilerinden Prof.Dr. Eva de Vitray Meyero-vitch de Mevlâna araştırmaları sırasında çok etkilenerek Havva adını aldı ve Müslüman oldu. 1999'da ölen Meyerovitch, Mevlâna'nın ünlü eseri Mesnevi'yi Fransızca'ya çevirmekle kalmadı, ünlü düşünürle ilgili birçok makaleye imza attı ve çok sayıda toplantıya katıldı.

200'ü aşkın eser

Başta Avrupa ülkeleri, Kanada ve ABD olmak üzere çok sayıda dünya ülkesinde Mevlâna'yı sevenlerin kurduğu yüzlerce topluluk, vakıf, sema ve mutrip grupları faaliyet gösteriyor, açılan çok sayıda sema kursunda ilgi duyanlara dersler veriliyor. Bu ilgi nedeniyle batıda, Mevlâna ve eserleriyle ilgili İngilizce, Almanca ve Fransızca yazılmış 200'ü aşkın eser bulunuyor. Yine 1988 yılında ABD'de en çok satan şiir kitabının Mevlâna'nın

şiirlerinden oluşması, ünlü düşünöre gösterilen ilgiyi gözler önüne seriyor. Batıda Mevlâna ile ilgili yayımlanan eserlerin en önemlilerini ise Türkiye'de Mesnevî kadar tanınmayan "Divan-ı Kebir" adlı şiir kitabı oluşturuyor.

Mevlâna'nın "Allah'a tekrar tekrar yemin ederim ki bu mana, güneşin doğduğu yerden, battığı yere kadar bütün dünyayı kaplayacak ve bütün ülkelere ulaşacaktır. Hiçbir meclis olmayacak ki, orada Mesnevî okunmuş olmasın; hatta o dereceye kadar ki mabedlerde, zevk u safa yerlerinde okunacak, bütün milletler bu sözlerle süslenecik ve onlardan faydalanacaktır" sözleri bugünkü popülerliğini asırlar öncesinden bildiğinin işareti sayılıyor.

Mevlâna, "Ey Rumi, Şimdi söyle! Senin atan nabzının kenarında dalgalanmadığı bir tek körfez kaldı mı?" dizelerinin sahibi Alman şair Hanns Meinke gibi birçok şaire de ilham kaynağı oldu.

Atatürk ve Mevlâna

Büyük önder Atatürk'ün Cumhuriyet'in ilanından sonra Konya'ya geldiğinde sema gösterilerini büyük bir coşkuyla izlediği ve Falih Rıfkı Atay'la sohbetlerinde Mevlâna'ya olan hayranlığını sık sık dile getirdiği de belirtiliyor. Yine Atatürk'ün emriyle yapılan çalışmalar sonunda Mevlâna Dergâhı 2 Mart 1927 tarihinde Konya

Âsâr-i Atîka Müzesi (Konya Eski Eserler Müzesi) adıyla açıldı. Bugün doğu ile batı arasında bir köprü olan ve doğrularını hemen herkesin kabul ettiği Mevlâna'nın Konya'ya gelişinin

775. yıldönümü kutlanırken, ünlü düşünürün adıyla Selçuk Üniversitesi bünyesinde bir araştırma merkezinin kurulması isteniyor.

ULUSLARARASI MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ KURULACAK

(Yeni Asya Gazetesi, 10 Mayıs 2003)

3. Uluslararası Mevlâna Kongresinin ardından yayınlanan sonuç bildirisinde, Mevlâna hakkında yazma ve basma kaynakların tümünün gözden geçirilmesi ve uluslararası boyutta çalışacak bir "Mevlâna Enstitüsü"nün, Konya'da mutlaka kurulması gerektiği kaydedildi.

Konya'da 5-6 Mayıs günlerinde gerçekleştirilen 3. Uluslararası Mevlâna Kongresi'nin ardından yayınlanan sonuç bildirisinde, Mevlâna hakkında yazma ve basma kaynakların tümünün gözden geçirilmesi gerektiği belirtilerek, uluslararası boyutta çalışacak bir "Mevlâna Enstitüsü"nün, Konya'da mutlaka kurulması gerektiği kaydedildi.

Selçuk Üniversitesi (S.Ü.) Selçuklu Araştırmaları Merkezi tarafından yayınlanan sonuç bildirisinde, S.Ü. tarafından düzenlenen ve Konya Valiliği tarafından desteklenen 3. Uluslararası Mevlâna Kongresi'nin, yurtiçi ve yurtdışından 44 katılımcıyla, oldukça verimli geçtiği belirtildi.

Başta Mevlâna olmak üzere Anadolu'nun yurt edinilmesine katkı sağlayan Ahmed Yesevi, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre ve Sadreddin-i Konevi gibi öncü kişilerin ele alındığı

oturumlar sonucunda kongre Genel Sekreteri ve Selçuklu Araştırmaları Merkezi Müdürü Prof.Dr. Haşım Karpuz ve Genel Sekreter Yardımcısı Yrd.Doç.Dr.Nuri Şimşekler'in öncülüğünde hazırlanan bildirmede, şu tekliflere yer verildi:

"Mevlâna'nın eserleri, hakkında yazılmış yazma ve basma kaynakların tümünün gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu konuda Selçuk Üniversitesi üzerine düşen görevi yapmaktadır. Ancak üniversitenin dışında yapılması gereken işler de bulunmaktadır. Bu konuda hükümetimize, Konya'ya ve Konya halkına büyük görev düşmektedir. Selçuklular döneminde ilim ortamı ve sosyal hayat konusunda çalışmalar yapıp, bu dönemin daha fazla aydınlatılması ve dünyaya tanıtılması gerekir. Bunun için birden çok kurum yerine, Selçuklu Araştırmaları Enstitüsü gibi, finansman ve personeli yeterli, güçlü bir kurum bu görevi yerine getirebilir. Ancak böyle bir enstitü kuruluncaya kadar, S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi, bu çalışmalarını yürütmelidir.

Uluslararası boyutta çalışacak bir Mevlâna Enstitüsü'nün de Konya'da mutlaka kurulması gerekir. Bu enstitünün, yaptığı çalışmalarla bütün

dünyaya ulaşması ve oralarda kurulan benzer enstitülerle ortak çalışmalar yapması gerekir. Yurtdışındaki vakıf üniversiteleri, bünyesinde kurulmuş olan bu tarzdaki enstitüleri destekliyor. Ülkemizde de vakıfların ve özel kuruluşların, kurulacak bu enstitüyü maddî imkânlarıyla desteklemesi sağ-

lanmalıdır. Kurulması gereken bu enstitülerin periyodik olarak yazılı veya İnternet ortamında sürekli güncellenen elektronik dergi çıkarması mutlak gereklidir.”

KONYA'DA MEVLÂNÂ ENSTİTÜSÜ KURULSUN

(Zaman Gazetesi, Mürsel Çetin, 11 Mayıs 2003)

3. Uluslararası Mevlâna Kongresi'nin ardından yayınlanan sonuç bildirgesinde, Konya'da uluslararası boyutta çalışacak bir Mevlâna Enstitüsü'nün kurulması istendi.

Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi tarafından düzenlenen ve Konya Valiliği tarafından desteklenen 3. Uluslararası Mevlâna Kongresi'ne, yurtiçi ve yurtdışından 44 kişi katıldı. Kongrede, başta Mevlâna olmak üzere Anadolu'nun yurt edinilmesine katkı sağlayan Ahmed Yesevi, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre ve Sadreddin-i Konevi gibi öncü kişiler ele alındı.

GÜZEL GELİŞME

(Merhaba Gazetesi, 18 Şubat 2004)

Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan, bugüne kadar bilimsel içerik taşımayan kitaplardan tanınan Mevlana'nın Türkiye'de ilk kez üniversite bünyesinde kurulacak "Mevlâna Araştırma Enstitüsü" ile daha doğru anlaşılacağını ve dünyaya tanıtılacağını söyledi.

Okudan yaptığı açıklamada, baş döndürücü teknolojik gelişmelerin yaşandığı bir dönemde insanoglunun, kendi öz kimliğini bulmada halen sonuca ulaşamadığını, bu arayışın devam ettiğini söyledi.

Bütün dünyanın felsefesinden etkilendiği Mevlâna'nın insanı ve evrendeki yerini en yalın şekilde anlatabilen ender düşünürlerden olduğunu vurgulayan Okudan, "Maalesef dünya Mevlâna'yı konuşurken biz ise bugüne kadar hep dış görünüşe takıldık. Biz (kadın semazen olur mu?) tartış-

ması yaparken yabancılar işin özüne yöneldi. Bugüne kadar Mevlâna felsefesinin içeriğinden uzak kalarak, böyle derin bir kaynağın boşa akmasına ne yazık ki seyirci kaldık" diye konuştu.

Konya'da ve Türkiye'de Mevlâna ile ilgili yapılacak çalışmalara bilimsellik kazandıracak bir enstitüsün varlığına uzun zamandır ihtiyaç olduğunu ve artık Mevlâna'yı doğru anlamak ve doğru anlatmanın zamanının çoktan geldiğinin altını çizen Okudan, şunları kaydetti:

"Mevlâna'nın hayatı, eserleri ve yaymaya çalıştığı felsefesi Türkiye'de ne yazık ki daha önce bilimsel olarak, ciddi bir şekilde ele alınamamıştır. Mevlâna'yı bilimsel olarak anlayıp, tüm dünyaya anlatacak bir kurumun olmaması kültür dünyamızdaki derin bir boşluktu.

Türkiye'de ilk kez bir üniversite bünyesinde Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü kurmak için kolları sıvadık. Öğretim üyeleri ve teknik elemanlardan oluşturulan bir komisyon çalışmalarına başladı. Halen enstitünün kurulabilmesi için ortaya çıkan bir yığın prosedürü aşmaya çalışıyoruz."

Mevlâna daha doğru tanıtılacak

Bugüne kadar bilimsel içerik taşımayan kitaplardan tanınan Mevlâna'nın, S.Ü. bünyesinde kurulacak araştırma enstitüsü ile daha doğru anlaşılacağını ve tanıtılacağını anlatan Okudan, enstitünün, Mevlâna ile ilgili uluslararası çalışmalara kaynaklık edeceğini, yayınlanacak makalelerle Mevlâna'nın doğru anlaşılmasına büyük katkı sağlayacağını belirtti.

Enstitü binasının yapılacağı yerin de önemli olduğunu belirten Okudan, içinde konferans ve toplantı salonları, eski yazılı eserlerin bilgisayar ortamına kaydedileceği sistemlerin buluna-

cağı enstitü binası için Mevlâna Müzesi ya da Mevlâna Kültür Merkezi yakınlarında arsa arayışı içinde olduklarını söyledi.

Prof.Dr. Okudan, projenin hayata geçirilebilmesi için maddi kaynak temini konusunda da çalışmaların sürdürüldüğünü belirterek, "Bu enstitü dünyada, Mevlâna araştırmaları konusunda tek otorite olacak. Bu nedenle planlanan proje için Türkiye'de kaynak sıkıntısı çekileceğini sanmıyorum" dedi.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ TARAFINDAN YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU'NA GÖNDERİLEN SÜMAM'IN KURULMASINA DAİR TEKLİF VE GEREKÇE METNİ

T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Yüksek Öğretim Kurulu'nun 22. 02. 2000 tarihli 11 No'lu oturumunda alınan 2000. 11. 5000 No'lu Karar'ı doğrultusunda;

"MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ" NİN KURULMA TEKLİFİ VE GEREKÇESİ:

XIII. yüzyıl Anadolu'sunda, Selçukluların hüküm sürdüğü dönemlerde yetişen Türk mutasavvıf ve düşünürü Mevlâna Celâleddin Rumi, 700 yılı aşkın bir zamandır gündemde olan öz değerlerimizden biridir.

Çağında oldukça ilgi gören fikirleri ölümünden sonra da, özellikle Osmanlılar döneminde kurulan Mevlevihaneler aracılığıyla da üç kıtaya yayılmış, çeşitli milletler tarafından sevilip, benimsenmiştir.

Türk kültür ve edebiyatına büyük katkılar sağlayan Mevlâna'nın eserleri ve Mevlevilik kültürü XIX. yüzyıldan itibaren Batı dünyası tarafından da keşfedilmiş ve bu konuyla ilgili eserler meydana getirilmeye başlanmıştır.

XXI. yüzyıla geldiğimiz şu yıllarda ise gittikçe artan bir yoğunlukla Mevlâna'nın eserleri tamamen veya

seçkiler halinde hemen hemen tüm dünya dillerine çevrilmiş durumdadır. Yine yurt dışındaki bazı üniversiteler ve özel oluşumlar Mevlâna ve Mevlevilik kültürü ile ilgili bilimsel ve popüler boyutta çalışmalar yapmakta, eserler yayınlamaktadır.

Ülkemizde de çeşitli üniversitelerde ve bireysel çalışmalarla bu konuyla ilgili Lisans ve Lisansüstü tezler ve araştırmalar yapılmakta, fakat koordine eksikliği yüzünden bunlar eksik olabilmekte veya tekrara düşülebilmektedir.

Selçuk Üniversitesi ise; Rektörlüğüne bağlı bir kurum olarak açılıp 19 Şubat 1986 tarih ve 19024 Sayılı Resmî Gazete'de Yönetmeliği yayınlanan Selçuklu Araştırmaları Merkezi (SÜSAM) bünyesinde bugüne kadar 3'ü Uluslar Arası olmak üzere 25'e yakın Kongre, Sempozyum, Panel ve Konferanslar düzenleyip sunulan bildirileri yayınlamaya bu sahadaki bilimsel eksikliği gidermeye çalışmıştır. Ancak Selçuklu tarih, kültür ve medeniyeti geniş bir saha olduğu için 'Mevlâna' konusunun spesifik olarak incelenip, araştırılması gereği ortaya çıkmıştır.

Üniversitemiz Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde bulunan Doğu Dilleri ve Edebiyatları (Fars Dili, Arap Dili, Urdu Dili ve Edebiyatı A. B. D.) ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Mevlâna ve Mevlevilik tarihi hakkında çalışmalar yapmakta; Mevlâna'nın eserlerini orijinal Farsça metinlerinden çalışma olanağına sahip olmakla birlikte, Eski Türk edebiyatındaki etkilerini ve diğer dillerde (özellikle İngilizce) yazılan eserlerle karşılaştırma yönünde çalışmalar yapmaktadır. Söz konusu bölümlerin Lisans ve Lisans üstü dersleri EK 1'de sunulmuştur. Konunun tarihi, tasavvufi ve sanat boyutları da üniversitemiz fakültelelerinin ilgili bölüm öğretim üye ve elemanlarının yapacağı çalışmalarla incelenecektir.

Üniversitemizin konu ile alakalı bölümlerinde bir bütün içerisinde işlenen Mevlâna, eserleri, Mevlevi edebiyatı ve sanatı bu Merkez'de yapılacak çalışmalarla daha spesifik olarak göz önüne serilebilecek; özellikle de günümüz dünya edebiyatlarındaki yansımaları araştırılıp ortaya konduğunda ilgili bölüm derslerine daha somut katkı sağlayacaktır. Kurulması teklif edilen "Mevlâna Araştırmaları Merkezi"nde görev alabilecek veya çalışmalarıyla buraya katkı sağlayacak öğretim üye ve elemanlarının listesi ve özgeçmişleri EK 2'de sunulmuştur.

Bu bağlamda;

Tarihte Anadolu Selçuklularının başkenti olan ve yüzyıllar boyunca kültürel zenginlikleri bünyesinde barındıran Konya'da, Selçuk Üniversitesi'ne bağlı olarak "Mevlâna Araştırmaları Merkezi"nin kurulması ve dünyada yoğun ilgi gören Mevlâna ve Mevlevilik kültürünün bilimsel ve akademik düzeyde bütün detaylarıyla müstakil olarak incelenmesi, yapılan çalışmalara yardımcı olması ve koordinatörlük görevini üstlenmesi de zaruri bir ihtiyaç durumundadır.

Kurulması teklif edilen bu Merkez, Selçuk Üniversitesi'nin kendi bütçe imkânları ve Alâeddin Keykubad Yerleşkesi veya şehir merkezindeki binalarından birinde tahsis edilecek binasında;

1) Konya'daki kütüphanelerde yeterli miktarda bulunan ve ihtiyaç duyulan diğer tarihi ve güncel doküman ve materyallerin tespitini yaparak Bibliyografya oluşturacak; bunların temini yoluna gidecek,

2) Mevlâna'nın hayatını, eserlerini, fikirlerini; tarihteki Mevlevi şahsiyetleri ve Mevlevilik kültürünün Türk ve dünya kültür hayatındaki yerini ve etkilerini bilimsel verilere dayalı olarak inceleyip araştırarak; ülkemizin sosyal kalkınma ve özellikle dünyaya tanıtılmasında üzerine düşen görevi yerine getirecek,

3) Konya'da, ülkemizin diğer kentlerinde ve dünyanın çeşitli yerlerinde düzenlenen bilimsel kongre ve

sanat faaliyetlerinin organizesi ve uygulanmasında aktif görev alacaktır.

Sonuç olarak;

Sadece ülkemizde değil tüm dünyada yoğun ilgi gören Mevlâna ve onun düşünce sistemiyle olgunlaşmış yüzyıllarca ilgi odağı olan Mevlevilik kültürü, sanatı ve musikisinin yankılarını inceleyip araştırarak, bu yöndeki çalışmalara katkı sağlayacak; bu suretle ender değerlerimizden olan ve dünyada sevgi ve barış timsali olarak tanınan Mevlâna'yı, doğru bilgilerle araştırıp ülkemizin tanıtılması açısından kullanacak; EK 3'de Yönetmelik Taslağı sunulan bir "Mevlâna Araştırmaları Merkezi"nin kurulmasını teklif etmekteyiz.

İmza

Prof.Dr. Süleyman OKUDAN

Rektör

EK'LER:

1) Doğu Dilleri ve Edebiyatları (Fars Dili, Arap Dili, Urdu Dili ve Edebiyatı A.B.D.) ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Lisans ve Lisansüstü dersleri (1 Adet).

2) Kurulduğu takdirde "Mevlâna Araştırmaları Merkezi"nde görev alabilecek veya çalışmalarıyla buraya katkı sağlayacak bazı öğretim üyelerinin listesi ve özgeçmişleri (1 Adet).

3) Mevlâna Araştırmaları Merkezi Yönetmelik Taslağı (1 Adet).

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ MEVLÂNA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ (SÜMAM) YÖNETMELİĞİ

(Resmi Gazete, Yayın Tarihi: 17.05.2005; Sayı: 25818)

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı; Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezinin görevlerine, organlarına ve yönetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; Selçuk Üniversitesine bağlı olarak kurulan Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezinin amaçlarına, yönetim organlarına, yönetim organlarının görevlerine ve çalışma şekline ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Üniversite: Selçuk Üniversitesini,

Rektör: Selçuk Üniversitesi Rektörünü,

Merkez (SÜMAM): Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezini,

Merkez Müdürü: Merkezin Müdürünü,

Genel Kurul: Merkez Genel Kurulunu,

Yönetim Kurulu: Merkezin Yönetim Kurulunu,

Danışma Kurulu: Merkezin Danışma Kurulunu ifade eder.

Merkezin amacı

Madde 5 — Merkezin amacı; Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin hayatını, eserlerini, ilmi ve edebi kişiliğini, düşüncelerini, çevresindeki şahsiyetleri, Mevlevilik tarih ve kültürünü, Türk ve dünya edebiyat ve kültürlerindeki etkilerini ve konumunu incelemek, araştırmak; bu amaç doğrultusunda çalışmalarda bulunmak, bilimsel, sosyal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirmek, yayınlar yapmaktır.

Merkezin görevleri

Madde 6 — Merkezin görevleri şunlardır;

a) Mevlâna ve Mevlevilik konusyla ilgili olarak yurt içi ve yurt dışında araştırma ve incelemeler yap-

mak, yapanları desteklemek, konu ile ilgili kitap, makale, belge, doküman ve diğer arşiv malzemelerini tespit etmek ve teminine çalışmak,

b) Mevlâna'nın hayatı, ailesi, eserleri, fikirleri, çevresindeki ve dönemindeki edebi ve siyasi şahsiyetler ve Mevlevilik tarihi, kültürü ve sanatı üzerine araştırma ve yayınlar yapmak,

c) Faaliyet alanlarıyla ilgili olarak, ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum, konferans, sergi ve kurslar düzenlemek,

d) Faaliyet alanlarıyla ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışında araştırma ve eğitim yapan kişi kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak,

e) Konuyla ilgili çalışmalar yapan bilim adamı, araştırmacı ve sanatçıları desteklemek.

Merkezin organları

Madde 7 — Merkezin organları şunlardır;

- a) Merkez Müdürü,
- b) Genel Kurul,
- c) Yönetim Kurulu,
- d) Danışma Kurulu.

Merkez müdürü

Madde 8 — Merkez Müdürü; Merkezin faaliyet alanı ile ilgili çalışmalarda bulunan Üniversite öğretim üyeleri arasından, Rektör tarafından üç yıl süre ile görevlendirilir. Süresi

biten Merkez Müdürü yeniden görevlendirilebilir. Merkez Müdürü, Merkezi temsil eder ve Rektöre karşı sorumludur. Merkez Müdürü; çalışmalarında kendisine yardımcı olmak üzere, Üniversite öğretim üyeleri arasından birini müdür yardımcısı olarak görevlendirilmek üzere Rektörün onayına sunar. Merkez Müdürünün görevi sona erdiğinde yardımcısının da görevi sona erer. Merkez Müdürü; görevi başında bulunmadığı zamanlarda müdür yardımcısı, o da bulunmadığında Yönetim Kurulu üyelerinden en kıdemli olandan başlamak üzere birine vekalet bırakır. Vekalet süresi altı ayı geçemez.

Merkez müdürünün görevleri

Madde 9 — Merkez Müdürünün görevleri şunlardır;

- a) Yönetim Kurulunu toplamak ve başkanlık etmek,
- b) Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak,
- c) Merkezin çalışma, hedef ve planlarını hazırlamak, Yönetim Kurulunun görüşünü aldıktan sonra bunları Rektörün onayına sunmak,
- d) Merkezin idari işlerini yürütmek, personel ihtiyacını belirlemek ve Rektörlüğe sunmak,
- e) Yurt içi ve yurt dışı araştırma ve uygulama merkezleri ile işbirliği yapmak.

Genel Kurul

Madde 10 — Genel Kurul;

a) Merkez Müdürü ve yardımcısından,

b) Üniversiteye bağlı Fen Edebiyat Fakültesinin, Doğu Dilleri ve Edebiyatları ile Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden üçer; Sanat Tarihi ve Tarih Bölümünden ikişer; Fransız Dili ve Edebiyatı, Alman Dili ve Edebiyatı, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden birer; İlahiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Devlet Konservatuarından üçer ve İletişim Fakültesinden bir kişiden oluşan ve ilgili Yönetim Kurullarınca iki yıl süre ile görevlendirilen öğretim üye veya elemanlarından,

c) Merkezin amacına uygun çalışmalar yapan öğretim üye ve yardımcılarından Yönetim Kurulunca seçilen ve Rektör tarafından iki yıl için görevlendirilen dört üyeden oluşur.

Genel Kurul her öğretim yılı başında, Merkez Müdürünün daveti üzerine en az bir defa toplanır.

Genel Kurulun görevleri

Madde 11 — Genel Kurulun görevleri; Merkezin faaliyetleri ile ilgili daha önce yapılan işler hakkında bilgi alışverişinde bulunmak, ertesi yılın planını görüşmek, süreleri dolan Yönetim Kurulu üyelikleri için seçim yapmak ve çalışmalara yön vermektir.

Genel Kurula; Rektör veya rektör yardımcılarında birisi, her ikisinin de bulunmadığı hallerde öğretim üyelerinden en kıdemlisi başkanlık eder.

Yönetim Kurulu

Madde 12 — Yönetim Kurulu; Merkez Müdürü ve müdür yardımcısı dahil beş kişiden oluşur. Diğer üç üye; Merkez Müdürünün önerisi üzerine, Genel Kurulca kendi üyeleri arasından belirlenecek altı aday arasından Rektör tarafından üç yıl süreyle görevlendirilir. Görev süresi dolan üye yeniden görevlendirilebilir. Üyeliğin herhangi bir nedenle boşalması halinde kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir üye görevlendirilebilir. Yönetim Kurulu, Merkezin karar organıdır. Merkez Müdürü Yönetim Kurulunun başkanıdır. Yönetim Kurulu Merkez Müdürünün daveti üzerine ayda en az bir kez salt çoğunluk ile toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır.

Yönetim Kurulunun görevleri

Madde 13 — Yönetim kurulunun görevleri şunlardır;

a) Merkezin yönetimi ile ilgili kararlar almak,

b) Rektörlüğe sunulacak faaliyet raporunu görüşmek,

c) Merkezin çalışma programını hazırlamak ve yürütmek,

d) Personel ihtiyacını belirlemek,

e) Merkezin alışmaları için gerek duyulan çalışma grupları ve komisyonları oluşturmak,

Danışma Kurulu

Madde 14 — Danışma Kurulu; Üniversite içinden veya dışından, Mevlâna ve Mevlevilik sanat ve kültürü ile ilgili araştırma ve çalışmalarıyla tanınan kişiler arasından, Rektör tarafından iki yıl için görevlendirilen en fazla altı kişiden ve Merkez Müdüründen oluşur.

Danışma Kurulu başkanı Rektör tarafından görevlendirilir. Danışma Kurulu, yılda en az bir defa toplanır ve toplantıya Danışma Kurulu başkanı başkanlık eder.

Danışma Kurulu; Merkezin yapacağı işlerde görüş bildirir veya yeni tekliflerde bulunabilir.

Danışma Kurulu; Merkezin danışma organı olup, kararları istişari niteliktedir.

Personel ihtiyacı

Madde 15 — Merkezin akademik, teknik ve idari personel ihtiyacı, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca, Rektör tarafından görevlendirilecek personel tarafından karşılanır.

Yürürlük

Madde 16 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17 — Bu Yönetmelik hükümlerini Selçuk Üniversitesi Rektörü yürütür.

SÜMAM KISA TARİHÇE

* 16 Haziran 2004 tarihinde Selçuk Üniversitesi Senatosunda alınan kararla Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)'na açılması teklif edildi,

* YÖK'ün 11 Mart 2005 tarihinde yaptığı Genel Kurul toplantısında açılması kabul edildi,

* 25818 Sayı ve 17 Mayıs 2005 tarihli Resmi Gazete'de Yönetmeliği yayınlanarak yürürlüğe girdi.

* 8 Haziran 2005 tarihinde Rektör Prof.Dr. Süleyman OKUDAN tarafından SÜMAM'ın kuruluş çalışmalarını yürüten S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı ABD Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER kurucu Müdür olarak görevlendirildi.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLANA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

SELÇUK UNIVERSITY
RUMI RESEARCH AND APPLICATION CENTER

III. BÖLÜM

SÜMAM'IN KURULUŞUNUN İLK YANKILARI

"Herkes gibi biz de gittik, susanların arasına girdik..."
(Hz. Mevlâna)

MEVLÂNA ARAŞTIRMA MERKEZİ (SÜMAM) KURULDU BASINDAKİ YANKILAR

MEVLÂNA ARAŞTIRMA MERKEZİ KURULDU

50 yıllık hayal gerçekleşti

(Merhaba Gazetesi, Memleket Gazetesi,
Yeni Asya Gazetesi, TV8 Internet sayfası,
3 Mayıs 2005; AA Kaynaklı)

Açılması için uzun yıllardır pek çok defa girişimde bulunulan Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (SÜMAM) resmen kurulduğu bildirildi.

SÜMAM'ın Müdürlüğü'ne atanan Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler yaptığı açıklamada, büyük düşünce adamı Mevlâna ve eserleri hakkında bilimsel araştırma yapan akademik merkeze kavuştuklarını söyledi.

Düşünceleri bugün bile insanlığın önünü aydınlatan Mevlâna hakkında derinlemesine çalışma yapacak merkezin, büyük bir eksikliği gidereceğini anlatan Şimşekler, "Benzer bir merkezin kurulması ilk kez resmi olarak 1955 yılında Prof. Dr. Nafiz Uzluk tarafından resmi organlara iletildi. Ancak tüm girişimlere karşın, araştırma merkezi, çeşitli nedenlerle bir türlü kurulamadı" dedi.

Son olarak, S.Ü. Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan'ın girişimleriyle, Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin kurulmasına ilişkin S.Ü. Senatosu'ndan karar çıkarıldığını ifade eden Şimşekler, şunları kaydetti:

“16 Haziran 2004’te çıkan Senato kararı ile merkezin kuruluşu için gerekli olan belgeler YÖK’e sunuldu. Beklenen yanıt ise 11 Mart 2005 tarihinde S.Ü. Rektörlüğü’ne ulaştı. Bugün ise SÜMAM resmen kuruldu. S.Ü. bünyesinde kurulan merkez, büyük düşünce adamı Mevlâna’nın ve fikirlerinin daha iyi anlaşılması, geniş kitlelerce tanınması için çalışmalar yapacak. Bu merkezin yaklaşık 50 yıl önce kurulmuş olması gerekirdi. Çok zaman kaybettik, ancak yapacağımız gayretli çalışmalarla bu açığı kapatmaya çalışacağız.”

Şimşekler, SÜMAM’ın, tamamı gönüllülerden oluşacak, müdür yardımcısı, genel kurul, yönetim kurulu ve danışma kurulunun ise önümüzdeki günlerde oluşacağını, merkezin ilk etkinliğinin ise 5 Mayıs’ta Süleyman Demirel Kültür Merkezi’nde düzenlenecek Mevlâna Araştırmaları Şurası olacağını sözlerine ekledi.

MEVLÂNA İÇİN MERKEZ

(*Radikal Gazetesi, 3 Mayıs 2005*)

AA - KONYA - Açılması için uzun yıllardır pek çok defa girişimde bulunulan Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi (SÜMAM), Selçuk Üniversitesi Senatosu’nun kararıyla resmen kuruldu. SÜMAM’ın Müdürlüğü’ne Fen-Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Nuri Şimşekler atandı. Mevlâna hakkında derin-

lemesine çalışma yapacak merkezin, büyük bir eksikliği gidereceğini anlatan Şimşekler, “Çok zaman kaybettik, ancak gayretli çalışmalarla bu açığı kapatmaya çalışacağız. SÜMAM’ın tamamı gönüllülerden oluşacak, yönetimi önümüzdeki günlerde belli olacak. İlk etkinlik, 5 Mayıs’ta Süleyman Demirel Kültür Merkezi’nde düzenlenecek Mevlâna Araştırmaları Şurası olacak” dedi.

“MERKEZDEN YÜRÜTÜLMELİ”

(*Merhaba Gazetesi, Ali Özcan, 6 Mayıs 2005*)

Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin ilk toplantısında, Mevlâna ile ilgili çalışmaların bir merkezden yapılması gerektiği vurgulandı.

Araştırmaların Merkezi üniversite olsun

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi (SÜMAM) tarafından “Mevlâna’nın

Konya'ya Gelişi" konulu Şura'nın ilki Süleyman Demirel Kültür Merkezi'nde yapıldı. Mevlâna'nın 22. kuşak torunlarının da katıldığı Şura'da konuşan Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan, bilimsel olarak Mevlâna'nın yaşatılmasını ve bu konudaki çalışmaların merkezinin Üniversite olması gerektiğini önemle vurguladı.

Bütünlük sağlanmalı

Mevlâna Araştırma Merkezi'nin ilk Genel Kurul Toplantısı'nda, "Mevlâna araştırmalarında yöntem, yapılması gerekenler ve karşılaşılan sorunlar" tartışıldı.

Yapılması gerekenler konuşuldu

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma Merkezi (SÜMAM) "Mevlâna'nın Konya'ya Gelişi" konulu Şura düzenledi. Süleyman Demirel Kültür Merkezi'nde gerçekleşen programda, Araştırma Merkezi çalışmalarını yürüten Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler yaptığı açılış konuşmasıyla Mevlâna Araştırma Merkezi hakkında programa katılanlara bilgi verdi. Konuşmanın ardından öğretim üyelerinden oluşan kurul tarafından "Mevlâna Araştırmalarında Yöntem, Yapılması Gerekenler ve Karşılaşılan Sorunlar" konulu danışma toplantısı yapıldı.

Çalışmalar tek çatı altında toplanmalı

Genel Kurulda konuşan Doç.Dr. Gönül Ayan, Mevlâna ile ilgili olarak

yapılan çalışmaların bir çatı altında ve Araştırma Merkezi ile koordineli olarak yapılması gerektiğini belirtti. Prof.Dr. Haşim Karpuz da, Mevlâna ve onun üzerine yapılan çalışmaların toplanmasını ve bu çalışmaların Mevlâna Araştırma Kütüphaneleri kurulumu, burada sergilenmesini istedi. Böyle bir araştırma merkezinin şimdiye kadar kurulmamasını bir eksiklik olarak değerlendiren Doç.Dr. Dilaver Gürer, Araştırma Merkezi'nin başarılı çalışmalara imza atacağına inandığını kaydetti.

MEVLEVİLİĞİ UNESCO KORUYACAK

*(Zaman Gazetesi, Habibe Demircan,
12 Mayıs 2005)*

Tac Mahal, Divriği Ulu Camii, İsviçre Alpleri ve Kapadokya gibi değerleri Dünya Mirası Listesi'ne alan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO, Mevleviliğe ait sema gösterilerini ve musikisini de 'Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne dâhil ediyor.

UNESCO, üç yıl önce oluşturulmaya başladığı 'Somut Olmayan Kültürel

Miras Listesi'ne Türkiye'den 'meddahlığı' almıştı. Kültür ve Turizm Bakanlığı, bu yıl da UNESCO'ya kapsamlı bir dosya göndererek Mevlevîliğin de Miras Listesi'ne alınmasını teklif etti. Bakanlık, 2007'den önce Mevlevîliğin UNESCO'nun listesine alınmasına 'kesin' gözüyle bakıyor. Eğer bu gerçekleşirse Mevlevî müziği ve sema törenleri aslına uygun olarak icra edilecek ve Mevlevîliğin Türk kültürü içerisinde doğup geliştiği tescillenmiş olacak. Bakanlık, daha önce de 2007 yılının, Hz. Mevlâna'nın doğumunun 800. yıldönümü dolayısıyla dünyada "Hoşgörü ve Diyalog", Türkiye'de de "Mevlâna ve Hoşgörü" yılı olarak anılması için UNESCO'ya başvurmuştu.

"Devlet Mevlevîliği korumalı"

Mevlevîliğin, vakıf ve derneklerin çalışmalarıyla yaşatıldığını söyleyen Hz. Mevlâna'nın 22. kuşaktan torunu ve Uluslararası Mevlâna Derneği'nin kurucularından Esin Çelebi Bayru, Selçuk Üniversitesi'nde Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi (SÜMAM) kurulduğu için mutlu olduğunu dile getirdi. Merkez, büyük mutasavvıf Mevlâna Celâleddin Rumi'nin hayatını, eserlerini, ilmî ve edebî kimliğini, düşüncelerini, çevresindeki şahsiyetleri, Mevlevîlik tarih ve kültürünü; Hz. Mevlâna'nın Türk ve dünya edebiyat ve kültürü üzerindeki etkilerini araştırarak ve bu konudaki doğru bilgi ortaya koyacak. Bu

fikrin konferanslarda sürekli dile getirildiğini söyleyen Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi Nuri Şimşekler, ulusal ve uluslararası etkinliklerle Mevlâna'nın ve düşüncelerinin anlatılacağını ifade etti.

"Kebapçısı, marangozu, taksicisi, otobüs şirketi sahipleri, Hz. Mevlâna'nın ismini, Mevlevîliği çağrıştıran sembolleri ve semayı kullanıyor." diyen Esin Çelebi, Hz. Mevlâna ve Mevlevîliğe ait özelliklerin her yerde gelişigüzel kullanılmasından yakındı: "Sembol olarak manevi değerleri kullanmaları çok üzücü. Konfeksiyon dükkânının açılışında semazenin işi yok. Bu manevi bir şey. Devlet, her yerde sema yapılmasına izin vermemeli, Mevlevîliği korumalı. İtalyanlar, Kahire'deki Mevlevîhane'yi restore ettirdi. Biz, bu değerlere sahip çıkamıyoruz. Buralar, Türk kültürünü, örfünü, âdetini, edebiyatını ve el işlerini anlatan yerler olabilir. Mevlevîhaneler, eskiden konservatuar ve akademi gibi çalışıyordu. Edebiyat ve ilahiyat fakültesi gibi, insanlara ilim ve irfan öğretiyordu."

Şimdiye kadar sema gösterilerinin spor salonlarında yapıldığını hatırlatan Esin Çelebi, içerisinde konferans ve ders salonlarının bulunduğu semahanenin tamamlanmasıyla bu üzücü görüntülerin sona ermesinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi. "Çoğu insan, türbenin sadece aralık ayında ve Şeb-i Arus'ta ziyaret edildiğini

sanıyor. Oysa türbe, 365 gün ziyaret edilebilir." diyen Çelebi, semahanenin hizmete açılmasıyla Mevlâna ve Mevlevilikle ilgili her türlü sorunun da burada uzmanlar tarafından cevaplanacağını ifade etti.

MEVLÂNA MERKEZİ

(İhsan Kayseri, *Merhaba Gazetesi*,
20 Mayıs 2005)

Şair-Yazar Arif Nihat Asya "Kubbe-i Hadra" isimli şiirinde Konya'yı ve Mevlâna'yı şöyle anlatır:

"Her etek tennûredir,
Her satır bir sûredir,
Her edâ mânâ demek...
Konya Mevlâna demek!

Gel ki yollar boş değil;
Her nefes ney, her yeşil
Kubbe-i Hadrâ demek
Konya Mevlâna demek!

Türk alırken Asya'yı
Mevleviler Konya'yı
Etmiş istilâ demek.
Konya Mevlâna demek!

Burda yer, gök ihtizaz
Burda boş dönmez niyaz;
Burda yoktur "lâ" demek...
Konya Mevlâna demek!

Kar döner, rüzgar döner;
Yol döner, yollar döner...
Yok bir istisnâ, demek..
Konya Mevlâna demek!"

Şair Arif Nihat Asya'nın da dediği gibi Konya, Mevlâna'sız, Mevlâna Konya'sız anlatılamaz...

Konya dendiği zaman akla Mevlâna, Mevlâna dendiği zaman da Konya akıllarda çağrışım yapar.

Konya Kültür ve Turizm Derneği'nin düzenlediği "Mevlâna'yı Anma Törenleri"nin açılış ve kapanışında Feyzi Halıcı hep "Mevlâna Tetkikler Enstitüsü'nün" kurulmasını isterdi... Yıllar hep bu konuşmalarla geçti. Feyzi Halıcı'nın yaptığı konuşmalar kulaklarımda hâlâ, o günleri bana hatırlatmaktadır.

Türbe Önü'nde bir de "Mevlâna Tetkikler Enstitüsü" binası yaptırılmış ve yıllarca da bu bina boş tutularak enstitünün kurulması için hazır bekletilmişti... Binası hazır olmasına rağmen, böyle bir enstitü kurulamadı...

Aylar yılları, yıllar yine yılları kovaladı ve Konya'nın geçtiği "Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü" YÖK'ün bir kararı ile Selçuk Üniversitesi bünyesinde "Mevlâna Araştırmaları ve Uygulama Merkezi" adı altında kuruldu, Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi...

Kime niyet, kime kısmet...

Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin kurulması fikri ortaya atıldığı zaman Selçuk Üniversitesi daha kurulmamıştı. Selçuk Üniversitesi kuruldu aradan geçen rektörlere böyle bir tarihi olay "nasip" olmadı. Üniversiteye asistan olarak giren ve aradan geçen zaman içinde yaptığı çalışmalarla Rektörlük makamına kadar yükselen Prof. Dr. Süleyman Okudan'ın Rektörlük döneminde böylesine güzel bir olay gerçekleşti.

Demiştik ya, kime niyet, kime kismet...

Böylesine ulvi bir fikir ortaya atıldığı zaman "Okudan" belki de ilkokula bile gitmiyordu...

Kismet Prof. Dr. Süleyman Okudan'ın oldu...

Geçtiğimiz hafta içerisinde Selçuk Üniversitesi'nin Alaaddin Keykubat Kampüsü'nde "Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi" ile ilgili olarak bir toplantı yapıldı. Değerli bilim adamlarımızın görüşleri alındı. Üniversitemizin bir birinden değerli bilim adamları önerilerini açıkladılar. Hepsinin önerilerine bizim de saygımız sonsuzdur.

Mevlâna Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Alaaddin Yerleşim alanı içinden çıkartılmalı ve halka kaynaştırılmalıdır.

Konya'mıza gelecek olan yerli ve yabancı araştırmacılar ve Mevlâna hayranları şehrin içindeki bir binada

bu merkezle kucaklaştırılmalıdır. En uygun teklif olarak ta biz şu öneriyi getirmek isteriz:

Kız Öğretmen Okulu olarak yıllarca eğitim ve öğretimimize sayısız öğretmen yetiştiren ve son yıllarda da Rektörlük Binası olarak kullandığımız bu alanın hemen yanında adeta bahçeleri bir birine girmiş durumda olan tarihi bir ev vardır. Bu evi Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek ile Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan'ın yerinde bir görmelerini, o binanın sahibinden üniversitemize bağışta bulunması veya belediyemizin satın alıp (istimlak da edebilirse) daha sonra da Üniversiteye geçici olarak verebilir mi?

Bu binanın sahipleri yıkılmasını bekliyorlar bize göre... Tarihi eser kapsamına girdiği için yıkamadıklarını tahmin ediyorum. Hayırlı bir iş yapmaları için bu binanın sahiplerine rica edilip, bağışta bulunmalarını bekleriz.

Rektörlüğün bahçesiyle bu binanın bahçesi küçük bir duvarla birbirinden ayrılmıştır. Bu aradaki duvar yıkılıverirse bizce sorun da kalkar. Eşim, kız öğretmen okulunda eğitim ve öğretimini yaptığı için bu bahsettiğim binayı iyi bilmekte "Bizim zamanımızda bir kaç öğretmenimiz burada lojman olarak otururdu ben de geçenlerde oradan geçtim ve bu binanın neden yıkılmaya terk edildiğini düşü-

nüp üzülmüşüm” diyerek bana düşüncesini dile getirmişti.

Bu tarihi bina kurtarılmalı, üniversitemize kazandırılmalı.

MEVLÂNA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

(Merhaba Gazetesi, 23 Mayıs 2005)

Selçuk Üniversitesi bünyesinde kurulan “Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi” resmen hayata geçti.

Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi bünyesinde kurulan “Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi”, YÖK’ün onayıyla 17 Mayıs tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak resmen hayata geçmiş oldu. Hz. Mevlâna’nın daha iyi anlatılması için çalışmalar yürütmeyi amaçlayan merkez, bu konuda oldukça geniş bir yelpazede çalışmalar yürütecek.

Yerli ve yabancı çok sayıda kişi ve kaynaktan yararlanarak Mevlâna’yı en

doğru şekilde tanıtmak istediklerini belirten Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Başkanı Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, aynı zamanda dünyanın neresinde olursa olsun Mevlâna için yazılan eserleri de doğruluk açısından inceleyerek yanlışların düzeltilmesi konusunda girişimlerde bulunacaklarını anlattı. Şimşekler, “17 Mayıs’ta resmen hayata geçen Merkez Mevlâna’yı, öğretilerini bilimsel olarak tanıtmaya amacını güdüyor. Mevlâna ile ilgili dünyanın her yerinde yayınlanan eserlerde merkezimizce incelenecek, yanlışları varsa düzeltilmesi için çalışmalar yapılacak. Üniversite dışından da uzman danışma kurullarından yardım alınarak yapılacak bu çalışmalar, Mevlâna’nın anlatımı için son derece yararlı olacak” dedi.

ARAŞTIRMACILARA KAYNAK

(*Merhaba Gazetesi*, 3 Eylül 2005; AA Kaynaklı)

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Merkezi (SÜMAM) Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Mevlâna ile ilgili bugüne kadar yayınlanmış tüm eserleri bir araya getirerek oluşturacakları İhtisas Kütüphanesi'ni kısa süre içinde araştırmacıların hizmetine sunacaklarını söyledi.

Şimşekler yaptığı açıklamada, Mevlâna ve Mevlevilik hakkında bilimsel araştırma yapılması fikrinin 1955'te doğduğunu, ancak 6 ay öncesine kadar Mevlâna Araştırmaları Merkezi'nin kurulmasının çeşitli nedenlerle ertelendiğini belirtti.

Evrendeki yerini bulmaya ve kendini tanımaya çalışan insanın ihtiyaç duyduğu fikirlerin kaynağı olan Mevlâna'nın tüm yönleriyle ele alınıp bilimsel sonuçlara ulaşılabilmesi amacıyla Selçuk Üniversitesi'nin girişimleriyle 2005 yılı Mart ayında SÜMAM'ın kurulduğunu anımsatan Şimşekler, merkezin genel, yönetim ve danışma

kurullarını oluşturarak çalışmalarına başladıklarını söyledi.

Bugüne kadar Mevlâna ile ilgili yayınlanmış tüm eserlerin bir araya getirilmesiyle İhtisas Kütüphanesi oluşturacaklarını ve bu kütüphaneyi kısa süre içinde araştırmacıların kullanımına sunacaklarını ifade eden Şimşekler, şunları kaydetti:

“Amacımız, önce Mevlâna'yı tüm yönleriyle tanıyıp, ardından da tüm insanlara aktarmaktır. Bunun için de Mevlâna ve Mevlevilik ile ilgili tüm dünyada bugüne kadar yayınlanmış, tezler de dâhil tüm eserleri tarayacağız. Selçuk Üniversitesi'nin maddi olanaklarıyla yapılacak bu çalışmanın en önemli sonucu, bu kaynakları bir arada bulacak araştırmacılara kaynak oluşturmak. İlk plandaki hedeflerimizden biri de Mevlâna konusundaki yapılan yeni araştırmaları aylık olarak çıkartacağımız bir dergide yayınlamak. SÜMAM olarak ayrıca Aralık ve Mayıs aylarında, Mevlâna ile ilgili sempozyum ve kongreler düzenleyeceğiz.”

SÜMAM İLK TOPLANTISINI YAPIYOR

SÜMAM İLK TOPLANTISINI YAPIYOR

SÜMAM'ın kuruluşuna dair olur yazısı geldikten sonra geçmiş tecrübelerden istifadeyle yola çıkmanın önemine inanan Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni kurmakla görevlendirilen Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'in önermesiyle Rektörlük tarafından ev sahipliği yapılan "I. MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ŞÛRASI" başlıklı bir istişari toplantı yapılmasına karar verildi.

Aşağıdaki metin (EK-1) Selçuk Üniversitesi bünyesinde konu ile ilgili çalışmaları bulunan devamında isimleri yazılı 140 öğretim üyesi ve görevlisine (EK-2) resmi yazı ile gönderilerek davet edildi. İsimleri belirtilen akademisyenlerin büyük çoğunluğun katılımı ile gerçekleştirilen Şûrada Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan bir açılış konuşması yaparak (EK-3) SÜMAM'ın kuruluşunu gerçekleştirmekten dolayı gurulu olduğunu dile getirdi. Daha sonra konuşan Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler de SÜMAM'ın kuruluş aşamasını anlatarak, 1950'li yıllardan beri dillendirilen böyle akademik bir Merkez'in açılmış olmasının Konya'nın büyük bir ayıbını bertaraf ettiğini belirtti (EK-4).

3 saat kadar süren Şûrada davetli öğretim üyeleri de söz alarak bu konuda yapılması gerekenlerle ilgili görüşlerini dile getirdiler.

(EK-1)

Sayın: ...

Üniversitemiz bünyesinde yeni kurulan Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin çalışma projelerine yön vermek ve bu konudaki düşüncelerinizi paylaşmak için aşağıdaki tarih, saat ve yerde yapılacak olan "Mevlâna Araştırmalarında Yöntem, Yapılması Gerekenler ve Karşılaşılan Sorunlar" konulu danışma toplantısına katılmanızı arzu etmekteyiz.

Hocalarımızın daha sonra kitapçık olarak basılmak üzere anılan konuda sahasıyla ilgili düşünce ve projelerini içeren bilgisayar disketine de kayıtlı 3-4 sayfalık metinle birlikte bu danışma toplantısına katılmaları, isteyenlerin zaman elverdiği ölçüde 5-6 dakika kadar konuşma yapmaları adı geçen Merkez'in çalışmalarına büyük katkı sağlayacaktır. (İsteyen hocalarımız metinlerini toplantıdan sonra 15 gün içerisinde aşağıdaki e-Mail adresine gönderebilirler.)

Bu vesileyle çalışmalarınızda kolaylık ve başarılar diler, bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

İmza

Prof.Dr. Kürşat TURGUT

Rektör Yardımcısı

Toplantı Tarihi: 05 Mayıs 2005,
Perşembe

Saat: 14:00

Yer: Alaaddin Keykubat Kampüsü

Süleyman Demirel Kültür Merkezi

30 Ağustos Salonu

e-mail: n.simsekler@selcuk.edu.tr

(EK-2)

“Mevlâna Araştırmalarında Yöntem, Yapılması Gerekenler ve Karşılaşılan Sorunlar” başlıklı şûra için davetiye gönderilen öğretim üye ve görevlilerinin isim listesi:

Fen-Edebiyat Fakültesi

Prof.Dr. Ahmet SEVGİ

Prof.Dr. Emine YENİTERZİ

Prof.Dr. Recep DİKİCİ

Prof.Dr. Ahmet Kâzım ÜRÜN

Prof.Dr. Haşim KARPUZ

Prof.Dr. Saim SAKAOĞLU

Prof.Dr. Bayram ÜREKLİ

Prof.Dr. Remzi DURAN

Prof.Dr. A. Adil TIRPAN

Prof.Dr. Hasan BAHAR

Prof.Dr. Abdüsselam ULUÇAM

Prof.Dr. Yasin AKTAY

Prof.Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU

Prof.Dr. Ali BAŞ

Prof.Dr. A. Berat ALPTEKİN

Doç.Dr. Muhittin TUŞ

Doç.Dr. Mustafa ÖZCAN

Doç.Dr. Yakup KARASOY

Doç.Dr. Abdullah ÖZTÜRK

Yard.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

Yard.Doç.Dr. Naile HACIZADE

Yard.Doç.Dr. İzzet SAK

Yard.Doç.Dr. Alaeddin AKÖZ

Yard.Doç.Dr. Mustafa AYDIN

Yard.Doç.Dr. Âlim GÜR

Yard.Doç.Dr. Yakup ŞAFAK

Yard.Doç.Dr. Yusuf ÖZ

Yard.Doç.Dr. Semra TUNÇ

Yard.Doç.Dr. Mahmut KAFES

Yard.Doç.Dr. Fikret ARSLAN

Yard.Doç.Dr. İbrahim KUNT

Yard.Doç.Dr. Nuriye BİLİK

Yard.Doç.Dr. Ferudun ATA

Yard.Doç.Dr. Yaşar ERDEMİR

Yard.Doç.Dr. Osman ERAVŞAR

Yard.Doç.Dr. Osman KUNDURACI

Uzm. Dr. Mustafa CAN

Arş.Gör.Dr. Hakan KUYUMCU

Arş.Gör.Dr. Ali TEMİZEL

Arş.Gör.Dr. M. Ali HACIGÖKMEN

Arş.Gör.Dr. Durmuş BULGUR

Arş.Gör.Dr. Sefer SOLMAZ

Arş.Gör. Erol ÇÖM

Arş.Gör. Selda ÖZGÜN
 Arş.Gör. Necla AKKAYA
 Arş.Gör. Gülay APA
 Arş.Gör. Mustafa ÇETİNARSLAN
 Arş.Gör. Nuray ÖZENÇ
 Arş.Gör. Sinan TAŞDELEN
 Uzm. Faruk ALP
 Öğr.Gör. Nuray ÖZTÜRK ŞEN
 Okt. Ahmet ATALAY

İlahiyat Fakültesi

Prof.Dr. Ahmet ÖNKAL
 Prof.Dr. İsmet KAYAOĞLU
 Prof.Dr. Hüsamettin ERDEM
 Prof.Dr. Abdullah ÖZBEK
 Prof.Dr. Mehmet BAYYİĞİT
 Prof.Dr. Tacettin UZUN
 Prof.Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU
 Prof.Dr. A. Turan YÜKSEL
 Prof.Dr.M. Ali KAPAR
 Prof.Dr. Saffet KÖSE
 Prof.Dr. Süleyman TOPRAK
 Prof.Dr. İsmet ERSÖZ
 Prof.Dr. Şerafettin GÖLCÜK
 Prof.Dr. Mehmet AYDIN
 Prof.Dr. M. Sait ŞİMŞEK
 Prof.Dr. H. Tekin GÖKMENOĞLU
 Prof.Dr. İ. Hakkı SEZER
 Doç.Dr. Ahmet YAMAN
 Doç.Dr. Cem ZORLU
 Doç.Dr. A. Saim ARITAN
 Doç.Dr. Bünyamin SOLMAZ
 Doç.Dr. İsmail Hakkı ATÇEKEN
 Doç.Dr. Dilaver GÜRER

Doç.Dr. Ahmet YILMAZ
 Doç.Dr. Şahin FİLİZ
 Yard.Doç.Dr.Naim ŞAHİN
 Yard.Doç.Dr. Hülya KÜÇÜK
 Yard.Doç.Dr. M. Bahaüddin VAROL
 Yard.Doç.Dr. Galip ATASAGUN
 Yard.Doç.Dr. Halit ÇALIŞ
 Yard.Doç.Dr. Mehmet EREN
 Yard.Doç.Dr. Ahmet ÇAYCI
 Yard.Doç.Dr. Durmuş ÖZBEK
 Yard.Doç.Dr. Adil YILDIZ
 Öğr.Gör. Muhammet TASA
 Arş.Gör. Doğan KAPLAN
 Arş.Gör. Fikret KARAPINAR
 Arş.Gör. Ömer ÖZPINAR
 Arş.Gör. Mehmet HARMANCI
 Arş.Gör. Mehmet GÖNÜL

Eğitim Fakültesi

Prof.Dr. Gönül AYAN
 Prof.Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ
 Prof.Dr. Yusuf KÜÇÜKDAĞ
 Prof.Dr. Ramazan TOSUN
 Prof.Dr. Mehmet TEKİN
 Doç.Dr. Mehmet İPÇİOĞLU
 Yard.Doç.Dr. Rıdvan ÖZTÜRK
 Yard.Doç.Dr. Kemal KAHRMANOĞLU
 Yard.Doç.Dr. Yaşar BEDİRHAN
 Yard.Doç.Dr. Zekeriya BÜLBÜL
 Yard.Doç.Dr. Zeki ATÇEKEN
 Yard.Doç.Dr. Mehmet KIRBIYIK
 Yard.Doç.Dr. Mehmet BÜYÜKÇANGA
 Arş.Gör. Ahmet TÜRE

Güzel Sanatlar Fakültesi

Doç.Dr. Fevzi GÜNÜÇ
 Yard.Doç.Dr. Hüseyin ÖKSÜZ
 Arş.Gör. A. İlham ENVEROĞLU
 Arş.Gör. Orhan CEBRAİLOĞLU
 Arş.Gör. Fatih ÖZKAFA

Devlet Konservatuarı

Prof.Dr. Z. Seçkin GÖKBUDAK
 Yard.Doç.Dr. Mustafa ÇIPAN
 Yard.Doç.Dr. Nalân YİĞİT
 Öğr.Gör. Süleyman YARDIM
 Öğr.Gör. Sühan İRDEN
 Öğr.Gör. Hakan KILINÇARSLAN
 Öğr.Gör. Elif Bilge KURTULDU
 Öğr.Gör. Emrah HATİPOĞLU
 Öğr.Gör. Sibel KARAMAN
 Öğr.Gör. Oğuz KARAKAYA

İletişim Fakültesi

Doç.Dr. Ahmet KALENDER
 Yard.Doç.Dr. Caner ARABACI
 Yard.Doç.Dr. Aytekin CAN
 Yard.Doç.Dr. Meral SERARSLAN
 Yard.Doç.Dr. Mehmet FİDAN
 Arş.Gör. Vedat ÇAKIR
 Arş.Gör. Yavuz ÖZER

Meram Tıp Fakültesi

Prof.Dr. Refik SOYLU
 Prof.Dr. Fuat YÖNDEMLİ

Mesleki Eğitim Fakültesi

Prof.Dr. Ömer ÜRE
 Prof.Dr. Yurdağül MURATOĞLU
 Yard.Doç.Dr. Hatice Saadet BEDÜK
 Yard.Doç.Dr. Emine KARPUZ

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç.Dr. Şaban ÇALIŞ
 Doç.Dr. Birol AKGÜN

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Yard.Doç.Dr. Yaşar SEMİZ
 Arş.Gör.Dr. Zekeriya ŞİMŞİR

Merkez Kütüphane

Mevlüt ARI
 Arş.Gör. Muhammet KIZIL

(EK-3)

Mevlâna ailesinin Konya'yı
teşriflerinin 777. Yıldönümü anısına

Mevlâna Araştırma ve Uygulama
Merkezi tarafından düzenlenen

**I. MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI
ŞÛRASI**

AÇILIŞ KONUŞMASI

Prof. Dr. Süleyman OKUDAN

(Selçuk Üniversitesi Rektörü)

Konya'da ve Türkiye'de Mevlana ile ilgili yapılacak çalışmalara bilimsellik kazandıracak bir Merkezin varlığına uzun zamandır ihtiyaç olduğu yaklaşık 50 yıldır gündemde olan ve sahanın uzmanları tarafından makalelere konu olan bir husustu.

Mevlana'nın hayatı, eserleri ve yaymaya çalıştığı felsefesi Türkiye'de ne yazık ki daha önce bilimsel olarak yeterince ele alınamamıştı. Mevlana'yı bilimsel olarak anlayıp, tüm dünyaya anlatacak bir kurumun olmaması da kültür dünyamızdaki derin bir boşluktu.

Göreve gelmeden önce vaat ettiğimiz gibi Türkiye'de ilk kez bir üniversite bünyesinde Mevlana Araştırmaları Merkezi kurmak için kolları sıvadık. Geçtiğimiz yılın Mayıs ayında öğretim üyeleri ve teknik elemanlardan oluşturulan bir komisyon kurarak çalışmalara başladık. Gerekçe, Taslak, Yönetmelik ve diğer dokümanlardan

oluşan dosyalarımızı, 16 Haziran 2004 tarihinde yaptığımız Senato toplantısında alınan kararla Yüksek Öğretim Kurulu'na gönderdik. 10 aylık uzun bir çalışma ve görüşmeler sonucunda da 11 Mart 2005 tarihli YÖK Genel Kurul Toplantısı'nda Üniversitemiz bünyesinde Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi kurulması onaylandı.

Artık gerek ülkemizde ve gerekse Konya'mızda, Mevlana'yı daha doğru araştırıp tanıtacak yılların özlemi bir Araştırma Merkezi'nin varlığını söylemek bize gurur vermektedir. İlk etapta Konya'mızda ve ülkemizde yapılacak çalışmalarda etkin bir rol alacak olan bu Merkezimizin, kısa zamanda gelişerek dünyadaki Mevlana araştırmaları konusunda da otorite olması için gerekli alt yapı çalışmalarını kısa zamanda başlatacağız.

Bu vesileyle konu ile ilgili bugüne kadar emeği geçen eski Rektörlerimize ve Selçuk Üniversitesi ailesinin tüm fertlerine teşekkür ediyorum.

(EK-4)

I. MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI
ŞÛRASI

AÇILIŞ KONUŞMASI (ÖZET)

Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

(S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim
Üyesi)

Biliyorsunuz Mevlâna artık tüm dünyanın benimsediği, hatta sahiplendiği bir değerimiz.

Üniversitemizde 1985 yılından bu yana Mevlâna Kongreleri ve Sempozyumları düzenlenmektedir. Ama maa-lesef yıllardır uğraşılmasına rağmen üniversitemizde bu çalışmalarla ilgili kurumsal bir yapıya gidilememiştir.

Oysaki 1950'li yıllardan itibaren Mevlâna ile ilgili bir Enstitü kurulması ve bunun gerekliliği sadece Konya'mızda değil Ulusal Basında ve konunun uzmanları tarafından gündeme getirilmektedir.

Üniversitemizin daha önceki Rektörlüğünü yapmış Sayın Prof.Dr. Halil Cin ve Prof.Dr. Abdurrahman Kutlu hocalarımız Yüksek Öğretim Kurulu'na (YÖK) müracaat ederek bir Merkez açmak istemişler, ancak YÖK'ten izin çıkmamıştı. Kendileri de bu konuyla ilgili güzel çalışmalar yapmakla birlikte YÖK'ü ikna edip, böyle bir kurum kurmaya muvaffak olamamışlardı.

Şu andaki Üniversitemizin Rektörü Sayın Prof.Dr. Süleyman Okudan seçimlerden önce "Mevlâna Araştırmaları Merkezi"ni kuracağı sözünü vermiş ve Rektör olarak atandıktan 2 ay kadar sonra beni ve çalışma arkadaşlarımızı görevlendirerek bu konudaki çalışmalarını başlatmamızı istemiştir. Biz de katılımcılık anlayışıyla Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Şefik Bilir imzasıyla ilgili Fakülte ve Bölümlere gönderdiğimiz bir yazıyla hocalarımızın görüşünü aldık ve gerekli dosyaları oluşturduk. Üniversite senatomuzun 16 Haziran 2004 tarihli kararıyla bu evraklar YÖK'e gönderildi.

YÖK uzun bir araştırma ve incelemeden, hatta Sayın Rektörümüz Prof.Dr. Süleyman Okudan'ın kulis çalışmalarını neticesinde henüz geçtiğimiz günlerde yani 10 ay sonra bu talebimizi olumlu karşılanmış ve sadece Selçuk Üniversitesi'nin değil Konya'nın, hattâ ülkemizin 50 yıllık beklentisini hayata geçirmiştir.

(...)

Son söz olarak hizmetlerinden dolayı yukarıda adı geçen eski rektörlürimize de teşekkür ederek, yıllardır başarılamayanı gerçekleştiren Rektörümüz Sayın Prof.Dr. Süleyman Okudan'a hem bir üniversite mensubu hem de bir Konyalı olarak teşekkür ederim.

SÜMAM İLK YÖNETİM KURULU İSİM LİSTESİ

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
(SÜMAM)

İlk Yönetim Kurulu İsim Listesi

(Ağustos 2005-Ağustos 2008)

Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER (SÜMAM Müdürü)

Doç.Dr. Fevzi GÜNÜÇ (Güzel Sanatlar Fakültesi Dekan V.)

Doç.Dr. Dilaver GÜRER (İlahiyat Fak. Temel İslam Bilimleri Bölümü Tasavvuf ABD)

Yrd.Doç.Dr. Semra TUNÇ (Fen-Edebiyat Fak. Eski Türk Edebiyatı ABD)

SÜMAM İLK GENEL KURUL ÜYELERİ İSİM LİSTESİ

İLK GENEL KURUL ÜYELERİ İSİM LİSTESİ

(Temmuz 2005-Temmuz 2007)

FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü

Prof.Dr. Ahmet Kâzım ÜRÜN (Arap Dili ve Edebiyatı ABD)

Yard.Doç.Dr. Yusuf ÖZ (Fars Dili ve Edebiyatı ABD)

Arş.Gör.Dr. Hakan KUYUMCU (Urdu Dili ve Edebiyatı ABD)

Arş.Gör.Dr. Ali TEMİZEL (Fars Dili ve Edebiyatı ABD)

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yard.Doç.Dr. Semra TUNÇ (Eski Türk Edebiyatı ABD)

Arş.Gör. Erol ÇÖM (Eski Türk Edebiyatı ABD)

Arş.Gör. Bedia KOÇAKOĞLU (Yeni Türk Edebiyatı ABD)

Sanat Tarihi Bölümü

Arş.Gör. Mustafa ÇETİNASLAN (Türk İslam Sanatları ABD)

Arş.Gör. Necla AKKAYA (Türk İslam Sanatları ABD)

Tarih Bölümü

Prof.Dr. Hasan BAHAR (Eskiçağ Tarihi ABD)

Arş.Gör.Dr. Mehmet Ali HACIGÖKMEN (Ortaçağ Tarihi ABD)

Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doç.Dr. Abdullah ÖZTÜRK

Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doç.Dr. Yılmaz KOÇ

İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

Arş.Gör. Bahadır Cahit TOSUN

Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yard.Doç.Dr. Naile HACIZADE

İLAHİYAT FAKÜLTESİ

Doç.Dr. Ahmet Saim ARITAN (İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Türk İslam Sanatları ABD)

Doç.Dr. Dilaver GÜNER (Temel İslam Bilimleri Bölümü Tasavvuf ABD)

Doç.Dr. Naim ŞAHİN (Felsefe ve Din Bilimleri ABD)

Yrd.Doç.Dr. Galip ATASAĞUN (Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Dinler Tarihi ABD)

Yrd.Doç.Dr. Hülya KÜÇÜK (Temel İslam Bilimleri Bölümü Tasavvuf ABD)

EĞİTİM FAKÜLTESİ

Prof.Dr. Gönül AYAN (Türkçe Eğitimi Bölümü)

Yrd.Doç.Dr. Kemal KAHRAMANOĞLU (Orta Öğretim Sosyal Alan Eğitimi Bölümü)

Yrd.Doç.Dr. Hüsnü Yılmaz LİVATYALI (Türkçe Eğitimi Bölümü)

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

Doç.Dr. Fevzi GÜNÜÇ (İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Türk İslam Sanatları Tarihi ABD. Güzel Sanatlar Fakültesi Dekan V.)

Öğr.Gör. A. İlham ENVEROĞLU (Seramik Bölümü)

Arş.Gör. Fatih ÖZKAFA (Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü)

DEVLET KONSERVATUARI

Yrd.Doç.Dr. Mustafa ÇIPAN (Eski Türk Edebiyatı, Devlet Konservatuvarı Müdür Yard.)

Öğr.Gör. Emrah HATİPOĞLU (Müzik Bölümü Klasik Türk Müziği Anasanat Dalı)

Öğr.Gör. Hakan KILINÇARSLAN (Müzik Bölümü Klasik Türk Müziği Anasanat Dalı)

İLETİŞİM FAKÜLTESİ

Yrd.Doç.Dr. Caner ARABACI (Gazetecilik Bölümü Genel Gazetecilik ABD)

Öğr.Gör.Dr. Metin KASIM (Basın Ekonomisi ve İşletmeciliği ABD)

SÜMAM İLK DANIŞMA KURULU İSİM LİSTESİ

İLK DANIŞMA KURULU İSİM LİSTESİ

(Eylül 2005-Eylül 2007)

***Esin ÇELEBİ BAYRU**

(Hz. Mevlâna'nın 22. Kuşak Torunu ve Uluslararası Mevlâna Vakfı Başkan Vekili)

***Halil KULLUK**

(İntekno Teknoloji Transfer Sanayi ve Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı)

***Prof.Dr. Emine YENİTERZİ**

(S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Üyesi)

***Dr. Erdoğan EROL**

(Mevlâna Müzesi Müdürü)

***Prof.Dr. Bilal KUŞPINAR**

(McGill University, Montreal/CANADA)

SÜMAM I. OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI TUTANAĞI

Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi I. Olağan Genel Kurul Toplantısı Tutanağı

12 Temmuz 2005 (13:30 - 15:30)

Yoklama yapıldı, yeterli çoğunluğun sağlandığı görüldü ve Gündem Maddelerinin görüşülmesine geçildi.

Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan ve Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Kürşat Turgut birer selamlama konuşması yaparak, Mevlâna'yı bilimsel kriterlere dayanarak araştırma yapacak bu Merkezin, sadece Üniversitemiz için değil, ülkemiz açısından da önemli bir misyon üstlendiğini dile getirerek, her türlü maddi ve manevi imkânların sunulacağını belirttiler ve Genel Kurul Üyelerinin çalışmalarında başarılar dilediler.

Merkez Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler Merkezin kuruluş aşamasıyla ilgili olarak Genel Kurul Üyelerini bilgilendirdi ve yapılması gereken öncelikli işler hakkında kişisel bilgi ve görüşlerini aktardı.

Daha sonra Yönetmeliğinde yer aldığı şekliyle, Merkez Müdürünün önerisiyle Doç.Dr. Fevzi Günüş (Güzel Sanatlar Fakültesi Dekan V.), Doç.Dr.

Dilaver Gürer (İlahiyat Fakültesi Tasavvuf ABD Başkanı) ve Yrd.Doç.Dr. Semra Tunç (Fen-Edebiyat Fakültesi Eski Türk Edebiyatı ABD Öğr. Üyesi)'un isimlerinin Yönetim Kurulu Üyeliklerinde görevlendirilmek üzere Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan'a arz edilmesi oy birliğiyle kabul edildi.

2005 yılı Aralık ayı Şeb-i Arûs Etkinlikleri çerçevesinde Uluslararası katılımlı bir sempozyum ve mümkün olduğu takdirde konuyla ilgili bir sergi açılması ve bununla ilgili olarak Güzel Sanatlar Fakültesi'yle ortak çalışma yapılması karara bağlandı.

Dilek ve Temenniler Bölümünde Müdür ve Genel Kurul Üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar dile getirilerek uygulanması ve ilgili birimlerden talep edilmesi oy birliğiyle kabul edildi:

Merkezin, Alaaddin Keykubat Kampüsü'nde tahsis edilecek yeri haricinde şehir merkezinde de (Mevlâna Müzesi, Rektörlük civarı veya Mevlâna Kültür Merkezi) bir bürosunun olması,

Öncelikli işler bağlamında;

Konuyla ilgili yılda iki kez yayınlanmak üzere hakemli bir derginin alt yapı çalışmalarının başlatılması,

Mevlâna ve Mevlevilikle ilgili Bibliyografya oluşturularak, bu materyallerin Rektörlük imkânları veya Üniversite Araştırma fonundan desteklenerek Merkeze temini,

Merkezde görevlendirilmek üzere 2 Uzman (1 İngilizce'yi iyi derecede bilen, 1 Farsça ve Osmanlıca'yı iyi bilen), 2 Araştırma Görevlisi (1 Eski Türk Edebiyatı, 1 Ortaçağ Tarihi), 1 Sekreter (Bilgisayar ve İnternet'i iyi bilen) ve 1 Hizmetlinin alınması için Rektörlüğe başvurulması,

Merkezin ihtiyaç duyduğu teknik ve büro malzemelerinin listesinin yapılarak Rektörlükten talep edilmesi,

Merkez amblemi ve Web sitesinin oluşturulması için İletişim Fakültesi'ne bağlı Ajans İletişim'den Rektörlük aracılığıyla talepte bulunulması,

Yönetim Kurulunca oluşturulacak Alt Çalışma Guruplarının bir an önce faaliyete geçerek etkin olarak çalışmalara başlaması,

Bilimsel çalışmaların yanı sıra popüler formatta da Mevlâna ve Mevlevilikle ilgili eserlerin hazırlanması,

Konuyla ilgili Ulusal ve Uluslar arası resim, heykel, müzik ve eser yayını gibi yarışmaların düzenlenerek teşvik verilmesi,

Üniversitemiz Selçuklu Araştırmaları Merkezi'nde bulunan Mevlâna ve Mevlevilikle ilgili ve özellikle F. Nâfiz Uzluk Arşivi'nin Merkeze devredilmesi.

İmza

Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER
Müdür

SÜMAM'LA İLGİLİ İLK RÖPORTAJ

MEVLÂNA ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ
YRD.DOÇ.DR. NURİ ŞİMŞEKLER'İN

HAMDİ BAĞCI İLE
RÖPORTAJI:

(Memleket Gazetesi,
31 Ekim - 1 Kasım 2005)

Hamdi Bağcı: *Bize S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin nasıl kurulduğunu biraz anlatabilir misiniz?*

Nuri Şimşekler: Öncelikle şunu bilmek gerekiyor; Mevlâna Araştırmaları Merkezi öyle kolay kurulmadı. Konya'da Mevlâna ile ilgili bir enstitü veya merkezin kurulmasına dair ilk yazı 1955 yılında çıktı. Yani bundan 50 yıl önce. 50 yıl boyunca ulusal ve yerel basında, çeşitli platformlarda dillendirildi bu, hattâ o yıllarda Menderes Hükümetinden bile istendi. 1973 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bugünkü İl Halk Kütüphânesi'nde kurulan Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü ve 1979 yılında Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde kurulan Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü ise bir iş yapamadan lağvedildi.

Bu tarihten itibaren Selçuk Üniversitesi bünyesinde Merkez'in açıl-

ması için daha önceki Rektörlerimiz Prof.Dr. Halil Cin ve Prof.Dr. Abdurrahman Kutlu zamanında girişimlerde bulunuldu, ancak olumlu sonuç alınamadı. Her iki Rektörümüz de farklı bir yapıyla bu eksikliği gidermeye çalışarak, yapılanlara destek verdi. 2004'e gelindiğinde ise yeni Rektörümüz Prof.Dr. Süleyman Okudan tarafından bu girişimler yeniden başlatıldı, gerekli dosyalar oluşturuldu ve 16 Haziran 2004 tarihli Üniversite senatosu kararıyla Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'na teklif edildi. Bu tarihten altı ay kadar önce Rektörümüz Sayın Prof.Dr. Süleyman Okudan beni bu konuyla ilgili olarak görevlendirmiş, ben de ilgili hocalarımızla istişare ederek gerekli dosyaları oluşturmuştum. Hâsılı Haziran 2004'de YÖK'e gönderdiğimiz bu dosyalar 10 ay kadar süre içerisinde değişik aşamalardan geçti. Nihayetinde YÖK'ün 11 Mart 2005 tarihli Genel Kurul Toplantısında Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin açılması kabul edildi. Diğer gerekli prosedürler yerine getirildikten sonra Yönetmeliği de 17 Mayıs 2005 tarihindeki Resmi Gazete'de yayımlanarak Resmen yürürlüğe girdi. Bu aşamadan sonra da Rektörümüz beni Kurucu Müdür olarak görevlendirdi. Biz de

yaz boyunca çalıştık, üniversitemizin ilgili fakültelerinden 31 kişilik Genel Kurul üyelerini belirledik. Daha sonra yaptığımız toplantıyla bu Genel Kurul üyelerimizin içerisinde Yönetim Kurulu'nu belirledik. Şu anda Müdür olarak ben, Yönetim Kurulu Üyelerimiz olarak da Güzel Sanatlar Fakültesi'nden Doç.Dr. Fevzi Günüş, İlahiyat Fakültesi'nden Doç.Dr. Dilâver Gürer ve Fen Edebiyat Fakültesi'nden Yrd.Doç.Dr Semra Tunç hocalarımızla birlikte çalışmalarımızı yürütüyoruz. Tabi ki 28 kişilik Genel Kurul ve çoğunu üniversitemiz dışından üyelerin oluşturduğu 5 kişilik Danışma Kurulu üyelerimizle de sürekli haberleşme ve istişare halindeyiz.

Bizim Merkez olarak değişik projelerimiz var. Ancak bu projeler zamanla hayata geçirilebilecek, altyapı ve fizibilite çalışmaları şu anda yapılıyor. İlk büyük projemiz Mevlâna ile ilgili dünyada ne kadar yayın varsa (önceliği bilime vererek) bu tarz eserleri Konya'ya getirerek bir dokümantasyon merkezi, ihtisas kütüphanesi oluşturmak. Tabi ki burada da maddi imkân-sızlığa değinmek isterim. Daha sonra üniversitemiz öğretim üyeleri ve diğer çevremizden alacağımız yardımlarla bu eserleri incelemek ve kamuoyuna

bilgi aktarmak istiyoruz. Olumluları tanıtmak, olumsuzları da gerekli girişimleri yaparak kamuoyuna bilgi aktarmak burada asıl amacımızı oluşturuyor. Malumunuz Aralık ayında Şeb-i arûs törenlerinde ve Mayıs ayında Mevlâna Ailesinin Konya'ya gelişleri ile ilgili yapılan etkinliklerde biz de bilimsel katkıda bulunuyoruz.

Hamdi Bağcı: *Peki, Hocam şu andaki konumunuz nedir. Mesela bütçe konusunda durumunuz nedir bize biraz anlatabilir misiniz?*

Nuri Şimşekler: Öncelikle şunu belirteyim; Türkiye'deki üniversitelerin içinde tek Mevlâna Araştırmaları Merkezi bizim üniversitemizde kuruldu. Zaten bunun da böyle olması gere-

kirdi. Üniversitelerdeki araştırma merkezlerinin bir dezavantajı var, o da bütçelerinin olmayışı. Burada görevlendirilen Yönetim Kuruluna – Başkan olarak ben dâhil- hiçbir maddi getirisi de yok, hattâ kendi cebimizden masraflar bile yapıyoruz, tamamen bir gönül işi bu. Araştırma Merkezimizi Rektörlük desteklerse -ki sağ olsun destekliyorlar- etkinlik yapabiliyoruz. Belki bu destek şu anda tam yeterli değil, ama sayın Rektörümüz-

den söz aldık ilerleyen zamanlarda daha da fazla yardım alacağız. Biz şu anda yeni bir kurumuz ve ayağa kalmaya çalışıyoruz. Değişik formüller arıyoruz. Bu formüllerden bir tanesi de araştırma bütçesinden pay almak. Her üniversiteye tahsis edilen bir araştırma bütçesi var, buradan alabileceğimiz bütçe ile dokümantasyon merkezimizi kuracağız; yada kurmaya çalışacağız. Bunun haricinde çeşitli firmalara da buradan çağrıda bulunabiliriz -biliyorsunuz kanun çıktı, artık iş adamlarının, özel ve tüzel kişiliklerin kültüre yapacağı katkılar vergiden düşüyor- bu konularda bize yardımcı olmak isteyen iş adamlarımız olursa onlara kapılarımız her zaman açık, hattâ yardımcı olmalarını istiyoruz. Mevlâna açısından, Konya'nın tanıtımını açısından, ülkemizin tanıtımını açısından bunun gerekli olduğunu düşünüyorum. Hele Konyalının, Konyalı aydınların bu konuya sahip çıkmasının mutlak gerekliliğine inanıyorum.

Hamdi Bağcı: *Bu Araştırma Merkezi Mevlâna konusunda otorite olmayı başarabilecek mi?*

Nuri Şimşekler: Bizim amacımız zaten budur. Büyük projelerimiz var. Burası önce Konya'nın, sonra Türkiye'nin, daha sonrada tüm dünyanın Mevlâna konusunda araştırma merkezi olsun. Bizim yola çıkış amacımız bu. Popüler işlerle, popüler tanıtımlarla uğraşmıyoruz. Bizim amacımız

dünya çapında bir merkez olabilmek. Bu da tabii şu anda bizi aşar konumda, ama Konya olarak, Konyalı olarak buna herkes destek verirse bu olur. Bu hepimizin meselesi bence. Sadece merkezimizin, üniversitemizin değil; Konya'yı temsil eden herkesin görevi. İyi bir çalışma ve organizeyle burayı bilimsel bir merkez haline getirmemiz gerekiyor. Bu noktaya getirebilirsek dünya çapında bilimsel kongrelerimizi yaparız, çeşitli bilimsel yayınlar yaparız. Ama burada asıl amaç dünyada tek merkez olmak ve bu merkez de aslında Konya'ya yakışır. Bunda herkes hemfikirdir herhalde ya da böyle olmalıdır. Biz dünyadaki çalışmalarını tarıyoruz. Sadece Amerika'da 20 küsur tane doktora tezine ulaştık. (Yüksek lisans tezlerini saymıyorum). Mesela imkân verilse bunları buraya getirsek inceleysek ve faydalı olacağına inandığımız tezleri karşılıklı görüşerek yayımlasak. Almanya'da bu tür çalışmalar var, İtalya'da bu tür çalışmalar var, Hindistan'da, Pakistan'da çalışmalar var, İran'da çalışmalar var, bunların neredeyse çoğunun künyeleri bizde kayıtlı. Biz bunların kayıtlarını yaptık, %70 oranında bibliyografya halinde bu çalışmalar bizde mevcut. Biz bunları bir şekilde Konya'ya getirmeye çalışacağız. Hattâ üyelerimiz arasında İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça, Arapça, Farsça, Urduca Bölümlerinde çalışan öğretim üyelerimiz var. Eğer maddi imkân bulursak bu hocalarımızı bir ay da olsa ilgili

ülkelere gönderip orada Mevlâna'yla ilgili özellikle Üniversitelerde ne kadar çalışma varsa temin edip getirebilirler. Hocalarımızın avantajı oradaki üniversiteleri tanıyor ve diyaloglarının olmuş olmasıdır. Tabi bu konudaki tek dezavantajımız da paramızın olmayışı. Eskilerin dediği gibi Allah ilimle parayı bir arada vermiyor, ama farklı yerlerde olan ikisini de birleştirmek ilgililere ve gerçek Mevlâna dostlarına kalıyor.

Hamdi Bağcı: *Hocam bina konusunu da sormak isterim. Mevlâna Kültür Merkezi'ni hiç düşündünüz mü? Üniversitenin Mevlâna Araştırmaları Merkezi burada olsa daha iyi olmaz mı?*

Nuri Şimşekler: Kurumumuz kuruluş aşamasındayken Valimiz Sayın Ahmet Kayhan'dan bir isteğim olmuştu. Feridun Nafiz Uzluk'un -ki kendisi hem Mevlâna soyundan geliyor, hem de Mevlâna'ya büyük hizmetler eden bir şahıs- İl Halk Kütüphanesi altında bir dokümantasyon merkezi oluşmuş durumda. Burası âtil bir vaziyette duruyor. Oradan sadece Aralık ayında ilköğretim ve lise öğrencileri gelerek ödev hazırlamak için faydalanıyor. Buranın Mevlâna Araştırmaları Merkezimize devredilmesinin mümkün olup olmadığını sormuştuk Sayın Valimize. Kendileri de bize böyle olmasının daha doğru olduğunu belirtti. Kitapların yerinin bilimsel bir merkez olması gerektiğini söyledi, ama prose-

dür olarak bunun mümkün olup olmadığını araştırılması gerektiğini belirtti. Ama daha sonra bu konuda biz bir adım atamadık. Tabi bunun nedeni de bir binamızın olmaması. Bir binamız olduğunda bu konuyu tekrar gündeme getireceğiz ve bu kitapların merkezimize kazandırılması için, hattâ bu kitapların bulunduğu yerde Merkezimizin bir temsilciliğinin olması için çalışmalar yapacağız. Asıl Merkezimiz üniversite bünyesindeki Alaeddin Keykubat Kampüsü'nde olacak. Şu anda tadilat yapılıyor, belki de bu Aralık ayında bu binamıza geçmiş olacağız. Asıl sorunuz olan Kültür Merkezi içerisindeki yer konusuna gelince. Öncelikle Mevlâna Kültür Merkezi'nin inşâ süreci hakkında birkaç cümle sarf etmek isterim. Eğer buranın inşâsı 10 yıl gibi bir süre sürüncemede kalmışsa bu biz Konyalıların büyük bir ayıbıdır. Konya yerel basını gerçekten ilgililerden daha çok buraya eğildi, gündemde tuttu. Eğer gündemden düşseydi yetkililerden fazla ilgilenenin olmayacağını tahmin ediyorum. Burada inşaatın bitirilmesi için gerekli direktifleri veren Sayın Başbakan R. Tayyip Erdoğan'a Konyalılar ve Mevlâna dostları olarak çok şey borçluyuz. Yine geceli gündüzlü buranın takipçisi olan Sayın Valimiz Ahmet Kayhan'a ve devraldıktan sonra kısa sürede inşaatı tamamlayan Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Tahir Akyürek'e ve daha önceleri emeği geçen Sayın Mustafa Özkafa'ya

ve herkese teşekkür etmek gerekir. Ama şimdi bakın eğri oturup doğru konuşalım, inşaat tamamlandı, şimdiye kadar kılını kıpırdatmayan Konyalı iş adamları ya da müteşebbisler, hemen atılarak oralarda, yani Merkezin çevresinde ticarethâne açmak için sıraya girecekler, ne malûm belki de girmişlerdir bile. Bu insanlara sormak lâzım, yıllardır Kültür Merkezinin inşaatı beklerden bu müteşebbis ruhlarınız neredeydi. Niçin yardımcı olmadınız? Tabi rant ortamı oluştu, başına üşüşecekler. Kusura bakmayın lâfı uzattım, belki de yıllardır içime attığım dertleri sizinle paylaşmak istedim, şimdi asıl soruyu cevaplama-ya çalışayım. Tabi benim yıllardır dillendirdiğim bir konu var. Konya'da Mevlâna ile ilgili ne varsa, buna kurumlar da dahil, Mevlâna ile ilgili ne yapılacaksa bu Kültür Merkezinin içinde olsun. Ya da başka bir deyimle ülke içinden yada dışından gelen bir ziyaretçi veya Mevlâna araştırmacısı bu Merkeze geldiği takdirde istediği her şeyi orada bulabilsin. Eğer biz Valilik, Konya Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi olarak alt birimlerimizle bunu başarabilirsek ancak o zaman rahat uyumalıyız. Değilse yine herkes kendi olanakları ve bilgisi ölçüsünde Mevlâna'yı anmaya devam edecek. Ama şunu belirteyim ki, Mevlâna'yı anmak değil, araştırmak, anlamak ve anlatmak önemli. İşin özü, bu konunun en üst düzey

yetkililerle bir araya gelinerek sonuca bağlanması gereken bir iş olduğu.

Hamdi Bağcı: *Ama galiba Mevlâna Kültür Merkezinde Bu Araştırma Merkezi olmalı?*

Nuri Şimşekler: Biraz önce söylediğim –özellikle son cümlelerim- bu sorunuzu gerektiği gibi açıklıyor sanırım. Kurumsal diyalogların daha kolay sağlanması ve işlerin daha güzel yapılabilmesi için bu önemli. Burada size bir iki örnek vereyim. Bakın Manisa Celal Bayar Üniversitesi ve Manisa Belediyesi 3-4 yıldır Mevlâna Kongreleri yapıyorlar. Bunu nerede yapıyorlar biliyor musunuz? Restore edilen Manisa Mevlevihânesi'nin içinde. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Mayıs 2006'da bir kongre yapacak. Onlar da bu kongresini yine Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilen Gelibolu Mevlevihânesi'nde yapacak. Bu örnekler niçindi? Konuyu bize, yani Konya'ya getirmek için. Biz ne yapıyoruz kurumlar olarak yer kargaşası ve hatta paylaşımı içine giriyoruz. Genel mânada Mevlâna'yı

konusuyoruz, burada valiliğin, belediye ve üniversitenin yeri ayrıdır. Bunların hepsinin de ayrı ayrı yapacakları vardır. Daha sonra sivil toplum kuruluşlarının yapacakları vardır. Ancak bilimsel bütün çalışmaları üniversitenin yapması gerekiyor. Belediye ya da İl Kültür Müdürlüğü eğer Mevlâna ile ilgili bir şey yapmak istiyorsa buradaki Araştırma Merkezimizin üyelerinden ve hatta bizim ülke içi ve dışındaki irtibatta olduğumuz uzmanlardan istifade etmelidir, diye düşünüyorum. Burada koordinasyon ve kan uyuşması çok önemli, genel olarak bunu söylemek istiyorum.

Hamdi Bağcı: *Burada dünya çapında bir merkez oluşturabilecek miyiz?*

Nuri Şimşekler: Oluşturmak zorundayız. Bu sadece üniversite olarak bizim sorumluluğumuzda değil, Konya'daki herkesin ve özellikle de sayın yöneticilerimizin tarihi sorumluluğudur bence. Yoksa birileri bu Mevlâna'yı elimizden alır ve bir kuşak sonra torunlarımız da Mevlâna'yı bazı ecneblerine istediği gibi öğrenmek zorunda kalır. Bu konudaki başarısızlık Konya için, hele hele biraz önce sözünü ettiğimiz kurumlar için çok büyük bir ayıp anlamına gelir. Biz başarısız olursak gelecek kuşaklara karşı da mahcup oluruz. Mahcubiyetten de öte tarihî bir hataya imza atmış oluruz. Bugün popüler anlamda yapılan çalışmalar Mevlâna'yı tam ifade etme-

mekte (Özellikle Amerika'daki çalışmalar). Burada biz başarılı olmaya mecburuz. Tek görev bizde değil, belediyelerde, valilikte. Koordinasyon içinde çalışarak bunu dünyaya doğru biçimde anlatmalıyız, bundan kaçınamayız ve bu bizim üzerimizde bir görevdir. Konuşmamızın başında sözünü ettiğim ve kendilerine imkân tanınmadığı için lağvedilmiş Mevlâna Araştırmaları Merkezlerine döneceksek bunun ayıbı sadece bize ait olmaz. Bakın konu konuyu açıyor, ben de belki lâfı uzatmak zorunda kalıyorum. Ne diyoruz? "Konya kültür başkenti" diye övünmüyor muyuz? Açık ve net söylüyorum bence, bu ülkenin Kültür ve Turizm Bakanı Konya'dan olmalıdır. Ama bakıyorsunuz milletvekillerimizin arasında kültürle ilgili kimse yok, varsa da benim cahilliğime verin, ben duymadım, görmedim. Eğer kültür başkenti olmak istiyorsak bu lâfla olmaz, samimiyetinizi ortaya koyacaksınız. Konya olarak 1920 yılında teşkil edilen ilk TBMM'ne Konya'dan Mevlâna torunu Abdülhalim Çelebi'yi gönderiyorsunuz, bu zât 24 Nisan 1920 tarihinde Atatürk'ün Meclis Başkanı seçildiği oylamada en fazla 2. oyu alan milletvekili olarak Meclis II. Başkanı oluyor. Günümüze bakıyorsunuz 16 milletvekilimizin 14'ü iktidar partisine mensup, bir bakanınız bile yok, olanı da sahiplenemiyorsunuz.

Hamdi Bağcı: *Mevlâna konusunda çok fazla eser basılıyor. Birçoğuna baktığımda ise ciddi kalite problemi olduğunu görüyoruz ve çoğu da para kazanmak için basılmış popüler eserler oluyor. Siz bu konularda bir yaptırım uygulayabilecek misiniz?*

Nuri Şimşekler: Son yıllarda (özellikle son dört-beş yıldır) Mevlâna konusunda müthiş bir hızla kitaplar basılıyor. Yayınlarda çok ciddi artış var. Bizim kanuni olarak bu kitaplara bir müdahalemiz söz konusu olamaz. Bu yıl içerisinde mesela üç hocamız - birisi de yurt dışından- bana kişisel olarak müracaat ederek yazdıkları kitapları okuyup, fikir beyan etmemi istediler. Bu benim için bir hayli emek sarf etmek olduğu kadar bir şerefti de. Ayrıca ikisi yayınlanmak üzere olan bu kitaplardan da oldukça faydalandım. Bu benim kişisel bir dostluk görevimdi. Ancak Merkez olarak İl Kültür Müdürlüğü, Belediye ya da bazı yayınevleri veya herhangi bir kişi bize müracaat ederse biz onlara gerekli desteği veririz. Bizim 5 kişilik Danışma Kurulu üyelerimizle birlikte 36 üyemiz var, eğer bize bir talep olursa ilgili öğretim üyelerimizden bir kurul oluştururuz, bu eserin basılmasında fayda vardır veya yoktur; şu eksiklikleri vardır, ya da bu eserin basılması bir fayda sağlamaz diyerek adeta bir bilirkişi gibi yardımcı olabiliriz. Mevlâna'nın doğru anlaşılmasında ve anlatılmasında bu konuyu Merkez olarak çok önemsiyoruz.

Hamdi Bağcı: *Çok Fazla eserin olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz. Fayda mülahaza ediyor musunuz, yoksa çekinceleriniz var mı?*

Nuri Şimşekler: Mevlâna'yı gerçekten tanıyarak eserlerini oluşturanlar ticari amaç gütmemeleri gerektiğini bilirler, yada bilmeleri gerekir. Mevlâna'ya hizmet dinimize hizmettir. Hepimiz biliyoruz ki, önyargılılara ve kafa bulandıranlara rağmen Mevlâna'nın dinimizin güzelliklerinden başka bir şey söylemediğini herkes bilmektedir. Burada para kazanmak için bunlar yapılıyorsa bu dini satmakla eşdeğerdir bence. Bazen bakıyorsunuz yıllardır tanıdığınız kişiler, kurumlar, yada şirketler Mevlâna'yla ilgili bu zamana hiçbir şey yapmamışlar ve hattâ tasavvufa soğuk oldukları için aleyhte konuşmuşlar, ama şimdi hepsi Mevlânacı olmuş, Mevlânasever olmuş, niye? Çünkü günümüzün maddî-manevî rantı Mevlâna'da da ondan. Ben bu tarzdaki kişileri "Mevlâna Tâcirleri" olarak adlandırıyorum ve yine Mevlâna'nın belki de bildikleri tek sözü olan "Ya olduğun gibi görün, ya da görüldüğün gibi ol" deyişini anımsatıyorum. Genel manada konuyu ele alırsak tabii ki, kitapların çok olması bizi sevindiriyor, ama baktığımızda çoğu popüler ve birçoğunda da birbirlerinden alıntılarla oluşturulmuş ifadeler görüyoruz. Tabii bu da üzücü bir durum. Burada yayınevlerine şunu

söylemek gerekiyor; illâki ticari amaç gütmeyin, bilimsel verilerle oluşturulan spesifik eserleri de basın. Az da yayınlamış olsanız, bilim dünyasına bir katkıda bulunmuş olursunuz.

Hamdi Bağcı: *Şu andaki Mevlâna Müzesi'nin durumundan da biraz bahsedebilir misiniz?*

Nuri Şimşekler: Mevlâna Müzesi, Cumhuriyetimizin kurulmasından sonra, bizzat yüce önder Atatürk'ün emirleriyle müze formatında dizayn edilmiş ve modern müzecilik mantığı ile işletilen bir yer. Burası müze olarak kalmalıdır. Tabi burası bir Etnoğrafya müzesi gibi değil. Burası farklı bir yer, bu husus da bilinerek hareket edilmeli. Zaten ziyaretçiler de 16. yüzyıldan kalmış bir halıyı ziyaret etmek için gelmiyor. 15. yüzyıldan kalma bir esere de gidip bakan yok. Gelenlerin büyük çoğunluğu Hz Mevlâna'nın huzurunda dua etmek ve o manevî havayı teneffüs etmek için geliyorlar.

Yeni kanunla bildiğiniz gibi Müzelerde başkanlık sistemine geçilmesi gibi bir durum söz konusu. Biliyorsunuz geçtiğimiz aylarda Prof.Dr. İlber Ortaylı Hoca Topkapı Müzesi Başkanlığına atanmıştı. Bu sistemin Mevlâna Müzesi için de söz konusu olduğunu duyuyoruz. Tabi burada şunu da söylemek gerekiyor. Mevlâna Müzesi'nde müdüründen bekçisine kadar herkes belirli bir adaba uymak zorunda. Bazen bir görevliyle ilgili hiç olmayacak

bir olaya şahit oluyoruz, bu da bizi üzüyor, Mevlâna'nın makâmında bu olmaması gerekir diye hayıflanıyoruz. Buradaki görevliler sıradan klasik bir memur zihniyetiyle hareket edemezler; hele hele bana göre devlet sistemi içine kemirgen bir kurt gibi giren müteahhit elemanı sıfatıyla, onun bunun gönderdiği kişilerle burada çalışılmaz. Burada çalışacak kişileri çok iyi seçmek gerekiyor. Yeni sistem inşallah bu gibi olumsuzlukları da çözecek, diye düşünüyorum.

Birde burada şunu söylemek istiyorum; tarihte de böyle olmuş bende birçok defa gördüm bunu. Kim Mevlâna'yı siyaset için, para kazanmak için, şöhret için, makam için bir basamak olarak görüyorsa başarılı olamaz, tepetaklak olur. Hepimiz bu konularda dikkatli olmalıyız. Mevlâna, kesinlikle siyaset dışı olmalıdır, kesinlikle maddiyat dışı olmalıdır. O, bizi yedi yüz yıldır aydınlatıyorsa, biz bugün onu üç kuruşa pazarlama peşinde olmamalıyız, bu konuda herhangi bir çıkar içinde olmamalıyız. Tabi böyle şeyler duyuyoruz, doğru olduğuna inanmak istemiyoruz; ancak ispat edilen şeyler olursa da şiddetle karşı çıkar ve gerekirse, yada muhatap alınırsa kurumsal olarak da sorumlular hakkında kınama kararı alırız.

Hamdi Bağcı: *Aralık ayı da yaklaşıyor. Hocam bu sene etkinlikler için çalış-*

malar devam ediyor. Biraz çalışmalarını anlatabilir misiniz?

Nuri Şimşekler: Valimiz Sayın Ahmet Kayhan'ın başkanlığında sene ortasında yapılan toplantıda bir icra heyeti oluşturuldu. İl Kültür Müdürü Abdüsettar Yazar, Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi Başkanı Ercan Uslu ve Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Başkanı Yard. Doç.Dr. Nuri Şimşekler, yani ben. Bu üç kişilik heyete Vali Yardımcısı Yalçın Bulut başkanlık ediyor. İki aydan beri mutlak toplantılar düzenleyerek neler yapabileceğimizi istişare ediyoruz. Her kurum kendi yapacağı faaliyetleri oraya getiriyor ve burada görüşülüyor. Tabii burada profesyonel düşünüp sivil toplum örgütlerini de zaman zaman bu toplantılara dâhil etmek gerekiyor. Ama bu yıl bu uygulama yapılamadı. Ben bunun da olması gerektiğine inanıyorum. Birde burada şunu açıkça belirtiyim; geçen yıl bazı yerel ve ulusal basında köşe yazarları muhatap olacakları bir merkezin olmadığından ve etkinliklerde ciddi problemlerle karşılaştıklarından, koordine eksikliğinden, Mevlâna'nın bir ticari meta haline getirilmesinden yakınmışlardı. Ne yazık ki bu sene de bunların şu ana kadar dikkate alınmadığını göremek üzüldüğüm.

Hamdi Bağcı: *Burada profesyonel bir merkezin kurulması gerekmiyor mu? Klasik memur mantığı ile ya da sözleşmeli*

işçilerle uluslararası bir etkinlik nasıl enforme edilebilir?

Nuri Şimşekler: Bak bu konuda çok haklısınız. Bu tür uygulamaların çeşitli örneklerini görüyoruz. Çok güzel, profesyonel bir bilgi merkezi kuruluyor. Hem medya mensupları buralarda haberlerini yazabiliyor hem de burada aradığı bilgiyi ve görsel materyali bulabiliyor. Bu işlerin tabii ki profesyonelce yapılması gerekiyor. Şu kadar etkinlik düzenliyoruz, bu kadar festival yapıyoruz, diye övünmeye gerek yok. 10 tane yarım yamalak etkinlik yapacağımıza 2 tane adam gibi etkinlik yapalım daha güzel ve anlamlı olur. Bilet konusunda da aynı durum devam ediyor. Biletler tükendi, deniyor, bakıyorsunuz tören günü salonda birçok boş yer var, nedir bunlar; sağa sola ücretsiz dağıtılan biletlerin sahipleri. Para ödemediler ya, gitmeler de olur, gitmeseler de. Burada ben şunu da belirtmek isterim. Maçlarda nasıl örneği uygulanmışsa, görevliler ve A protokolü haricindeki herkesin, eğer katılmak istiyorlarsa bizzat paralarını ödeyerek törenlere gelmelerini savunuyorum.

Hamdi Bağcı: *Hocam sorun üç başlıklı olmaktan kaynaklanabilir mi? Yani kurumsal bir yapının oluşturulamaması sorunun temelini teşkil edebilir mi?*

Nuri Şimşekler: Evet haklısınız. Tamam, üniversitenin, belediyenin, valiliğin temsilcisi var, ama bunların

daha profesyonel olması gerekiyor. Hep bir arada olan bir ekip olmalı, bütün işi bu olmalı, kalifiye ve çalışmasını seven elemanlardan sekreteryasını oluşturmalı, gerçekten Mevlâna'yı seven ekibini kurmalı ve de özellikle maddi ve manevi imkânları ne var ise ortaya koymalı. Biz herkes nasıl olursa törenlere geliyor, zaten bilet satışında da sıkıntı yok, diye düşünürsek hata ederiz. Bu durum biraz önce söylediğim "Mevlâna'yı pazarlamak" anlamına gelir. Bu konuda çok ciddi bir oluşum olmalı ve bu oluşuma da resmi kurumların fazla müdahalesi olmamalı ki, bu daha güzel ve bürokratik gecikmelerden uzak bir şekilde tertip edilebilsin. Burada kimseyi eleştirmek, yada bağcıyı dövmek gibi bir amacım yok. Ancak bazı şeyleri açık konuşmazsanız, yada Mevlâna'nın deyişiyle eksikliğinizin farkına varmazsanız olgunlaşamazsınız. Zaten kişisel gayretlerin yanı sıra eksikliğine inandığım bu üç kişilik kuruldan birisi de ben değil miyim?

Hamdi Bağcı: *Hocam son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?*

Nuri Şimşekler: Tabi konu özel ve önemli olunca birçok şey söylemek mümkün olabiliyor. Ancak işte gördüğünüz gibi, Mevlâna'yı anlamak ve araştırdığımız ölçüde halkımıza da faydalı olmak için onu anlatmak yerine hâlâ törenleri ve eksiklikleri konuşuyoruz. Bakın Halide Edip Adivar 18

Kasım 1959 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki köşesinde "Konya Gençliğine Öğüt" başlığıyla bir yazı yazıyor. Ve bu makalesinde o günlerdeki Konya'da düzenlenen Şeb-i arûs törenlerinin uzatılma sebebini sevgiden çok ticari amaca bağlıyor ve şu çarpıcı cümleleri sarf ediyor: "Ben Mevlâna'yı tam olarak tanımıyorum, fakat Konyalıların da ona tam olarak bağlı olduklarını biliyorum." Alın yaklaşık 50 yıl önce dillendirilen bu hususu bugüne de uyarlayın.

Hamdi Bey, konu belki uzadı, ama son sözlerim olarak kentimizin mülki ve idarî âmirlerine; yani bu konuyu oldukça önemseyip, ilgilerini esirgemediklerini bildiğim Valimiz Sayın Ahmet Kayhan'a, Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Tahir Ak-yürek'e, Rektörümüz Sayın Prof.Dr. Süleyman Okudan'a tarihi bir görev ve misyon düşmekte olduğunu had-dim olmayarak belirtmek istiyorum. Bu isteğimi de kendilerinin hoşgörüsüne sığınarak, öncelikle bir Konyalı olarak, daha sonra da bir Mevlâna araştırmacısı sıfatıyla Mevlâna'nın, Konya'nın ve ülkemizin ileride olumsuz gelişmelere mâruz kalmaması açısından tedbir olarak talep ediyorum.

Konuşmamın genelindeki hususlarla ilgili olarak; hiçbir kimseyi, ya da hiçbir kurumu suçlama gibi bir düşünce içinde değilim. Önce de dediğim gibi eksiklikleri ortaya koymadık-

ça düzgün iş yapamayız. Ama ille de bu cümlelerimden bir şeyler çıkarmak isteyen olursa, onlara da “yarası olan gocunsun” demekten başka yapacağım bir şey yok.

Evet bitiriyorum Hamdi Bey; Mevlâna konusunda emeği geçen herkese, samimi Mevlâna dostlarına ve benimle söyleşi yapmak lütfunda bulunduğunuz için size ve gazetenize teşekkür ediyor, yaklaşan Ramazan Bayramının herkese kutlu olmasını diliyorum.

Hamdi Bağcı: *Hocam ben de bu röportaj isteğimizi kabul buyurup bizimle yaptığımız söyleşi ve verdiğiniz son derece önemli bilgiler için teşekkür ediyorum. İnşallah eksikliklerimizin farkına varır ve Konya olarak, ülke olarak daha güzel geleceklere ulaşırız.*

IV. BÖLÜM

5. YILINI DOLDURAN SÜMAM'IN YAPTIĞI ETKİNLİKLER VE ENSTİTÜ'YE DOĞRU

*“Aşk ışığı Konya’da parlasın, Semarkand’a Buhara’ya yansısın”
(Hz. Mevlâna)*

SÜMAM'IN DÜZENLEDİĞİ VE KATILDIĞI ETKİNLİKLER (2005)

KONGRE, KONFERANS, SEMPOZYUM, PANEL

**Mevlâna Araştırmacıları Şûrası,
Mevlâna Araştırmalarında Yöntem,
Yapılması Gerekenler ve Karşılaşılan
Sorunlar**

5 Mayıs 2005, S.Ü. Alaaddin
Keykubat Kampüsü, SDKM

Selçuk Üniversitesi'nin farklı fa-
kültelerindeki Mevlâna ve Mevlevîlik
konusunda çalışmalar yapan 100 ka-
dar öğretim görevlisinin bir araya
gelmesiyle gerçekleştirilen bir şûradır.
Toplantıda, kuruluşunun son aşama-
sında olan Mevlâna Araştırma ve Uygulama
Merkezi'nin (SÜMAM) ne tür çalışmalar yürütmesi gerektiği üze-
rinde duruldu.

Mevlâna'nın 798. Doğum Yıldö- nümü Anma Toplantısı

Uluslararası Mevlâna Vakfı ile
birlikte, 30 Eylül 2005, Konya Rixos
Hotel

Toplantının ev sahipliğini yapan
SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri
Şimşekler ve Uluslararası Mevlâna
Vakfı 2. Başkanı Esin Çelebi Bayru,
Mevlâna'nın doğum yıldönümünü ilk
kez resmi bir toplantıyla bu boyutta
dile getirerek 2007 yılının Mevlâna'nın
doğumunun 800. yıldönümü olması
sebebiyle büyük çaptaki etkinliklerle
kutlanması yönünde çalışmalar ya-
pılması gerektiği üzerinde durdu.
Toplantıya Konya Valisi Ahmet Kay-
han, Konya Büyükşehir Belediye Baş-
kanı Tahir Akyürek ve S.Ü. Rektör
Vekili Prof.Dr. Kürşat Turgut'un yanı
sıra Konya ve İstanbul'da Mevlâna
konusunda çalışma yapan araştırmacı-
lar ve misafirler katıldı.

Panel: "Din ve Eğitim Açısından Mevlâna"

S.Ü. İlahiyat Fakültesi ile birlikte, 13 Aralık 2005, Büyükşehir Belediyesi Alaaddin Konferans Salonu

Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinin katıldığı Panel'de Mevlâna'nın bir rubaisinde açıkça belirttiği üzere; "Ben yaşadığım müddetçe Kur'ân-ı Kerim'in kölesi Hz. Muhammed (SAV)'in yolunun küçük bir hizmetçisiyim..." sözüne vurgu yapılarak Mevlâna'nın düşünce sisteminin İslamî değerler üzerine kurulduğu belirtildi. Ayrıca Mevlâna'nın özellikle Mesnevî'sindeki hikâyeler ve öğütlerin eğitim araçları olarak kullanılabileceği üzerinde duruldu.

Katılımcılar: Prof.Dr. Ahmet Önkal, Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Prof.Dr. Abdullah Özbek, Prof.Dr. Yusuf Işıcık, Doç.Dr. Naim Şahin ve Yrd.Doç.Dr. Hülya Küçük

2 Oturumlu Uluslararası Mevlâna Sempozyumu "Aşkın İzinde"

15 Aralık 2005, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü, SDKM

Mevlâna hakkında yurt içi ve dışınca yıllar boyunca yapılan çalışmaların dile getirildiği Sempozyum'da yanlış anlama ve anlatmalara karşı bilimsel çalışmaların dikkate alınması gerektiği üzerinde duruldu.

Katılımcılar: Doç.Dr. Paul Ballanfat (Lyon Üniversitesi), Dr. Yanis Eshots (Letonya Üniversitesi), Dr. Shahram Pazauki (Tahran Üniversitesi), Prof.Dr. Mahmut Erol Kılıç (Marmara Üniversitesi), Prof.Dr. Emine Yeniterzi (Selçuk Üniversitesi), Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler (Selçuk Üniversitesi), Doç.Dr. Dilaver Gürer (Selçuk Üniversitesi) ve Yrd.Doç.Dr. Yakup Şafak (Selçuk Üniversitesi)

**SERGI, TİYATRO,
DİNLETİ, KONSER**

**Selçuk Üniversitesi Öğretim
Elemanları Karma Sergisi "Tek Ne-
feste Aşk"**

7-17 Aralık 2005, Mevlâna Kültür
Merkezi

Selçuk Üniversitesi Güzel Sanat-
lar Fakültesi ve Eğitim Fakültesi Re-
sim İş Eğitimi Bölümü öğretim görev-
lileri tarafından düzenlenen sergide,
Mevlâna ve Mevlevîlik kültürünü
yansıtan hat, tezhip, minyatür, resim
ve heykel gibi sanat dallarında üreti-
len çalışmalara yer verildi.

**Reha Bilir Fotoğrafları Sergisi
"Semâ"**

12-30 Aralık 2005, İdea Kültür
Sanat Merkezi/Konya

Konyalı fotoğraf sanatçısı Reha
Bilir'in objektifinden Şeb-i Arûs tören-
lerinde çekilen 40 Semâ resmi sergi-
lenmiştir.

**Tiyatro&Dinleti "Mevlâna: Aş-
kın Coşkusu"**

Yazan ve Sunan: Prof.Dr. Talât S.
Halman, 13 Aralık 2005, S.Ü. Alaaddin
Keykubat Kampüsü, SDKM

Mevlâna'nın hayatı, eserleri, yur-
tiçi ve dışındaki yansımalarının resim-
lerle aktarıldığı tiyatral bir şölen ola-
rak icra edildi.

SÜMAM'IN DÜZENLEDİĞİ VE KATILDIĞI ETKİNLİKLER (2006)

KONGRE, KONFERANS, SEMPOZYUM, PANEL

Ulusal Sempozyum "Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sanatında Mevlâna ve Mevlevîlik"

14-16 Aralık 2006, S.Ü. Alaaddin
Keykubat Kampüsü, SDKM Salonları

Türkiye'nin farklı üniversitele-
rinden 34 bilim adamının katıldığı
Sempozyumda, Mevlâna ve Mevlevî-
lik kültürü farklı açılardan ele alındı.
Sempozyum sonunda yapılan Değer-
lendirme Toplantısında da Mevlâna'yı
ve Mevlevîlik kültürünü iyi inceleme-
den edebiyat ve kültürümüzü tam
anlamış sayılmayız tespitine yer ve-
rildi.

Aşk, Yaşam ve Bilim Konferansı "Aşk'ın Sesi, Sessizce ve Tek Nefeste"

İntekno Şirketler Topluluğu (İs-
tanbul) Sponsori-
luğunda, 16 Ara-
lık 2006, Rixos
Otel Konya

Mevlâna'nın
fikirleri ve ilâhî
aşk yolunda Mev-
lâna'yı anlamaya
dair konuşmalar yapılmış, kişisel geli-
şimde Mevlâna'nın eserlerinden ve
öğretilerinden faydalanabilme konusu
üzerinde durulmuştur.

Katılımcılar: Prof.Dr. Süleyman
Okudan (S.Ü. Rektörü), Halil Kulluk
(İntekno Şirketler Topluluğu Yönetim
Kurulu Başkanı ve SÜMAM Danışma
Kurulu Üyesi), Esin Çelebi Bayru (Hz.
Mevlâna'nın 22. Kuşak Torunu ve
SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi),
Prof.Dr. Emine Yeniterzi (SÜMAM
Danışma Kurulu Üyesi), Yrd.Doç.Dr.

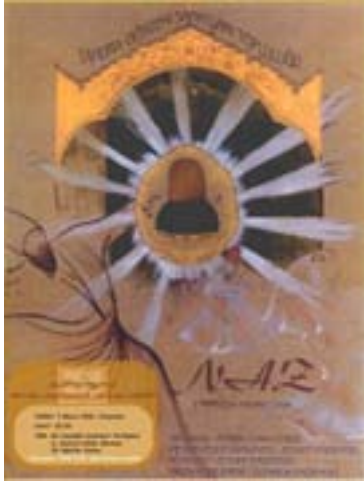

Nuri Şimşekler (SÜMAM Müdürü),
Prof.Dr. Patricia Ryan Madson
(Stanford Üniversitesi/ABD)

SERĞİ, TİYATRO, DİNLETİ, KONSER

2 Perdelik Müzikal Tiyatro "Naz"

Sergileyen: İstanbul Tahura Gösteri Sanatları Topluluğu, 4 Mayıs 2006, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü, SDKM

Mevlâna'nın, Mesnevî, Fîhi mâfih ve Divân-ı Kebir adlı eserlerinden derlenerek senaryolaştırılan bir oyundur. Ben'lik savaşının işlendiği tiyatrodaki 20 sanatçı rol almıştır.

Konferans&Dinleti

"Aşk'ın Sesi, Sessizce ve Tek Nefeste/İntekno Hoşgörü Sazendeleri"

İntekno Şirketler Topluluğu (İstanbul) Sponsorluğunda, 19 Aralık 2006, Boğaziçi Üniversitesi Saatli Bina Salonu /Albert Long Hall

Katılımcılar: Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve İntekno Şirketler Topluluğu Yönetim Kurulu Başkanı Halil Kulluk ve Stanford Üniversitesi Tiyatro Bölümü Profesörü Patricia Ryan Madson'ın konuşmalarının ardından Selim Güler (Klasik Kemeçe), Yurdal Tokcan (Ud), Göksel Baktagir (Kanon), Emrullah Şengüller (Çello), Baki Kemancı (Keman), Volkan Yılmaz (Ney), İzzet Kızıl (Perküsyon) ve Yinon Muallem (Perküsyon)'den oluşan İntekno Hoşgörü Sazendeleri konseri.

SÜMAM'IN DÜZENLEDİĞİ VE KATILDIĞI ETKİNLİKLER (2007)

KONGRE, KONFERANS, SEMPOZYUM, PANEL

Konferans "Mevlâna'da Anne ve Çocuk Eğitimi"

26 Nisan 2007, Selçuklu Belediyesi
Nikâh Salonu

Konuşmacı: Yrd.Doç.Dr. Nuri
Şimşekler

Selçuklu Kız Meslek Lisesi öğrenci ve öğretmenleri için düzenlenen Konferansta Mevlâna'ya göre çocuk eğitimi, öğretmen öğrenci ve çocuk ebeveyn iletişimleri konusunda bilgiler sunulmuş, konuyla ilgili Mevlâna'nın beyitlerine ve özdeyişlerine yer verilmiştir.

Uluslararası Sempozyum "2007 UNESCO Mevlâna Yılında VII. Dil, Yazın, Değişibilim"

S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi işbirliği ile, 2-5 Mayıs 2007, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM

Birincisi Denizli'de, ikincisi Adana'da, üçüncüsü Eskişehir'de, dördüncüsü Çanakkale'de, beşincisi İstanbul'da, altıncısı Isparta'da düzenlenmiş olan bu Sempozyumun yedincisi 2007 UNESCO Mevlâ-

na Yılı sebebiyle Selçukluların başkenti, hoşgörü kültürünün merkezi, Hz. Mevlâna'nın yaşadığı şehir Konya'da düzenlenmiştir.

Yurt içi ve dışından 150'yi aşkın bilim adamının katıldığı Sempozyum süresince Mevlâna ve ailesinin 3 Mayıs tarihinde Konya'ya gelişi kutlamaları çerçevesinde "Mevlâna'nın Eserlerinde Üslup, Evrensellik ve Güncellik" konusunun işlendiği özel oturumlar düzenlenmiştir.

Uluslararası Sempozyum "2007 Mevlâna Celâleddin-i Rumî 800. Doğum Yıl Dönümü Anısına"

8-12 Mayıs 2007, The Marmara Oteli/İstanbul ve Mevlâna Kültür Merkezi/Konya

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen, ülkemizden ve dünyadan 200'e yakın bilim adamının

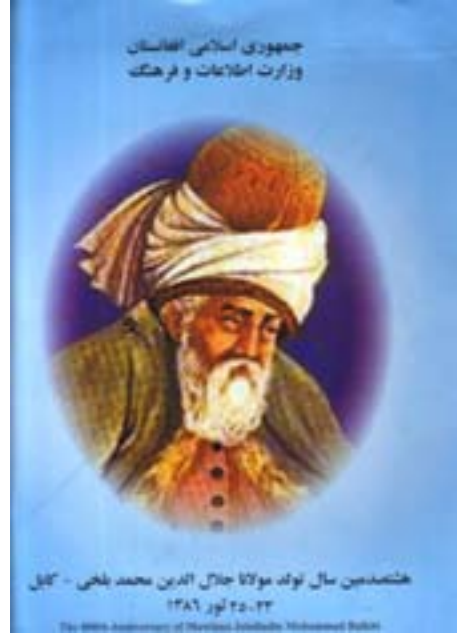

tebliğ sunduğu bu Sempozyum Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili her türlü konuya açık olmuştur.

İstanbul ve Konya'da gerçekleştirilen Sempozyum Prof.Dr. Mahmut Erol Kılıç başkanlığında Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve Ekrem Işın'dan oluşan Tertip Heyeti ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın organizesinde Dışişleri Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi, TİKA, IRCICA, THY, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Konya Büyükşehir Belediyesi, Galata Mevlevihânesi Müzesi, Konya Mevlâna Müzesi ve S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Kongre "Mevlâna Celâleddin Belhî'nin 800. Doğum Yılı Dönümü Anısına"

13-15 Mayıs 2007, Kabil
Intercontinental Otel/Afganistan

Afganistan Kültür Bakanlığı tarafından Mevlâna'nın 800. Doğum Yıldönümü anısına düzenlenen uluslararası kongredir. Başkent Kabil'de düzenlenen kongreye Türkiye adına SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Kırıkkale Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu ve Ankara Üniversitesi DTCF'den Doç.Dr. Derya Örs birer bildiri ile katılmışlardır.

Değişik ülkelerden 30'a yakın bilim adamının katıldığı Sempozyumun açılışını Afganistan Cumhurbaşkanı Hamit Karzai ve Afganistan Kültür Bakanı Abdülkerim Hürrem yapmıştır.

Panel "Ahilik, Hasan Harakani ve Mevlâna"

25-26 Mayıs 2007, Kafkas Üniversitesi/Kars

Kars Kafkas Üniversitesinden gelen teklifle Merkezimize bağlı 5 Öğretim Üyesi ile bir Panel düzenleyerek Mevlâna'nın insanlığa verdiği mesaj-

lar işlendi. Panel'e SÜMAM adına Müdür Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi ve Hz. Mevlâna'nın 22. kuşak torunu Esin Çelebi Bayru, SÜMAM Genel Kurul Üyesi Yrd.Doç.Dr. Yusuf Öz ve Kafkas Üniversitesi'nden Doç.Dr. Cihat Göktepe ve Yrd.Doç.Dr. Cem Tüysüz bildirimleriyle katıldı. Kafkas Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Abamüslüm Güven'in açılışını yaptığı Panel konuyla ilgili Kars'ta yapılan ilk etkinlikti.

Ulusal Sempozyum "Mevlâna ve İnsan"

08 Haziran 2007, Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi/İzmir

Türk Diyanet Vakfı ve İzmir Konyalılar Vakfı koordinesi ile Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezinde düzenlenen Sempozyumda SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ile SÜMAM Danışma Kurulu Üyeleri Esin Çelebi Bayru ve Prof.Dr. Emine Yeniterzi bildiri sundu.

Ayrıca 10 bilim adamının tebliğ sunduğu Sempozyum Dokuz Eylül Üniversitesi'nden 8 bilim adamı ve Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Prof.Dr. Mehmet Görmez'in danışmanlığında düzenlenmiştir.

Panel "Mevlâna'nın Günümüze Bıraktığı Miras" Konya Belediye İhtiyaçları Fuarı Münasebetiyle

07-11 Haziran 2007,
TÜYAP/Konya

Konya Belediyeler Birliğinin teklifiyle SÜMAM tarafından tertip edilen Panele SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ile SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi Prof.Dr. Emine Yeniterzi, yine aynı üniversitenin İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof.Dr. Abdullah Özbek ve emekli öğretim üyesi Dr. Yakup Şafak birer bildiri ile katılmışlardır.

Uluslararası Sempozyum: "Üstad Abdülbaki Gölpınarlı'yı Anma"

25-26 Haziran 2007, Tahran Üniversitesi/İran

İran Kültür Bakanlığı ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın SÜMAM danışmanlığında organize ettiği Sem-

pozyuma SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, SÜMAM Genel Kurul Üyesi Yrd.Doç.Dr. Yusuf Öz, Prof.Dr. Mustafa Çiçekler (İstanbul Üniversitesi) ve SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi Esin Çelebi Bayru Abdülbaki birer bildiri ile katıldılar.

Bakanlığımız adına da Araştırma ve Eğitim Genel Müdürü Celil Güngör, Prof.Dr. Hüseyin Hatemi (İstanbul üniversitesi) ve Mevlâna Müzesi Müdürü Dr. Erdoğan Erol'un katıldığı

Sempozyumun açılış konuşmalarını İran İslam Cumhuriyeti Meclis Başkanı Gulamali Haddad Adil ve T.C. Tahran Büyükelçisi Gürcan Türkoğlu yaptılar. Sempozyumda İranlı 9 bilim adamı da birer tebliğ sundular.

Uluslararası Sempozyum “Mevlâna’yı Günümüzde Yaşatmak, Yaşamak”

02–04 Ekim 2007, Bakü Devlet Üniversitesi Konferans Salonu /Azerbaycan

SÜMAM'ın Azerbaycan Türkiye İş Adamları Birliği (ATİB), Uluslararası Mevlâna Vakfı ve Bakü Devlet Üniversitesi işbirliği ile düzenlediği Uluslararası Sempozyum, Konya ve İstanbul'dan katılan gönüllü semazenler ve S.Ü. Devlet Konservatuvarı'nda görevli öğretim üyesi ve öğrencilerin oluşturduğu Mutrip heyetinin icra ettiği Semâ gösterisi ile başlamıştır.

SÜMAM adına Merkez Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi Prof.Dr. Emine Yeniterzi, Prof.Dr. Mahmud EROL KILIÇ (Marmara Üniversitesi), Prof.Dr. İsmail Yakıt (S. Demirel Üniversitesi), Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu (Kırıkkale Üniversitesi), Doç.Dr. Derya Örs'ün (Ankara Üniversitesi) birer bildiri ile katıldığı Sempozyuma Uluslararası Mevlâna Vakfı'nı temsilen Hz. Mevlâna'nın 22.

kuşak torunu ve Vakfın II. Başkanı Esin Çelebi Bayru katılmışlardır. Bakü Devlet Üniversitesi'nden de 6 bilim adamının katıldığı Sempozyum Mevlâna'nın Azerbaycan'a tanıtılması açısından önemli bir misyon üstlenmiştir.

Uluslararası Sempozyum: “Her Ne Arıyorsan Kendinde Ara”

İzmir Türk-Alman Dostluk Derneği'nin (TADD) SÜMAM'ın bilimsel danışmanlığında düzenlediği Sempozyum, 30 Kasım 2007, Hilton Otel/İzmir

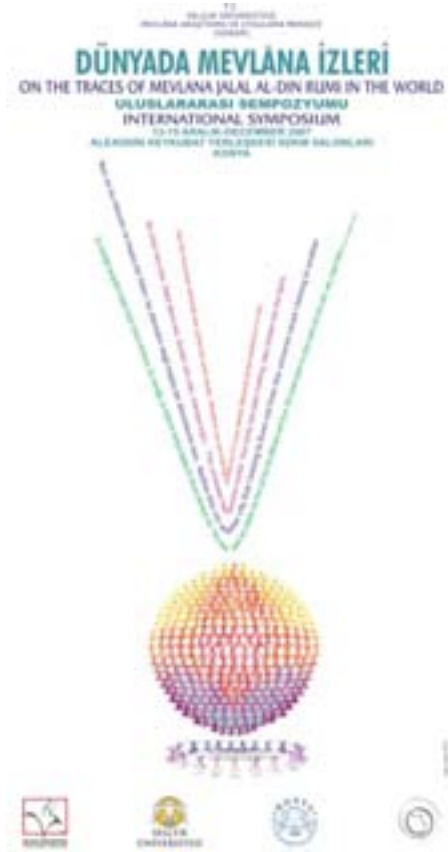

Sempozyuma bilimsel desteğin yanı sıra SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler bir tebliğ ile katılmıştır.

Uluslararası Sempozyum “Dünyada Mevlâna İzleri”

13–15 Aralık 2007, S.Ü. Alaaddin
Keykubat Kampüsü SDKM Salonla-
rı/Konya

SÜMAM'ın düzenlediği Uluslararası Sempozyum Konya Büyükşehir Belediyesi ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından da desteklenmiştir.

Sempozyumun amacı Mevlâna Celâleddin-i Rumî'nin dünya çapındaki etkilerini ve mirasını tartışmak,

önemini vurgulamak, yurtdışı ve ülkemizde geçmişte ve günümüzde Mevlâna ve Mevlevilik ile ilgili yapılan çalışmaları bir araya toplamaktı.

Sempozyumda İsviçre, Kanada, Kıbrıs, Hindistan, Azerbaycan, Fransa, Cezayir, Özbekistan, İran, Fas, Pakistan, İtalya ve Romanya gibi ülkelerin farklı üniversite ve kurumlarından 11, ülkemizden ise değişik üniversite ve kurumlardan 30 kişi olmak üzere toplam 41 kişi tebliğ sundu.

Uluslararası Sempozyum "Trabzon Mevlâna Günleri"

26-28 Aralık 2007, Trabzon

Trabzon Valiliği'nin düzenlediği Sempozyuma SÜMAM adına Müdür Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, SÜMAM Danışma Kurulu üyeleri Prof.Dr. Emine Yeniterzi ve Esin Çelebi Bayru birer tebliğ ile katılmışlar, Sempozyumun ardından Trabzon'un çeşitli Liselerinde de yine Valilik organize-siyle konferanslar vermişler, Mesnevî okumaları yapmışlardır.

SERĞİ, TİYATRO, DİNLETİ, SÖYLEŞİ, KONSER, BELGESEL, PROJE

"Şeb-i Arûs Sohbetleri" TRT GAP Diyarbakır Radyosu

2007 Yılı boyunca 52 hafta Pazartesi günleri 10:00-10:20 arası canlı yayın

TRT GAP Diyarbakır Radyosu teklifiyle SÜMAM tarafından organize edilmiştir. 52 bölüm olarak telefon bağlantısı ile gerçekleştirilen programlarda Mevlâna'nın evrensel değerleriyle insanların öncelikle kendi iç huzurlarını bulmaları, daha sonra çevresiyle barışık yaşamaları, insanlık şuuru, ahlâk ve ahlâkî değerler, dünya insanların daha güzel ve insanca bir yaşam sürebilmeleri gibi Mevlâna'nın günümüz insanlarına verdiği mesajlar işlenmiştir.

TRT GAP Diyarbakır Radyosu prodüktörlerinden Sevim Cemiloğlu tarafından yapılan programlarda SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve SÜMAM Danışma Kurulu Üyeleri Prof.Dr. Emine Yeniterzi ve Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu konuşmacı olarak katılmıştır.

Konferans&Dinleti "Aşk'ın Sesi, Sessizce ve Tek Nefeste/İntekno Hoşgörü Sazendeleri"

İntekno Şirketler Topluluğu (İstanbul) Sponsorluğunda, 6 Mart 2007, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mustafa Kemal Anfisi, Maçka/İstanbul

Konferans: Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler (Mevlâna'yı Günümüzde Yaşatmak) ve İntekno Şirketler Topluluğu Yönetim Kurulu Başkanı ve SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi Halil Kulluk (Mevlâna ve Shakspeare).

İntekno Hoşgörü Sazendeleri: Selim Güler (Klasik Kemençe), Yurdal

Tokcan (Ud), Göksel Baktagir (Kanun), Emrullah Şengüller (Çello), Baki Kemancı (Keman), Volkan Yılmaz (Ney), İzzet Kızıl (Perküsyon) ve Yinon Muallem (Perküsyon).

SÜMAM Mutrıb Heyeti

2006 yılının ortalarında Rektörlük ve Konservatuvar oluruyla SÜMAM tarafından kurulan Mutrıb Heyeti S.Ü. Devlet Konservatuvarı Öğretim Üyeleri ve öğrencilerinden oluşmaktadır. SÜMAM Genel Kurul Üyesi ve S.Ü. Devlet Konservatuvarı Öğretim Görevlisi Oğuz Karakaya'nın idaresinde oluşturulan 25 kişilik Mutrıb Heyeti, Mevlâna Kültür Merkezinde periyodik olarak yapılan Semâ gösterilerinde icra ettikleri Âyîn-i şerîflerle katkı sağlamaktadır.

Mutrıb Heyetinin kurulma amacı UNESCO'nun Kasım 2005 tarihinde almış olduğu "Mevlevî müziğini ve kültürünü koruma altına alma" kararı çerçevesinde bu geleneksel değerimizin ehil sanatçılar tarafından icra edilmesidir.

Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî Belgeseli – TRT Yapımı (2007)

Yayın Tarihi: 19 Haziran 2007, Saat 22.10 (TRT-2); Yayın Tekrarları: 19 Temmuz 2007, Saat 20.30 (TRT-1); 12 Nisan 2009, Saat: 15:00 (TRT ŞEŞ; Kürtçe versiyonuyla)

TRT Belgesel Programları Prodüktörlerinden Tülay Akça'nın Türkiye, İsviçre, Almanya, Hollanda ve Afganistan'da yaptığı çekimlerle hazırlanan belgeselde yabancıların hayata dair anlam arayışlarının sebepleri ve Mevlâna'da buldukları cevaplar üzerine duruldu.

Tanıtımı ve kısa gösterimli galası 16 Haziran 2007 tarihinde İstanbul Yıldız Sarayında yapılan belgeselin danışmanlığı SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve Hz. Mevlâna'nın 22. Kuşak torunlarından Faruk Hemdem Çelebi tarafından yapılmıştır.

Sergi "Aşk Ocağında Can Olmak-İnsanlığın Mirası: Mevlâna Celâleddin-i Rumî"

19 Haziran 2007 – 12 Ağustos 2007, Ayasofya Müzesi/ İstanbul

Prof.Dr. Mahmud Erol Kılıç, Prof.Dr. Nurhan Atasoy, Prof. Uğur Derman, Tuğrul İnançer, SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve Ekrem Işın'dan oluşan Danışma Kurulunun yol göstericiliğinde hazırlanan serginin Küratörlüğünü Ekrem Işın yapmıştır.

Konya Mevlâna Müzesi, Konya ve Ankara Etnografya Müzeleri, İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul Divan Edebiyatı Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yıldız Şehir Müzesi ve İstanbul Sadberk Hanım Müzesi'nden derlenen 200'ye yakın özgün eserin yer aldığı Sergi "Hayatı ve Düşünceleriyle Mevlâna, Mevlevîliğin 800 yılı, Mevlevî Dergâhı, Matbah-ı Şerif, Mevlevilikte Giyim-Kuşam, Müzik ve Sema, Hat, Edebiyat ve Mevlevîlikte Sembolizm" gibi başlık-

ların yer aldığı 9 ana bölümden oluşmuştur.

2 ay açık kalan Serginin açılışı T.C. Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç'un Ayasofya Müzesi bahçesinde verdiği bir kokteyl ile yapılmıştır.

Mevlâna ve Gençlik Etkinlikleri Projesi "Mevlâna Hoşgörüsünde Uluslararası Gençlik Buluşması"

19-26 Ağustos 2007, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM Salonları, Zafer Alanı, Eski Kız Ortaokulu Bahçesi, Mevlâna Kültür Merkezi Açık Semâ Alanı/Konya

T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü, SÜMAM, FOMGED

Gençlik Kulübü ve Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile birlikte gerçekleştirilecek etkinlikte ülkemizin 81 ili ve 25 ayrı ülkeden 8-16 yaş arası 1000'e yakın genç Mevlâna'yı anma ve anlama çerçevesinde bir araya geldiler. Etkinlikler sonunda Mevlâna kenti Konya'dan, dünyaya "sevgi ve barışa davet" çağrısı yapılmıştır. Etkinlikler süresince S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsünde katılımcı öğrencilere ney, ebru, tezhib gibi gelenekli sanatımızdan uygulamalı kurslar verilmiştir.

FOMGED Gençlik Kulübü tarafından organize edilen etkinliklerin Bilimsel Danışmanlığı ve verilecek konferansları SÜMAM üstlenmiş projenin danışmanları ise SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi Esin Çelebi Bayru, Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç ve SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler idi.

Defile "Sanatın Mevlâna Aşkı"

16 Aralık 2007, Mevlâna Kültür Merkezi Sultan Veled Salonu/Konya

Düzenleyen: Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bölümü

Mevlâna Müzesi'ndeki Mevlâna'ya ve oğlu Sultan Veled'e atfedilen giysilerin tasarımlarından oluşan bir defiledir. Yrd.Doç. Miyase Çağdaş rehberliğinde Arş.Gör. Nurhan Özkan tarafından hazırlanan defilenin bilimsel danışmanlığı SÜMAM tarafından yapılmıştır.

40 giysiden oluşan koleksiyonda 12 repröduksiyon çalışması, 20 çağdaş kadın giysisi, 2 gelinlik, 8 çocuk giysisi, 3 şov amaçlı giysi yer almıştır. Koleksiyon 3 ünlü manken, 29 amatör kadın ve erkek manken, 8 çocuk manken tarafından sunulmuştur.

BİLİMSEL YAYINLAR

Mevlâna Araştırmaları Dergisi/ The Journal of Rumi Studies

Mevlâna'nın hayatı, eserleri, düşünceleri; Mevlevîlik kültürü ve sanatı hakkında araştırma, yorum, yeni ve tarihi belgelerin yayını ile ilgili bilimsel nitelikli makale, inceleme, tanıtma yazıları, bildiri metinleri, çeviri, bibliyografya ve kitap tanıtımı gibi özgün çalışmaları yayımlamak; Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili çalışmalara katkı sağlayıcı bilimsel bir platform oluşturmak amacıyla yılda iki sayı olarak her yılın Mayıs ve Aralık aylarında yayımlanmaktadır. İlk sayısı Mayıs 2007'de yayımlanan *Mevlâna Araştırmaları Dergisi/The Journal Of Rumi Studies* uluslararası standartlarda hakemli dergidir.

BİLDİRİ KİTAPLARI:

“Bildiriler: Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sanatında Mevlâna ve Mevlevîlik” Konya, 2007

Üniversitemiz 1985 yılında başlattığı Ulusal ve Uluslararası Sempozyum, Panel ve Kongre gibi bilimsel etkinliklerde sunulan tebliğleri şu ana kadar 16 kitapta toplayarak bilim dünyasının hizmetine sunmuştur.

Kuruluşunun ardından 2005 yılından itibaren SÜMMAM tarafından düzenlenen bu etkinliklerin bildirileri de kitaplaştırılarak araştırmacı ve okuyucuların istifadesine sunulacaktır.

Bu eser, 14–16 Aralık 2006 tarihleri arasında düzenlediğimiz “Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sanatında Mevlâna ve Mevlevîlik” konulu Ulusal

Sempozyumda sunulan bildirilerden oluşmaktadır.

KAYNAK KİTAP:

“Mesnevî-i Muradiyye” Haz. Prof.Dr. Kemal Yavuz, Konya, 2007

Mesnevî'nin Türkçeye yapılmış ilk manzum tercüme ve şerhi olan eser, 1436 yılında tamamlanmış olup, Sultan II. Murad'a sunulması bakımından da Mesnevî-i Murâdiyye adını almıştır.

İstanbul Üniversitesi Öğretim üyelerinden Prof. Dr. Kemal Yavuz tarafından II cilt halinde Gramer-Sözlük-İnceleme ve Metin olarak hazırlanmış ve ilk kez Merkezimiz tarafından Mevlâna'nın 800. Doğum Yıldönümü Anısına Aralık 2007 tarihinde yayınlanmıştır.

SÜMAM'IN DÜZENLEDİĞİ VE KATILDIĞI ETKİNLİKLER (2008)

KONGRE, KONFERANS, SEMPOZYUM, PANEL

Konferans-Semâ Gösterisi "Hoş- görü ve Sevgi Sultanı Mevlâna"

19 Ocak 2008, Atatürk YİBO Spor Salonu, Kumluca/Bartın

Bartın ili Ulus ilçesine bağlı Kumluca Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu'nun isteğiyle SÜMAM tarafından organize edilen etkinlikte SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'in "Mevlâna'yı Nasıl Oku-

malı, Nasıl İstifade Etmeliyiz" konulu konferansının ardından adı geçen ilköğretim okulu öğrencilerinin hazırladığı Mevlâna konulu şiir dinletileri ve tiyatral gösterileri sunuldu. Halka açık ücretsiz olarak düzenlenen Program SÜMAM Semâ Heyetinin icra ettiği Semâ Gösterisi ile sona erdi.

Konferans: "Mevlâna"

11 Ocak 2008, Başarı Koleji Salonu, Manavgat/Antalya

Manavgat Lisesi'nin düzenlediği Mevlâna etkinlikleri çerçevesinde verilen konferanstr. SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'in verdiği konferansta "2007 UNESCO Mevlâna'yı Anma Yılı"nın bir değerlendirilmesi yapılarak olumlu ve olumsuz gelişmeler aktarıldı ve Mevlâna'nın eserlerinden günümüz insanına hitap eden öğütler işlendi. Konferansın ardından Manavgat Lisesi öğrencileri

tarafından hazırlanan "Mevlâna" konulu Kompozisyon, Makale, Resim gibi dallarda ödül alan öğrencilerin çalışmalarına yer verilerek ödül töreni yapıldı.

Panel: "Mevlâna'nın Konya'sı"

1 Mayıs 2008, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM

Mevlâna ailesinin Konya'yı teşrif-

lerinin 780. Yıldönümü nedeniyle düzenlenen Panelde, Anadolu'nun ve özellikle Konya'nın İslamiyet öncesi ve Selçukluların fethinden sonraki dönemin fiziksel, sosyal ve kültürel ortamı konunun uzman bilim adamları tarafından ele alınmıştır. Ayrıca Mevlâna dönemi Konya'sının düşünce

ortamının ve bu ortamda Mevlâna düşüncesinin yerinin de önemi aktarılmaya çalışılmıştır.

Katılımcılar: Prof.Dr. Mustafa Fayda (Marmara Üniversitesi), Prof.Dr. Hasan Bahar (Selçuk Üniversitesi), Prof.Dr. Tuncer Baykara (Ege Üniversitesi), Prof.Dr. Ahmet Yaşar Ocak (Hacettepe Üniversitesi) ve Prof.Dr. Mehmet Şeker (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Konferans, Şiir Dinletisi, Semâ

"Rumi and the Whirling Dervishes from Turkey"

Uluslararası Mevlâna Vakfı organizasyonu ile, 22-29 Ekim 2008, New York, New Jersey, New Haven, Massachusetts, Washington DC/ABD

Mevlâna'yı, felsefesini ve Semâ'yı tanıtmak amacıyla ABD'nin 5 ayrı şehrinde yapılan etkinliklerin konsepti, Uluslararası Mevlâna Vakfı Başkanı

ve Hz. Mevlâna'nın 22. Kuşak torunu Faruk Hemdem Çelebi'nin açılış ve bilgilendirme konuşması, Ney eşliğinde Mevlâna şiirlerinden SÜMAM Müdürü Yrd.DoçDr. Nuri Şimşekler'in Farsça, Amerikalı sanatçı Peter Rogen'in İngilizce bölümler sunması ve Semâ icrasından oluşmuştur.

Program tarih ve yerleri:

- 22 Ekim, Princeton University
- 23 Ekim, Bard College
- 25 Ekim, New York Metropolitan Museum of Art
- 26 Ekim, Yale University
- 27 Ekim, Amherst College
- 29 Ekim, Washington DC National Cathedral

Konferans

“Mevlâna'da İnsanlar Arası Uzlaşî”

16 Kasım 2008, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM Malazgirt Salonu

S.Ü. Etkileşim ve Uzlaşî Topluluğu'nun düzenlediği etkinlik çerçevesinde verilen konferanstır. SÜMAM

Müdürü Yrd.DoçDr. Nuri Şimşekler verdiği konferansta insanların farklı farklı olmalarına rağmen bir arada yaşamak zorunda olduğunu Mevlâna'nın eserlerinden örnekler vererek açıklamaya çalıştı.

Konferans-Şiir Dinletisi

“Şiirleri Eşliğinde Mevlâna:

Aşkla Hiç Olmak, Aşkta Yok Olmak”

18 Kasım 2008, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM, Malazgirt Salonu

S.Ü. Mevlâna ve Hoşgörü Topluluğunun organize ettiği etkinlikte SÜMAM Müdürü ve Topluluğun Akademik Danışmanı Yrd.DoçDr. Nuri Şimşekler, şiirler eşliğinde Mevlâna'nın fikirlerinden örneklemelerle açıklamalarda bulunmuştur.

Uluslararası Sempozyum

“Mevlâna ve Şems”

25-26 Kasım 2008, Hoy, Tebriz/İran

İran İslam Cumhuriyeti Hoy Milletvekili Muayyid Hüseyini Sadr'ın himayeleriyle Hoy Üniversitesi'nin düzenlediği Sempozyum Konya ve Hoy arasında bir kültür köprüsü kurulması amacıyla hazırlanmıştır. Konya'yı temsilen SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, SÜMAM Danışma Kurulu Üyesi Esin Çelebi Bayru, Mevlâna Müzesi Müdür Yardımcısı Dr. Naci Bakırcı, Postnişin Nadir Karnıbüyükler ve Semazenbaşı Sami Küçük'ün davet edildiği Sempozyumda İranlı 6 bilim adamı da Mevlâna ve Şems hakkında bildiri sunmuşlardır.

Panel: “Mesnevî’yi Bugün Okumak”

16 Aralık 2008, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM

Mevlâna'nın 735. Vuslat Yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde SÜMAM tarafından düzenlenen Panelde, içinde barındırdığı malzeme zenginliğiyle her kesimden ve her dönem insanına hitap edebilen Mesnevî'yi günümüz insanının nasıl okuması gerektiği; ayrıca bu klasik eserimizden nasıl faydalanılabileceği de işlenmeye çalışılmıştır.

Katılımcılar: Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu (Kırıkkale Üniversitesi), Prof.Dr. Emine Yeniterzi (Selçuk Üniversitesi), Prof.Dr. Mehmet Demirci (Dokuz Eylül Üniversitesi), Doç.Dr. Hicabi Kırılgaç (Ankara Üniversitesi) ve Doç.Dr. Derya Örs (Ankara Üniversitesi)

SÜMAM'IN DÜZENLEDİĞİ VE KATILDIĞI ETKİNLİKLER (2009)

KONGRE, KONFERANS, SEMPOZYUM, PANEL

Panel: "Âşıkların Gıdası Mevlevî Müsikisi"

Uluslararası Mevlâna Vakfı ve Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü işbirliğiyle, 5 Mayıs 2009, S.Ü. Dilek Sabancı Konservatuvarı Salonu

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)'nün 2005 yılında aldığı Mevlevî Müziğini koruma ve yaşatma kararı çerçevesinde yapılması gerekenlere dikkat çekilen Panelde, 700 yıllık bu kültürün aslına uygun olarak yapılması ve bu konuda alınması gereken tedbirler masaya yatırıldı.

Açılış konuşmaları SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve Uluslararası Mevlâna Vakfı Bilim Kurulu Başkanı Neslipir Çelebi Sayar

tarafından yapılan Panel'de Mevlevî Müziğine yüzyıllar boyunca emek veren ve Âyîn-i Şerif besteleyen sanatçılar da işlendi.

Katılımcılar: Prof.Dr. Kenan Gürsoy (Galatasaray Üniversitesi), Prof.Dr. M. Yaşar Kaltakçı (S.Ü. Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı Müdürü), Yrd.Doç.Dr. Mustafa Çıpan (Konya İl Kültür ve Turizm Müdürü), Reha Sağbaşı (TRT Sanatçısı-Araştırmacı-Yazar) ve Yusuf Kayya (Konya Tarihi Türk Müziği Topluluğu Sanat Yönetmeni).

**SERĞİ, TİYATRO, DİNLETİ,
SÖYLEŞİ, KONSER, BELGESEL,
PROJELER**

Konser

**“Mevlevî Bestekârlar Klâsik Türk
Musikisi Konseri”**

Uluslararası Mevlâna Vakfı ve Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü işbirliğiyle, 4 Mayıs 2009, Mevlâna Kültür Merkezi Sultan Veled Salonu

Mevlâna ve ailesinin Konya'yı teşriflerinin 781. Yıldönümü Anma Etkinlikleri çerçevesinde S.Ü. Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı Öğretim Görevlisi ve SÜMAM Genel Kurul Üyesi Elif Bilge Kurtuldu'nun solist ve Yönetmenliğinde Konservatuvar öğrencileri ve Öğretim Görevlileri tarafından icra edilen bir konserdir.

**Mevlâna'nın Eselerinin Yazma Nüs-
haları Fotoğraf Sergisi**

“Harflerdeki Mânâ”

8-17 Aralık 2009, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM Alt Salon ve Mevlâna Kültür Merkezi

Mevlâna'nın 736. Vuslat Yılı Dönümü Anma Törenleri kapsamında SÜMAM adına Doç.Dr. Yusuf Öz, Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve Yrd.Doç.Dr. Hakan Kuyumcu tarafından düzenlenen bir Sergidir. İki yıllık bir çalışma ile hazırlanan Sergi, Türkiye Kütüphanelerinde bulunan

Mevlâna'nın eserlerinin yazma nüshalarının tuval üzerine basılan 120 resminden oluşmuştur.

S.Ü. Bilimsel Araştırmalar Koordinatörlüğü'nün maddi desteğiyle 2 parça halinde S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü S. Demirel Kültür Merkezi ve Mevlâna Kültür Merkezi'nde açılan Sergi'nin resimlerinin temin edilmesinde Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi Müdürü Bekir Şahin ve kütüphane çalışanları ile Konya İzzet Koyunoğlu Kütüphanesi Müdürü Hasan Yaşar da katkıda bulunmuşlardır.

TRT Mevlâna Celâleddin-i Rumî Belgeseli Gösterimi ve Yönetmen Tülay Akca İle Söyleşi

14 Aralık 2009, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM

Mevlâna'nın 736. Şeb-i Arûs Vuslat Yıldönümü Etkinlikleri çerçevesinde Belgesel gösterimi ve ardından Yönetmeni Tülay Akca ile yapılan söyleşiyi kapsayan bir programdır.

TRT tarafından Mevlâna'nın 800. Doğum Yılı kutlamaları çerçevesinde yaptırılan Belgeselin danışmanlığını Mevlâna'nın 22. kuşaktan torunu Faruk Hemdem Çelebi ve SÜMAM Müdürü Yrd. Doç. Dr. Nuri Şimşekler üstlenmişti.

Mevlâna Celâleddin-i Rumî "Aşkın Dansı" Film Gösterimi ve Yönetmen Kürşat Kızbaz'la Söyleşi

15 Aralık 2009, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM

Mevlâna'nın 736. Şeb-i Arûs Vuslat Yıldönümü Etkinlikleri çerçevesinde film gösterimi ve ardından Yönet-

meni Kürşat Kızbaz ile yapılan söyleşiyi kapsayan bir programdır.

2007 yılında çekimi tamamlanan ve ülkemiz sinemaları ile birlikte 6 dilde alt yazı çevirisi ile birlikte 36 ülkede gösterilen filmin danışmanları arasında SÜMAM ve Merkez Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler de bulunmaktadır.

Konferans&Söyleşi
“Bab-1 Esrar Romanı Hakkında
Yazar Ahmet Ümit’le Söyleşi”

16 Aralık 2009, S.Ü. Alaaddin Keykubat Kampüsü SDKM

Mevlâna'nın 736. Şeb-i Arûs Vuslat Yıldönümü Etkinlikleri çerçevesinde Bab-1 Esrar romanı hakkında eserin yazarı Ahmet Ümit'in verdiği Konferans ve ardından yapılan söyleşiyi kapsayan bir programdır.

Konferansta Bab-1 Esrar'daki konuları kaleme alma sebeplerini anlatan Ahmet Ümit daha sonra öğrencilerin sorularını cevaplayarak eserlerini imzalamıştır.

Uluslararası Sempozyum

“Güneşle Aydınlananlar”

“Enlightened By The Sun”

11-16 Aralık 2009

İstanbul / Konya

Düzenleyen: TÜRKKAD İstanbul Şubesi / Cultural Association of Turkish Women İstanbul Branch

TÜRKKAD İstanbul Şubesi Başkanı Cemâlnur Sargut ve çalışma arkadaşları tarafından özenle hazırlanan ve Şems-i Tebrîzî'nin adına düzenlenmiş ilk etkinlik özelliğini taşıyan uluslararası “Güneşle Aydınlananlar” sempozyumuna SÜMAM olarak bilimsel destek verilmiş, SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler açılış konuşması yapmış, ayrıca “İki Beden Bir Gölgede: Mevlâna Celâleddin-i Rumi ve Şems-i Tebrîzî” başlıklı bir bildiri sunmuştur.

Sempozyumda tüm dünyada büyük bir saygı ve hassasiyetle incelenen ve birleştirici bakış açısından faydalanılmaya çalışılan büyük İslam mütefekkeri Mevlâna Celâleddin-i Rumî'nin hocası **Şems-i Tebrizî**'nin öncelikle uzun yıllar kendisinin varlığıyla şereflenmiş olan Türkiye'de daha geniş kitlelerce tanınmasının ve algılanmasının sağlanması amaç edinilmiştir.

İstanbul ve Konya Büyükşehir Belediyeleri, Nefes Yayınları ve THY'nın destek verdiği Sempozyuma bildirimleri ile katılan araştırmacılar (alfabetik sırayla):

Adnan Karaismailoğlu - Kırıkkale

Arif Naushahi - Pakistan

Camille Helminski - ABD

Carl Ernst - ABD, ABD

Cemâlnur Sargut - İstanbul

Esin Çelebi - İstanbul

Hülya Küçük - Konya

Mahmut Erol Kılıç - İstanbul

Ghulam Moeenuddin - Pakistan

Mustafa Çakmaklıoğlu - Kayseri

Naci Bakırcı - Konya

Nuri Şimşekler - Konya

Omid Safi - ABD

Osman Nuri Küçük - Kayseri

Parvaneh Saberi - İran

Selahattin Çelebi - Konya

Semih Ceyhan - İstanbul

Takeshita Masataka - Japonya

Tofigh H. Sobhani - İran

Tuğrul İnançer - İstanbul

Yakup Şafak - Samsun

Sempozyum Bildirileri 2010 yılında Nefes Yayınları arasında çıkmıştır.

BİLİMSEL YAYINLAR**Mevlâna Araştırmaları Dergisi-2 /
The Journal of Rumi Studies-2**

Mayıs-2009 SÜMAM tarafından çıkarılan ve ilk sayısı Mayıs 2007'de yayımlanan uluslararası hakemli derginin 2. sayısıdır.

ISSN: 1307 – 7392
Sayı / Number: 2
Aralık / December 2007

SÜ Mevlâna Araştırma ve Uygulama
Merkezi Adına
Sahibi Merkez Müdürü
Yrd. Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

Yayın Kurulu /Editorial Board

Prof. Dr. Fevzi GÜNÜÇ
Doç. Dr. Galip ATASAĞUN
Doç. Dr. Yusuf ÖZ
Yrd. Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Emine YENİTERZİ • SÜ / Konya
Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ • MÜ / İst.
Prof. Dr. Kemal YAVUZ • İÜ / İst.
Prof. h.c. M. Uğur DERMAN • MSÜ / İst.
Prof. Dr. Adnan KARAIŞMAİLOĞLU
KÜ / Kırkkale

Editörler / Editors

Doç. Dr. Yusuf ÖZ
Yrd. Doç. Dr. Hakan KUYUMCU

Teknik Hazırlık / Technical Preparatory

Dizgi: Ali TARHAN (SÜMAM)
Sekreteryaya: Uzm. Arzu YILMAZ (SÜMAM)
Baskı: SÜ Basımevi / 0 332 241 18 44
Tel. (Phone): (+90) 332 223 24 75
e-posta: mevlana@selcuk.edu.tr

Kaynak Kitap**“Sırr-ı Ma’nevî”**

Haz. Dr. Ekrem Bektaş, Konya, 2009

Halvetî şeyhi Muhammed Nazmî Efendinin 1676 yılında tercüme ettiği *Sırr-ı Ma'nevî* Mesnevî'nin I. Defter'inin tam bir manzum çevirisidir.

Tespit edilebildiği kadar tek nüsha halinde bulunan eser, Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Ekrem Bektaş tarafından çevriyazı olarak hazırlanmış ve ilk kez Merkezimiz tarafından Ağustos 2009 tarihinde yayınlanmıştır.

Kaynak Kitap

“Mevlâna: Çevresindekiler, Mevlevîlik ve Eserleriyle İlgili Eski Harfli Türkçe Eserler”

Haz. Yrd.Doç.Dr. Ali Temizel
Konya, 2009

Osmanlıdan Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Mevlâna Mevlevîlik ve Eserleriyle İlgili Eski Harfli Türkçe çalışmaların açıklamalı bir bibliyografyasını oluşturan bir çalışmadır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölüm: Mevlâna hakkında yapılan çalışmalar, İkinci Bölüm: Mevlevîlik ve Mevlevîler hakkında yapılan çalışmalar ve Üçüncü Bölüm: Mevlâna'nın eserleriyle ilgili yapılan çalışmalar.

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi ve SÜMAM Genel Kurulu Üyesi Yrd.Doç.Dr. Ali Temizel tarafından hazırlanmış ve ilk kez Merkezimiz tarafından Kasım 2009 tarihinde yayınlanmıştır.

SÜMAM'IN DÜZENLEDİĞİ VE KATILDIĞI ETKİNLİKLER (2010)

KONGRE, KONFERANS, SEMPOZYUM, PANEL

PANEL

“Batıda Mevlâna ve Mesnevî’ye Tercüman Olanlar”

S.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işbirliğiyle, 3 Mayıs 2010, S.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Konferans Salonu

Mevlâna ailesinin Konya'yı teşriflerinin 782. Yıldönümü nedeniyle düzenlenen panelde, batıda Mevlâna

ve Mesnevî'si üzerine ilk çalışma yapanlar ve özellikle Mesnevî'yi İtalyancaya çeviren Prof.Dr. Gabriel Mandel Khan ile Fransızcaya tercüme eden Prof.Dr. Eva de Vitray Meyerovich'in çalışmaları ele alındı. Panelde Selçuk Üniversitesi eski Rektörü ve Ankara Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Halil Cin başkanlık etmiş; Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ABD Öğretim Üyesi Prof.Dr. Abdullah Öztürk, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fars Dili ABD Başkanı Doç.Dr. Yusuf Öz, SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ve Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Mehmet Büyükçanga birer bildiri ile katılmışlardır.

ULUSAL SEMPOZYUM

“Aşkın Sultanları

Son Dönem İstanbul Mevlevîleri”

Düzenleyen Kurumlar

Şefik Can Uluslararası Mevlâna Eğitim ve Kültür Derneği ve Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi

(İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin katkılarıyla)

14-15 Mayıs 2010, Üsküdar Bağlarbaşı Kültür Merkezi/İstanbul

İstanbul'un son yüzyılında, özellikle Mevlevî âdâb ve erkânına göre Mevlevîhânedeki yetişmiş Mevlevîlerin

ve Mevlâna araştırmacılarının; Hayatları, eserleri, çalışmaları, Mevlevîhânedeki durumları, Osmanlı'nın son dönemlerindeki çalışmaları ve konuları, Cumhuriyetimizin ilânına ve canlanmasına verdikleri destek, Mevlevîhânelerin kapanmasıyla sivil ve memuriyet hayatları, İstanbul kültür, edebiyat ve san'atına katkıları ve 1950'li yıllardan itibaren Konya'da başlatılan Şeb-i Arûs törenlerindeki konuları hakkında özgün tebliğlerle bilgi sunuldu.

SEMPOZYUMA BİLDİRİ SUNANLAR

(Sunum sırasıyla)

Prof.Dr. Mustafa TAHRALI

Ekrem IŞIN

Prof. h.c. M. Uğur DERMAN

Prof.Dr. Mustafa ÇİÇEKLER

Yrd.Doç.Dr. Nuri ÖZCAN

Prof.Dr. Mahmut Erol KILIÇ

Prof. Dr. Cihan OKUYUCU

Esin Çelebi BAYRU

Dr. Yakup ŞAFAK

Prof.Dr. Emine YENİTERZİ

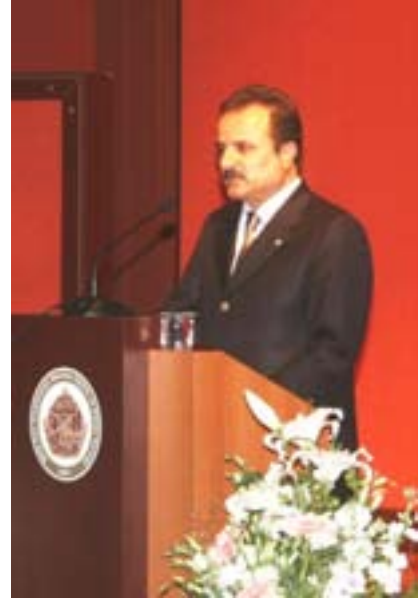
Prof.Dr. Baki BAYKARA
Yrd.Doç.Dr. Sezai KÜÇÜK
Yrd.Doç.Dr. Mustafa ERDOĞAN
Yrd.Doç.Dr. Gülgün YAZICI
Yrd.Doç.Dr. A. Cahid HAKSEVER
Dr. Semih CEYHAN
Doç.Dr. Yusuf ÖZ
Doç.Dr. Safi ARPAGUŞ
Dr. Timuçin ÇEVİKOĞLU
Dr. Emin IŞIK
Prof.Dr. Baha TANMAN
Cemalnur SARGUT
Prof.Dr.Adnan K.İSMAİLOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER
Doç. Dr. Osman Nuri KÜÇÜK
H. Nur ARTIRAN

Sempozyum Sonuç Bildirgesi
Şefik Can Uluslararası Mevlâna
Eğitim ve Kültür Derneği'nin Selçuk
Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve

Uygulama Merkezi ile birlikte düzenlediği ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından desteklenen “**Aşkın Sultanları Son Dönem İstanbul Mevlevîleri Ulusal Sempozyumu**” 14-15 Mayıs 2010 tarihlerinde Üsküdar Bağlarbaşı Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizin farklı üniversitelerinden 27 bilim adamı ve Mevlâna araştırmacısının katıldığı Sempozyum 5 Oturum ve 1 Değerlendirme Oturumu ile icra edilmiş; Sempozyum genelinde ve Değerlendirme Oturumunda ana hatlarıyla şu hususlara dikkat çekilmiş ve çeşitli platformlarda dile getirilmiştir:

1) 1491 yılında İstanbul'da ilk olarak kurulan Galata Mevlevihânesi ve diğer İstanbul Mevlevihânelerinin Türk kültür ve edebiyatına sayısız

değerler kazandırması, ayrıca batıda Mevlâna ve Mevlevîlik Kültürünün tanıtımına katkıda bulunmaları açısından tarihî bir öneme hâiz olduğu;

2) İstanbul'da restorasyonları tamamlanan veya devam eden Yenikapı, Galata ve Bahariye Mevlevihânelerinin geçmişteki gibi Mevlâna ve Mevlevîlik kültürünün tanıtıldığı mekânlar olarak işlev görmesi; ayrıca Kasımpaşa Mevlevihânesi'nin de restorasyonuna başlanacak olmasının memnuniyet verici olduğu;

3) Sempozyumda işlenen son dönem Mevlevî şahsiyetlerinin hayatı, eserleri ve yaptıkları işlerin canlı şahitlerin bulunduğu günümüzde kendilerinin beyanlarına da başvurmak şartıyla kayda geçirilmesinin önemi;

4) Günümüzde Mevlâna ve Mesnevî okumalarının çoğalması ve Mevlâna'nın farklı eserlere konu olması nedeniyle bazı yanlış anlamaların olabildiği, bu sebeple konu ile ilgili bilgi edinmek isteyen okuyucuların uzmanlar tarafından kaleme alınan bilimsel eserleri dikkate almalarının tavsiye edilmesi;

5) Sempozyumu düzenleyen Şefik Can Uluslararası Mevlâna Eğitim ve Kültür Derneği ile Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin, bilimsel kurumların ve sivil toplum örgütlerinin işbirliğine örnek teşkil edecek şekilde koordineli çalıştığı; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlık Makamının desteklerinin de son derece yerinde olduğu; **"bilim, hizmet ve imkân sahibi"** olan kurumların işbirliğinin her alanda olduğu gibi Mevlâna çalışma ve araştırmalarında da ortaya konulması gerektiği;

Sempozyum Düzenleme Kurulu tarafından 5 Madde olarak kaleme alınmış, Sempozyum katılımcılarına ve basın yolu ile kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

Saygılarımızla arz olunur.

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Adına

H. Nur ARTIRAN

Nuri ŞİMŞEKLER

PANEL
“Mevlâna Araştırmalarında Kaynak Kullanımının Önemi”
Tarih: 13 Aralık 2010
Yer: S.Ü. SDKM

Hz. Mevlâna'nın 737. Vuslat Yılı dönümü etkinlikleri çerçevesinde S.Ü. Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü tarafından iki oturumlu olarak düzenlenmiştir.

Panelin 1. oturumuna Kırıkkale Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu, Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Yusuf Küçükdağ, Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç.Dr. Safi Arpaguş, TRT İstanbul Radyosu Sanatçısı R. Hakan Talu birer bildiri ile katıldılar.

Panelin 2. oturumuna ise Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Nuri Köstüklü, Mevlâna Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Emine Yeniterzi ve Kırıkkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç.Dr. Yusuf Öz birer bildiri ile katıldılar.

SERĞİ
HARFLERDEKİ MÂNÂ
“Mevlâna'nın Eserlerinin Yazma Nüshaları Fotoğraf Sergisi”
Tarih: 7 – 17 Aralık 2010
Yer: Kule Site Konya ve M1 Tepe Alışveriş Merkezleri

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü tarafından düzenlenen “Harflerdeki Mânâ” adlı sergi, Kule Site Konya ve M1 Tepe Konya alışveriş merkezlerinde açıldı, Sergi Mevlâna Celâleddin-i Rûmî'nin 737. Vuslat Yılı Dönümü anma törenleri kapsamında düzenlendi.

Küratörlüğünü Enstitü Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'in yaptığı

sergi Doç.Dr. Yusuf Öz ve Yrd.Doç.Dr. Hakan Kuyumcu tarafından iki yıllık bir çalışma ile hazırlandı. Sergide, Mevlâna'nın eserlerinin Türkiye kütüphanelerinde bulunan yazma nüshalarının tuval üzerine baskısından oluşan çalışmalara yer verildi.

Sergi Hz. Mevlâna'nın 22. Kuşak torunu ve Uluslararası Mevlâna Vakfı II. Başkanı Esin Çelebi Bayru, Enstitü çalışanları ve geniş bir misafir topluluğu tarafından açıldı. 10 gün açık kalan sergi özellikle adı geçen marketlere alışveriş için gelen her yaştan ziyaretçinin ilgisini çekti.

MEVLÂNA SUNUMLARI
"Selçuk Üniversitesi Öğrencileri
Mevlâna Okuyor"
Tarih: 09 Aralık 2010
Yer: S.Ü. SDKM – Malazgirt Salonu

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü tarafından üniversite öğrencilerinin Hz. Mevlâna'ya olan ilgisini artırmak amacıyla düzenlenen etkinlikte Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'ndan 12 öğrenci birer sunum yapmışlardır. Hz. Mevlâna'nın hayatı, eserleri, fikirleri, Mevlevîlik Kültürü ve Mevlevîhânelerin işlendiği sunumlarda öğrencilerin 8 aylık bir araştırmanın ardından elde ettikleri bilgiler yer almıştır.

MEVLÂNA SÖYLEŞİLERİ:
"GÖNLÜMÜZDEKİ
MEVLÂNA"
Tarih: 16 Aralık 2010
Yer: S.Ü. SDKM

Hz. Mevlâna'nın 737. Vuslat Yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde S.Ü. Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü tarafından düzenlenen "Gönlümüzdeki

Mevlâna” konulu söyleşi sanat dünyasının Hz. Mevlâna’ya olan ilgisine dikkat çekmek üzere düzenlenmiştir.

Söyleşiye katılan Devlet Sanatçıları Ahmet Özhan, Emel Sayın ve Athena Müzik Gurubun solisti Gökhan Özoğuz, Mevlâna ile tanışmalarını ve bu “insanca yaşam felsefesi”nin duygu, düşünce ve yaşamlarına katkılarını anlattılar. Moderatörlüğü Ahmet Özhan tarafından yapılan söyleşi sonunda sanatçılar, öğrencilerin sorularını da cevaplayarak onları Hz. Mevlâna öğretilerini okuyup öğrenmeye ve yaşamlarına uygulamaya davet ettiler.

BİLİMSEL YAYINLAR

Dünyada Mevlâna İzleri

(Bildiri Kitabı)

13-17 Aralık 2007 tarihleri arasında S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından düzenlenen “Dünyada Mevlâna İzleri” konulu Uluslararası Sempozyumda sunulan bildiriler, 2010 Ağustos ayında yayınlanarak bilim dünyasının hizmetine sunulmuştur.

BÜTÜN İMKÂNSIZLIKLARA RAĞMEN ENSTİTÜ'YE DOĞRU İMKÂNSIZLIKLARA RAĞMEN MEVLÂNA'YI ARAŞTIRIYORLAR

(Merhaba Gazetesi, 18 Aralık 2007)

SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, bir lira kaynak ve bir tek kadro almadan, üniversite desteği ve birikimleri ile Hz. Mevlâna'yı bilimsel olarak araştırmaya çalıştıklarını söyledi

Mevlâna'nın bilimsel olarak araştırılıp tanıtılması amacıyla 2005 yılında kurulan Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (SÜMAM) çalışmaları dün düzenlenen toplantı ile tanıtıldı. Toplantıda konuşan Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan, önümüzdeki dönemde merkezi enstitü ardından da akademi haline getirmeyi hedeflediklerinin altını çizdi.

Okudan: Merkez'i enstitü haline getireceğiz

Hz. Mevlâna'nın bilimsel olarak araştırılmasının sadece Konya ve Türkiye değil dünya için büyük önem taşıdığına altını çizen Okudan, "Bu konuda biz üniversite olarak üzerimize düşeni yapmaya çalışıyoruz. Önümüzdeki dönemde Hz. Mevlâna ile ilgili eserlerin toplandığı bilimsel çalışmaların yapıldığı bir Mevlâna Kültür Merkezi'nin kurulması için proje hazırladık. Bu proje ile dünyaya bilimsel anlamda Mevlâna ile ilgili doğru ve güvenilir bilgiler sunulacak. Mevlâna ile ilgili akademik çalışmalara yardımcı olunacak" dedi.

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma Uygulama Merkezi (SÜMAM) Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, amaçlarının Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin hayatı, eserleri, ilmi ve edebi kişiliğinin, Türk ve dünya kültür edebiyatına katkılarını araştırıp incelemek bu konuda bilimsel sosyal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirmek olduğunu vurguladı.

Kaynak ve kadro ile değil bilgi ve emeğimizle çalışıyoruz

Yrd.Doç.Dr. Şimşekler araştırma uygulama merkezlerinin ayrı bir kadrosu ve kaynağının olmadığına dikkat çekerek, "Biz çalışmalarımızı tamamen bilgi ve tecrübelerimizi kullanarak yapıyoruz. Mevlâna araştırmaları için en önemli kaynağımız bilgi ve emeğimiz. Sadece rektörlüğümüzün kendi imkânları ile ayırdığı bütçe bize yardımcı oluyor" diye konuştu.

Yrd.Doç.Dr. Şimşekler, Merkez olarak bugüne kadar 20 bilimsel etkinlik yaptıklarını bu etkinliklerden 3'ünün uluslararası sempozyum olduğunu vurguladı. 2007 Mevlâna Yılı'nda Mevlâna ile ilgili üç temel bilimsel eseri yayına sunmanın mutluluğunu yaşadıklarının altını çizen Yrd.Doç.Dr. Şimşekler, Mesnevî'nin ilk Türkçe'si olan Mesnevî-i Muradiyye, Mevlâna ile ilgili araştırmaların yer alacağı uluslararası hakemli Mevlâna Araştırmaları Dergisi ve Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sanatında Mevlâna ve Mevlevilik sempozyumunun bildirileri yayınladıklarını söyledi.

Mesnevî'nin ilk Türkçe çevirisi ni bilim hayatına kazandırdık

Mevlâna Mesnevisi'nin ilk Türkçe tercümesi olan Mesnevî-i Muradiyye'nin çok önemli bir eser olduğunu ifade eden Yrd.Doç.Dr.

Şimşekler, "Bu eser İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Kemal Yavuz tarafından hazırlanan eser 1436 yılında Mu'ini tarafından tamamlanmış olup Sultan II. Murad'a sunulması bakımından da 'Mesnevî-i Muradiyye' adını almıştır. Bu eser II cilt halinde merkezimiz tarafından Selçuk Üniversitesi imkânlarıyla Aralık 2007'de yayınlanmıştır. Eser Mesnevî'nin ilk Türkçe çevirisi olması ve 15. yüzyıl Türk dili özelliklerini yansıtması ve ilk yayınlanması açısından önemlidir" dedi.

Mevlâna araştırmaları için uluslararası hakemli dergi

Şimşekler, yılda iki kez yayınlanacak olan uluslararası hakemli "Mevlâna Araştırmaları Dergisi" hakkında da bilgiler vererek, üniversite imkânları ile yayınladıkları bu dergiyi yayın hayatına ve bilim dünyasına kazandırdıklarını açıkladı. Derginin sahasında dünyada ilk olduğunun altını çizen Yrd.Doç.Dr. Şimşekler, Mevlâna ile ilgili bilimsel yayınların ve makalelerin bu eserde yayınlanacağını açıkladı.

14-16 Aralık 2006'da gerçekleştirdikleri "Türk Kültür ve Edebiyatında Mevlâna ve Mevlevilik" konulu ulusal sempozyumda sunulan bildirileri kitaplaştırıp bilim dünyasına sunduklarını vurgulayarak, bildirilerin kitap haline getirilmesi sayesinde kalıcılığının sağlandığını dile getirdi.

MEVLÂNA ARAŞTIRMA MERKEZİ ÖNCE ENSTİTÜ SONRA AKADEMİ OLACAK

(Yeni Şafak, Cihan Haber Ajansı
Kaynaklı, 18 Aralık 2007)

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi, önce enstitüye daha sonra akademiye dönüştürülecek. Rektör Prof. Dr. Süleyman Okudan, "Mevlâna'yı sadece Türkiye'ye değil, bütün dünyaya anlatacağız. Tüm dünyaya hizmet eden bir danışmanlık haline getireceğiz." dedi.

Mevlâna'yı dünyaya tanıtmaya çalışan Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi (SÜMAM), önce Enstitüye daha sonra Akademiye dönüştürülecek. Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi, Mevlâna'nın 734'üncü Vuslat Yıldönümü Etkinlik-

leri kapsamında kurulduğu 2005 yılından bugüne Mevlâna ile ilgili yaptığı çalışmalarını toplantı düzenleyerek anlattı. Rektörlük Senato Odası'ndaki toplantıya Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan, SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, Merkez Yöntemi Kurulu Üyesi Prof. Dr. Fevzi Günüş, Doç.Dr. Yusuf Öz katıldı. Rektör Prof. Dr. Süleyman Okudan, üniversite olarak Mevlâna'nın önemini bildiklerini ve bu konuda üzerlerine düşen görevi yaptıklarını belirterek, "Üniversite olarak 2 yıl önce Merkez'imizi kurduk. Bu merkezi önce Enstitüye daha sonra Akademiye dönüştürmeyi planlıyoruz. Kampüs içerisinde Selçuklu mimarıyla süslenmiş yeni bir merkez oluşturacağız. Bu merkezimiz sayesinde Mevlâna'yı sadece Türkiye'ye değil, bütün dünyaya anlatacağız. Tüm dünyaya hizmet eden bir danışmanlık haline getireceğiz." dedi. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, 2 yılda 20 etkinlik yaptıklarını söyledi. (...)

Selçuk Üniversitesi Rektörü Süleyman Okudan, üniversite olarak Mevlâna'nın önemini bildiklerini ve bu konuda üzerlerine düşen her türlü görevi yapmaya hazır olduklarını söyledi.

Sponsor arıyorlar

Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler uzman hocaların da desteğiyle Mer-

kez'imizi Enstitü ve Akademi haline dönüştürmeyi planladıkların belirterek, "Bütçemiz olmadığı için sponsorluk ve benzeri yollarla tüm eserleri bu yeni merkezimizde toplayacağız" dedi.

SÜMAM, Akademi haline gelecek

(*Memleket Gazetesi, 18 Aralık 2007*)

Rektör Okudan: Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni, önce Mevlâna Enstitüsü, ileride akademi haline getirmek en büyük idealimiz...

Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan, Mevlâna'nın Konya, Türkiye hatta dünya için önemini bildiklerini belirterek, "Bu nedenle üniversite olarak Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezini (SÜMAM), önce Mevlâna Enstitüsü, ileride akademi haline getirmek en büyük idealimiz" dedi.

Prof.Dr. Okudan, Rektörlük senato odasında düzenlenen basın toplantısında, Mevlâna'nın 734. Vuslat Yıl Dönümü Anma Etkinliklerinin düzenledikleri çeşitli program ve etkinliklerle kutladıklarını belirtti.

Üniversite olarak Mevlâna'nın, eserlerinin ve mesajlarının tüm dünyaya ulaştırılması için ellerinden geleni yaptıklarını ifade eden Prof.Dr. Okudan, şunları söyledi:

"Bu çerçevede, yıl içinde SÜMAM tarafından çeşitli sempozyum, panel, sergi ve tiyatro gibi etkinlikler düzenlendi. Ancak biz Mevlâna'yı daha geniş bir merkez kurarak, daha geniş kitlelere ulaştırmak istiyoruz. Mevlâna'nın Konya, Türkiye hatta dünya için önemini biliyoruz. Bu nedenle üniversite olarak SÜMAM'ı önce Mevlâna Enstitüsü, ileride akademi haline getirmek en büyük idealimiz."

Daha sonra söz alan SÜMAM Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, basında merkezlerinin yeterli derecede çalışma yapmadığı yönünde eleştiriler çıktığını, ancak bu eleştirilerin haksız olduğunu savundu.

Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin 1 TL dahi bütçesi olmadığını, 1 kişilik dahi kadrosu bulunmadığını bildiren Şimşekler, şunları kaydetti:

"Bizim milyonlarca bütçemiz yok ama bilgi ve emeğimiz var. Bu bilgi ve emeğimizle 2 yılda çok değerli 20 etkinlik gerçekleştirdik. 2 uluslararası sempozyum, 3 sergi, 2 panel ve tiyatro başta olmak hepsi çok değerli ve anlamlı etkinlik. Ayrıca Mevlâna ile ilgili sahasında hakemli ilk dergimizi hazırladık. Merkez'imiz tarafından yılda 2 kez yayınlanacak olan uluslararası hakemli Mevlâna Araştırmaları Dergisi, üniversitemiz imkânlarıyla basılmış olup, yayın hayatına ve bilim dünyasına kazandırılmıştır. Bir diğer eserimiz de Mevlâna'nın Mesnevî'nin Türkçeye yapılmış ilk tercüme ve şer-

hi olan Mesnevî-i Muradiyye'dir. II. Murad adına kaleme alınan ve ilk kez bizim merkezimizde yayınlanan eserin özelliği, 15. yüzyıl Türkçesinin günümüze yansımadır. Bu eserde o zamanın Türkçesini görmek mümkündür. Eser 2 ciltten oluşmaktadır."

Şimşekler, bütçelerinin olmadığını, imkânsızlıkları, gönüllerindeki Mevlâna sevgisiyle imkâna dönüştürme gayreti içinde olduklarını vurgulayarak, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Alanında uzman hocalarımızın da desteğiyle Merkezimizi enstitü ve akademi haline dönüştürmeyi planlıyoruz. Çünkü Konya'ya gelen araştırmacılar, Mevlâna ile ilgili bilgi ve belgeye ulaşamıyor. Biz bunu projesini çizdirdiğimiz bir binada yapacağız. Bu enstitü için Mevlâna ile ilgili tüm eserlerin taramasını yapıyoruz. Sponsorluk ve benzeri yollarla da bu eserleri bu yeni merkezimizde toplayacağız."

SÜMAM'DAN ENSTİTÜYE: 57 YILLIK HAYALİN GERÇEKLEŞMESİ

Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

Merkez'imizin kuruluş çalışmalarına Rektörümüz Prof.Dr. Süleyman Okudan'la birlikte Haziran 2004 tarihinde başladık. Hazırladığımız gerekçeli dosyalarla birlikte uzun yıllardan beri kurulması amaçlanan bu Merkez'in açılma kararını Üniversite Senatomuzdan çıkararak Yüksek Öğretim Kurulu'na (YÖK) sunduk. Yapılan çalışma ve araştırmalardan sonra YÖK tarafından açılması kabul edildi ve 17 Mayıs 2005 tarihinde Resmi Gazete'de Yönetmeliği yayınlanarak "Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi" (SÜMAM) adıyla resmen açılmış oldu.

Merkez'imiz 1 Müdür, 3 Yönetim Kurulu Üyesi, 28 Genel Kurul Üyesi ve 5 Danışma Kurulu Üyesi'nden oluşmaktadır. Bu üyelerden Müdür dâhil tüm üyelerimiz üniversitemizin

konuyla ilgili Fakülte ve bölümlerdeki öğretim üyelerinden oluşmaktadır. Ancak Danışma Kurulu Üyelerimiz arasında Konya ve ülke dışından Mevlâna ve Mevlevîlik konusuyla ilgili uzmanlar da bulunmaktadır.

Merkez'imizin amacı Mevlâna'nın hayatını, eserlerini, fikirlerini; tarihteki Mevlevî şahsiyetleri ve Mevlevilik kültürünün Türk ve dünya kültür hayatındaki yerini ve etkilerini bilimsel verilere dayalı olarak inceleyip araştırmak; Konya'mızın ve Mevlâna'nın ülkemize ve dünyaya doğru olarak tanıtılmasına katkıda bulunmaktadır.

Selçuk Üniversitesi kurulduğu 1975 yılından itibaren olması gerektiği gibi Mevlâna konusuna duyarsız kalmamış 1985 yılına kadar bazı bilimsel faaliyetler gerçekleştirmiş, bu yıldan itibaren ise kuruluşu gerçekleştirilen Selçuklu Araştırmaları Merkezi bünyesinde bu çalışmalarını daha sistemli bir halde devam ettirmiştir. 1985 y-

lundan SÜMAM'ın 2005 yılındaki kuruluşuna kadar Mevlâna konusunda hayli yol kat edilmişti. Burada eski rektörlerimiz Prof.Dr. Halil Cin'e, Prof.Dr. Abdurrahman Kutlu'ya, Selçuklu Araştırmaları Merkezi'nin fedakâr başkanları Prof.Dr. Şerafettin Gölcük'e, merhum Prof.Dr. Yılmaz Önge'ye, Prof.Dr. Haşim Karpuz'a; yine anılan Merkez'de fedakâr çalışmalarından dolayı Prof.Dr. Adnan Karaismailoğlu'na, Yrd.Doç.Dr. Yakup Şafak'a ve benim de görev aldığım onlarca Yönetim Kurulu üyelerine ve emeği geçenlere teşekkür etmek gerekiyor. Çünkü bu ekip Mevlâna ve Mevlevîlik Kültürü konusunda Kongre, Sempozyum gibi 15'i aşkın etkinlik yapmış ve daha sonra bizim yaptığımız çalışmalara bir temel oluşturmuşlardı.

Biz SÜMAM'ı kurduktan sonra bu temel üzerinde Kongre, Sempozyum gibi bilimsel etkinlikleri devam ettirerek bina inşa etmeye devam ederken, yurt dışında etkinlikler yapma, yurt içi ve dışında danışmanlık, yerel ve ulusal Radyo ve TV'lerde periyodik programlar, sergiler ve temel eserleri yayınlamak suretiyle de çalışmalarımızı çok yönlü yapmaya çalıştık. Kuruluşumuzdan bu yana 5 yıl geçmesine rağmen, kendi üniversitemizin imkânları başta olmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk Kültür ve İşbirliği Ajansı (TİKA), Uluslararası Mevlâna Vakfı, Bakü Devlet Üniversitesi, Konya Valiliği İl

Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kars Kafkas Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Konyalılar Vakfı, Türk-Alman Kültür Derneği İzmir Şubesi gibi birçok kurum ve kuruluşlarla da işbirliği yaparak ABD, Afganistan, Azerbaycan, İran gibi ülkelerde ve ülkemizin birçok şehrinde 40'ı aşkın etkinlik yaptık, bilimsel davetlere katıldık. Ayrıca, yerel televizyonlarımızla birlikte, TRT, Kanal A, Samanyolu, TV8, CNN, NTV başta olmak üzere birçok kanalda programlar yaparak halkımızı Mevlâna ve Mevlevî Kültürü hakkında bilgilendirmeye çalıştık. 2007 yılında da TRT GAP Diyarbakır Radyosunda 1 yıl süren 52 bölümlük, her biri 20 dakikalık Mesnevî merkezli canlı programlar yaptık.

Bu çalışmalarla birlikte yaptığımız bilimsel etkinliklerin bildirimlerini yayınlamak ve daha önce hiç yayınlanmamış konu ile ilgili temel kaynak eserleri de bilim dünyasına kazandırmak amacıyla yayın faaliyetlerimiz devam ediyor. Bugüne kadar bu bağlamda 5 eser yayınladık, uluslararası hakemli bilimsel bir dergi çıkarmaya başladık. Bu çalışmalar hakkındaki detaylı bilgilere ve eserlerimize tam metin olarak PDF formatında <http://www.mevlana.selcuk.edu.tr> adresinden ulaşmak ve faydalanmak mümkündür.

Şimdiki amacımız ve hedefimiz ise 5 yılda 50'ye yakın etkinliğe düzenleme veya katılımcı olarak emek veren SÜMAM'ı **uluslararası nitelikli bir Enstitü** haline getirebilmektir. Bu konudaki çalışmalarımız da başlamış olup Rektörümüz Prof.Dr. Süleyman Okudan, Yönetim ve bazı Danışma Kurulu üyelerimiz ve Konya dışından

ilgili ve yetkili kişilerle bir hayli yol kat ettik ve ilk olumlu sonuçları da elde etmeye başladık. Başaracağımıza inandığımız bu Enstitü'yü hayata geçirdiğimiz takdirde kurulmasına dair 57 yıldır dile getirilen ve makalelere konu olan bu işi gerçekleştirmiş olacağız.

V. BÖLÜM

... VE
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
KURULDU

MÜRACAAT

S. Ü. MEVLÂNA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ'NİN "MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ"NE DÖNÜŞTÜRÜL- MESİ İÇİN REKTÖRLÜĞÜMÜZE YAPILAN MÜRACAAT

T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE

KONU: 17 Mayıs 2005 tarih ve 25818 Sayılı Resmi Gazete'de Yönetmeliği (EK-1) yayınlanarak yürürlüğe giren Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin "MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ"ne dönüştürülmesi talebi.

TANIM:

XIII. yüzyıl Anadolu'sunda, Selçukluların hüküm sürdüğü dönemlerde yetişen Türk-İslam mutasavvıf ve düşünürü Mevlâna Celâleddin Rumi, 700 yılı aşkın bir zamandır gündemde olan öz değerlerimizden biridir.

Çağında oldukça ilgi gören fikirleri vefatından sonra da, özellikle Osmanlılar döneminde kurulan 140'a

yakın Mevlevihane aracılığıyla üç kıtaya yayılmış, öğretileri çeşitli milletler tarafından sevilip, benimsenmiştir.

Yüzyıllarca Türk kültür ve edebiyatına büyük katkılar sağlayan, uzmanlar tarafından âdeta bir Mevlvî Edebiyatı oluşturacak şekilde tesir bırakan Mevlâna'nın eserleri ve Mevlevilik kültürü XIX. yüzyıldan itibaren Avrupa başta olmak üzere Batı dünyası tarafından da keşfedilmiş ve bu konuyla ilgili eserler meydana getirilmeye başlanmıştır.

Mevlâna XX. yüzyıldan itibaren Amerika'da da okunmaya başlamıştır. Günümüzde de bu ülkede yapılan İngilizce çalışmalar farklı dünya dillerine çevrilmektedir. İlk bakışta olumlu bir gelişme olarak nitelendirilebilecek bu çalışmaların bazılarında yanlış anlama ve aktarmalarla Mevlâna ve fikirleri "Türk ve İslam" merkezinden çıkarılarak okuyucuya sunulmaktadır.

XXI. yüzyıla geldiğimiz şu yıllarda ise gittikçe artan bir yoğunlukla Mevlâna'nın eserleri tamamen veya seçkiler halinde hemen hemen tüm dünya dillerine çevrilmiş durumdadır. Yine yurt dışındaki bazı üniversiteler ve özel oluşumlar Mevlâna ve Mevlevilik kültürü ile ilgili bilimsel ve po-

püler boyutta çalışmalar yapmakta, eserler yayınlamaktadır. Bugün dünyadaki pek çok üniversitede Mevlâna ve Mevlevilik Kültürü ile ilgili Lisansüstü çalışmalar yapılmakta ve bu çalışmaların sayısı da tahminlerden oldukça yüksektir.

Ülkemizde de çeşitli üniversitelerde ve bireysel çalışmalarla bu konuyla ilgili Lisans ve Lisansüstü tezler-araştırmalar yapılmakta, fakat koordine ve otoriter bir kurumun eksikliği yüzünden bunlar eksik olabilmekte veya tekrara düşülebilmektedir.

Mevlâna'nın doğumunun 800. Yıldönümü münasebetiyle 2007 yılının Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından "Mevlâna'yı Anma Yılı" ilan edilmesiyle ülkemizde olduğu gibi dünyanın birçok köşesinde de Mevlâna'ya olan ilgi artmıştır. Bu yıl içerisinde sadece ülkemizde yayınlanan eser sayısı % 70 kadarı ilk basım olmak kaydıyla 200'e yaklaşmıştır. Dünya çapında yapılan araştırmalar ve yayınlar da bu rakamdan aşağı değildir. Bugün çoğunluğu İngilizce olmak üzere 250'den fazla yabancı dille hazırlanmış konu ile ilgili eser dünya kitapçılarının raflarında satışta bulunmaktadır. Bu rakamlara Mevlâna'nın eserlerinin dili olan İran'da yayınlanmış Farsça eserler dâhil edilmemiştir.

Bilimsel ve popüler tarzda yazılarak okuyucuya sunulan bu eserler

haricinde Osmanlı tarihi boyunca 3 kıtaya yayılan Mevlevîhaneler de Gelibolu, İstanbul Yenikapı, Bahariye, Galata, Afyonkarahisar, Kilis, Tokat gibi Türkiye sınırları içerisinde olanlar Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü başta olmak üzere resmi kurumlar tarafından restore edilmektedir. Sınırlarımız dışında kalan ve Mısırlı semazenler (!) tarafından Semâ törenlerinin yapıldığı Kahire Mevlevihanesi ise İtalyanların sponsorluğunda restore edilmiş; Halep, Trablusşam, Kudüs gibi Mevlevîhaneler ise kaderine terk edilmiştir. Balkanlardaki Mevlevîhanelerin bazıları da tarihlerindeki amaçları gereği Mesnevî dersleri gibi etkinlikler için kullanılmaktadır.

Bu tarihî Mevlevîhanelerin haricinde günümüzde o bölgenin Mevlâna araştırmacıları ve dostları tarafından Almanya, Hollanda, İsviçre ve ABD gibi ülkelerde "Mevlevihane" adıyla açılan kültür merkezlerinde de Mevlâna'yı anlama ve Mevlevî Kültürünü yaşama-yaşatma amaçlı etkinlikler yapılmaktadır.

KAPSAM VE AMAÇ:

Yukarıda çerçevesi çizilmeye çalışıldığı gibi Mevlâna ve Mevlevilik Kültürü 700 yılı aşkın bir zamandır güzel sanatlar ve mûsikimiz başta olmak üzere kültürümüze, tarih boyunca birçok şair ve edibimize ışık ve ilham vermesi açısından edebiyatımıza büyük katkıları olmuştur. Bu bağlamda her ikisi de Mevlevîhanelerde

yetişen ve Mevlevî olan sahalarındaki en önemli şahsiyetler olarak tanınmış Şeyh Gâlib'i ve Dede Efendi'yi örnek göstermek mümkündür. Ayrıca yurt dışındaki çalışmalar, oluşumlar ve etkinliklerle de bu kültür dünya insanlarına tanıtılmaktadır.

Ülkemizde başta, Edebiyat, İlahiyat, Güzel Sanatlar ve hatta İletişim Fakülteleri ve Devlet Konservatuarları olmak üzere birçok Fakülte; Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalları, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri ve Tasavvuf Bölümleri gibi birçok bölümde Mevlâna ve Mevlevilik Kültürü ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Yurt dışında ise bunlara eşdeğer Fakülte ve bölümlerin yanı sıra Felsefe, Sosyoloji, Tiyatro, Dinler Tarihi ve Müzikoloji gibi bölümlerde söz konusu çalışmalar devam etmektedir.

Üniversite çatısı haricinde de hem yurt içi ve hem yurt dışında bu çalışmalar Vakıf, Dernek ve farklı oluşumlar çerçevesinde veya bireysel çalışmalarla devam etmektedir.

Bu çalışmaların ve etkinliklerin çeşitliliği ve çok renkliliği bu kültürün farklı kesimler tarafından benimsenmesine katkıda bulunmakla birlikte bazı dejenerasyonları da beraberinde getirmektedir. Zaten UNESCO Kültür ve Turizm Bakanlığı'mızın müracaatıyla 2005 yılında Mevlevî Kültürünün en belirgin özelliklerinden olan Semâ ve Mevlevî Müziğini aslına uygun bir şekilde yapılması ve dejenere olma-

dan gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için koruma altına alma gereği duyulmuş ve Somut Olmayan Dünya Kültürel Miras Listesi'ne (SOKÜM) eklemiştir.

1985 yılından itibaren periyodik olarak bu konularla ilgili Selçuklu Araştırmaları Merkezi (SÜSAM) aracılığıyla ulusal ve uluslar arası bilimsel etkinlikler düzenleyerek **(Bu etkinlikler için bkz. EK-2)** ve 2005 yılında da YÖK'ün izniyle Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni (SÜMAM) kurup çalışmalarına daha da hız veren **(2005-2009 yılları arası çalışma ve etkinliklerinin detayları için bkz. EK-3)** ve etkinliklerini kitaplaştırarak bilim dünyasının hizmetine sunan Selçuk Üniversitesi bu konuda büyük bir tecrübeye sahiptir. Bünyemizde kurulmasını talep ettiğimiz **MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ** yurt içi ve dışı bilim adamlarının öğretim üyesi ve üye sıfatlarıyla oluşturacağı akademik kadrosuyla dünyanın dört bir tarafından gelecek akademisyen ve öğrencilere Lisansüstü çalışmalar yaptırarak ülke kültürünün tanıtımına daha da faydalı olmayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte ilerleyen zaman içerisinde geçmişte olduğu gibi bu Enstitü tarafından üretilecek doğru bilgilerle de diğer araştırmacı ve yazarlara yol gösterilmiş olacaktır.

GEREKÇE:

Selçuk Üniversitesi 1975 yılında kurulmadan yıllar önce, tespit edebil-

diğimiz kadarıyla ilki 1953 yılına ait olmak üzere günümüze kadar Konya'da bir Mevlâna Enstitüsü'nün açılmasının gerekliliğine dair bilimsel ve gazete makalesi olarak onlarca yazı kaleme alınmıştır (**Bibliyografya ve yazıların önemli bölümleri için bkz. EK-4**). Bunun anlamı daha Konya'da üniversite dillendirilmeden Mevlâna ile ilgili bir Enstitü'nün olması gerektiğinin önemidir. Bu yazılardan anlaşılacağı üzere eğer o dönemlerde böyle bir Enstitü kurulmuş olsaydı şimdi konu ile ilgili çok daha fazla mesafe alınmış olur ve Mevlâna ve Mevleviliği yanlış tanıma ve tanıtmadaki şikâyetler en aza indirgenmiş olurdu (**Mevlâna araştırmalarının kurumsallaşması kronolojisi için bkz. EK-5**). Bununla birlikte gerek ülkemizde ve gerekse yurt dışında bu konu ile ilgili çalışma yapacak bilim adamlarının mutlaka bu Enstitü ile irtibatlandırılması doğru bilgilerin aktarılması açısından önem arz etmektedir. Ayrıca özellikle yurt dışında yapılan bilimsel çalışmaların birçoğunda yüzyıllar boyunca kendi insanımız tarafından Osmanlıca kaleme alınan konu ile ilgili eserler görmezden gelinmekte, hattâ bilinmemektedir. Bu Enstitü marifetiyle günümüz Türkçe'sine ve uluslararası bilim dili olarak kabul gören İngilizce'ye kazandırılacak sayıları binlere ulaşan bu eserlerle de araştırma konuları çeşitlenecek ve zenginleşecektir.

Yine kurulmasını teklif ettiğimiz **MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ**'nün kadro, bütçe, yapılanma ve İstanbul başta olmak üzere yurt içinde ve mümkün olduğu takdirde yurt dışında şubelerinin açılması hususunda ve uluslararası katılımı ve nitelikli "özel bir statü"ye kavuşturularak açılması önem arz etmektedir.

TALEP:

Sadece ülkemizde değil tüm dünyada yoğun ilgi gören Mevlâna, eserleri ve onun düşünce sistemiyle olgunlaşmış yüzyıllarca ilgi odağı olan Mevlevilik Kültürü, san'atı ve mûsikisinin yankılarını inceleyip araştırarak, bu yöndeki çalışmalarda başvuru makamı ve dünya çapında otorite olacak; bu suretle ender değerlerimizden olan ve dünyada sevgi ve barış timsali olarak tanınan Mevlâna'yı, doğru bilgilerle araştırıp ülkemizin tanıtımı açısından da kullanacak "**Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi**" mizin yukarıda belirtilen özelliklere sahip "**MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ**"ne dönüştürülmesini teklif etmekteyiz.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımızla arz ederiz.

İmza

Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

S. Ü. Mevlâna Araştırma ve

Uygulama Merkezi Müdürü

ENSTİTÜNÜN KURULUŞ SÜRECİ

Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

17 Mayıs 2005 günlü Resmi Gazete’de Yönetmeliği yayınlanan “**Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi**” (SÜMAM) konuyla ilgili ülkemizdeki ilk akademik kurum olmuş ve **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün temelini teşkil etmiştir.

2007 yılına gelindiğinde, özellikle UNESCO tarafından bu yılın “Mevlâna’yı Anma Yılı” ilan edilmesiyle de artan ilginin ve olumlu-olumsuz uygulamaların gözlemlenmesiyle SÜMAM’ı “Enstitü”ye dönüştürme yolunda alt yapı çalışmaları başlatılarak bu konuda uzman yetiştirme gerekliliğine dikkat çekilmiştir.

2009 yılı Aralık ayındaki Şeb-i Arûs törenleri öncesi SÜMAM’ın uluslararası katılımlı bir “Enstitü”ye dönüştürülmesi konusundaki çalışmalar tamamlanarak 2010 yılının hemen başında gerekli bilgi ve dokümanlar hazırlanıp Üniversite Senatosu’na ve ardından YÖK’e müracaat etmeye hazır hale getirilmiştir.

2010 yılının Şubat ayında M SÜMAM tarafından hazırlanan detaylı ve gerekçeli dosya üniversitemiz Senatosunda kabul edilerek Enstitü için YÖK’e resmen başvuruldu.

Yüksek Öğretim Kurulu 4 Mart 2010 tarihinde yaptığı Genel Kurul toplantısında SÜMAM’ın kadrosuz ve

bütçesiz yapmış olduğu ulusal ve uluslar arası çalışmaları ve yayınlarını referans alarak bu müracaatımızı kabul etti ve 13 Mart 2010 tarihinde gereği için Millî Eğitim Bakanlığı’na gönderdi.

Millî Eğitim Bakanlığı da olumlu görüş bildirerek 13 Nisan 2010 tarihinde dosyamızı Maliye Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)’na görüş için sundu.

Millî Eğitim Bakanlığı ilgili birimlerden gelen olumlu görüş üzerine 20 Temmuz 2010 tarihinde **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün Bakanlar Kurulu tarafından imzalanarak resmîyete kavuşması için dosyayı Başkanlık makamının oluruna arz etti.

28 Temmuz 2010 tarihinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Bakanlar Kurulu tarafından imzalanan **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü** kararı, onay için Cumhurbaşkanı Doç.Dr. Abdullah Gül’e arz edildi.

Cumhurbaşkanlığı makamı tarafından onaylanan **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün açılmasına dair Bakanlar Kurulu kararı **22 Ağustos 2010 tarih ve 27680 sayılı Resmî Gazete**’de yayınlanarak resmen yürürlüğe girdi. Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan Enstitü kurulması çalışmaları

rını yürüten Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'i 23 Eylül 2010 tarihinde Enstitü Müdürü olarak görevlendirdi.

Böylelikle 1953 yılından itibaren Konya'da açılması için ilgili bilim adamları ve aydınların adeta feryat ettikleri Mevlâna Enstitüsü 57 yıl sonra artık resmen hayata geçmiş oldu. Bu sadece Konya'mız ve ülkemiz için değil dünyada da bir ilkti.

Burada şunun da özellikle belirtilmesi gerekir ki;

Enstitü'nün kurulmasında katedilen uzun macera ve Selçuk Üniversitesi'nin 1975 yılında kurulmasının ardından bu konuda yapmış olduğu çalışmalar büyük önem taşıdı. Burada geçmiş Rektörlerimize, özellikle Prof.Dr. Halil Cin ve Prof.Dr. Abdurrahman Kutlu'ya; konuyu sahiplenerek ciddiyetle takibini yapan şimdiki Rektörümüz Prof.Dr. Süleyman Okudan'a; Rektör yardımcılarımıza ve üniversitemiz Senatosuna; Enstitü'nün hayata geçmesinde büyük katkıları olan YÖK Başkan Vekili Prof.Dr. M.A.Yekta Saraç'a; YÖK Genel Kurulu'na; Enstitü'nün startını vermemizde katkı sağlayan Marmara Üniversitesi öğretim üyesi Prof.Dr. Mahmut Erol Kılıç'a; Enstitü'ye dönüşme esnasında fikirlerine başvurduğumuz ülkemizin çeşitli üniversitelerinden onlarca öğretim üyesine; başvurumuzu onaylayarak Enstitü'müzün resmiyete kavuşmasında imzaları bulunan Bakanlar Kurulu üyelerine ve Başbakanımız Recep

Tayyip Erdoğan'a; ve nihai kararı onaylayan Cumhurbaşkanımız Doç. Dr. Abdullah Gül'e teşekkürlerimizi sunmak tarihî bir görevdir.

Şimdi yapılması gereken ise bu Enstitü'müzü geçmişimizden aldığımız tecrübelerle uluslararası bir boyuta getirip, Konya'yı bilimsel anlamda Mevlâna konusunda "tek otorite" yapmaktır. Bunun önemi, özellikle yurt dışındaki yanlış Mevlâna algılamalarının daha iyi tahlil edilebildiği ve önlenebildiği takdirde daha da iyi anlaşılacaktır. İlerleyen zaman içerisinde bu Enstitü'müzü gerekli bilim adamları ve yönetici kadrolarıyla zenginleştirip, sadece ülkemizden değil yurt dışından da Yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri alarak objektif Mevlâna araştırmacıları yetiştirmek önemli hedefimizdir. Şimdilerde Enstitü'nün Anabilim Dallarını oluşturmaya ve yine yönetmelik gereği YÖK'e bildirip olur almaya yönelik çalışmaları yapıyoruz. Bu Anabilim Dalları tabii ki Mevlâna, eserleri, fikirleri, yurt içi ve dışında yapılan araştırmaları konu alan birimlerden oluşacağı gibi Mevlevî Kültürünün önemli parçaları olan Mevlevî sanatı, mûsikisi, Semâ, Mevlevîhâneler ve özellikle Osmanlı tarihi boyunca bu konuda yapılmış, ancak gün yüzüne çıkarılamamış eserleri kapsayacaktır. Yine tezli Yüksek Lisans ve Doktora alanlarını kapsayacak bu birimler haricinde, tezsiz Yüksek Lisans ve üniversitemizin ilgili birimleriyle iş-

birliği yaparak halka yönelik Mevlâna ile Farsça, Eserleriyle Mevlâna'yı Anlama, Hat, Tezhip, Ebru, Ciltilik, Minyatür, Mevlevî Kıyafetleri Yapımı, Hediyelik Eşya Tasarım ve Üretimi, Keçecilik, Semâ, Ney ve Rebab gibi alanlarda da Sertifika verilen kurslar açmayı planlamaktayız. Tabî ki bu kurslara başta Konya'da yaşayanların

ilgi göstereceğini bilmekle birlikte, özellikle yaz aylarında bütün bir konsept olarak tasarlayacağımız bu kurslara yurt içinden ve dışından da birçok kişinin ilgi duyacağını şimdiden söylemek mümkündür.

(EK: Devlet Personel Başkanlığı'nın Enstitü Raporu)

ÖZET: Selçuk Üniversitesi bünyesinde Enstitü kurulmasına ilişkin.
(14/05/2010-8822)

(<http://www.dpb.gov.tr/dpbgorusler/YOgret%C4%B1m/mutalaa01.doc>)

Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü bünyesinde **Mevlana Araştırmaları Enstitüsü** kurulmasına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

İlgi yazı ve ekinde yer alan gerekçenin incelenmesinden; Türk kültür ve edebiyatına büyük katkılar sağlayan Mevlana ve Mevlevilik kültürü ile ilgili olarak ülkemizde ve yurt dışında çeşitli okullarda lisans ve lisansüstü çalışmalar yapıldığı, Mevlana'nın eserlerinin XIX. Yüzyıldan itibaren batı dünyası tarafından tanındığı ve yabancı dillere çevrildiğinden bahisle, Ülkemizde ve yurt dışında konu ile ilgili çalışma yapacak bilim adamlarının, kurulmak istenilen bu enstitü aracılığıyla Osmanlıca kaleme alınan bu eserleri günümüz Türkçesine ve İngilizceye kazandıracak çalışmalar yapabileceği ve bu paralelde gerek öğretim elemanlarının bilgi düzeyinin artırılmasına, gerekse bu alanda bilgi donanımını geliştirmek isteyenlere imkan sağlanacağı düşünüldüğünden, Selçuk Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak Mevlana Araştırmaları Enstitüsü kurulmasının, konuya ilişkin sorunların çözümüne katkıda bulunacağı anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, 28/03/1983 tarih ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun "Esaslar" başlıklı 3'üncü maddesinde üniversitenin fakülte, enstitü, yüksekokul, konservatuar, meslek yüksekokulu, araştırma ve uygulama merkezi ve benzeri birimlerden oluşacağı belirtilmiş olup, mezkur Kanunun 4633 sayılı Kanun ile değişik Ek-30'uncu maddesinde ise; Bakanlar Kurulunun, Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığının önerisi ile üniversitelere bağlı olarak fakülte, enstitü ve yüksekokul kurmaya, bu birimlerle ilgili olarak birleştirmeye, kapatmaya, bağlantı ve isim değişikliği yapmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, yükseköğretimin yurt düzeyinde dengeli bir şekilde dağılımının sağlanması için öğretim elemanı ve fiziki imkanları elverişli ve yeterli olan üniversiteler bünyesinde yeni birimler kurulması

ilkesi ile Yükseköğretim Genel Kurulunun 04/03/2010 tarihli toplantısında alınan Kararı da göz önünde bulundurularak, Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü bünyesinde “**Mevlana Araştırmaları Enstitüsü**” kurulması uygun görülmüş olup, konuya ilişkin olarak Bakanlar Kurulu kararı alınması gerekmektedir.

(EK: Resmî Gazete İlanı)

22 Ağustos 2010 PAZAR

Resmî Gazete

Sayı: 27680

BAKANLAR KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2010/781

Selçuk Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak **Mevlana Araştırmaları Enstitüsü** kurulması; Millî Eğitim Bakanlığının 20/7/2010 tarihli ve 12383 sayılı yazısı üzerine, 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Kanunun ek 30 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 28/7/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	B. ARINÇ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	A. BABACAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	M. AYDIN Devlet Bakanı
H. YAZICI Devlet Bakanı	F. N. ÖZAK Devlet Bakanı	E. GÜNAY Devlet Bakanı V.	F. ÇELİK Devlet Bakanı
E. BAĞIŞ Devlet Bakanı	S. A. KAVAF Devlet Bakanı	C. YILMAZ Devlet Bakanı	S. ERGİN Adalet Bakanı
M. V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	B. ATALAY İçişleri Bakanı	A. DAVUTOĞLU Dışişleri Bakanı	N. ERGÜN Maliye Bakanı V.
N. ÇUBUKÇU Millî Eğitim Bakanı	M. DEMİR Bayındırlık ve İskân Bakanı	R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
M. M. EKER Tarım ve Köyişleri Bakanı	Ö. DİNÇER Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	N. ERGÜN Sanayi ve Ticaret Bak. Enj. ve Tabii Kay. Bak.	T. YILDIZ
	E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı		V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı

...VE ENSTİTÜ KURULDU

Daha önce de belirtildiği üzere 22 Ağustos 2010 tarih ve 27680 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Selçuk Üniversitesi **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’ne Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan tarafından Enstitü kurulması çalışmalarını yürüten Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler 23 Eylül 2010 tarihinde Müdür olarak görevlendirildi.

Enstitünün Anabilim ve Bilim Dalları oluşturuluncaya kadar daha önce Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi’nde çeşitli görevlerde bulunarak katkılar sağlayan üniversitemiz öğretim üyelerinden **Enstitü Kurulu** (bkz. EK-1) ve bu Kurul’un içerisinde **Enstitü Yönetim Kurulu** (bkz. EK-2) oluşturuldu.

Enstitü, ilk olarak üniversitemizde konu ile ilgili tüm öğretim üye ve elemanlarına ulaşarak bir istişare toplantısı düzenlenmesi gerektiği inancıyla Rektör Yardımcı Prof.Dr. Şefik Bilir imzasıyla üniversitemiz internet sayfasından bir Duyuru yayınladı (bkz. EK-3).

Bu istişare toplantısında Enstitü tarafından hazırlanan Anabilim ve Bilim Dalları, muhtemel ders isimleri ve öğrenci portföyü ve şartlar masaya yatırılarak tartışmaya açıldı. Olumlu

ve olumsuz eleştiriler ışığında yeni teklifler de dikkate alınarak hazırlanan dosya (bkz. EK-4) ülke genelindeki konu ile ilgili akademisyen, araştırmacı ve gelenekten gelen uzmanlarla istişare edilmek üzere hazır hale getirildi. Bu arada TASLAK olarak hazırlanan Lisansüstü dersleri (bkz. EK-5) verebilecek öğretim üyeleri tespit edilerek akademik çalışmalarını ve özgeçmişleri toplanmak suretiyle üniversitemiz Senatosu’ndan geçirdikten sonra Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)’na müracaat edilecek hâle getirilmeye çalışılmaktadır.

Bu arada Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin de amblemini hazırlayan S.Ü. İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Abdulgani Arıkan Enstitü için de bir amblem (bkz. EK-6) tasarlayarak bizlere katkıda bulundu. Ayrıca; <http://www.mevlana.selcuk.edu.tr> adresli internet sitesinin (bkz. EK-7) temel çalışmaları da hazırlanarak yayına verildi.

Yine Enstitümüzün **Misyon**’unu (bkz. EK-8) ve **Vizyon**’unu (bkz. EK-9) da belirleyerek bu alanda muhtemelen uzun yıllara ihtiyaç duyulacak olan **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**’nün temelleri atılmış oldu...

(8 Temmuz 2011)

(EK-1)

ENSTİTÜ KURULU

*Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

(Enstitü Müdürü)

*Prof.Dr. Fevzi GÜNÜÇ

(Güzel Sanatlar Fakültesi)

*Prof.Dr. Dilaver GÜRER

(İlahiyat Fakültesi)

*Prof.Dr. A. Kâzım ÜRÜN

(Edebiyat Fakültesi)

*Yrd.Doç.Dr. Semra TUNÇ

(Edebiyat Fakültesi)

*Yrd.Doç.Dr. Ali TEMİZEL

(Edebiyat Fakültesi)

*Yrd.Doç.Dr. Oğuz KARAKAYA

(Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı)

*Yrd.Doç.Dr. M. Ali HACIGÖKMEN

(Edebiyat Fakültesi)

*Yrd.Doç.Dr. Yağmur KÜÇÜK-BEZİRCİ

(Edebiyat Fakültesi)

*Yrd.Doç.Dr. F. Asiye ŞENAT

(İlahiyat Fakültesi)

(EK-2)

ENSTİTÜ YÖNETİM KURULU

*Yrd.Doç.Dr. Nuri ŞİMŞEKLER

(Enstitü Müdürü)

*Prof.Dr. Fevzi GÜNÜÇ

(Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı)

*Yrd.Doç.Dr. Semra TUNÇ

(Edebiyat Fakültesi Eski Türk Edebiyatı ABD Öğr. Üyesi)

*Yrd.Doç.Dr. Ali TEMİZEL

(Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı ABD Başk.)

*Yrd.Doç.Dr. Oğuz KARAKAYA

(Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı Türk Sanat Müziği ASD Başk.)

*Ramazan ÇELİK

(Enstitü Sekreter V.)

(EK-3)

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ
AKADEMİK YAPILANMA İS-
TİŞARE TOPLANTISI'NA DAVET

Bilindiği üzere Selçuk Üniversitesi ailesi olarak kuruluşundan bu yana eğitim ve öğretimin yanı sıra Konya'nın ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimine de katkıda bulunmaktayız. Bu çerçevede üniversitemiz öğretim elemanları birçok alanda olduğu gibi Konya'mızın en önemli manevi değerlerinden biri olan Mevlâna konusunda da uzun yıllardır önemli çalışmalara imza atmıştır.

1985 yılından bu yana kurumsal anlamda Mevlâna konusunda etkinlikler düzenleyen Üniversitemiz 17 Mayıs 2005 tarihinde kuruluşu gerçek-

leştirilen **Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi** ile bu çalışmalara çok yönlü olarak katkıda bulunmuştur.

Üniversitemiz yönetimi Mevlâna konusunda ülkemizde ve dünyada artan ilgi ve bu ilgi neticesinde bu alanda uzman yetiştirme gereğine inandığı için Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni Enstitüye dönüştürme konusunda birkaç yıl önceden çalışmalara başlamıştı. Bu çalışmalar neticesinde uzun yılların verdiği tecrübe, ürettiği bilgi ve gereklilik de göz önüne alınarak bu konuda başarılı olundu ve Bakanlar Kurulu Kararı ve Cumhurbaşkanlığı Makamı'nın onaylaması neticesinde 22 Ağustos 2010 tarih ve 27680 Sayılı Resmî Gazete ilamıyla Üniversitemize bağlı olarak **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü** kurulmuş oldu.

Ülkemizde örneği olmayan bu Enstitü'müzün sağlıklı ve işlevsel akademik yapılanmasının (Anabilim Dalları, Bilim Dalları, Yüksek Lisans ve Doktora Dersleri) sağlanabilmesi için Üniversitemiz bünyesinde konu ile ilgili çalışmalar yapan bütün Öğretim Üye ve Elemanlarının fikirlerine başvurup görüşlerini almak istiyoruz.

Konu ile ilgilenip bilgi ve birikimlerini bizlerle paylaşmak isteyen akademisyenlerimizi aşağıda tarih ve yeri yazılı olan "**Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Akademik Yapılanma İstisare Toplantısı**"na davet ediyor, kat-

kılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ediyoruz.

Prof.Dr. Şefik BİLİR
Rektör Yardımcısı

(EK-4)

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ
ANABİLİM VE BİLİM DALLARI
(T A S L A K)

I. ANABİLİM DALLARI (TEZLİ YÜKSEK LİSANS – DOKTORA)

1. MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI

1.1. MEVLÂNA VE DÜŞÜN-
CESİ BİLİM DALI

1.2. TÜRK EDEBİYATINDA
MEVLÂNA BİLİM DALI

1.3. DÜNYA EDEBİYATLA-
RINDA MEVLÂNA BİLİM DALI

1.4. MEVLÂNA VE DİN Bİ-
LİMLERİ BİLİM DALI

1.5. TARİHİ AÇIDAN MEV-
LÂNA VE MEVLEVİLİK BİLİM DALI

2. MEVLEVÎ KÜLTÜR VE SAN'ATI ANABİLİM DALI

2.1. MEVLEVÎ KÜLTÜRÜ Bİ-
LİM DALI

2.2. TÜRK VE DÜNYA
SAN'ATINDA MEVLEVİLİK BİLİM
DALI

2.3. MEVLEVÎ MÛSİKÎSİ VE
SEMÂ BİLİM DALI

II. TEZSİZ YÜKSEK LİSANS ANABİLİM DALLARI

1. MEVLÂNA VE ÖĞRETİSİ
2. MEVLEVÎ KÜLTÜRÜ

III. SERTİFİKALI KURSLAR

1. MEVLÂNA İLE FARŞÇA
2. ESERLERİYLE MEVLÂNA'YI ANLAMA
3. HAT
4. TEZHİB
5. EBRU
6. CİLTÇİLİK
7. MİNYATÜR
8. MEVLEVÎ KIYAFETLERİ YAPIMI
9. HEDİYELİK EŞYA YAPIMI
10. SEMÂ
11. NEY
12. REBAB
13. KONYA VE MEVLÂNA TURİST REHBERLİĞİ

ANABİLİM VE BİLİM DALLARI KAPSAM VE ÖĞRENCİ PORTFÖYÜ (T A S L A K)

I. ANABİLİM DALLARI (TEZLİ YÜKSEK LİSANS – DOKTORA)

1. MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI

Kapsam: Mevlâna, eserleri, fikirleri; eserlerinin yazma-matbû metinleri, çevirileri, şerhleri; Türk ve Dünya Edebiyatlarındaki yansımaları

BİLİM DALLARI

1.1. MEVLÂNA VE DÜŞÜNCESİ BİLİM DALI

(Mevlâna'nın eserleri, orijinal metinleri, çevirileri; düşünceleri, öğretisi)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* 1 yıl Farsça hazırlık veya KPDS Farsça Sınavından en az 70 puan almak ya da Enstitü tarafından yapılacak dil sınavında başarılı olmak.

** Üniversitelerin Fars Dili ve Edebiyatı ABD veya Sosyal Bilimlerin herhangi bir bölümünden lisans mezunu olmak.

b) DOKTORA

* Mevlâna Düşüncesi Bilim Dalı mezunu olmak;

** Sosyal ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinin herhangi bir ABD'de konu ile ilgili Yüksek Lisans Tezi hazırlamış olmak;

*** KPDS Farsça Sınavından en az 70 puan almak

1.2. TÜRK EDEBİYATINDA MEVLÂNA BİLİM DALI

(Mevlâna'nın eserlerinin Osmanlı Türkçesine ve günümüz Türkçesine çevirileri, şerhleri, etkileri; Mevlâna şair ve yazarlar, eserleri; Modern edebiyatımıza yansımaları, Türkçe çevirileri, şerhleri; farklı edebî türlerde yazılmış ilgili eserler, yazarları ve şairleri)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak

** Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü veya Fars Dili ve Edebiyatı ABD'den ya da Sosyal Bilimlerin herhangi bir bölümünden mezun olmak

b) DOKTORA

* Türk Edebiyatında Mevlâna Bilim Dalı mezunu olmak;

** Sosyal ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinin herhangi bir ABD'de konu ile ilgili Yüksek Lisans Tezi hazırlamış olmak;

*** Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak

1.3. DÜNYA EDEBİYATLARINDA MEVLÂNA BİLİM DALI

(Geçmişten günümüze batı ve doğu dillerine çevirileri, şerhleri, etkileri; Mevlâna ve Batılı-Doğulu düşünürler; Mevlâna ve Mevlevîliğin dünyadaki yansımaları)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* 1 yıl İngilizce veya Farsça hazırlık ya da ÖSYM tarafından yapılan dil sınavından en az 70 puan almak.

** Üniversitelerin Filoloji ABD'nin herhangi bir bölümü veya Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümleri ya da İlahiyat Fakültesi mezunu olmak

b) DOKTORA

* Dünya Edebiyatlarında Mevlâna Bilim Dalı mezunu olmak;

** Sosyal Bilimler Enstitülerinin Filoloji ve Karşılaştırmalı Edebiyat

ABD'den birinde veya yakın bir bilim dalında konu ile ilgili Yüksek Lisans Tezi hazırlamış olmak;

*** 1 yıl İngilizce veya Farsça hazırlık ya da ÖSYM tarafından yapılan dil sınavından en az 70 puan almak.

1.4. MEVLÂNA VE DİN BİLİMLERİ BİLİM DALI

(Mevlâna'nın eserlerinde kullandığı İslâmî ve diğer dinlerle ilgili referanslar, dinler tarihi, din felsefesi, din sosyolojisi, din psikolojisi, din eğitimi)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* İlahiyat Fakültesi veya Sosyal Bilimler alanlarından herhangi bir Lisans mezunu olmak.

* ÖSYM tarafından yapılan dil sınavından (Arapça, İngilizce) en az 70 puan almak.

b) DOKTORA

* Mevlâna ve Din Bilimleri Bilim Dalı mezunu olmak.

* Din Bilimleri alanında veya Sosyal Bilimler alanında yüksek lisans mezunu olmak.

* ÖSYM tarafından yapılan dil sınavından (Arapça, İngilizce) en az 70 puan almak.

1.5. TARİHÎ AÇIDAN MEVLÂNA VE MEVLEVİLİK BİLİM DALI

(Mevlâna'nın yaşadığı ve yetiştiği siyasî ve sosyal ortam, devlet ileri gelenleriyle ilişkileri, halkla devlet arasındaki köprü konumu, Mevlevîliğin teşkilatlanması ve 1925 yılına ka-

dar olan süreçte Mevlevîlerin devletle ilişkileri; ayrıca Türkiye sınırları dışında bulunan Mevlevîlerin ve Mevlevîhânelerin buldukları coğrafyadaki benzer ilişkileri)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* Tarih veya Sosyal Bilimlerin herhangi bir bölümünden Lisans mezunu olmak.

* Enstitü tarafından yapılacak olan dil sınavında başarılı olmak. (Arapça, Osmanlı Türkçesi, İngilizce, Farsça)

b) DOKTORA

* Tarihî Açıdan Mevlâna ve Mevlevîlik Bilim Dalı mezunu olmak.

* Sosyal Bilimlerin ilgili alanında yüksek lisans mezunu olmak.

2. MEVLEVÎ KÜLTÜR VE SAN'ATI ANABİLİM DALI

Kapsam: Mevlevî âdâb ve erkânı; Mevlevîlik ve San'at; Mevlevî san'atkârlar ve eserleri, Mevlevîhâneler, mimari yapısı, işlevleri; Mevlevî Mûsikîsi; Âyîn-i Şerifler; Semâ

BİLİM DALLARI

2.1. MEVLEVÎ KÜLTÜRÜ BİLİM DALI

(Mevlevîliğin kurumsal yapısı, âdâb ve erkânı; benzer yapılanmalarla ilişkileri, farklılıkları; ritüelleri)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak veya 1 yıl Osmanlı Türkçesi Hazırlık okumak

* Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı, Doğu Dilleri ve Edebiyatları, İlahiyat Fakülteleri veya Sosyal Bilimlerin herhangi bir bölümünden mezun olmak.

b) DOKTORA

* Mevlevî Kültürü Bilim Dalı mezunu olmak;

** Sosyal Bilimlerin ilgili ABD'de konu ile ilgili Yüksek Lisans Tezi hazırlamış olmak

*** Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak veya 1 yıl Osmanlı Türkçesi Hazırlık okumak.

2.2. TÜRK VE DÜNYA SAN'ATINDA MEVLEVÎLİK BİLİM DALI

(San'atta Mevlevîlik, eski ve modern san'atımızda Mevlevî san'atkârlar ve eserleri; Mevlâna'nın günümüz san'atına yansımaları; Mevlevîhâneler, işlevleri, mimari yapısı)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak veya 1 yıl Osmanlı Türkçesi Hazırlık okumak

** Güzel Sanatlar Fakültesinin herhangi bir Bölümünden; Fen-Edebiyat ve Edebiyat Fakültelerinin Sanat Tarihi ve Tarih Bölümlerinden; Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünden; Mimarlık ve

Mühendislik Fakültelerinin Mimarlık Bölümünden veya ilgili bir Bölüm/Anabilim Dalından mezun olmak.

b) DOKTORA

* Mevlevî San'atı Bilim Dalı mezunu olmak;

** İlgili bir Anabilim Dalında konu ile ilgili Yüksek Lisans Tezi hazırlamış olmak;

* Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak veya 1 yıl Osmanlı Türkçesi Hazırlık okumak.

2.3. MEVLEVÎ MÛSİKÎSİ VE SEMÂ BİLİM DALI

(Âyîn-i şerif güfte ve besteleri; Semâ; Mevlevî bestekârlar; günümüz müziğinde Mevlâna ve Mevlevîlik)

Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

a) YÜKSEK LİSANS

* Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak veya 1 yıl Osmanlı Türkçesi Hazırlık okumak;

** Yapılacak ses veya saz icra sınavında başarılı olmak;

*** Devlet Konservatuarlarının Geleneksel Türk Müziği ve Müzik Bölümü; Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik ABD'den veya herhangi bir Lisans programından mezun olmak.

b) DOKTORA

* Mevlevî Mûsikîsi ve Semâ Bilim Dalı mezunu olmak;

** İlgili bir Anabilim Dalında konu ile ilgili Yüksek Lisans Tezi hazırlamış olmak.

*** Yapılacak Osmanlı Türkçesi sınavında başarılı olmak veya 1 yıl Osmanlı Türkçesi Hazırlık okumak;

**** Yapılacak ses veya saz icra sınavında başarılı olmak.

NOT: Yukarıda bulunan bütün Bilim Dalları Yüksek Lisans ve Doktora programları için bazı şartlardan muaf 3-4 Yabancı Öğrenci kontenjanı sağlanmalıdır.

II. TEZSİZ YÜKSEK LİSANS ANABİLİM DALLARI

Bu Anabilim Dalları haricinde farklı alanlarda çalışanlardan konuya ilgi duyanlar için yukarıdaki anabilim dallarının konularını genel olarak kapsayan;

1. MEVLÂNA VE ÖĞRETİSİ

(Mevlâna, hayatı, eserleri, fikirleri; Türk ve dünya edebiyatlarındaki etkileri)

2. MEVLEVÎ KÜLTÜRÜ

(Mevlevî âdâbı, erkânı, mûsikîsi, kültür ve san'atı)

Anabilim Dalı olarak **tezsiz yüksek lisans** eğitimi de verilmesi planlanmaktadır.

Her iki Anabilim Dalı için Şartlar ve Öğrenci Portföyü:

* Herhangi bir Anabilim Dalından 4 yıllık Lisans Mezunu olmak

(EK-5)
LİSANSÜSTÜ DERSLER
(ANABİLİM DALLARINA GÖRE DAĞITILMADAN - TASLAK)

Araştırma Yöntemleri

Mevlâna Araştırmalarında Usûl Yazma Eser Tahlili (Metin Örneklili)

Tasavvuf

İslâm ve Tasavvuf
Klâsik Dönem Tasavvuf Tarihi
Selçuklu Döneminde Tasavvuf
Osmanlı Döneminde Tasavvuf
İrfan Mektepleri
Mistik Ekoller
Farsça Tasavvuf Metinleri
Osmanlı Türkçesi Tasavvuf Metinleri

Tarihte Mevlevîlik

Türkiye Selçuklu Tarihi
Osmanlı Dönemi Mevlevî Tarihi
Selçuklu Dönemi Mevlevî Tarihi
On Üçüncü Yüzyıl Dünya Siyasî Tarihi
Cumhuriyet Döneminde Mevlevîlik
Mevlevîlik ve Tasavvuf Tarihindeki Yeri

Kültür ve San'at

Mevlevî Âdâb ve Erkânı
Mevlevîlikte Güzel San'atlar
Mevlevîhanelerin Tarihçesi
Mevlevîhanelerin Mimarî Tarihi
Mevlevî Müziği
Mevlevî San'atkârlar
Mevlevî Semâ'ı
Mevlevî Mutfak Kültürü

Mevlâna, Eserleri, Mevlevîlik, Mevlevîlik Literatürü, Klâsikler ve Nazariyesi

Mevlâna Hayatı ve Eserleri (Metin Örneklili)
Mevlâna Eserlerinin Yazma Nüshaları (Metin Örneklili)
Mevlevîlik Tarihinin Temel Kaynakları
Mevlâna Düşüncesinin Temel Kaynakları
Mesnevî Şerhleri
Mevlâna'yı Okuma Teknikleri
Mevlevîlik'te Manevî Eğitim
Türk-İslam Düşüncesi ve Mevlâna Doğu ve Mevlâna Batı ve Mevlâna

Edebiyat ve Mevlevîlik

Mevlevîlikte Farsça
Mesnevî Edebiyatı
Klâsik Türk Edebiyatı'nda Mevlâna ve Mevlevîlik

Modern Türk Edebiyatı'nda Mevlâna ve Mevlevîlik
Şiir San'atları
Mevlevî Şairler
Mevlâna'da Metaforik Anlatım
Mevlâna ve Çağdaşları

Günümüz Dünyasında Mevlânâ
Türkiye'de Mevlâna Çalışmaları
Günümüz Batı Dünyasında Mevlâna Çalışmaları
Günümüz Doğu Dünyasında Mevlâna Çalışmaları
Farsça Konuşulan Ülkelerde Mevlâna Çalışmaları
Kültür Turizmi ve Mevlâna
Konya Kültüründe Mevlâna

**DERSLERİ VERECEK ÖĞRETİM ÜYELERİ
(YÜKSEK LİSANS – DOKTORA - KURSLAR)**

Enstitü kendi öğretim üyelerini almaya veya yetiştirinceye kadar aşağıdaki şekilde karşılanması öngörülmektedir:

1. Selçuk Üniversitesi'ndeki fakültelerin ilgili Anabilim Dallarındaki öğretim üyeleri,
2. Ülkemiz üniversitelerinden konu ile ilgili çalışmaları bulunan tanınmış bilim adamları,
3. Dönemlik veya yıllık yurt dışından davet edilecek ilgili bilim adamları,

4. Gelenekten yetişip uygulamalı dersleri verecek ilgili sanatçı ve araştırmacılar.

(EK-6)

ENSTİTÜ AMBLEMİ

(EK-7)

ENSTİTÜ İNTERNET SİTESİ
ANA SAYFA

The screenshot shows the homepage of the Selçuk University Institute of Rumi Studies. The header includes the university's name in Turkish, Arabic, and English, along with its logo and a navigation menu. The main content area features a large image of a mosque and several promotional banners. The banners include: 'ETKİNLİKLER "Faaliyetler ve Duyunular"', 'MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI dergisi', and 'MEVLÂNA MÜZESİ "Sanal Müze Turu"'. Below the main content, there are sections for 'Hakkımızda' and 'DUYURULARI'.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
دانشگاه سلجوق انستیتیو تحقیقاتی مولانا
SELÇUK UNIVERSITY INSTITUTE OF RUMI STUDIES

Ana Sayfa Genel Duyunular Yönetim Kadromuz Akademik Yayınlar Kütüphane Bütçe

ETKİNLİKLER
"Faaliyetler ve Duyunular"

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI
dergisi

MEVLÂNA MÜZESİ
"Sanal Müze Turu"

Hakkımızda
Selçuk Üniversitesi kurulduğu 2075 yıldan bu yana, bulunduğu toprak ve bölgelerin sultan olarak gelişimine, kültür varlıklarının korunmasına, tarihi yapılarının restorasyonuna büyük bir katkı sağlamış, bünyesinde oluşturduğu çeşitli araştırma merkezleriyle değişik bilim dallarında ulusal ve uluslararası kongreler, sempozyumlar ve paneller düzenlenmiştir.

DUYURULARI
Web Sitemiz
Yeni web sitemiz yolda geliyor
Faydalı Linkler

MEVLÂNÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ'NÜN MİSYON VE VİZYON'U

(EK-8)

MİSYON

Meşhur Türk-İslâm mutasavvif ve mütefekkeri Mevlâna Celâleddin Rûmî'nin, eserlerini, düşünce sistemini ve ana esaslarını belirlediği yol olan Mevlevîlik, kültür ve san'atını bilimsel yöntemlerle araştırıp "hakikat"iyle tanıma ve tanıtmayı;

Yanlış anlama-algılama ve uygulamaları ortadan kaldırarak tarihsel gerçeklere ve geleneğe uygun doğru bilgi üretmeyi;

İlgili konuda akademik eğitim verme, araştırmacı ve bilim adamı yetiştirmenin yanı sıra mevcut eğitim ve araştırmaları desteklemeyi;

Bu konudaki çalışmalarda koordinasyon merkezi olmayı ve dünya çapında etkin çalışmalar yapmayı görev edinmiştir.

(EK-9)

VİZYON

Mevlâna ve Mevlevîlik kültürü sahasında rasyonel, objektif ve bilimsel araştırma yöntemlerine ve geleneğe uygun olarak interdisipliner koordine ve çalışmalarla yeni bilgi üretmek ve yönlendirmek suretiyle ulusal ve uluslararası platformda söz sahibi bir kurum olmaktır.

BASINDAKİ YANKILAR
A. KÖŞE YAZILARI

OKUDAN'A BİR TEBRİK BİR SORU

M. Ali KÖSEOĞLU

(Memleket Gazetesi, 24 Mayıs 2010)

Cumartesi günü Türkiye Yazarlar Birliği (TYB)'nde 'Mevlâna'nın Konya'ya gelişi' konuşuldu...

Aslında başlığı itibarıyla hem bilindik hem de çok işlenmiş bir konu gibi değerlendirilebilir...

Fakat Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, konu başlığının çok ötesinde mezvulara girerek 'akıllarda soru işaretleri uyandırabilecek' pek çok mevzua açıklık getirdi.

Şimdi bu cümlede bazılarınız 'yanlış' bir kurumu zikrettiğimi zannedebilirsiniz...

Oysa yanlış değil...

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulduğunu da Nuri Bey, TYB üyeleriyle ilk kez paylaştı...

Mevlâna Araştırmaları Merkezi'ni kurma yönünde harcadıkları çabadan çok daha kolay bir şekilde enstitünün kuruluşuna YÖK'ten onay alındığını anlattı.

Fakat ayrıntıyı da S.Ü. Rektörü Süleyman Okudan'a bıraktı...

İnternet sitesinden öğrendiğimize göre Selçuk Üniversitesi'nde Fen Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü bulunuyordu...

Şimdi bir de Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü oldu...

Süleyman Okudan Beyi ve bu işte emeği olanları kutluyoruz...

Ucunu buradan kanattığımız meselede sanırım Rektör Bey de önümüzdeki günlerde bir açıklamada bulunur.

(...)

MEVLÂNA KÜRSÜSÜNE KAVUŞMAK

Erol SUNAT

(Konya Postası, 26 Ağustos 2010)

Konya sabır taşı bir şehir. Bu şehirde ne isterseniz isteyin, kolay bir şekilde gerçekleşmez. Mevlâna diyarı bir şehirdir ya...

Diyar olmak bize yetip arttığından mı nedir, hizmet gelsin de ne zaman gelirse gelsin havalarında bir şehir sanki...

İşte onun içindir ki, şehre hizmet adına ne gelirse gelsin şöyle-böyle yarım asrı aşmadan gelmiyor.

Gelemiyor!

60 yıl sonra olsa da, Mevlâna kürsüsüne kavuşmuş bulunuyoruz.

Nihayet, Mevlâna adına bir Mevlâna Araştırmaları Enstitümüz var.

Oysa Selçuk Üniversitesi kurulduğu gün onunla birlikte var olmalıydı. Bu şehirde herkes kendi köşesinde olmasa, birlik ve beraberlik samimi bir şekilde ortaya konsa, neler olmazdı neler. Amma olmuyor. Akademisyenler, biz bilim insanıyız diye kendi köşesinde...

Ticaret erbabı, ticaret bizim işimiz demiş koymuş kendini bir köşeye...

Sanayici bir başka köşede... Siyasetçi bir başka köşede...

Tarımla uğraşanlar ayrı bir köşede...

KOBİ'ler bir başka köşede...

Anlayacağınız herkes ayrı bir köşe taşı olmuş vaziyette...

Bir araya gelemiyorlar...

Geldiklerinden vatandaş insanlar arasındaki al ite farkını anlayacak diye mi korkuyorlar bilemiyoruz.

Böyle kıymetli insanlar varken, biz niye onları, bunları Ankara'ya gönderiyoruz diye düşünmeleri mi önleniyor bilinmez! ...

Mevlâna kürsüsü yaklaşık olarak 60 yıl sonra en nihayet resmen Konya'ya geldi.

Rektör Okudan sevincini öylesine dışa vurmuştu ki, görülmeye değerdi.

Mevlâna konusunda olması gereken, hizmet onun döneminde Konya'ya geliverdi. Teşekkür etmediği makam kalmadı.

Asıl teşekkürün kendisine ve ekibine, özellikle Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'e ait olduğunu söylemek şart.

Daha dün bir, bugün iki olsa da...

Bundan sonraki günlerde, bir anda Mevlâna sever kesilen, Mevlâna sever oluveren insanların nice kapıları yarından tezi yok aşındıracağını söyleyelim.

Gerçek Mevlâna severleri nasıl göreceklerini, nasıl ayırt edeceklerini de merak etmiyor değilim. Nuri Şimşekler bu konuda bildiğimiz kadarıyla çok emek harcayan bir isim.

Şimdiye kadar Doçent olamamasını doğrusu anlayabilmiş değilim.

Bu enstitünün başına yarın geçmek isteyen birçok isim olacak. Nuri Şimşekler'in mevcut unvanı bu işe yetmeyecek! ...

Rektör Okudan da basın mensuplarının huzurunda, aynı şeyleri söyledi.

Şimşekler'in yolunu ve bahtını açmasını beklerdim.

Kuruluş aşamasında olan bir Enstitü için bugünlerde elini kimse taşın altına koymak istemez.

Her şey hallolduktan sonra da, tahtıpten geçilmez! ...

Bütün bunları bir kenara bırakıp dönelim Enstitüye...

Konya bir rüyasını gerçekleştirdi aslında. Bu rüyayı gerçekleştirmede

en büyük pay Nuri Şimşekler'e ve Rektör Okudan'a ait.

Rektör Bey, işi ehline teslim etmenin ve alınan sonucun mutluluğunu paylaşmanın keyfini sürüyor.

Konya gerçekten çok önemli bir kürsü kazanmıştır.

İrânlıların ve Afganların iddialarına verilen en güçlü cevap, çok ama çok geç kalınmasına rağmen bu cevaptır.

Konya'ya kazandırılan Konya Üniversitesinden açılan özel Üniversitelerden çok daha önemli ve isabetli bir karardır, bu karar.

Konya olması gerekenlere her nedense hep gecikmeli bir şekilde kavuşmaktadır.

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü bunlardan biridir.

Mavi Tünel bunlardan biridir.

Hızlı Tren bunlardan biridir.

Artık Mevlâna dört başı mamur bir şekilde araştırılacak ve incelenecek.

Belki Mevlâna isminin olur-olmaz birçok işletmeye konması, hediyelik eşyalara verilmesi, gıda maddelerinde tescillenmesi engellenecek.

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü, mutlaka Mevlâna'yı seven, bilen, araştıran insanlar tarafından ayakta tutulmalı diyenlere katılıyoruz.

Mevlâna'nın iki sözünü ezberlemekle Mevlâna sever olunmuyor.

Onun hayatının birkaç satır sonrasında haberi bile olmayanlar, Mesnevî'nin bir tek cildini bir kez bile

okumamışlar, rebabla kebabı birbirine karıştıranlar ne bilsinler Mevlâna'yı...

Ancak hep bilen görünen onlar...

Gerçek Mevlâna severler köşelerde, konuşmayanların, susanların arasında...

Şimşekler'in işi zor...

Enstitünün de...

Ancak Şimşekler, çok zor yollar-
dan ve mücadelelerden buraya geldi...

Rektör Okudan, bu isme güven-
di...

Güvendi ve bu sonuç ortaya çıktı...

Emaneti ehline vermek lafla ol-
muyor.

Yetkiye tesir edecek, bir şeyler la-
zım...

Ne diyelim?

Sen bilirsin Rektör Bey...

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü,
Mevlâna'yı araştırmama Enstitüsü
haline gelirse, daha çok dövünürüz.

Sonra işin içinde bir 60 sene daha
beklemek olur ki, eğer hala bize küs-
mediyse Mevlâna'yı bir daha barış-
mamak üzere küstürürüz.

BIRAKIN DA SİZE TEŞEKKÜR ETSİNLER

Şenyurt ÖZBAY

(Konya Postası, 26 Ağustos 2010)

Geçmişte tohumları atılan, ancak çeşitli nedenlerle bir türlü hayata geçirilemeyen “Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü” nihayet hayata geçirildi...

Selçuk Üniversitesi bünyesinde oluşturulan Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün kuruluş kararı Resmen onandı.

Enstitü için ilk girişimin 1953 yılında Konya Enstitüsü adıyla hayata geçirildiği belirtilmesine karşılık, Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler'in yaptığı

araştırmaya göre Mevlâna ile ilgili akademik çalışmaların 1924 yılında Mevlevi Şeyhlerinden Midhat Bahari (Beytur) tarafından başlatıldığı belirtiliyor. Yani Mevlâna ile ilgili akademik çalışmalar 86 yıl önce başlatılmış, ama günümüze kadar sadece bir tabela ile sınırlandırılmış. 1949 yılında F. Nafiz Uzluk tarafından Mevlâna Muhibler Cemiyeti olarak Mevlâna'nın eserleri yayımlansa da maddi yetersizlikler nedeniyle fazla ileriye gidilememiş.

Dönem dönem güçlü kalemlerin Mevlâna ile ilgili yazdıkları eserlere yeni kalemler yeni eserleri amaca yönelik değil araca yönelik piyasaya sürdüler.

Bakanlar Kurulu kararıyla Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü resmen hayata geçirildi. Konu ile ilgili bir basın toplantısı düzenleyen Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan Konya ile ilgili uluslararası nitelik taşıyacak yaptığı girişimin olumlu sonuçlanmasının gururunu taşıyordu.

1979 yılında Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde kurulan Mevlâna Enstitüsü'nün ömrü kısa sürdü 1981 yılında kapatıldı. 2 Mayıs 1985 yılında Selçuklu Dönemi Tarihi ve Mevlâna ile ilgili tüm eserleri bünyesinde toplanması amacı ile

Selçuklu Araştırma Merkezi (SÜSAM) kuruldu. 1996 yılında YÖK Selçuk Üniversitesi'nde Mevlâna Araştırma Merkezi açılmasına izin vermedi. Bu arada SÜSAM boş durmadı ve üzerine düşen görevi yapmaya çalıştı.

Bunları neden hatırlatmak istedim?

Konya'da Mevlâna ile ilgili araştırmalara ve belgelere dayanmadan, sadece maddi çıkar nedeniyle yapılan girişimler Mevlâna ve Konya için büyük kayıpların oluşmasına neden oldu.

Selçuk Üniversitesi bünyesinde oluşturulan **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün** resmîyet kazanması her açıdan Konya için büyük bir kazançtır.

Rektör Prof.Dr. Okudan diyor ki;
"Bu Enstitü Üniversitenin malı değil, herkese açık bir Enstitüdür."

Rektörün böylesine açık yüreklilikle yaptığı davete kimlerin katılacağını merak ediyorum doğrusu. Piyasada Mevlâna'nın felsefesini kendi çıkarları doğrultusunda organize eden öyle yazarlar var ki, acaba böyle yazarlar da katkı sağlayacak mı, onu merak ediyorum?

Enstitü aynı zamanda denetleyici olmalı. Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada Mevlâna'nın yurt dışında da yanlış tanıtıldığına dikkat çekmişti.

Konya'nın duayen gazetecilerinden Nail Bülbül'ün ortaya sürdüğü tez de bir hayli düşündürücü. Nail

Bülbül, "Mevlâna'nın ismini olur olmaz yerlerde kullanılıyor. Bir iş yerinin kuruluşunda da, peynir şekerinin adını değiştirmede de, pidesinde de ve diğer yerlerde de Mevlâna'nın isminin geçmesini önlemek gerekir" savını ortaya attı... Böylesine girişimleri engellemek olası değil.

Esas bundan sonra yapılacak yurt içi ve yurt dışı organizasyonların Mevlâna'nın mistik anlayışını tam yansıtıcı nitelikte olur. Böylesine uygulamaları resmen kurulan **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü** denetlemeli ve organize etmelidir.

Rektör Okudan, Vali ve Belediye Başkanı'nı ziyaret ederek konu ile ilgili yardımlarını isteyeceğini söyledi.

Benim değerli hocama bir çift sözüm olacak.

Siz ziyaretlerinizi yapın, ama siz yine de şimdiye kadar uyguladığınız sistemi uygulayın. Mevlâna haftası ile ilgili programları uluslararası düzeye yine siz ve ekibiniz anlaşılır bir şekilde uygulayıp iletilebilir. Mevlâna Müzesi'nin onarım çalışmaları da bir türlü sonuçlanamıyor. Kültür ve Turizm Bakanımız şu anda herkes gibi referandum sıkıntısını yaşıyor. Duyduğuma göre Turizm ve Tanıtma İl Müdürü yokmuş! Siz gerçekten tuttuğunuzu koparıyorsunuz. Mevlâna Müzesi'ni de bir gözden geçirseniz.

Rektör Prof. Dr. Süleyman Okudan, Enstitünün kurulması ile ilgili çaba harcayanlara bir bir teşekkür etti.

Bence bu kadar abartmayın, esas teşekkürü hak eden Üniversitenin bugünkü hale gelmesinde ve buna bağlı olarak da Enstitünün kurulmasında sizin ve ekibinizin gayretleri, diğerlerinin ise sadece imzası.

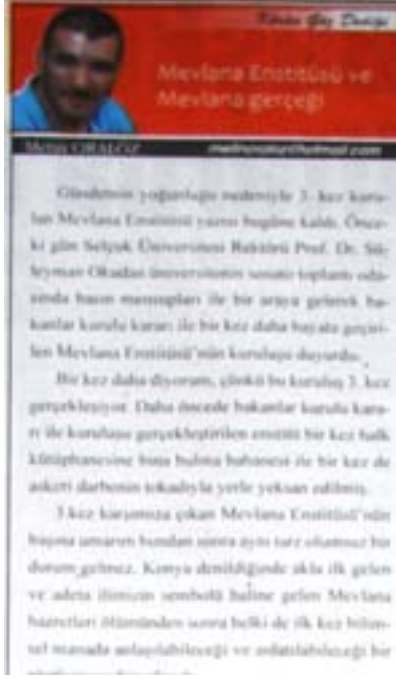
Bırakın da size ve ekibinize biz teşekkür edip, şükran duygularımızı iletelim.

MEVLÂNA ENSTİTÜSÜ VE MEVLÂNA GERÇEĞİ

Metin ORALÖZ

(Rasyonel Haber, 27 Ağustos 2010)

Gündemin yoğunluğu nedeniyle 3. kez kurulan Mevlâna Enstitüsü yazısı bugüne kaldı. Önceki gün Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan üniversitenin senato toplantı odasında basın mensupları ile bir araya gelerek bakanlar kurulu kararı ile bir kez daha hayata geçirilen **Mevlâna Enstitüsü'nün** kuruluşu duyurdu.

Bir kez daha diyorum, çünkü bu kuruluş 3. kez gerçekleşiyor. Daha

öncede Bakanlar Kurulu kararı ile kuruluşu gerçekleştirilen enstitü bir kez halk kütüphanesine bina bulma bahanesi ile bir kez de askeri darbenin tokadıyla yerle yeksan edilmiş.

3. kez karşımıza çıkan Mevlâna Enstitüsü'nün başına umarım bundan sonra aynı tarz olumsuz bir durum gelmez. Konya denildiğinde akla ilk gelen ve adeta ilimizin sembolü haline gelen Mevlâna hazretleri ölümünden sonra belki de ilk kez bilimsel manada anlaşılabilirliği ve anlatılabilirliği bir platforma sahip olacak.

Biz Konyalılar, her zaman Mevlâna ile övünmeyi kendimize bir paye sayıp, böreğimize çöreğimize, dükân adından, nahoş bir şekilde peşrevine kadar ismini verdiğimiz Mevlâna'ya karşı en yabancı olan insanlarız.

Konyalı olup da insan Mevlâna'ya yabancı olur mu diye soruyorsanız. Evet oluyor. Bir din âliminin, bir tasavvuf erinin, bir Allah dostunun adını götürüp şekere, böreğe veren bir şehir bu insana yabancı değildir de nedir?

Siz hiç İtalyanların Leonardo Da Vinci'nin adını makarnaya verdiğini duydunuz mu? Ya da Rusların, Dostoyevski'nin adını patates yemeğine verdiklerini işittiniz mi?

Ya da İsviçrelilerin Friedrich Miescher'in adını bir peynire taktıklarından haberiniz var mı?

Olmamıştır, çünkü misal olarak verdiğim ülkeler ve bu ülkelerin yetiştirdiği değerlerin adları, üniversitelere, önemli yapıtlara ve benzeri yerlere, daha doğrusu değerleri doğrultusunda hak ettikleri noktalara verilmiştir.

Mevlâna Enstitüsü'nün kurulması bugüne kadar devam eden bir ayıbında önüne geçecektir. Dünyanın her yerinden gelen insan topluluklarına Hz. Mevlâna'nın sema yapıp dönüp duran biri olmadığını ya da sadece insan sevgisi etrafında kümelenmiş bir dervişler topluluğunun başı olmadığını, Mevlâna'nın, "Gel ne olursan ol, yinede gel"den ibaret olmadığını bilimsel manada anlatacak akademik bir oluşuma sahip olacağız.

Rektör Okudan, enstitünün önemine dikkat çekerek, herkesten destek beklediklerini ifade etti. Enstitünün başına bugüne kadar bu iş için çokça emek vermiş, Nuri Şimşekler'in getirilmiş olması da son derece önemlidir.

Okudan, herkesten destek beklerken, biz basın mensuplarından da konu ile ilgili yardım istedi. Gelin danışma meclisinin içinde olun, bu işin bir parçası olun çağrısı yaptı. Birçok arkadaşımın bu konuda katkı yapacağına inanıyorum ama işi sadece belli kişiler çerçevesinde, bilinen adların etrafında dolaşıp ahbap çavuş ilişkisine dönmesinden de endişe ediyorum.

Konya **Mevlâna Enstitüsü'nün** kurulması ile bilimsel manada çok önemli bir adım attı. Bu adım ile birlikte uluslararası manada da olumlu katkıların olacağına inanıyorum.

Mevlâna'nın artık, (sadece) sema yapan birisi olmadığı, İslam dininin döneminde son derece önemli bir âlimi olduğu ve insanlara dini anlatan bir fakih, bir tasavvuf ehli olduğunu anlatma zamanı geldi.

Enstitü bu eksiği giderme adına çok büyük bir açığı kapatacaktır.

Önemli olan kuruluş aşamasında, özellikle de Konya'dan kimsenin dışarıda bırakılmadan istişare edilmesi ve fikirlerine başvurulmasıdır.

MEVLÂNÂNA ENSTİTÜSÜ'NÜN ÖNEMİ VE...

Uğur ÖZTEKE

(Memleket Gazetesi, 27 Ağustos 2010)

Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan'ın Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulduğunu müjdelediği toplantıya Konya dışında olduğum için katılmamıştım. Müjdeyi hafta başında öğrenmiştim ama detaylarını da bilmiyordum. Hocanın açıklamalarını bende sizler gibi basından takip ettim. Gerçektende Hz. Mevlâna'nın diyarında Süleyman Hocanın da altını çizerek dikkat çektiği gibi 'Bir devlet üniversitesinde', Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulması çok ama

çok anlamlıdır. Bugün için Bakanlar Kurulu'nun kararı ile bu enstitünün resmileşmiş olması Konya için ne kadar büyük kazanç ise bugüne kadar açılmamış olması da o kadar büyük bir kayıptır.

Ne yazık ki gerçek bilim adamlarının onlardan öğrendiklerimiz ile de bizlerin zaman zaman alçak sesle dile getirmeye çalıştığımız gerçekler maalesef zamanın şehri yöneten büyükleri tarafından hep **Hazrete karşı ayıp** olarak değerlendirilmişti. Çünkü Hazreti Mevlâna gibi dünyada eşi az bulunan bir değere ne yazık ki ancak bundan sonra gerçek anlamda bilimsel olarak sahip çıkabileceğiz. Bırakın Türkiye'yi, bırakın dünyayı şehrimizde ki kitapçıları şöyle bir dolaşın. Hazreti Mevlâna ile ilgili yazılmış yüzlerce değil binlerce eser(!) ya da kitap bulabilirsiniz. Kulaktan duyma ya da türbeyi seyrederek yazılmış kitaplar ve masallar ile bugüne geldik. Mesela Nuri Hoca da ama bilerek ama bilmeyerek çok güzel bir cümle kullanmış ve demiş ki "MEVLÂNÂ'YI DOĞRU ANLATACAĞIZ"... Bilmem anlatabiliyor muyum? Artık geriye dönmek istemiyorum. Bu enstitünün kurulmasında emeği geçen Süleyman hocadan Nuri Şimşekler dostuma, bu enstitüye onay vererek

bu alanda tarihi bir karar alan Bakanlar Kurulunun tüm üyelerine Konya adına teşekkür ederim. Bu enstitünün

kısa sürede de aya kalkıp koşacağına ve birbirinden güzel hizmetler vereceğine yürekten inanıyorum.

86 YILLIK RÜYA!

Kazım ÖZTÜRK

(Yeni Konya Gazetesi, 24 Mayıs 2010)

Yıl, 1924; Mevlevî şeyhlerinden Mithat Bahari'nin bir yardım kampanyası başlatarak Mevlâna'nın eserlerini ve bu alanda yazılmış diğer eski harfli (Osmanlıca) kitapları yayınlayıp daha sonra da Türkçe, Fransızca, Almanca ve İngilizce'ye tercüme yoluyla insanların hizmetine sunmayı amaçlamış, Mithat Bahari'nin oluşturmaya çalıştığı bu platforma üç, beş dostunun bağısladığı yardım dışında para toplanamamış ve bu faydalı amacına ulaşamamıştır.

Yıl 1949; Feridun Nafiz Uzluk tarafından Mevlâna'nın eserlerini yayınlama amacıyla; **Mevlâna Muhipleri Cemiyeti**'nin kurulması.

Bu cemiyet de, o günün şartlarında sadece dostların yardımlarından oluşan 275 TL kadar para toplayabilmiş ve herhangi bir faaliyet gerçekleştirmemiştir.

Yıl 1953; Prof.Dr. Hamdi Ragıp Atademir; "Mevlâna Tetkikleri ve Konya" başlığıyla yazdığı makalesinde şu ana kadar tespit edebildiğiniz kadarıyla ilk kez "**Mevlâna Enstitüsü**" kurulmasını dile getirip, bilimsel araştırmaların gerekliliğine işaret etmişti.

Bu konuyla ilgili olarak çeşitli yerel ve ulusal gazete ve dergilerle yayınlar yapılmış, meselenin üstüne gidilmesi istenmiştir. 1968 yılının Milli Eğitim Bakanı, "**Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü**" kurulması ile ilgili müjde vermiş, 1973 yılında Mevlâna Müzesi karşısındaki "Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü" binasının tamamlanıp, 700. Vuslat yıldönümüne yetiştirilmiş, büyük bir törenle açılmıştır.

Ancak 1973-1978 yılları arasında hiçbir faaliyet gerçekleştirilememiş ve alt yapı oluşturamamıştır. Dolayısıyla tabelası da sökülerek yerine; "İl Halk Kütüphanesi" tabelası takılmıştır.

Adı geçen birim, sadece kütüphanede bir bölüm olarak kalmış ve iste-

nen randımanı vermemiştir. 1979 yılında Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde “**Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**”nün kurulması ile ilgili Yönetmelik 13 Temmuz 1979 ve 16695 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş, fakat 1981 yılında YÖK tarafından lağvedilmiştir. Tekrar 2 Mayıs 1985 yılında aynı üniversite bünyesinde, “**Selçuklu Araştırma Merkezi**” (SÛMAM) kurulmuştur. 1996 tarihinde “**Mevlâna Araştırma Merkezi**” açılması için YÖK’e yazı gönderilmiş ancak YÖK buna da izin vermemiştir.

2004 tarihinde Rektör Prof.Dr. Süleyman Okudan başkanlığındaki Üniversite Senatosu kararıyla; “**Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi**” açılması için başvuru yapılmış, 2005 tarihinde merkezin açılmasına izin verilmiş, 17 Mayıs 2005 tarih ve 25818 sayılı Resmi Gazete Yönetmelik yayımlanarak resmîyet kazanmıştır. 22

Ağustos 2010 tarihinde Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanan “**Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**”nün açılmasına ait Bakanlar Kurulu kararı aynı tarih ve 27680 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Uzun bir maraton bitmeyen bir çaba! Yılmak bilmeyen bir çalışma ve azim! Mevlâna gibi büyük bir mütefekkiye layık bir enstitünün kurulması, dünya çapında çalışma ve araştırmalar yapması kaçınılmazdır. Özellikle son zamanlarda ayağa düşmüş olan Sema, Mevlâna isminin mutlaka tescillenmesi, rastgele yerlere ve malzemelere bu ismin verilmemesi şarttır. İnşallah bu enstitü büyük hizmetlere imza atar. Bu enstitüde araştırmacıların, Mevlâna konusunda kitap yazanların ve bu işte bende varım, diyenlerin katkısı inkâr edilmemelidir. Hayırlı olsun.

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Nail BÜLBÜL

(Merhaba Gazetesi, 29 Ağustos 2010)

Tam 53 yıl önce gündeme getirilen 2 projeden “Konya-Ankara tren seferleri”nden sonra, “**Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**” kurulması da nihayet gerçekleşti. Aksama olmadığı takdirde bu yılın sonunda Konya-Ankara hızlı treninin deneme seferlerine başlayacağı ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın, 17 Aralık’ta Mevlâna’nın 737. Vuslat Gecesi’nde bulunmak üzere bu trenle şehrimize geleceği de bildirildi. 1953’te Prof. Dr. Hamdi Ragıp Atademir’in Yeni Meram Gazetesi’nde “Mevlâna Tetkikleri” başlığı ile ilk defa ortaya attığı konunun adı 1955’te Prof.Dr. Feridun Nafiz Uzluk tarafından Ankara’da yayınlanan Zafer Gazetesi’nde “**Mevlâna Enstitüsü**” olarak telâffuz ediliyor. Milliyet Gazetesi Başmuharriri Ref’i Cevad Ulunay’ın

da aynı yıl “**Bir Mevlâna Enstitüsü**” başlığı ile konuyu kaleme aldığını görüyoruz.

Nezihe Araz, 17 Aralık 1961’de Yeni Sabah’taki köşe yazısında, “*Samimiyetle, dürüstlük, cesaretle ve bilhassa garazsız ve ivazsız konuşmak gerekirse, Mevlâna İhtifallerinde en parlak, en tantanalı cümlelerle nutuklar söylenir. İtiraf edeyim ki, hiçbirinden Mevlâna’ya dair yeni bir şey, bilmediğim bir husus öğrenemedim*” diyerek, bir **Mevlâna Enstitüsü** kurulması gerektiğini dile getirmiş bulunuyor. Mevlâna Müzesi’nde yıllarca görev yaparak, birçok bilgi ve belgenin gün ışığına çıkmasında büyük emeği buluhah Necati Elgin de 31 Ocak 1962 tarihinde Yeni Konya Gazetesi’nde kaleme aldığı yazıda Konya’da bir “**Mevlâna Üniversitesi**” kurulmasının önemine temas ederek, “*Anadolu Selçuklu Devleti’nin 250 yıla yakın başkentliğini yapan Konya’nın mазisini insafla tefekkür edersek, üniversite kurulması ve açılmasında en büyük hakka sahiptir*” diyor.

Ankara Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Enstitüsü Müdürü Prof.Dr. Feridun Nafiz Uzluk, Konya’da bir **Mevlâna Enstitüsü** kurulduğu takdirde bütün servetini buraya bağışlayacağını belirterek, kıymetli kitaplarını havi kütüphanesini, Mevlâna’ya ait resimleri,

levhaları, fermanları, hilâfetnâmeleri ve enstitüyü süsleyecek bütün malzemeyi, aynı zamanda nakit olarak 50 bin liradan başka Ankara Bahçelievlerde bulunan evini, Kavaklıdere'deki geniş dairesini, elma bahçesinin yarısını, menkul ve gayrimenkul malları ile bankadaki bütün parasını hediye edeceğini açıklayan "**Konya'da Mevlâna Enstitüsü**" başlığıyla bir yazı yayınlayıp, konuyu gündemde tutmayı amaçlamış. Prof. Dr. Abdülkadir Karahan da Mevlâna ile ilgili olarak Türkiye, İran ve Pakistan gibi klâsik İslâm edebiyatı geleneklerine ve Farsçaya âşina bir hayli aydının bulunduğu Ortaşark ülkelerinde zengin ve yaygın neşriyatın yapıldığını, ancak yayınların dağınık olduğunu işaretleyerek, konunun tetkikler enstitüsü sayesinde bir araya getirilebileceğine dikkat çekmiş.

Ref'i Cevad Ulunay, 14 Aralık 1967'de Milliyet Gazetesi'ndeki bir yazısında da Divan-ı Kebir'i yayınlayan Tahran Üniversitesi Mevlâna kürsüsü Ordinaryüs Profesörü Firuzanfer'in "*Hazreti Mevlâna'nın türbesi sizde, fakat kendisi bizdedir*" dedikten sonra, "*Üniversitelerinizde bir Mevlâna kürsüsü bile yok*" diye eklediğini ifade ederek, bir **Mevlâna Tetkikleri Enstitüsü**'ne ihtiyaç olduğunu belirtmiş. Sezai Karakoç da 21 Aralık 1967 tarihli Babıâalide Sabah Gazetesi'nde konuya destek verirken, Hz. Pîr'in 695. ölüm yıldönümü törenine katılmak üzere gelen dönemin Milli

Eğitim Bakanı İlhami Ertem, konuşmasında "**Mevlâna Enstitüsü**"nün temelini atılacağını bildirdi, ancak sözleri vaadden öteye geçmedi. 17 Aralık 1969'da Yeni Konya'da Suat Abanazır, Aralık 1972'de Çağrı Dergisi'nde Mehmet Kaplan, Şubat 1974'te Tarık Buğra, Ocak 1974'te Mehmet Önder, Ocak 1975'te Abdülbaki Gölpınarlı, Aralık 1983'te Feyzi Halıcı aynı dergide ve daha başkaları çeşitli yayın organlarında konuyu gündeme taşıdılar, fakat yıllarca bir girişimde bulunulmadığı için bir arpa boyu bile yol alınmadı.

Uzun bir aradan sonra Doç.Dr. Emine Yeniterzi, 1996'da Mevlâna Kongresi'nde, batıda Sheakespeare, Goethe, Dante gibi değerler için her şeyin yapıldığına dikkat çekerek, ancak ve ne acıdır ki; âlim, şair, velî, mutasavvıf, mütefekkir, aşk rehberi gibi vasıflarla anılan, sahip olduğu altmış bin beytin üzerindeki eserleriyle ilgili olarak hakkında pek çok kitap yazılan, sayısız araştırmalara konu olan, şöhreti dünyanın dört bir yanına yayılan Mevlâna için bir enstitü bile kurulamadığını seslendirmesi bile harekete geçmeye yetmedi. 2002'de Tempo Dergisi "*Dünya onu keşfetti, Türkiye değerini bilmiyor. Bir Mevlâna Kültür Merkezi bile kurulamadı*" başlığını attı. Mevlâna üzerine yıllardır çalışmalar yapan Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, aynı dergide Mevlâna'nun felsefesi ve inancı, hayatı yorumlayışı hakkındaki bilgi eksikliğini ancak

ciddi çalışmalar yapacak bir **Mevlâna Enstitüsü** kurulmasıyla aşılabileceğini belirttiikten, peşinden Vali Ahmet Kayhan'ın, dünyaya malolmuş Hz. Mevlâna için mutlaka bir enstitü kurulması gereğini işaret ettikten sonra, Aralık 2002 ve 2003'te Ticaret Odası'nın yayını İpekyolu Dergisi'ndeki yazılar dikkatleri bu konuya çekti. Nihayet Mayıs 2005'te gazeteler Selçuk Üniversitesi bünyesinde "**Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi**"nin hayata geçirilerek, Nuri Şimşekler'in de müdür olarak atandığını haber verdi.

18 Aralık 2007'de Anadolu Ajansı'na "*En büyük idealimiz Mevlâna Akademisi kurmak*" diyen Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan, **Mevlâna Araştırmaları Ens-**

titüsü'nün kurulması için Bakanlar Kurulu'nda 28 Temmuz 2010 tarihinde karar verilerek, kararın Resmi Gazete'de yayınlanarak kesinleştiğini açıkladı. Mevlâna ile ilgili ilk tetkikler enstitüsünün Konya'da kurulduğunu ifade eden Okudan, Enstitü'nün Müdürü Nuri Şimşekler ile birlikte yaptığı basın toplantısında "*Bu konuda büyük emek veren Nuri Şimşekler'e teşekkür ediyorum. Devlet Üniversitesi olduğumuz için bu enstitü bize yakışırdı. Uluslararası bir enstitüsü olması için çaba göstereceğiz. Mevlâna'ya yakışır bir merkez olsun istiyoruz. Bu konuda herkesin görüşünü alacağız. Bu işi iyi bilenler yapmalıdır*" diyerek, Cumhurbaşkanı Gül, Başbakan Erdoğan, Bakanlar Kurulu, YÖK ve emeği geçen herkese teşekkür etti.

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Süleyman ATEŞ

(Vatan Gazetesi, 5 Eylül 2010)

Selçuk Üniversitesi Kurumsal İletişim Koordinatörü Uzman Kerem Pulgat'tan aldığım mail, bu üniversiteye bağlı bir **Mevlâna Enstitüsü** kurulduğunu bildiriyor: "Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü tarafından başvurusu şubat 2010'da gerçekleştirilen **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**'ne yönelik Bakanlar Kurulu'ndan onaylanan karar 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazetede yayınlanmıştır. Ülkemiz için önemli bir değer olan büyük mutasavvıf Mevlâna'nın insan sevgisini merkez alan mistik felsefesi bundan böyle uluslararası platformlarda akademik anlamda çok daha etkin şekilde anlatılabilecektir. Enstitü bünyesine yüksek lisans ve doktora öğrencileri alınacak, Mevlâna hakkında tüm dünyada akademik çalışma yapmak iste-

yen bilim adamları ve üniversitelerle işbirliği sağlanabilecektir."

Üniversite Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan, enstitünün kurulması dolayısıyla yaptığı konuşmada şunları söyledi: *"Bir hayalimizi daha gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Köklü bir devlet üniversitesi bünyesinde, dünya çapında ilgi görecektir bir enstitü oluşturmak için düğmeye bastık. Bu alanda ülkemizin ve Konya'nın önemli bir açığını da kapattık. Uluslararası düzeyde bir enstitü olması için gereken bütün altyapıyı en kısa zamanda oluşturacağız."*

Enstitünün önemli hizmetler yapacağı ve Hz. Mevlâna'yı gerçek kişiliğiyle insanlığa tanıttığı kanaatindeyim. Ancak bu tanıtmanın insanı tanımlama kertesine varmamasını ve böyle bir inanca götürmemesini umarım. Çünkü abartılı söylemler, kaş yapayım darken göz çıkarır. Sevginin dindeki yerini anlatmaya çalışırken insanı tanrı mertebesine çıkarma eğilimine götürür. Bu ise hem Mevlâna'yı hem de onun o mertebeye ulaşmasını sağlayan yüce dinin kurucusunu incitir. Hz. Peygamber, kendi resmine ve eşyasına saygı gösterilmesini yasaklamıştır. *"Beni nasıl isterseniz öyle övünüz, ama Hıristiyanların dediği gibi Allah'ın oğlu veya parçası demeyiniz."*

Aşırılık ve abartı tevhit inancına aykırı yanlış yargılar doğmasına neden olur. Hz. Ali şöyle demiş: “Allah’ın Elçisi beni çağırdı: Ali, senin İsa’ya benzer tarafın var. Yahudiler ona buğzedip anasına hakaret ettiler. Hıristiyanlar da onu çok sevip olmadığı yere çıkardılar (tanrılaştırdılar).” Ali devamla demiş ki: “Beni aşırı sevgiyle olmadığım yere yükselten helak olduğu gibi bana buğzederek hakaret eden de helak olmuştur. İyi bilin ki

ben peygamber değilim. Bana vahiy gelmiyor. Ben Allah’ın kitabını ve Peygamberinin sünnetini uygulamaya çalışıyorum. Size Allah’a itaat hakkında emrettiğim şeylere uymanız boyununuzun borcudur. Gerek ben gerek başkası size, Allah’a isyan olan şeyleri emrederse ona itaat edilmez. Çünkü itaat ancak maruf (güzel, helal) şeylerde olur.” (Hakim, Müstedrek: 3/123).

HZ. MEVLÂNA SELÇUK ÜNİVERSİTESİ'NİN GÜVENCESİNDE

Ali SAYDAM

(Akşam Gazetesi, 5 Eylül 2010)

Arada sırada referandumdan kafa-yı kaldırıp ülke güzelliklerine bakmakta yarar var...

Selçuk Üniversitesi ilk kez hasbelkader jürisi olduğum, Metro Group'un desteği ile TÜRSAK tarafından düzenlenen Kısa Metraj Film Yarışması'nda dikkatimi çekmişti... Üniversitenin iletişim fakültesi öğrencileri, ödüllerin büyük bir kısmını alıp götürmüşlerdi...

Bu kez de üniversitenin Kurumsal İletişim Koordinatörü Kerem Pulgat'ın gönderdiği bir bilgi notu, bir anda çok önemsenmesi gereken bir olayı gündeme getiriyordu:

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü nihayet kurulmuştu. Rektörlük tarafından Şubat 2010'da başvurusu yapılmıştı. Bakanlar Kurulu nihayet onaylamış ve karar, 22 Ağustos 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmıştı.

Konu, 1953 yılından bu yana Konya'da üniversite, belediyeler ve sivil toplum örgütleri öncülüğünde birçok platformda gündeme getirilip üzerinde tartışılmıştı.

Basın bülteninde şöyle denmiş: *"Ülkemiz için önemli bir değer olan büyük mutasavvıf Mevlâna'nın insan sevgisini merkez alan mistik felsefesi bundan böyle uluslararası platformlarda akademik anlamda çok daha etkin şekilde anlatılabilecektir. Enstitü bünyesine yüksek lisans ve doktora öğrencileri alınacak, Mevlâna hakkında tüm dünyada akademik çalışma yapmak isteyen bilim adamları ve üniversitelerle işbirliği sağlanabilecektir."*

Az bile söylenmiş. Hz. Mevlâna Türkiye'nin ülke markası için büyük kıymet ve değerdir (iki kavramı bilhassa bir arada kullandım)... Selçuk Üniversitesi'nin bu girişiminin ne kadar önemli olduğu yakın gelecekte daha iyi anlaşılacaktır.

(...)

MEVLÂNÂ ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ KURULDU

İhsan KAYSERİ

(Merhaba Gazetesi, 20 Ekim 2010)

Mevlânâ Araştırma ve Uygulama Merkezi'nden sonra **Mevlânâ Araştırmaları Enstitüsü** de kuruldu. Merkez ve Enstitü'nün kurulması Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan'a nasip ve kısmet oldu. Süleyman Okudan'ın şahsında bu konuda emeği geçenleri kutlarım "Balı parmağı uzun olan yemez, kısmeti olan yer" diye bir atasözümüz vardır. Bunun da bir kısmet meselesi olduğuna inanıyorum.

Bizler **Mevlânâ Araştırmaları Enstitüsü** ile büyüdük. 1950 yıllarından beri hep bu "ninni"yi dinledik. Konya'ya gelen politikacılar, siyaset adamları, akademisyenlerin dillerinde "Mevlânâ Araştırmaları Enstitüsü"nü kurma sözleri vardı. Gelen gidene hep arattı. Hepsı kuracağız dediler fakat

hiçbiri kurmadılar veya kurma teşebbüsüne bile geçmediler. Bizleri "Kandırdırıp" söz verdiler fakat bu sözlerin arkasında durmadılar. Bu konuda kimler geldi kimler geçti. Öyle ki, yurtdışından gelen bilim adamları da bu enstitünün peşinde idiler onlar da her konuşmalarında mutlaka Mevlânâ Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulmasını kendilerine düşen görev olduğu takdirde yerine getirebileceklerini dinledik durduk.

1950'li yılların başında 2010 yılına kadar. Aradan geçen zaman içerisinde bir kişi de çıkıp bunu ben kuracağım diyemedi.

Mevlânâ Türbesi'nin batısındaki alana birde "Mevlânâ Araştırmaları Enstitüsü"nü binasını bile yapmıştık. Birkaç kez bu binaya "Mevlânâ Araştırmaları Enstitüsü" isminin yazılı olduğu levhayı bile törenle çaktığımıza hatırlarım.

Masallar genellikle "Az gittim uz gittim dere tepe demeden gittim birde döndüm arkama baktım ki, bir arpa boyu yol gitmişim" diye başlar bizde bu konuda az yol gitmedik fakat birde dönüp arkamıza baktığımız zaman bir arpa boyu yol alamadığımızı gördük.

Ta ki Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof.Dr. Süleyman Okudan rektör oluncaya kadar.

Prof.Dr. Süleyman Okudan, 2004 yılında Selçuk Üniversitesi bünyesinde **Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi**'ni kurmak için kolları sıvadı ve bu merkezi kurma başarısını elde etti. Bu araştırma ve uygulama merkezi sayesinde büyük işler başarıldı. Sempozyumlar, kongreler, paneller düzenlendi.

Selçuk Üniversitesi'nin başarılı ve çalışkan Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan bu merkezi geliştirdikten sonra bir de araştırma enstitüsünü kurmak için çalışmaya başladı bunda da başarı elde etti. Böylece de üniversitemiz de bir başka hayal gerçekleştirilmiş oldu. **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**'nün Konya Selçuk Üniversitesi bünyesinde kurulması için önce YÖK'ten onay istenildi bu onay gerçekleştirildikten sonra da Bakanlar Kurulu'nun kararı 22 Ağustos 2010 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve bakanlarının da bu konuda büyük emeğinin olduğu inancı içerisinde başta Başbakan Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere diğer Bakanlar Kurulu üyelerine de bir Konyalı olarak teşekkürlerimizi şükranlarımızı sunmak en büyük arzularımız arasında yer aldığını da ifade etmeden geçemeyeceğim.

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün binası bulunup bulunmadığını bilmemekle birlikte bu enstitünün açılışı mutlaka 17 Aralık 2010 tarihinde Şeb-i Arus Törenleri'ne katılacak olan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından açılması gerektiğine inanıyorum.

Tebrikler Süleyman Okudan, az zamanda çok işler başardığının inancı içinde sizi ve arkadaşlarınızı bir kez daha kutlar sağlık ve mutluluklar dilemek de bizim hakkımız olsa gerek.

BASINDAKİ YANKILAR
B. GAZETE HABERLERİ

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ 3'ÜNCÜ DEFA KURULUYOR

Mehmet Kayhan YILDIZ

(Konya DHA, 25 Ağustos 2010)

Konya'da bundan önce iki kez kurulan, birinde fesh, birinde de lav edilen **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**, üçüncü kez kuruluyor. Selçuk Üniversitesi'nin girişimleri sonucu, Bakanlar Kurulu, enstitünün üniversite bünyesinde kurulmasına karar verdi.

Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan, rektörlük binasında, üniversiteye bağlı Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ile birlikte basın toplantısı düzenledi. Toplantı da konuşan Rektör Okudan, **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü**'nün yıllarca özleminin yaşandığı ve yaptıkları girişimler sonucu önceki gün Bakanlar Kurulu'nun enstitünün kurulmasına onay verdiğini söyledi.

Prof. Dr. Süleyman Okudan, "Mevlâna'nın insan sevgisi merkezli mistik anlayışını kendimize rehber olarak edindik. Görev anlayışımızda Mevlâna'nın insan sevgisi anlayışı temel felsefemiz olmuştur. 1953 yılında bir makalede Mevlâna Enstitüsü'nün gerekliliği yayınlanmış. Bu eskiden beri beklenen bir özlem. Bu yoldan hareket ettik. Daha sonra bu senatomuzdan çıktı ve YÖK'e gönderdik. YÖK'ten çıktı ve Bakanlar

Kurulu tarafından onaylandı. Bugüne kadar insanlarla alâkalı enstitü kararları çıkmıyordu. Biz bunu anlattık ve onlar bizi anladılar. Sonuçta Mevlâna Enstitüsü'nün kurulma kararı çıktı" dedi.

Amaçlarının Mevlâna'nın bilimsel ortamda bir merkez tarafından tanıtılması olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Okudan, şunları söyledi:

"Amacımız Mevlâna'nın bilimsel ortamda bir merkez tarafından tanıtılması ve Mevlâna'yı bilimsel bir formda inceleyen doktoralı öğrenciler, yüksek lisanslı öğrenciler yetiştirmek. Yurt içinden ve yurt dışından bu konu ile ilgili ne kadar insan varsa bu enstitü çatısı altında birleştirmek istiyoruz. Biz bunun alt yapısını hazırlayacağız. Dünyanın her tarafına kaynak aktaran güçlü bir merkez oluşturmak istiyoruz. Bu konu ile ilgili öğretim üyeleri de bulabilirsek transfer etmeyi düşünüyoruz. Bunun için çalışmalara başlayacağız. Bu konu ile ilgili herkesle konuşup uluslararası düzeyde bir enstitü kurmayı düşünüyoruz. Sadece üniversitenin malı değil. Herkesin bu konuda katkısının bulunmasını istiyoruz."

Gizem Bozulmamalı

Gazetecilerin, Mevlâna'nın isminin birçok üründe kullanılmasını nasıl karşılıyorsunuz sorusunu üzerine Prof.Dr. Okudan, "Gizem bozulmamalı. Gizemli kalmalı. Antalya'da şura da burada bakıyoruz, semalar yapılıyor. Ben kanun çıkarıcı olsam, bunun

Konya dışında başka bir yerde yapılmasını yasaklarım. Bakıyorsunuz hiç alakasız İstanbul'daki bir törende semazenler çıkıyor. Gizem ne kadar çok olursa ilgi alâka ve devamlılık da o kadar çok olur. Bizim burada ileriye götürmeye çalıştığımız şey bilimsel yönü olmalı." diye konuştu.

3'üncü Kez Kuruluyor

Mevlâna Enstitüsü'nün 3'üncü kez kurulduğunu dile getiren Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler de, şunları söyledi:

"Mevlâna Enstitüsü resmi olarak ilk defa 1968 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak dönemin Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem'in önderliğinde kuruldu. Binanın inşaatına başlandı. 1973 yılına kadar binası bitmesine rağmen, gerekli bürokratik işlemler tamamlanamayınca fesh edildi. 1978 yılında ise Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü açıldı. Bu enstitü de 1980 ihtilalinden sonra kurulan YÖK'ün kararnamesiyle kanunlar çerçevesinde lav edildi. Biz 2005 yılında kurulan Mevlâna Araştırmaları Merkezi olarak Mevlâna

konusunda birçok etkinlik yaptık ve bilimsel yayınlar hazırladık. YÖK bizim karakaşımıza ve gözümüze enstitü kurulmasına evet demedi. Yaptığımız bu çalışmalarını referans olarak enstitü olmayı hak ettiğimizi görerek bu kararı verdi ve Mevlâna Enstitüsü'nün kurulmasına onay çıktı. Bu enstitünün işlevsiz ve atıl kalması gibi bir lüksümüz yok. 1953 yılından beri Konya'da açılması dillendirilen enstitüyü bugün kazanmış olmanın lüksü içinde olamayız. Kaybettiğimiz yolu çok daha hızlı koşmak gayreti içinde olmalıyız."

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

(<http://egitim.milliyet.com.tr/Mevlâna-arastirmalari-enstitusu>; 25 Ağustos 2010)

Okudan, Rektörlük Senato Salonu'nda düzenlediği basın toplantısında Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü ile Mevlâna'yı tüm dünyaya akademik anlamda çok daha etkin şekilde tanıtmak istediklerini söyledi.

Selçuk Üniversitesi (SÜ) Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan, başvurusunu Şubat 2010'da gerçekleştirdikleri Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktığını, kararın 22 Ağustos tarihli Resmi Gazete'de yayımlandığını açıkladı.

Çok büyük anlamı olan bir enstitünün kurulmasına öncülük ettiklerini belirten Okudan, şunları kaydetti:

"Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nü kurmak eskiden beri hayalimizdi. Bir hayalimizi daha gerçekleştirdik. Köklü bir devlet üniversitesi bünyesinde dünya çapında ilgi görecektir bir enstitü oluşturmak için düğmeye bastık. Uluslararası düzeyde bir enstitü olması için gereken bütün altyapıyı oluşturacağız. Enstitümüze her kesimden insanın sahip çıkmasını bekliyoruz. Mevlâna'ya gönül vermiş, bu alandaki çalışmalara sahip çıkan bütün kurum ve kuruluşlarla tek tek görüşeceğiz. Mevlâna'yı dünyaya daha doğru tanıtmak için neler yapılabileceğini konuşacağız. Yurt dışından ve yurt içinden bilim adamlarını enstitümüze davet edeceğiz. Deneysel ve güçlü bir kadro oluşturarak, enstitünün ülkemize ve şehrimize yakışır çalışmalar yapacağına inanıyoruz."

Mevlâna ile ilgili bilimsel çalışma yapmak isteyen tüm akademisyenlerin bu enstitüde ortak amaç etrafında bir araya gelmesi gerektiğini vurgulayan Okudan, enstitünün yüksek lisans ve doktora öğrencileri olacağını, böylelikle bu alanda daha etkin ve bilimsel çalışmaların yapılabileceğini bildirdi.

Okudan, enstitünün kurulmasına katkı sağlayan YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan ve Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Yekta Saraç başta olmak üzere Konya Valisi Aydın Nezih Doğan, Büyükşehir Belediye Başkanı

Tahir Akyürek, Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Nuri Şimşekler ile emeği geçenlere teşekkür etti.

Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler de 5 yıllık çalışma sonucunda YÖK'ün kararı ile Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nü kurduklarını söyledi.

Bugüne kadar Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi bünyesinde Mevlâna ile ilgili pek çok etkinlik düzenlediklerini, Mevlâna'yı dünyaya doğru tanıtmaya çalıştıklarını ifade eden Şimşekler, "1953 yılından beri kurulması gündeme gelen ancak pek çok nedenlerle bugüne kadar kurulamayan enstitüyü oluşturmak bize nasip oldu. Bundan sonra çok daha ciddi ve etkin akademik çalışmalar yapacağız. Bu alanda ülkemizin ve Konya'nın önemli bir açığını kapattık" diye konuştu.

MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ KURULDU

(Milli Gazete; 26 Ağustos 2010)

Selçuk Üniversitesi bünyesinde **Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü** kurulması kararı Bakanlar Kurulu'nda onaylanarak, Resmi Gazete'de yayınlandı.

Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan, uzun zamandır hayalini kurdukları Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün, dünya çapında ilgi görmesi için gereken bütün altyapıyı oluşturacaklarını belirtti.

Enstitünün kurulması için gayret gösteren Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler, bugüne kadar Hazreti Mevlâna ile ilgili yazılmış ve tozlu raflarda incelenmeyi bekleyen binlerce Arapça ve Osmanlıca eserin, Mevlâna Enstitüsü'nde bilim insanlarınca inceleneyeceğini söyledi. Şimşekler, incelenen bu eserlerin yol gösterici olarak günümüz insanının hizmetine sunulacağını bildirdi. SÜ Rektörü Prof.Dr. Süleyman Okudan, Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr. Nuri Şimşekler ile Rektörlük Senato Salonu'nda basın toplantısı düzenledi.

Bir hayal gerçekleştirildi

Güçlü ve etkin bir Mevlâna Enstitüsü'nün 1953 yılından bu yana Konya'da kurulmaya çalışıldığını söyle-

yen Prof.Dr. Okudan, "Böylelikle üniversitemiz bir hayalini daha gerçekleştirdi. Vali, Büyükşehir Belediye Başkanı, diğer üniversitelerdeki akademisyenler ve sivil toplum örgütleri ile ortak platformda güçlü bir enstitü oluşturup, Mevlâna'yı tüm dünyaya akademik anlamda çok daha etkin şekilde tanıtmak istiyoruz." dedi.

Köklü bir devlet üniversitesinde çok büyük anlamı olan bir enstitünün kurulmasına öncülük ettiklerini belirten Prof. Okudan, "Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nü kurmak eskiden beri hayalimizdi. Bir hayalimizi daha gerçekleştirdik. Köklü bir devlet üniversitesi bünyesinde dünya çapında ilgi görecektir bir enstitü oluşturmak için artık düğmeye bastık. Uluslararası düzeyde bir enstitü olması için gereken bütün altyapıyı oluşturacağız." diye konuştu.

Enstitüye her kesimden insanın sahip çıkmasını beklediklerini dile getiren Okudan, Mevlâna'ya gönül vermiş, bu alandaki çalışmalara sahip çıkan bütün kurum ve kuruluşlarla tek tek görüşeceklerini belirtti. Mevlâna'yı dünyaya daha doğru tanıtmak için neler yapılabileceğini konuşacaklarını ifade eden Okudan, yurt dışından ve içinden bilim adamlarını enstitüye davet edeceklerini söyledi. Okudan, deneyimli ve güçlü bir kadro oluşturarak, enstitünün ülkeye ve şehre yakışır çalışmalar yapacağına inandığını vurguladı.

Merhaba

EN FAZLA OKUNAN GAZETE

60 yıl sonra hizmette

60 yıl sonra hizmete girecek

Konya'da yapılacak 57 yıl önce kurulan Merhaba Gazetesi'nin 60. yıldönümü nedeniyle Merhaba Gazetesi Kurul Başkanı Prof. Dr. Süleyman Okuyan, Gazetesi'nin kuruluşunun 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu.

Merhaba Gazetesi Kurul Başkanı Prof. Dr. Süleyman Okuyan, 60 yıl önce kurulan gazetenin 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu. Okuyan, gazetenin kuruluşunun 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu. Okuyan, gazetenin kuruluşunun 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu.

Merhaba Gazetesi Kurul Başkanı Prof. Dr. Süleyman Okuyan, 60 yıl önce kurulan gazetenin 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu. Okuyan, gazetenin kuruluşunun 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu.

Merhaba Gazetesi Kurul Başkanı Prof. Dr. Süleyman Okuyan, 60 yıl önce kurulan gazetenin 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu. Okuyan, gazetenin kuruluşunun 60. yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantıda konuştu.

Hakimiyet

30 AĞUSTOS 2010 PERŞEMBE

KONYA'NIN 57 YILDIZ MEVLANA KONGRESİNİN BOYNU BÜKÜKLÜĞÜ NİHAyet SONA ERİYOR

57 yıllık hayal gerçek oluyor

İLK DEFA 1953 yılında kurulmuş gelen Konya'da Mevlana Araştırma Enstitüsü'nün kurulması için Nihayet Hayata geçirilen Selçuk Üniversitesi bünyesinde kurulacak enstitünün kararını Resmi Gazete ile yayımladı. Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okuyan, Konya'nın 57 yıllık hayalini gerçekleştireceğini belirterek, en kısa sürede enstitünün kuruluşunu planladıklarını söyledi.

ENİTİTE Mevlana Vakfı Başkanı Dr. Nuri Şimşek ile 5 yıl önce yapılan anlaşmada YÖK'ün kararını Mevlana Araştırma Enstitüsü'nün kuruluşunu sağlayan Mevlana Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin kuruluşu için Mevlana Vakfı'nın desteğine doğru adımlar atıldığını belirterek, "1953 yılında hayal edilmiş hayalini gerçekleştireceğiz. 57 yıllık hayalini gerçekleştireceğiz. En kısa sürede enstitünün kuruluşunu planladıklarını söyledi."

OKUYAN
Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okuyan

ŞİMŞEK
Mevlana Vakfı Başkanı Dr. Nuri Şimşek

HABER 4TE

Konya YENİGÜN
24 Ağustos 2010 / Pazartesi / 30.000

Mevlana Araştırmaları Enstitüsü kuruldu

Gündem

Mevlana Enstitüsü sonunda açılıyor

SO Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan, Mevlana Araştırmaları Enstitüsü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

Mevlana Araştırmaları Enstitüsü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı. SO Rektörü Prof. Dr. Süleyman Okudan, Mevlana Araştırmaları Enstitüsü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

Okudan: Enstitü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

Okudan: Enstitü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

Okudan: Enstitü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

Ağustos-Eylül 2010 | selçuk iletişim

Mevlana Enstitüsü'ne Bakanlar Kurulu'ndan onay

1953 yılından bu yana kurulması planlanan Mevlana Araştırma Enstitüsü'ne Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Bir hayalin daha gerçek olduğunu söyleyen Rector Süleyman Okudan, Enstitü'de ciddi çalışmalar yapılacağını söyledi.

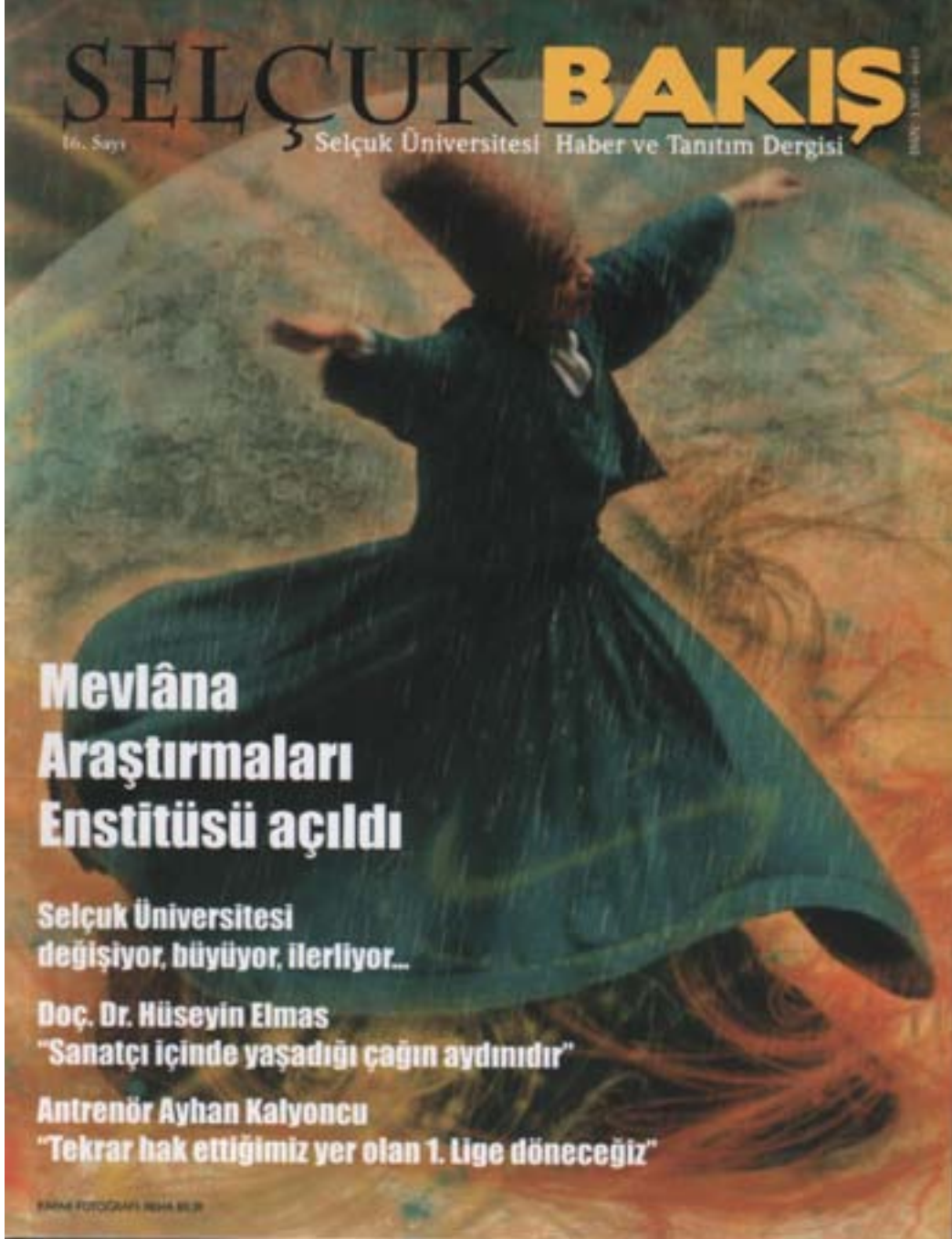
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLANA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Okudan: Enstitü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

Okudan: Enstitü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

Okudan: Enstitü'nün açılması için Bakanlar Kurulu'ndan onay çıktı. Kararı 22 Ağustos 2010 tarihli resmi gazete'de yayımlandığına açıklandı.

ÜNİVERSİTEDEN HABERLER

Mevlâna Enstitüsü'ne Bakanlar Kurulu'ndan onay

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Selâhî Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın (Erdogan) başkanlığında, Başbakanlık Bakanlar Kurulu'nun (Bakanlar Kurulu) 2017'de kurulmuş olan Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün (Enstitü) kuruluşuna ilişkin kararın, Bakanlar Kurulu'nun 2017 yılı Ocak ayında 2017-2018 eğitim öğretim yılı için onayladığı kararlarla birlikte yürürlüğe girmiştir.

Bakanlar Kurulu'nun 2017 yılı Ocak ayında 2017-2018 eğitim öğretim yılı için onayladığı kararlarla birlikte yürürlüğe girmiştir.

**"BİR HAYALİZMİ ENFA
LAKÇAKLAŞTIRMAYI"**

Bu kararın ardından Enstitü'nün kuruluşuna ilişkin çalışmalar hızla ilerletilecektir. Enstitü'nün kuruluşuna ilişkin çalışmalar hızla ilerletilecektir.

Enstitü'nün kuruluşuna ilişkin çalışmalar hızla ilerletilecektir.

Bekir Çiğdem, "Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nü kurmak eselden beri hayalimizdi. Bir hayalimiz daha gerçekliklik. Uluslararası düzeyde bir enstitü olması için gereken bütün altyapıyı oluşturacağız. Enstitümüzün Mevlâna'ya gönül vermiş, her kesimden insanın katkı yapmasını bekliyoruz"

**ENFA
LAKÇAKLAŞTIRMAYI**

Prof. Dr. Bekir Çiğdem, Başbakanlık Bakanlar Kurulu'nun 2017'de kurulmuş olan Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü'nün (Enstitü) kuruluşuna ilişkin kararın, Bakanlar Kurulu'nun 2017 yılı Ocak ayında 2017-2018 eğitim öğretim yılı için onayladığı kararlarla birlikte yürürlüğe girmiştir.

Bakanlar Kurulu'nun 2017 yılı Ocak ayında 2017-2018 eğitim öğretim yılı için onayladığı kararlarla birlikte yürürlüğe girmiştir.

VI. BÖLÜM / EK

YEREL VE ULUSAL BASINDA BAŞVURULAN
BİLİMSEL KURUM:
SÜMAM

"Yücelerdeniz, yücelere gidiyoruz biz..."
(Hz. Mevlâna)

YEREL VE ULUSAL BASINDA BAŞVURULAN BİLİMSEL KURUM: SÜMAM

(Gazete Haberleri / 2004-2010)

Şehitlerin sancağına raptiye...

Ayasofya Müzesi'nde açılan Mevlana sergisinde Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma tarihi sancıklar raptiyelerle platforma tutturulunca delik deşik oldu

UNESCO Mevlana'ya ilişkin kapısında Kahir ve Turizm Bakanlığı Arayış ve Eğinim Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen "Ak Ocakında Can Olmak - İstanbul Müzesi Mevlana Celaleddin-i Rumi" adlı sergide raptiye gibi yapıtıyor İstanbul Ayasofya Müzesi'nde, Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç, Prof. Dr. Nuran Atasoy, Prof. Uğur Demirel, Tuğrul İnanır, Dr. Nuri Şimşek ve Ekrem İnan'ın olunan Dışişleri Kurulu'nun yıl içerisindeki kurulan sergide yer verilen bölgede önemli tarihi eserler raptiyelerle tutturulunca delik deşik oldu. Kuratörlüğünü Ekrem İnan'ın yaptığı ve dünya standartlarında gerçekleştirilen ilk ve tek Mevlana sergisi olma özelliği taşıyan sergideki bu görüntü, ziyaretçileri de kaygılandırdı.

200 ESER CAM KAFESTE
Ayasofya Müzesi'nde özel olarak tasarlanmış geçici bir bölüm içinde gerçekleştirilen sergide, Konya Mevlana Müzesi, Konya ve Ankara Etnografya müzeleri,

İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul Dünya Etnografya Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yıldız Şehit Müzesi ve İstanbul Sadıberk Hasan Müzesi'nden derlenen 200 eserin bir kısmı cam bölümlerin içine sergileniyor. Ancak Osmanlı'nın atlı Mücahidleri Mevlana'ya Bayrak, Mısır Mevlana Müzesi, Konya Dünya Müzesi gibi tarihi bayraklar sergi alanındaki platforma raptiyelerle tutturulmuş. Cam katlı sergi alanının diğer eserlerin yanı sıra ziyaretçilerin kabağın yarattığı deliklerle tanıtımın etkisiz hale geldi.

"SORUMLULUK BİZDE DEĞİL"
Ayasofya Müzesi Müdürü Mustafa Akkaya, serginin açılışında müdahalelerinin olmadığını ve kuratörlerden görüş alınmadığını belirterek, suçları sıfırladı: "Sorumluluk ziyaretçilerden ibaret bir çocuk. Bu da bir çocuk, çeşitli yerler de var. Onları da düşünürüz. Eserlerin raptiyelerle tutturulması mutlaka hoş değil. Kuratörler çağırı ama sorumsuzluk Kahir ve Turizm Bakanlığı'ndadır. Bakanlık yetkilileri de bunu görmüyor. Sayın Bakanın da açılışa vardı zaten. Ama tabii bu biraz meseleli dikkat ister. Sayın Bakan onun farkına varamazlar."

Serginin kuratörü Ekrem İnan, Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma sancıkların, getirildiği Konya Mevlana Müzesi'nde de duvarla çivilerle tutturulduğunu ve eserlerin sergide son dakika katılması nedeniyle zaman darlığı yaşadıklarını ve raptiye kullanmak zorunda kaldıklarını ifade etti. Eserlerin, ziyaretçilerin dokunmasına engel olmak için plastiklerle korunacağını ve raptiye yerine ipekte tutturularak sergilenmesini sağlayacak bir sistem ümitsiz verildiği de öğrendik.

Sergi düzenlenirken kuratör İnan'ın, Dr. Nuri Şimşekler ne sergilerin raptiye ile tutturulmasını bir hata olduğunu kabul ederek, teknik elemanlar

Mücahidin-i Mevlana'ya Bayrak
ya Bayrak
Atlas 180x170 Konya
Mevlana Müzesi
eml. no: 1334

Fotoğraf: Bülent TAVU

Türkiye'nin en iyi gazetesi

SABAH

CUMARTESİ 23 HAZİRAN 2017

DÖRT GAZETE 50 Y.KURUŞ (KATK 1 YTL)

ZAMAN

'Olur olmaz yerde yapılan sema Mevlânâ'nın ruhunu incitir'

Uygun olmayan yerlerde sema yapılması, semaçilerin ve akademisyenler tarafından farklı yorumlanıyor. Kimileri semanın gerçek anlamıyla irtis edilmesini için Mevlânâ'nın hareketleri pendim açılması gerektiğini söylüyor, kimileri de semanın devlet kurumlarında yapılmasını gerektirdiğini...

Berkay Kara | İstanbul

Zamanın en büyük sorunu, semaçilerin ve akademisyenler tarafından farklı yorumlanıyor. Kimileri semanın gerçek anlamıyla irtis edilmesini için Mevlânâ'nın hareketleri pendim açılması gerektiğini söylüyor, kimileri de semanın devlet kurumlarında yapılmasını gerektirdiğini...

Semaçilerin P. K. semanın dışına çıkarılması gerektiğini söylüyor. Kimileri de semanın devlet kurumlarında yapılmasını gerektirdiğini...

Konya İlahîyat Kurumu Mevlânâ Anıtına ve Ulu Camii Mevlânâ Müzesi'ne, Dr. Doğan Özalp'in ve diğerleri tarafından açılması için çalışmalar başlatıldı. Bu çalışmaların sonucunda, Mevlânâ'nın hareketleri pendim açılması gerektiğini söylüyor. Kimileri de semanın devlet kurumlarında yapılmasını gerektirdiğini...

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Başkanı Prof. Dr. Mustafa Özalp, "Sema, Mevlânâ'nın ruhunu incitir. Bu nedenle, semanın devlet kurumlarında yapılmasını gerektirdiğini..."

Angora İlahiyat Kurumu Başkanı, "Semaçilerin hareketleri Mevlânâ'nın ruhunu incitir. Bu nedenle, semanın devlet kurumlarında yapılmasını gerektirdiğini..."

"Enstitü kimlerin adına kurulur, kimlerin adlarına kurulmalıdır?
Bunları bir yana bırakalım; ayrı bir konu bu.
Fakat Mevlâna adına bir enstitü kurulması gerekir mi? diye bir soru sorulamaz.

Bu yıl, Konya'dan aldığımız müjdelerden biri de bir
"Mevlâna Enstitüsü" nün hem de Konya'da kurulacağına dair kulağımıza gelen bir müjdeydi.
Bu müjdeye verilecek müjdelik "can" olsa yeri var;
En yerinde en lâzım, en doğru bir fikir bu;
En verimli, en faydalı, en milletler arası bir teşebbüs bu.

Konya öylesine bir şehir ki;
Havasında Mevlâna esiyor,
Suyunda Mevlâna çağlıyor,
Ateşinde Mevlâna yanıyor,
Toprağında Mevlâna tozuyor,
Nabızlarında Mevlâna atıyor,
Damarlarında Mevlâna dolaşiyor.
Konya'dan yurda, yurttan dünyaya yayılıyor Mevlâna ..."

(Abdülbâki Gölpınarlı, Tan Gazetesi, 9 Aralık 1957)

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

www.mevlana.selcuk.edu.tr